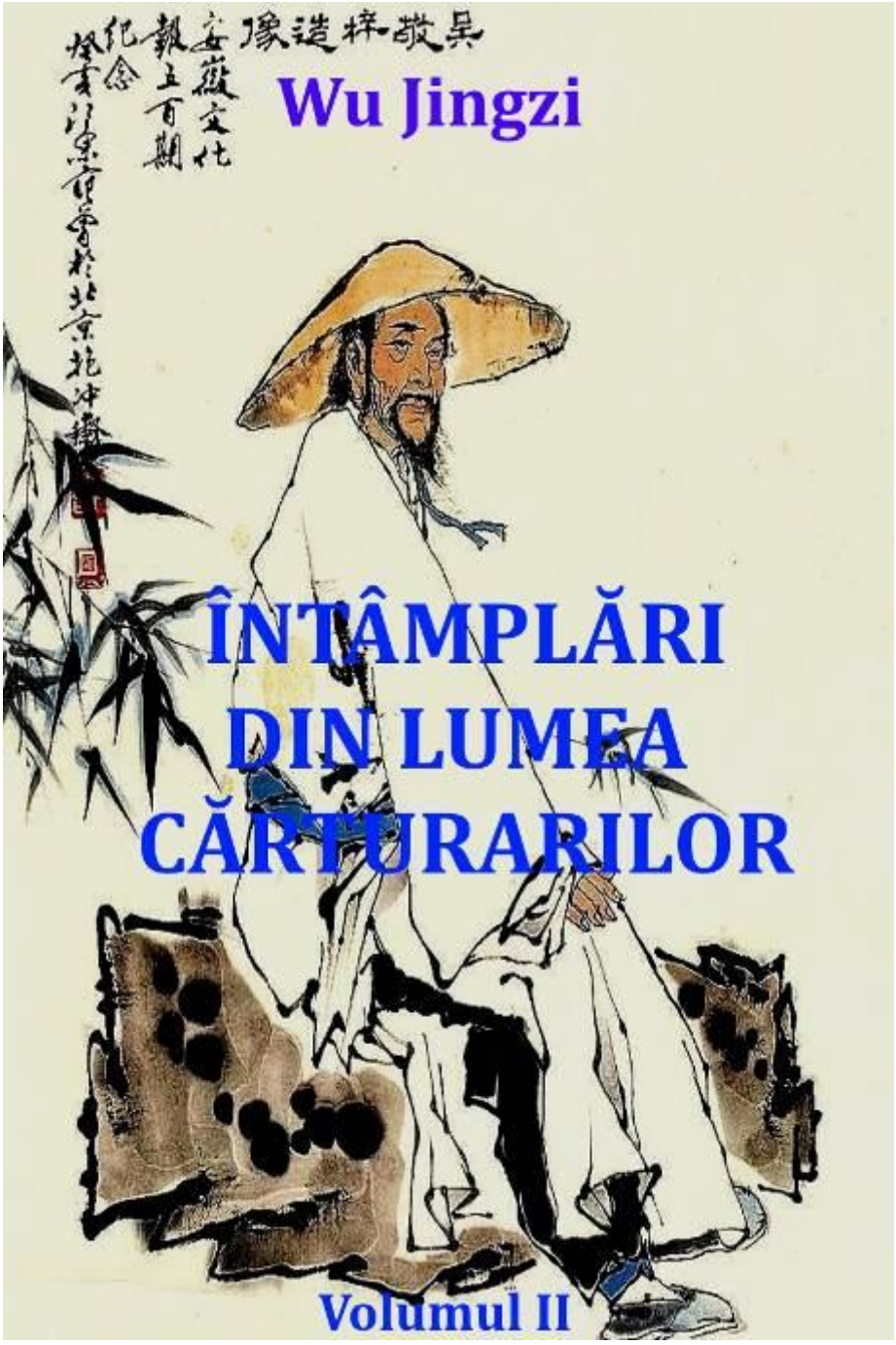

Wu Jingzi
ÎNTÂMPLĂRI
DIN LUMEA
CĂRTURARILOR
Volumul II

Wu Jingzi

ÎNTÂMPLĂRI DIN LUMEA CĂRTURARILOR

Volumul II

Traducere din limba chineză,
tabel cronologic și note de
MIRA și **CONSTANTIN LUPEANU**

Editura MINERVA
Colecția BIBLIOTECA PENTRU TOȚI, nr. 1.129
București, 1982

WU JINGZI
RULIN WAISHI,
EDITURA LITERATURA POPORULUI
R.P. CHINEZĂ, BEIJING, 1962

CAPITOLUL XXVIII

La sosirea lui Tingxi în Suzhou, A San i-a ieșit în întâmpinare. Era însoțit de un om ducând ofrande în coșurile suspendate pe o cobiliță: carne din trei animale sacrificate, lingouri de argint, cai de hârtie și altele.

— Spune-mi, A San, s-a interesat Bao Tingxi, fratele meu mai mare este la Yamen? Iar omul acesta unde duce ofrandele?

— În sfârșit, iată-vă aici, domnule! a răsuflat ușurat A San. După ce s-a întors din Nanjing, stăpânul a trimis pe cineva la Beijing după soție, însă omul s-a întors destul de repede și i-a spus că stăpâna noastră plecase în lumea morților cu vreo lună mai înainte. Stăpânul a fost atât de zdrobit de pierderea stăpânei că a căpătat o boală care l-a ros pe dinăuntru și nu după mult timp ne-a părăsit și el. Sicriul cu corpul său neînsuflețit l-am dus dincolo de oraș, iar eu m-am mutat de la Yamen, unde stăteam înainte, la un han. Astăzi se împlinește săptămâna și am luat câteva lucruri pentru sacrificiu pe mormântul lui.

La această veste, ochii lui Tingxi au ieșit puternic din orbite și parcă nu mai putea să vorbească.

— Ce spui? Fratele meu a murit? a îngăimat el.

— Da. Stăpânul nu mai este printre cei vii.

Bao Tingxi a izbucnit în plâns, apoi l-a cuprins brusc o slăbiciune nesfârșită și a căzut la pământ. A San l-a ajutat să se ridice. Apoi n-au mai intrat în oraș, ci s-au dus direct la locul unde fusese așezat sicriul. Au așezat ofrandele alături, le-au stropit cu alcool și au ars

bani de hârtie.

— Fratele meu, sufletul tău se află poate prin apropiere, se tânguia Bao Tingxi; mi se rupe inima că am ajuns prea târziu și nu ți-am mai văzut măcar o dată fața!

Și a continuat să plângă amarnic.

În cele din urmă, A San l-a liniștit și l-a condus la han.

A doua zi, Bao Tingxi a cumpărat, din banii săi de călătorie, și mai multe ofrande pe care le-a sacrificat la mormântul fratelui. A mai stat câteva zile în acel han, până i s-au împuținat banii, apoi s-au mutat și el și A San.

Fără să se gândească ce ar fi mai bine să facă în acele momente, el și-a amanetat roba nouă de mătase, făcută special pentru această călătorie și s-a hotărât ca înainte de orice să se ducă la Yangzhou la Ji Weixiao. A luat o barcă, a coborât în Yangzhou și s-a dus direct la Templul Renașterii Religiei, unde stătea Ji.

— Căutați pe cărturarul Ji? s-a arătat mirat un călugăr. Astăzi îl găsiți la Wucheng, dincolo de Compania de sare, la familia You. S-a însurat cu una din domnișoare.

Poarta familiei You era împodobită festiv, iar una din cele trei încăperi principale era plină cu oaspeți. Pe masa centrală erau aprinse două lumânări roșii, iar pe peretele din spatele mesei, dintre candele, era agățată o pictură înfățișând „o sută de copii", flancată de următoarele versuri:

Rămână neschimbate și vântul liniștit și argintata lună
Când o frumoasă fată și-un cărturar ales fac o pereche bună

Ji Weixiao își întreținea oaspeții. Purta o bonetă nouă și o robă de un roșu scânteietor. Când l-a văzut pe Tingxi a părut surprins, apoi a venit spre el, s-a plecat ceremonios și l-a rugat să ia loc.

— Veniți direct de la Suzhou, unchiule? l-a chestionat el.

— Da. Aflând că vă însurați, mi-am zis să vin să gust din băutura fericirii.

— Cine este onorabilul domn? s-au interesat ceilalți.

— Este unchiul meu Bao, a răspuns Ji.

— Unchiul lui? Ce plăcere! Ce plăcere!

— Aș putea cunoaște pe acești stimați domni? a întrebat apoi Tingxi.

— Dumnealor sunt domnii Xin Dongzhi și Jin Yuliu, a început să-i prezinte Ji, arătând spre doi bărbați care ocupau locurile de onoare. Cei mai renumiți cărturari din Yangzhou. Nimeni nu compune și nici nu a compus vreodată, din cele mai vechi timpuri și până astăzi, poezii mai frumoase decât dânșii. Cât privește arta caligrafiei, nu există un al treilea care să-i egaleze.

Atunci a fost adusă mâncarea. Au luat loc la aceeași masă, cei doi poeți stând în capul mesei, Bao Tingxi alături și, după el, alte câteva persoane, aparținând familiei miresei. După masă, neamurile s-au dus împreună cu Ji Weixiao în camerele interioare, să pregătească întreaga ceremonie a căsătoriei. Tingxi a rămas cu musafirii de onoare.

— Cât sunt de compătimiți acești negustori de sare din Yangzhou care s-au umplut de bani! a comentat cărturarul Xin. Să luăm cazul bătrânului Fang, care stă în josul râului. El are realmente sute de mii de *liang* de argint. Eu am venit aici de la Weizhou la rugămintea lui. După o jumătate de an i-am spus: „Singurul mod prin care ai putea să-ți manifești stima ta față de mine este să-mi oferi două-trei mii de *liang*". Dar n-am văzut nici un capăt de ață de la el! Atunci, am spus la toată lumea: „Negustorul Feng o să-mi dea sigur acești bani." Cum?! După moarte n-o să poată duce cu el în mormânt nici măcar un bănuț de aramă din sacii lui plini cu bani. Va fi și el un suflet sărac ca oricare. Iar când Împăratul iadului îi va construi palatul subteran, va avea nevoie de o inscripție și va apela la mine. Atunci îi

voi pretinde zece mii de arginți! Îi voi da și lui câteva mii, să aibă de cheltuială. De ce să-l las sărac?”

S-au pus toți pe râs.

— E adevărat ce spuneți, a intervenit Jin Yuliu. În urmă cu două zile, familia Feng mi-a comandat un poem de douăzeci și două de caractere și mi-a trimis printr-o slugă optzeci de *liang* în semn de mulțumire. I-am spus slugii: „Du-te și spune-i stăpânului tău că prețul versurilor scrise și caligrafiate de mine a fost stabilit de către cancelariile imperiale din capitală: un *liang* pentru caracterele mici și zece *liang* pentru cele mari. Poemul comandat de el face exact două sute douăzeci de *liang* de argint, niciun bănuț în minus!” Omul s-a întors acasă și i-a spus stăpânului, iar animalul de Feng, ca să-mi demonstreze că are bani, a venit chiar el, într-o lectică, și mi-a adus suma cerută. Am luat banii și i-am înmânat ruloul pe care caligrafiasem poemul. Dar el l-a rupt în două în fața mea. Supărat, am desfăcut și eu pachetul cu banii și i-am aruncat pe toți în stradă, să-i culeagă cerșetorii și alți gură-cască! Și acum vă întreb, domnii mei, cum pot să fie acești oameni atât de nemernici?

Între timp, Ji Weixiao s-a întors.

— Vă distrați cu anecdote despre negustorii de sare? a întrebat el râzând. Am auzit zilele acestea că în Yangzhou sunt „șase esențe”.

— De unde șase? Sunt numai cinci! a protestat Xin Dongzhi.

— Eu vă spun că sunt „șase esențe”! Ascultați: Stăpânii din lectică sunt datori vânduți; slugile care-i poartă sunt boi; însoțitorii sunt nulități; portarii angajați la ei sunt nebuni, iar femeile lor sunt demoni. Iată „cinci categorii de esențe”. În vremurile noastre, negustorii de sare au început să poarte bonete pătrate, pe care au fixat un cristal, iar acest ansamblu alcătuiește „cea de a șasea esență”.

Asistența s-a amuzat copios. Apoi s-a adus din nou mâncare.

— Am auzit, a întrebat Bao Tingxi în timp ce mâncau, că atunci

când un negustor de sare plin de bani poposește la un birt, comandă un singur fel de mâncare, din care îmbucă puțin și restul îl dă însoțitorilor. Este oare adevărat?

— Cum să nu fie! a adeverit domnul Xin.

— De fapt ei nu mai pot mânca, pentru că înainte de a merge la birt se îndoapă acasă cu orez fiert! a completat domnul Jin.

Au tăifăsuit toți patru până ce s-a înserat și Ji Weixiao a fost dus cu muzică la camera nupțială. Musafirii s-au așezat din nou la masă și au chefuit până târziu.

Bao Tingxi a plecat și el împreună cu ceilalți musafiri, închiriind pentru o noapte o cameră într-un hotel. A doua zi s-a dus să-i prezinte lui Ji urările sale de bine.

— Spuneți-mi, i-a spus el ginerelui, cu voce înceată, din câte știu, primei soții nu i s-a întâmplat nimic. Atunci de ce v-ați căsătorit din nou?

Ji Weixiao a arătat spre poezie.

— „*Când o frumoasă fată și un cărturar ales...*" a citat el. Pentru un romantic ca mine, a adăugat, important este realizarea cuplului ideal, indiferent câte soții aș avea.

— Înțeleg. Dar de unde ați avut bani?

— Inspectorul Xun mi-a trimis o sută douăzeci de *liang* de argint de cum am sosit la Yangzhou, și m-a însărcinat cu strângerea taxelor vamale. Mi-am luat o altă soție, fiindcă voi sta probabil aici câțiva ani buni! Vă întoarceți la Nanjing, unchiule?

— De fapt, pot să vă spun: la Suzhou n-am mai întâlnit ruda pe care o căutam și mă întorc la Nanjing, dar n-am bani de drum.

— Nimic mai ușor. Vă voi da toți banii trebuincioși pentru călătorie, cu rugămintea să-mi duceți o scrisoare la Nanjing.

În acel moment, și-au făcut apariția poeții Xin și Jin, împreună cu un preot taoist și încă un bărbat. Ji Weixiao le-a ieșit în întâmpinare și după schimbul de cuvinte de salut s-au așezat cu toții.

— Acest drag prieten taoist se cheamă Lai, iar numele mic este Xiashi. Este unul dintre poeții orașului, a făcut domnul Xin prezentarea noilor sosiți. Dânsul este domnul Guo Tiebi din Wuhu, un fin gravor de sigilii. M-am gândit să-i aduc să vă cunoașteți în aceste momente fericite.

Ji Weixiao i-a întrebat pe noii sosiți unde locuiesc.

— Vă voi întoarce vizita la timp, a promis el.

— Domnul Bao este din Nanjing, din câte am înțeles, a spus domnul Xin. Când se întoarce acasă?

— Într-o zi-două, a răspuns Ji.

— Ne pare rău că nu putem călători împreună, s-a scuzat domnul Jin. Cum în acest oraș mercantil nu se recunosc valorile reale, va trebui în curând să venim și noi la Nanjing.

În cele din urmă, cei patru musafiri au plecat împreună așa cum sosiseră.

— Cui să-i duc scrisoarea la Nanjing? a întrebat Bao Tingxi.

— Unui om din Anqing, pe nume Ji - Ji Tianyi. Deși purtăm același nume de familie, nu suntem rude. A plecat de-acasă odată cu mine, dar nu e bun de nimic și urmează să se întoarcă acasă. Îi voi scrie că eu rămân aici.

— Ați compus scrisoarea?

— Nu încă, dar o voi scrie astă seară. Unchiule, dacă veniți mâine, veți lua scrisoarea și banii de drum și poimâine puteți pleca spre Nanjing.

Bao Tingxi a căzut de acord și a plecat. Seara, Ji Weixiao a scris răvașul și a pregătit banii pentru călătorie.

A doua zi, în zori, un bărbat sosit într-o lectică s-a anunțat prin următoarea carte de vizită: „Zong Ji, un coleg din primăvara vieții". Ieșindu-i în întâmpinare, Ji a fost frapat de aerul demn al vizitatorului.

— De unde vine distinsul oaspete? a întrebat Ji Weixiao, după ce

au luat loc.

— Eu sunt din Hu Kuang, dar am trăit multă vreme în capitală. Am fost meditator la prințul Zhao, împreună cu domnul Xie Maozin. Auzind de marea dumneavoastră reputație, în drum spre casă, m-am oprit să vă prezint omagiile mele. Am și un mic portret, v-aș ruga să-i scrieți o dedicație. Nu peste mult timp mă voi duce la Nanjing și voi solicita faimoșilor cărturari de acolo să-și alăture pana.

— Oh, dar faima dumneavoastră îmi este de mult cunoscută, pe măsura tăriei tunetelor văzduhului, a răspuns Ji. Tare mi-e teamă că umila mea persoană va trece drept importantă în fața dumneavoastră.

Au sorbit un ceai, apoi Ji l-a condus pe vizitator până la lectica sa. Chiar atunci a sosit Bao Tingxi, care a luat scrisoarea și banii promiși, mulțumind gazdei.

— Odată ajuns la Nanjing, unchiule, vă rog să nu uitați să-l căutați pe prietenul meu și să-l grăbiți să se întoarcă acasă. Nanjing, acest loc, poate duce ușor pe oameni la pieire! El în nici un caz nu e bine să mai rămână acolo!

După acest îndemn, s-au despărțit. Cu banii primiți, Bao Tingxi a urcat pe o corabie și s-a întors în Nanjing. Încă din ușă a prins să-i povestească soției întâmplările amare pe care le trăise, stârnindu-i iarăși mânia. Apoi cenzorul Shi le-a pretins banii pentru casă, iar ei, cum nu aveau cu ce să plătească, s-au mutat, pierzând și cei douăzeci de *liang* arvuniți la început. Au închiriat o cameră la o rudă a soției, pe nume Hu, lângă Podul Interior. Peste câteva zile, Bao Tingxi a dus scrisoarea adresată lui Ji Tianyi. După ce a citit-o, gazda i-a oferit un ceai.

— Vă mulțumesc, domnule Bao. Cunosc prea bine aceste lucruri.

Bao Tingxi și-a luat rămas bun și a plecat.

Acest Ji Tianyi era atât de lipsit de bani, încât nu-și putuse

închiria nici măcar o cameră. De cei opt bănuți pe care-i câștiga zilnic, cumpăra patru lipii, din care mânca la prânz și seara, iar de înnoptat, înnopta pe taraba unei prăvălii de sigilii. Disperat de veștile primite de la Ji Weixiao și neavând bani pentru a se întoarce singur în Anqing, stătea zile întregi în prăvălie, nefăcând nimic.

În dimineața unei zile, când se părea că nu va avea bani nici de o lipie, i-a trecut pragul un bărbat purtând bonetă pătrată și robă neagră. După salut Ji Tianyi l-a invitat să ia loc pe o banchetă de lemn.

— Cum vă numiți? a întrebat străinul.

— Nefericitul meu nume este Ji.

— Vă rog să-mi spuneți, aș putea găsi vreun cărturar cunoscut pentru a compila niște eseuri?

— Sunt foarte mulți! Wei Tishan, Sui Ceran, Ma Chunshang, Qu Xianfu, Kuang Chaoren, ca să nu mai vorbim de Ji Weixiao, care a locuit împreună cu mine până nu demult. Toți sunt cărturari renumiți. Pe cine preferați?

— Pe oricare. Eu dispun de două-trei sute de *liang* de argint pentru a redacta o culegere de eseuri. Sunteți atât de bun să-mi găsiți un specialist cu care să pot colabora?

— Îmi puteți spune numele și locul de baștină?

— Mă numesc Zhuke și sunt din județul Suyi. Îndrăznesc să cred că au auzit de mine. Alegeți dumneavoastră pe cine credeți de cuviință.

Ji l-a rugat să aștepte și el a ieșit în stradă. „Toți acești cărturari trec des pe la prăvălie, dar de unde să-i iau eu acum? N-am nici o idee unde i-aș putea găsi. Ce păcat că Ji Weixiao m-a părăsit. Dar de ce mă îngrijorez eu pentru el? Am să merg pe strada principală și pe cine voi întâlni primul, pe acela îl voi aduce cu mine."

Hotărând ce avea de făcut, a luat-o spre Poarta Shuixi, unde a văzut un om, cu bagajul pe spate, intrând în oraș. Privind mai bine

l-a recunoscut pe Xiao Jinxuan din Anqing.

— Ei, bravo! a exclamat el. Când ai sosit, frate Jin?

— Să fie chiar fratele Tian? a replicat acesta. Weixiao este încă cu tine?

— El e de mai multă vreme la Yangzhou. Sunt singur aici. Dar ai sosit exact la timp! Am o treabă minunată pentru tine - numai să nu uiți să mă răsplătești!

— Ce treabă?

— Ei, lasă, că o să afli. Mai bine vino repede cu mine și-ți garantez câteva zile plăcute!

Xiao Jinxuan l-a ascultat și l-a urmat la prăvălia de sigilii.

— Domnule Zhuke, a strigat tare Ji Tianyi, observând că musafirul își pierduse răbdarea, în timp ce el fusese plecat. Am adus un cărturar faimos!

Întâlnindu-se, cei trei s-au plecat până la pământ, au lăsat bagajul lui Xiao Jinxuan și s-au dus la o ceainărie.

Aici s-au salutat din nou și abia apoi au luat loc. Au urmat prezentările.

— Zhuke Tianshen.

— Xiao Jinxuan.

Ji Tianyi a explicat că musafirul său dorea să redacteze o carte de eseuri, pentru care putea cheltui două-trei sute de *liang* de argint.

— Eu știu câte ceva despre această activitate, a spus Zhuke Tianshen. Dar sosind într-o adevărată citadelă a culturii, m-am gândit să apelez la o personalitate, care să mă primească sub aripa sa protectoare. Astăzi, întâlnindu-l pe domnul Xiao, mă simt întocmai ca peștele care a dat de apă proaspătă!

— Tare mi-e teamă că slabele mele cunoștințe nu vor fi la înălțimea acțiunii întreprinse de dumneavoastră, a spus Xiao Jinxuan.

— Nu vă purtați din cale afară de politicos, i-a întrerupt Ji Tianyi.

Veți ajunge destul de curând buni prieteni! Eu aș sugera domnului Zhuke să ne invite la o masă intimă, unde să punem totul la punct, până în cele mai mici detalii.

— Uite o propunere rațională, a aprobat musafirul. Unde am putea mânca bine?

Cei trei bărbați au plătit ceaiul și au plecat, alegând un salon la etajul unui birt din strada Trei Munți. Xiao a ocupat scaunul de onoare. Ji s-a așezat alături, Zhuke oficiind pe locul gazdei. Ji Tianyi a comandat burtă de porc, rață și pește alb - urmau să fie servite la început ultimele două feluri, bine stropite cu băutură și să încheie cu burta de porc și o supă ieftină. Mai întâi au fost umplute paharele.

— Primul lucru pe care trebuie să-l facem, a reluat Ji Tianyi discuția, este să închiriem niște camere spațioase într-un loc liniștit. Apoi, să ducem și meșterii gravori acolo, pentru a lucra sub supraveghere.

— Locul cel mai prielnic este Templul Bunătății Răsplătite, care se află dincolo de Poarta Apusului, a spus Xiao. Camerele sunt mari, liniștite și destul de ieftine. După masă, am putea merge să le vedem.

După ce au golit mai multe ulcele cu băutură, au fost aduse burta de porc, bolurile de orez și supa. Ji Tianyi a mâncat pe săturate. La sfârșit au coborât scările, au plătit masa și s-au întors la prăvălia de sigilii, pentru a lăsa bagajul lui Xiao în pază. Apoi au apucat-o spre Poarta Apusului, punctul cel mai aglomerat al orașului, cu șiruri lungi de vehicule ca niște dragoni și caii mulți cât apa fluviului! Celor trei bărbați le-a trebuit timp îndelungat până să se strecoare dincolo de poartă. Ajunși la templu, Ji s-a grăbit să spună:

— Să căutăm un loc mai aproape de ieșire.

— Nicidecum, a negat Xiao. Camerele din spate sunt mai liniștite.

Au mers în curtea din spate, au trecut de chiliile călugărilor bătrâni și au bătut la ușa unei clădiri. Le-a deschis un călugăr tânăr,

interesându-se ce doresc. Auzind că au venit pentru camere, i-a poftit înăuntru. Acolo le-a ieșit în întâmpinare un călugăr bătrân, cu ochii cârpiți de somn, îmbrăcat într-un anteriu de mătase, cu bonetă de voal alb pe cap și ținând în mână șiragul de mătănii. I-a poftit să ia loc, întrebându-i apoi cum se numesc și de unde vin.

— Avem destule camere. La noi vin toți funcționarii care trec prin oraș. Poftiți și alegeți chiar dumneavoastră.

Noii veniți au văzut trei camere și s-au întors la călugăr, întrebând cât cere pe lună. El a pretins de la bun început trei *liang* de argint și nu a mai lăsat deloc din preț. Domnul Zhuke i-a oferit peste doi *liang*, dar el nici nu l-a luat în seamă, ocărându-l pe tânărul călugăr:

— N-ai măturat! Cenzorul Shi va oferi mâine un banchet aici la noi și când va vedea în ce stare sunt camerele!...

— Camerele sunt bune, a spus Xiao, dar cam departe de piață.

— Cei care vin la noi au câte doi oameni care-i îngrijesc: un bucătar și o slugă care face cumpărăturile!

— Noi o să avem, pe lângă bucătar, un cărăuș cu un catâr chel[1] cu care să se ducă la piață, pentru a face treaba repede! a replicat Xiao râzând.

Călugărul i-a privit cu niște ochi tâmpi.

— Acum plecăm, dar o să revenim mai târziu să hotărâm, au spus ei.

Călugărul i-a condus, fără o vorbă.

Cei trei au mers mai departe vreo doi *li*, până la un mic templu. Călugărul ieșit în întâmpinare avea fața toată numai zâmbet. I-a condus în camera principală, le-a turnat ceai proaspăt și a adus nouă farfurii cu dulciuri, inclusiv cu prăjituri de casă făcute cu sâmburi de piersici și miere. Când a venit vorba de închirierea unor

[1] Aluzie la călugării budiști, care sunt rași în cap.

camere, gazda le-a răspuns:

— Desigur. Rog pe excelențele Voastre să alegeți camerele care vă plac și să vă aduceți bagajele.

Ei au întrebat cât este chiria.

— Ce să mai vorbim? Eu sunt onorat de prezența Excelențelor Voastre; contribuiți și dumneavoastră cu cât puteți pentru santal. Unde ați mai văzut călugăr care să se târguie?

— Sper că nu vă supărăm, părinte, dacă vă oferim doi *liang* de argint pe lună, pentru deranjul pe care vi-l facem, a răspuns Xiao, impresionat de purtarea călugărului.

Călugărul a acceptat. Ji Tianyi s-a întors după bagaje, iar ceilalți doi au rămas la templu. Călugărul a chemat pe cineva să deretice prin camere și să mai aducă mobilă trebuincioasă, iar el a schimbat ceaiul și le-a ținut companie oaspeților. Spre seară, când bagajele au sosit, el s-a retras. Xiao i-a spus domnului Zhuke să cântărească doi *liang* de argint, pe care i-a împachetat și i-a trimis călugărului. Acesta a revenit imediat, adresându-le mulțumiri. Cei trei bărbați au aprins opaițele, gândindu-se cu ce să încheie ziua. Zhuke i-a dat bani lui Ji să cumpere băutură și mâncare. El a plecat iarăși în oraș, întorcându-se acompaniat de un om ducând patru ulcele cu băutură și patru platouri conținând salam asortat, creveți, pulpă de pui de baltă și pește conservat, toate suficiente să umple o masă. Venit de la țară, Zhuke nu mai văzuse salam.

— Ce-i asta? a întrebat. Porc sau pasăre?

— De ce întrebi? Mai bine gustă, a răspuns Xiao.

— E slănină! s-a grăbit Zhuke, cu gura încă plină.

— Iarăși! Slănina are piele de jur împrejur? E salam făcut din carne de porc!

Zhuke nu mâncase nici conserve de pește.

— Dar astea ce mai sunt? Au gust bun. Altădată să luăm mai multe.

După masă au continuat să bea, până au terminat băutura, apoi s-au dus la culcare. Iar cum Ji nu avea de nici unele, Xiao i-a împrumutat o scoarță cu care să se acopere.

A doua zi de dimineață, călugărul a venit la ei.

— Excelențele Voastre au sosit ieri. Astăzi, bietul călugăr pe care l-ați onorat a pregătit o masă sărăcăcioasă în cinstea dumneavoastră, apoi el vă va conduce prin templul nostru.

— De acord, a venit răspunsul.

Călugărul i-a invitat într-o cameră la parterul altei clădiri din templu, unde au fost aduse îndată patru mari platouri cu delicatese. După masă, au ieșit cu toții alene afară.

— Să mergem să vedem Altarul învățatului Xuan Zhuang[2] a spus călugărul, conducându-i spre o clădire înaltă, pe care era scris cu litere de aur: „Altarul primului strămoș".

Au trecut prin două săli și au urcat niște trepte mărginite de o balustradă până la etaj, de unde nu se mai vedea nimic. Dar călugărul a deschis o ușă dublă în spate și i-a invitat să treacă pragul, ajungând pe o imensă bucată de pământ, înaltă cât o casă mare, și oferind priveliști minunate spre cele patru puncte cardinale. În mijlocul locului se ridicau copaci bătrâni, care parcă atingeau cerul și mii de trunchiuri de bambuși, ale căror frunze foșneau plăcut în adierea vântului. Iar printre acești copaci se ridica pagoda care păstra urna celui care a fost învățatul și călugărul Xuan Zhuang din dinastia Tang. Peste o vreme, călugărul i-a invitat în salon, unde au rămas până seara, ospătându-se din cele nouă platouri cu mâncare.

— N-am invitat încă pe nimeni, de când am fost numit în acest post, le-a spus la un moment dat călugărul, între două pahare cu băutură. Dar am pregătit un banchet pentru poimâine, la care am

[2] Xuan Zhuang (596-664) a studiat budismul în India și a tradus șaptezeci și cinci de sutre, contribuind la răspândirea acestei religii în China.

chemat și actori. Vă rog să veniți și dumneavoastră, dacă nu vi se pare o povară.

— Vom fi acolo să vă felicităm.

A treia zi au sosit musafirii, vreo cincizeci-șaizeci de oficiali din oraș și de la județele limitrofe. Bucătarii, ospătarii și actorii, distins îmbrăcați, se pregătiseră din vreme.

CAPITOLUL XXIX

Călugărul stătea de vorbă cu cei trei chiriași ai săi, când a fost strigat de-afară:

— Părinte, flăcăul acela a venit din nou!

— Cine? Dragonul? a întrebat călugărul, ieșind în grabă.

— El. Acum e gata să vă joace o festă! Părinte, haideți să vedeți!

Călugărul a coborât în grabă cele câteva trepte, a trecut pe lângă ospătarii care întrețineau focul în vetrele special amenajate și a intrat în camera centrală. Flăcăul stătea pe un scaun. Era tuciuriu la față, cu ochii negri bătând în galben și cu o barbă stufoasă. Avea pe cap o pălărie ciudată tăiată din hârtie și era îmbrăcat cu o bluză albastră din bumbac, fustă albă și pantofi cu fețele din pânză cu broderie, ca femeile. Dincolo de ușă așteptau băieții cu lectica, reclamând plata.

Văzându-l pe călugăr, tânărul a zâmbit larg.

— Am venit cât mai degrabă, stăpâne, să supraveghez treburile casei în această zi fericită. Vrei să-mi plătești lectica?

— Dragonule, băiatule, ce-i cu tine aici? a întrebat călugărul, ridicându-și sprâncenele. Și cum poți să arăți!

A scos în grabă bani pentru lectică și a continuat:

— Dragonule, scoate-ți repede hainele astea! O să te creadă lumea

nebun!

— N-ai inimă în tine, stăpânul meu! Ai ajuns mare și nu mi-ai cumpărat pălărie cu phoenicși de aur și nici rochie roșie de mătase, cum au toate soțiile oficialilor. Eu mi-am croit singură o pălărie din hârtie. Ce dacă o să râdă lumea? Sunt sau nu soția ta? De ce să mă dezbrac?

— Gluma-i glumă și treaba-i treabă! Vei fi tu supărat că nu te-am invitat și pe tine astăzi, dar măcar să fi venit îmbrăcat decent. Ce rost are să te maimuțărești astfel?

— Stăpânul meu suprem, iar greșești! „Ura care-i cuprinde pe soți nu trebuie să depășească zidul casei", zic înțelepții. De ce m-aș mânia eu, oare?

— Recunosc că am greșit. Nu te-am invitat și tu te-ai simțit insultat. Dar acum dă-ți jos frumușel hainele acestea și stai cu noi, să mănânci și să bei. Acum vor veni invitații și or să râdă de tine ca de un nebun!

— Firește că eu sunt de vină! Sunt soția ta și se cuvine să stau în camerele rezervate femeilor, supraveghind pregătirile. Cine a mai auzit ca o nevastă să vină în camera de primire a musafirilor! Ce-or să zică oamenii?

Terminându-și vorba, Dragonul s-a ridicat și s-a îndreptat spre camerele interioare.

— Dragonule! l-a implorat călugărul, luându-se după el. Pleacă odată cu toate mascările astea! Dacă o să te vadă vreun mandarin, o s-o pățim amândoi!

— Liniștește-te, stăpâne! Amintește-ți vorba veche: „Mandarinii nu se amestecă în disputele familiei".

Călugărul se înfuriase la culme, dar Dragonul își păstrase calmul. Așezându-se, a cerut:

— Aduceți ceaiul stăpânei casei!

Călugărul nu știa cum să procedeze. S-a învârtit mânios prin

cameră, apoi a ieșit afară și a dat nas în nas cu chiriașii săi: Xiao, Zhuke și Ji, pe care n-a mai putut să-i împiedice să intre în cameră.

— Ei! a exclamat Jin Tianyi. De unde a apărut această doamnă?

— Luați loc, domnii mei! i-a invitat Dragonul, ridicându-se.

Călugărul nu mai putea scoate o vorbă, de furie, iar cei trei bărbați n-au reușit să-și rețină râsul.

— A sosit Excelența Sa domnul You, de la Yamen, a anunțat cineva.

Călugărul a ieșit să-l întâmpine. Doi funcționari de la Yamen, You și Kuo, au intrat în încăperea principală, s-au salutat cu călugărul și s-au așezat să soarbă câte o ceașcă cu ceai. Apoi, auzind vorbe în camera alăturată, s-au ridicat să vadă cine este, iar gazda n-a reușit să-i oprească. Dar au rămas în prag, speriați, pentru ca pe urmă să izbucnească în râs, laolaltă cu ceilalți.

— E un escroc, domnilor! a rostit călugărul, disperat. A venit să mă facă de poveste și să mă șantajeze.

— Cum îl cheamă? a întrebat You, printre hohote de râs.

— Dragonul.

— Dragă Dragon, a intervenit Kuo, astăzi este o zi deosebită pentru părintele. De ce cauți ceartă? Dă-ți repede jos hainele și pleacă de aici. Ai înțeles?

— Domnilor, nu se cade să vă amestecați în treburile familiei, a replicat Dragonul.

— Ce tot spui! Vrei să-l escrochezi, dar nu-ți merge!

— Să-i dăm cu toții ceva bani ca să plece, a spus Xiao Jinxuan. Altfel o să avem de furcă cu el!

Dragonul nu voia să plece.

— Excelența Sa domnul Dong și Excelența Sa domnul Jin.

Până să se dezmeticească gazda, cei doi au intrat.

— Dragonul! l-a recunoscut imediat pe flăcău domnul Jin. Câine afurisit! În capitală mi-ai smuls zeci de *liang* cu trucul ăsta. Acum îl

practici aici? Escrocul tot escroc rămâne!

Apoi s-a întors către slujitorul care îl însoțea.

— Ia-i pălăria, dezbracă-l și dă-l afară!

De data aceasta, Dragonul și-a pierdut capul. S-a dezbrăcat singur.

— Vă așteptam, Excelență, a îngăimat el.

— Pe cine așteptai tu? s-a repezit Jin Dongya. Ai venit să-ți bați joc de gazdă noastră. Altădată, poate că am să-l povățuiesc să-ți dea ceva bani cu care să te pui și tu pe picioare, să începi o afacere. Dar dacă mai umbli cu asemenea lucruri, te voi trimite direct la Yamen!

Dragonul n-a mai îndrăznit să spună nimic. I-a mulțumit domnului Jin și a plecat. Călugărul și-a condus oaspeții în camerele din față i-a salutat încă o dată și i-a mulțumit domnului Jin.

Ospătarii au servit ceaiul.

— Domnul Jin a stat mult timp în capitală. Când ați sosit la noi în sud?

— M-am hotărât să mă retrag, fiindcă în ultima vreme am cheltuit prea mulți bani ca dregător. Ajuns acasă, fiul meu tocmai intrase la un colegiu, dar am avut de tras destule din această cauză. Deși adevărul triumfă întotdeauna, am cheltuit totuși ceva argint. Apoi m-am dus la Yangzhou, la inspectorul Xun, care-mi este un vechi prieten din capitală. El m-a recomandat la breasla negustorilor de sare, de unde mi-au ieșit câteva sute de *liang* de argint.

— Știți ce a pățit inspectorul Xun, domnule Jin? a întrebat Dong.

— Nu. Ce anume?

— A fost reținut acum câteva zile pentru delapidare.

— Asta este! Vedeți? „Bogăția trece”.

— Unde locuiți, domnule Jin, a întrebat funcționarul Kuo.

— Domnul Jin a cumpărat o casă lângă Podul Norocului Trecător.

— Vom veni să vă vizităm.

Domnul Jin a întrebat cine sunt cei trei chiriași ai călugărului, iar

aceștia s-au recomandat singuri.

— Oameni cu renume, a apreciat Jin. Am și eu unele comentarii și am să vă rog să vă spuneți părerea.

Au mai sosit câțiva zeci de oaspeți, iar ultimii au fost trei bărbați purtând bonete pătrate, acompaniați de un taoist. Dar nimeni nu-i cunoștea.

— Cine este domnul Ji Tianyi? a întrebat unul dintre cărturari.

— Eu. Cu ce vă pot fi de folos?

— Prietenul nostru Ji Weixiao vă trimite salutări, a spus el și i-a întins o scrisoare pe care a scos-o din mâneca robei sale largi.

Ji a luat scrisoarea, a deschis-o și a citit-o împreună cu Xiao Jinxuan și Zhuke Tianshen, aflând din cuprinsul acesteia că ultimii sosiți erau: Xin Dongzhi, Jin Yuliu, Guo Tiebi și Lai Xiashi.

— Luați loc, a spus el.

Dar cărturarii se gândeau să plece, pentru a nu deranja.

— Veniți de departe, a intervenit călugărul, iar eu sunt onorat de prezența dumneavoastră. Luați loc.

Cei patru bărbați au acceptat.

— Este adevărat ce i s-a întâmplat lui Xun? s-a interesat Jin Dongya de soarta inspectorului de sare.

— A fost arestat chiar în ziua când am plecat noi din Yangeou, a precizat Guo Tiebi.

În timpul banchetului, actorii au jucat o piesă. Spre înserat, Xin Dongzhi și Jin Yuliu s-au întors în oraș, având reținute camere la Templul Grădina Răsăriteană.

Treptat, oaspeții s-au retras, numai Guo Tiebi și Lai Xiashi au rămas să înnopteze în camera lui Zhuke. A doua zi, Lai s-a dus la Templul Plăcerii Divine să vadă un prieten, iar Guo Tiebi a închiriat o cameră peste drum de Templul Bunătății Răsplătite, pentru a deschide o prăvălie de sigilii.

Ji Tianyi și prietenii săi au deschis un cont la Birtul Norocul, aflat

lângă templu, cheltuind zilnic patru-cinci bănuți de argint. Când au terminat selecția eseurilor, au angajat șapte-opt tipografi, au cumpărat pe credit vreo sută de baloturi de hârtie, pregătindu-se pentru imprimare. În patru-cinci luni, s-a dovedit că cei peste două sute de *liang* de argint erau insuficienți, însă ei au continuat să mănânce bine, pe credit.

Într-o zi, pe când se plimba împreună cu Xiao Jinxuan prin curtea templului, Ji Tianyi a spus:

— Banii domnului Zhuke sunt pe sfârșite și avem destule datorii. La urma urmelor nu putem ști dacă eseurile se vor vinde bine. Ce ne facem?

— El a pornit această afacere, fără să-l forțeze cineva! Când va termina banii, n-are decât să se întoarcă acasă să mai ceară. Îl privește!

În acest moment s-a apropiat Zhuke și ei au tăcut. S-au mai plimbat puțin, apoi au luat-o spre camerele lor. Atunci au zărit o lectică, urmată de doi oameni purtând bagajele pe cobiliță. Pânza de la lectică era trasă și ei au putut vedea călătorul - un tânăr cu o bonetă pătrată și cu o figură care i-a părut lui Zhuke familiară.

Numai că lectica a trecut ca vântul pe lângă ei.

— Cred că-l cunosc pe omul din lectică, le-a spus Zhuke prietenilor săi.

A grăbit pasul, a ajuns din urmă un slujitor și l-a întrebat:

— Din ce parte sunteți?

— Stăpânul este Cel de-al șaptesprezecelea domn Du din Tianchang.

După ce Zhuke s-a întors, cei trei au mai apucat să vadă cum lectica a intrat în curtea rezervată călugărilor pustnici.

— Este nepotul ministrului Du din Tianchang și unul din cei mai faimoși învățați din părțile noastre. Eu l-am cunoscut, iar mâine voi merge să-l salut. Dar oare cu ce treburi a venit aici?

A doua zi, când Zhuke s-a dus să-l viziteze, nu l-a găsit acasă. Peste alte trei zile, învățatul Du s-a prezentat să-i întoarcă vizita, cei trei ieșindu-i cu toții în întâmpinare. Era o zi calmă, de început de vară, iar domnul Du îmbrăcase o robă oranj, purta pantofi de mătase și în mână ținea un evantai care avea caligrafiat pe el un poem. Fața-i era albă parcă dată cu pudră, ochii aveau strălucirea lacului negru și întreaga lui făptură emana grație și distincție. Înfățișarea-i plăcută și talentul robust îl situau pe primele locuri printre cărturarii din bazinul Fluviului Albastru. S-au salutat după ceremonial, s-au așezat, apoi domnul Du a dorit să cunoască numele și originea celorlalți doi tineri.

— Eu mă numesc Du Shenqing, a spus el cu simplitate. Nu te-am văzut de la examenele de anul trecut, frate Zhuke.

— Anul trecut am avut un concurs de poezie patronat de examinatorul Shen, pentru toate cele douăzeci și șapte de județe din subordinea prefecturii noastre. Locul întâi a fost ocupat de domnul Du, s-a grăbit Zhuke să le explice celorlalți.

— A fost ceva de moment, a precizat domnul Du, zâmbind, nici nu trebuie amintit. Luasem tocmai niște medicamente, căci nu mă simțeam bine și am scris poezia cât am putut de repede.

— Dumneavoastră aparțineți unei familii vechi și distinse, al cărui renume a străbătut toate provinciile țării, a spus Xiao Jinxuan. Iar talentul dumneavoastră strălucește ca un astru deasupra întregii familii. Astăzi am norocul să vă cunosc și vă rog să-mi acordați sprijinul și sfatul în toate domeniile.

— Dar sunteți cu toții cărturari renumiți. Eu se cuvine să învăț de la dumneavoastră!

Au servit ceai, apoi au trecut în încăperea alăturată, unde mesele erau de-a dreptul invadate de șpalturi, a căror corectură executată cu tuș roșu dădea camerei o tentă plăcută. Du Shenqing a privit peste texte, s-a așezat într-o parte și a descoperit o poezie scrisă în

ajun de Xiao Jinxuan, intitulată: *Promenadă în primăvară la Balta Dragonului Negru*.

— Are ceva proaspăt în ea, a spus domnul Du, citind-o. Este a dumneavoastră? domnule Xiao.

— Umila mea persoană a scris aceste rânduri, vă rog să mă îndrumați, domnule Du.

— Dacă nu mi-o luați în nume de rău, aș îndrăzni să fac o observație sumară. Poezia are întotdeauna ceva măreț în ea. Dar aceste versuri ale dumneavoastră:

25

Oare supărarea înroșește floarea / suavă de piersic și-o pierde? / Dintr-odată, salcia și-a sfâșiat / inima care picură verde. / Nu vi se par prea mult lucrate? În schimb, dacă simplificați primul vers, veți avea un perfect vers în stilul ci[3]. Dar dumneavoastră ați ținut cu orice preț să fie *shi*[4] și ați forțat nota prin încărcarea distihului.

Scurtul comentariu l-a înghețat pe Xiao.

— Judecând după opiniile dumneavoastră poetice, a intervenit Ji, vă asemănați cu ruda mea, Ji Weixiao.

— Sunteți rude? I-am citit câteva poeme și recunosc că are ceva fler.

Peste puțină vreme, domnul Du a plecat. A doua zi, au primit o invitație: „Au înflorit bujorii și am pregătit în grădină o gustare, la care vă rog să participați". Cei trei și-au schimbat în mare grabă veștmintele și au dat curs invitației. L-au găsit pe domnul Du stând de vorbă cu un om. După ce s-au salutat, l-au invitat pe străin să ocupe locul de onoare.

— Prietenul Bao este de-al casei, nu vă formalizați, a spus domnul Du.

---

[3] *ci* - Formă de poezie diferind ca metrică.

[4] *shi* - Formă de poezie diferind ca metrică.

Abia acum Ji și-a dat seama că era aceeași persoană care îi adusese scrisoarea de la Ji Weixiao.

— Dar dânsul este unchiul lui Ji Weixiao! a exclamat. Dumneavoastră, aici? l-a întrebat el.

— Domnule Ji, a spus Bao Tingxi zâmbind, familia mea a depins de familia Du de generații. Tatăl meu și cu mine am cunoscut marea bunătate a bătrânului domn Du. Așa că la venirea celui de-al șaptesprezecelea domn Du în orașul nostru, nu puteam să nu vin să-l salut.

— Câtă risipă de vorbe! a intervenit domnul Du. Ar fi bine să ni se aducă ceva de băut.

Bao, împreună cu un slujitor, au tras mai aproape masă joasă.

— Am hotărât să renunț pentru astăzi la platourile obișnuite, a anunțat domnul Du. Am numai pește de sezon de la noi, vișine și bambus, care să acompanieze băutura în timp ce stăm de vorbă.

Într-adevăr, au fost aduse numai câteva platouri, în timp ce cupele au fost umplute cu cel mai bun lichior de mandarine, comandat la Depozitul „Liniștea Eternă". Du Shenqing ținea la băutură și n-a mâncat mai nimic. A ridicat doar bețișoarele, dând semnalul începerii mesei, și a luat numai câteva felii de bambus și vișine. Cupele erau umplute din nou imediat ce se lăsau jos din mână.

Pe la amiază, domnul Du a comandat desertul și s-au adus prăjituri diferite, făcute cu grăsime de porc, rață și gâscă, din fiecare câte un platou. Apoi au sorbit câte o ceașcă cu ceai liniștitor, preparat cu apă de ploaie. Du Shenqing a mâncat o singură prăjitură, iar după ce a băut ceaiul a ordonat să se curețe masa și să se aducă lichiorul de mandarine.

— Când buni prieteni se întâlnesc să guste farmecul acestor celebre flori, a spus Xiao, nu se poate fără poezie. Alegem rimele?

— Știu obiceiul societăților de poezie, domnul meu, a răspuns Du

zâmbind. Mie mi se pare însă destul de vulgar și cred că nu întrece nici pe departe taifasul intim.

Du a aruncat o privire spre Tingxi.

— Să-mi încerc, dacă-i așa, puterile, a spus acesta.

S-a ridicat, a intrat în clădire, și s-a întors cu un fluier. A dat la o parte broderia de mătase de pe masă, s-a așezat și a început să cânte. Atunci a apărut un tinerel, care s-a dus lângă Tingxi, și-a împreunat mâinile și a cântat *Liniște* de Li Bai. Cânta plăcut și avea o voce ascuțită, producând senzația unor nori străpunși de munte.

Oaspeții au lăsat jos cupele, ascultând cu atenție. Numai Du a continuat să bea. A apărut luna aureolând bujorii cu un nimb nepământean și învăluind un copac într-o lumină groasă de zăpadă argintie. Cei trei înțeleseră că e clipa să se retragă. Domnul Du se îmbătase de-a binelea. Chiar atunci călugărul s-a apropiat de ei cu pași ușori, aducând o cutie capitonată cu mătase, din care a scos o pocnitoare.

— Umila mea persoană a venit să vă trezească.

A așezat-o pe masă și i-a dat foc, pocnitura izbucnind cu putere. Stând încă pe scaunul său, domnul Du a râs. Fumul înecăcios i-a învăluit. Cei trei s-au ridicat și-au luat rămas bun, mișcându-se bizar, neavând siguranța de totdeauna a picioarelor.

— Eu sunt beat, a îngânat domnul Du, nu pot să vă conduc. Tingxi, fii bun și fă oficiile de gazdă, apoi să te întorci să dormi la mine.

Bao Tingxi a luat un lampion și i-a condus pe oaspeți până la poartă. Aceștia au ajuns acasă ca prin vis. A doua zi, negustorul de hârtie le-a pretins banii, însă n-a primit nimic, iar ei s-au ales cu o ceartă bună. După el a venit și patronul birtului, căruia i-au dat totuși ceva bani, urmând ca socoteala totală s-o facă altădată. S-au gândit în schimb cum să-i întoarcă ospitalitatea domnului Du Shenqing și au hotărât să-l invite la un local.

Peste câteva zile, vremea s-a îndreptat din nou, așa că, după micul dejun, cei trei s-au grăbit spre domnul Du. În curte au întâlnit o femeie cu picioare mari stând de vorbă cu un flăcăiandru, care a venit imediat în întâmpinarea lor.

— Cine este femeia? a întrebat Ji Tianyi.

— Shen Picior Mare, mijlocitoarea.

— Și ce caută aici?

— Are niște treburi, a răspuns tânărul evaziv.

Bănuind că domnul Du își caută o concubină, n-au mai insistat și au intrat în casă. Domnul Du trândăvea pe verandă, dar s-a ridicat numaidecât, i-a poftit să se așeze și a poruncit ceai.

— Astăzi este o zi minunată, a vorbit Zhuke. Am venit să vă scoatem la plimbare.

Domnul Du l-a luat și pe tinerel și s-au dus cu toții la birt. Știind că domnul Du nu preferă banchetele bogate, Ji a comandat rață, pește, burtă de porc și a cerut de băut. După primele două pahare, ei l-au forțat să mănânce puțină rață, pe care însă acesta a vomat-o imediat, spre mâhnirea lor. Fiind încă devreme, orezul a fost adus după numai câteva pahare. Domnul Du a turnat puțin ceai peste orez și a luat câteva înghițituri, apoi i-a dat bolul tânărului său slujitor. La terminarea mesei au coborât la parter, au plătit și au ieșit.

— Frate Shenqing, a îndrăznit Xiao Jinxuan, am putea merge până la Muntele Ploaia de Flori.

— Foarte bine, a aprobat domnul Du.

Au urcat muntele ușor, oprindu-se în fiecare templu și admirând altarele în cinstea miniștrilor Fang și Jing[5] și au ajuns așa până în vârf, de unde se vedea orașul cu miile de case îngrămădite laolaltă, Fluviul Albastru - întocmai unei cingători albe, și scânteierea

[5] Miniștri Fang Xiaoru și Jing Qing au sprijinit pe Jian Wen împotriva uzurpatorului Yong Le, dinastia Ming.

Pagodei glazurate. Domnul Du a mers în pavilionul clădit pe punctul cel mai înalt al muntelui și a rămas vreme îndelungată nemișcat, privindu-și propria umbră. Ceilalți s-au așezat în iarbă. Zhuke Tianshen a zărit o stelă de piatră la distanță și s-a dus să citească inscripția.

— Pe stelă sunt săpate cuvintele: „Locul unde au fost stârpite zece spițe ale neamului", a spus el la întoarcere, așezându-se.

— În realitate nu au fost „zece spițe", domnii mei, a spus domnul Du. Încă în dinastia Han, cea mai cruntă pedeapsă era „stârpirea a trei spițe", adică: a tatălui, a mamei și a nevestei. Cele nouă spițe executate odată cu ministrul Fang au fost familiile: stră-străbunicul, străbunicul, bunicul, tatăl, fiii, nepoții, strănepoții și străstrănepoții. Dar cu toții reprezentau o spiță, aceea a tatălui. Spițele mamei și soției nu au fost atinse și cu atât mai puțin favoriții lor, care ar reprezenta „a zecea spiță". Și apoi, Yong Le nu a fost chiar atât de crud. Dacă nu era el să se revolte și se încredea în neputinciosul Jian Wen, imperiul ar fi ajuns tot atât de slăbit și divizat ca în vremea regatelor Qi și Liang[6].

— Ce părere aveți despre ministrul Fang? l-a incitat Xiao.

— Fang nu era un om practic. Pe vremea lui erau o mulțime de chestiuni importante, iar el aborda în cuvântările sale numai succesiunea corectă la tron. A fost executat în costumul de curtean, evidențiindu-se tocmai incapacitatea sa.

Au rămas acolo până ce soarele a coborât spre apus, când doi gunoieri s-au oprit și ei în vârful muntelui, punându-și jos căldările goale, să se odihnească.

— Frate, s-a adresat unul celuilalt, lovindu-l ușor cu palma peste umăr, ne-am terminat munca pe ziua de astăzi, ce-ar fi să sorbim o licoare la Izvorul liniștii eterne? Pe urmă ne putem întoarce să

[6] Referiri la perioada Nanbei Chao, a dinastiilor de nord și de sud.

privim apusul soarelui.

— La Nanjing toată lumea e cultă! a subliniat domnul Du, cu veșnicul său zâmbet pe buze. Să ne întoarcem la templu.

— Puteți veni puțin în camerele noastre? l-a invitat Zhuke pe domnul Du.

— Cum să nu.

Au intrat, iar din prag l-au zărit pe Ji Weixiao, așteptându-i.

— Frate Wei, ai sosit! a exclamat bucuros Ji Tianyi.

— Te-am căutat la prăvălia de sigilii și mi-au spus că te-ai mutat aici. Aș putea cunoaște pe distinșii domni care te însoțesc?

— Domnul Zhuke Tianshen este din Suyi. Domnul Xiao Jinxuan este din județul nostru, se poate să nu-l știi?

— Locuiți lângă Poarta Nordului?

— Exact.

— Iar dânsul?

— O să fii și mai fericit când o să afli cine este. Se numește Du Shenqing și este cel de al șaptesprezecelea nepot al ministrului Du din Tianchang.

— Domnul Du ale cărui poeme s-au clasat anul trecut pe locul întâi? a întrebat Ji Weixiao plin de respect. Am dorit de mult să-l cunosc, dar n-am avut prilejul.

Weixiao s-a înclinat până la pământ. Domnul Du i-a întors salutul, apoi s-au felicitat reciproc și toată lumea a luat loc. În clipa aceea a intrat în cameră un om, râzând în hohote.

— Domnilor, iarăși la băutură!? a strigat el.

Ji Weixiao l-a recunoscut pe Bao Tingxi.

— Unchiule, ce căutați aici?

— Eu? Eu sunt în serviciul familiei Du, iar Excelența Sa este Al șaptesprezecelea domn Du din Tianchang.

— Suntem cu toții foarte buni prieteni! a spus Xiao.

— Deși sunt tânăr, a reluat Ji Weixiao când toată lumea s-a așezat

din nou, am călătorit mult și am întâlnit destui oameni. Dar niciodată nu mi-a fost dat să văd un bărbat atât de distins ca dumneavoastră, domnule Du. Parcă ați fi un nemuritor! Stând aici, în fața dumneavoastră, mă simt în al nouălea cer!

— Cunoștința dumneavoastră, i-a răspuns domnul Du, îmi amintește de călătoria peste ocean a lui Cheng Lian[7]. Este o ocazie rar întâlnită!

CAPITOLUL XXX

Du Shenqing și Ji Weixiao s-au împrietenit pe loc, dar cum Ji reținuse camere în oraș, s-a grăbit să se întoarcă înainte de a se întuneca. Bao Tingxi a plecat cu domnul Du.

— Ce fel de om este fratele Ji? s-a interesat domnul Du.

Tingxi i-a povestit cu lux de amănunte cum Ji s-a plasat pe primul loc la concursul prefectural și s-a însurat, devenind nepotul lui, cu nepoata intendentului șef al prefectului Xiang; cum în acest an inspectorul Xun i-a dăruit câteva sute de *liang* de argint el și-a mai luat o nevastă, înrudindu-se cu familia Yiu din Yangzhou.

Domnul Du s-a arătat amuzat, a râs și i-a dat să bea din belșug, apoi l-a oprit la el peste noapte. Atunci Tingxi i-a mai vorbit despre marea bunătate a prefectului Xiang față de familia sa, impresionându-l pe amfitrion. I-a povestit și câte a îndurat de pe urma soției sale, lucru care l-a făcut pe domnul Du să râdă cu

[7] Cheng Lian, un cărturar din epoca „Primăvară-Toamnă", pentru a sprijini pe unul din discipoli să stăpânească instrumentele de coarde, l-a dus pe o stâncă în mijlocul mării, pentru a învăța de la natură. Discipolul, pe nume Bo Ya, a devenit astfel un mare muzician. Aluzia la Cheng Lian a fost folosită în semn de înaltă prețuire a meritelor artistice ale partenerului.

lacrimi. Târziu, în noapte, s-au dus la culcare.

A doua zi, Ji s-a înapoiat împreună cu Zong Ji, care servise la cancelaria prințului. Imediat după schimbul ceremonios al salutului, Zong a adus vorba despre participarea sa, alături de prințul Zhao, la concursurile de poezie ale „Celor șapte”[8].

— Fengzhou și Yulin sunt unchii mei, a remarcat domnul Du. Iar Zong Zixiang a fost coleg cu tatăl meu.

Zong a spus că el era rudă cu dregătorul Zong Zixiang, aparținând aceleiași generații. Domnul Du n-a replicat. Slujitorul a adus ceaiul, apoi Zong a plecat.

— Dacă ai ști, frate Wei, cât mă indispun oamenii care deschid gura numai pentru a se lăuda! Acest Zong zice că este văr cu numitul dregător și poet, iar eu mă întreb dacă acela l-ar recunoaște!

Între timp a fost servită masa.

— Doamna Shen este afară și vrea să vă vorbească, domnule, a anunțat tânărul slujitor.

— Cheam-o înăuntru!

Flăcăul a condus-o în cameră, iar domnul Du a cerut să i se dea mijlocitoarei un scaun.

— Acest domn?... a întrebat neîncrezătoare Shen Picior Mare.

— Domnul Ji din Anqing. Ai aranjat?

— De aceea am venit. Am căutat aproape prin tot Nanjingul și mă temeam că n-am să găsesc o fată cum trebuie pentru un domn atât de perfect că Excelența Voastră. Dar astăzi, după toate cercetările făcute, am găsit această fată la Arcul Florii. Familia ei se numește Wang și are câteva războaie de țesut. Fata este o adevărată zână a frumoaselor. Are șaptesprezece ani și ce să mai vorbim despre ea, dacă fratele ei, cu un an mai mic, aranjat și pudrat cu grijă,

[8] Societate literară faimoasă din dinastia Ming, reprezentată de Wang Fengzhou, Li Yulin, Xie Maoqin, Zong Zixiang, Liao Youyu, Xu Zhongsing și Guolun.

bate de departe pe oricare actor[9] din cele zece trupe de teatru de la Podul Huaiqing? Știe să interpreteze arii din opere și joacă destul de bine. Fata este perfectă, vă rog să mergeți s-o vedeți.

— Bine, dacă-i așa. Spune-i să se gătească, voi merge mâine s-o văd.

Shen Picior Mare a aprobat, apoi s-a retras.

— Felicitări! a spus Ji.

— O fac numai pentru continuarea familiei, a spus domnul Du, încruntându-se. Altfel, pentru ce mi-ar trebui o concubină?

— „O frumoasă fată și-un cărturar ales...!" De ce vorbiți astfel? E bine să vă distrați cât sunteți tânăr!

— Cuvintele tale dovedesc că nu mă cunoști frate Wei! Primul nostru împărat a spus: „Dacă n-aș fi născut din femeie, aș stârpi toate femeile din lume!" Ai întâlnit vreo nevastă ideală? Femeile mă deranjează atât de tare, încât le simt îngrozitorul miros de la trei camere distanță.

Ji era pe punctul de a-l întreba ceva, când băiatul a adus o carte de vizită.

— A venit un domn, numit Guo, din Wuhu.

— Nu-l cunosc!

Ji și-a aruncat ochii pe cartea de vizită.

— Guo Tiebi ține o prăvălie de sigilii în fața porții templului, a intervenit el. Poate că vă aduce vreun sigiliu. Ar fi bine să-l primiți.

Domnul Du a acceptat. Imediat după salut, Guo s-a angajat într-o cuvântare pompoasă:

— Distinsa dumneavoastră familie a dat trei cărturari care s-au situat pe locul întâi; și șase miniștri în patru generații. Discipolii formați de familia dumneavoastră sunt răspândiți în toată țara, servind ca: guvernatori, magistrați, ofițeri etcaetera, etcaetera, iar

[9] Se referă la actorii care interpretau roluri feminine.

numărul lor este infinit. Chiar administratorii dumneavoastră, la încheierea slujbei, ajung ofițeri de rangul nouă! Domnule Ji noi de mici am auzit spunându-se: „Excelența Sa domnul Du este un geniu fără pereche pe această lume și va câștiga odată și odată și primul loc în examenele de la Palat".

Scoțând din mâneca robei o cutie conținând două sigilii pătrate, el a întins-o cu ambele mâini domnului Du, care a primit-o, a schimbat câteva fraze uzuale cu oaspetele, apoi l-a expediat.

— S-a comportat corect, dar ce l-a apucat să vorbească atât de dezgustător?

— Oricine cunoaște familia dumneavoastră! i-a replicat Ji.

Domnul Du l-a oprit pe Ji la masă. După ce a fost turnată băutura, au început să discute.

— Ce iubiți mai mult - escaladarea munților sau plimbările pe lacuri? a întrebat Ji.

— Sănătatea mea nu-mi permite excese în aceste direcții.

— Vă place muzica?

— Ocazional. Prea multă muzică îmi irită timpanele.

După câteva pahare, domnul Du s-a amețit puțin.

— Frate Wei! a spus el, oftând. De la începutul lumii și până în zilele noastre, oamenii au căzut pradă iubirii și n-au reușit să elimine cuvântul „amor"!

— Nimic nu este mai măreț ca dragostea dintre un bărbat și o femeie. Dar am înțeles că pe dumneavoastră nu vă pasionează femeile.

— Oare adevăratele sentimente de dragoste pot exista numai între bărbat și femeie? Prietenia este mai puternică decât dragostea dintre sexe. Să ne amintim numai de șalul brodat al prințului E[10].

[10] În antichitate prințul E din satul Chu, a fost cucerit de farmecul unui cântăreț din țara vecină Yue. În timpul unei excursii pe lac, prințul l-a acoperit pe tânărul cântăreț cu propriul său șal de mătase. Acest gest, ca și legenda dorinței de a

Apoi, eu apreciez că în toată istoria noastră nu a existat decât o singură iubire adevărată, aceea dintre împăratul Ai din dinastia Han și sfetnicul său Dong Xian[11]. Prietenia care i-a legat pe Yao[12] și Shun nu depășește gestul împăratului Ai. Ce păcat că în zilele noastre nimeni nu mai înțelege aceste lucruri!

— Așa este. N-ați avut nici un prieten care să vă înțeleagă?

— Dacă ar exista un astfel de bărbat, care să fie gata să trăiască și să moară împreună cu mine, m-ar părăsi desele mele stări de tristețe și deprimare. Numai că eu nu sunt atât de norocos să întâlnesc un om adevărat, și așa se explică stările de melancolie care mă învăluie cel mai adesea.

— Cred că puteți găsi un prieten printre actori.

— Dragul meu frate Wei, propunerea ta este deplasată. Să cauți un adevărat prieten printre actori echivalează cu găsirea unei virtuoase fete printre curtezane. Nimic mai imposibil! Ceea ce caut eu presupune o afinitate spirituală, dincolo de plăcerea cărnii! Și asemenea însușiri se pot întâlni numai la bărbații cei mai desăvârșiți.

Domnul Du și-a lovit, ușor genunchiul cu palma, oftând.

— Dar nu există astfel de oameni! Nu, cerul l-a condamnat pe Du Shenqing la melancolie și singurătate!

Lacrimile au prins să-i brăzdeze obrajii. „Este posedat", s-a gândit Ji. „Ce-ar fi să-i joc o festă?"

---

abdica a împăratului Ai (vezi mai jos), au căpătat semnificația unor legături amoroase anormale.

11 Împăratul Ai (6-1 î.H.), în cadrul unei recepții, a exprimat dorința sa de a oferi tronul, sfetnicului Dong Xian, dar a fost oprit prin formula: „Fiul Cerului nu glumește".

12 Yao și Shun, ultimii doi din cei cinci împărați legendari ai Chinei. Lui Yao i se atribuie o naștere și o ascendență miraculoasă. A urcat pe tron în 2.357 î.H. și, după o domnie de 70 de ani, a abdicat în favoarea lui Shun, căruia i-a dat în căsătorie propriile sale fiice: Nu Ying și E Huang.

— Nu aveți dreptul să spuneți că nu există oameni desăvârșiți, a spus el cu voce tare. Eu cunosc un tânăr care nu este nici actor și nici cărturar, ci călugăr taoist. Este fermecător și elegant, o adevărată frumusețe masculină, fără a avea nimic din grația feminină. Eu ajung la disperare când aud vorbindu-se că un bărbat frumos trebuie să semene a femeie. E cât se poate de ridicol! Frumusețea feminină o găsești cu prisosință la femei. Însă există și o frumusețe masculină, numai că oamenii nu o înțeleg îndeajuns.

— Cât adevăr de necontestat! a strigat domnul Du, bătând cu pumnul în masă. Dar, spune-mi, cum este acel bărbat?

— Este un om atât de minunat, încât mulți au încercat zadarnic să se apropie de el. Apreciază oamenii de talent. Eu sunt cu câțiva ani mai în vârstă și mă simt imperfect în fața lui, de aceea n-am îndrăznit niciodată să-i fac avansuri. Frate bun, doriți să întâlniți acest om?

— Când ai putea să-l aduci aici?

— Dacă l-aș aduce aici, nu ar fi un bărbat atât de extraordinar cum am spus, a răspuns Ji. Este mai bine să vă duceți la el.

— Unde locuiește?

— La Templul Plăcerii Divine.

— Cum se numește?

— Nu pot să-i spun numele acum. Dacă aude ceva, se ascunde și nu-l veți întâlni niciodată. Eu îi voi scrie numele pe o hârtie, pe care v-o dau numai după ce o sigilez bine. Nu aveți voie s-o deschideți decât după ce ați intrat pe poarta templului. Apoi îl veți căuta și vă veți întâlni.

— De acord! a acceptat Domnul Du cu un zâmbet.

Ji Weixiao a trecut singur în camera de alături, a închis ușa și a scris ceva timp îndelungat. Apoi a împăturit hârtia, a sigilat-o și a

caligrafiat pe ea două semne: Qi Ling[13].

— Acum eu trebuie să plec, a spus Ji, înmânându-i plicul. Mâine, după întâlnirea cu acest bărbat minunat, mă voi întoarce să vă felicit.

După ce l-a condus până la intrare, domnul Du s-a întors și i-a poruncit slujitorului său:

— Mâine dimineață să te duci să-i spui peţitoarei Shen Picior Mare că n-am timp s-o văd pe fata de la Arcul Florii, dar mă voi duce poimâine. Cheamă o lectică pentru mâine în zori; mă duc să văd un prieten la Templul Plăcerii Divine.

Seara a trecut liniștită, fără nimic deosebit. A doua zi, domnul Du s-a spălat bine cu săpun, și-a pus veșminte noi, s-a parfumat, a pus în mâneca hainei hârtia primită de la Ji Weixiao și a pornit spre templu, în lectică. A spus hamalilor să-l aștepte la poartă, iar el a desfăcut în grabă hârtia, imediat ce a păşit în curtea templului. „Mergeți pe culoarul nordic până la extrema cealaltă, la Pavilionul cuișoarelor. Acolo întrebați de Lai Xiashi, sosit de curând din Yangzhou. El este omul căutat", a citit el. A auzit muzică dintr-o clădire aflată aproape de intrare, iar prin ușa larg deschisă a zărit că era compusă din trei camere. În cea din mijloc stătea un eunuc gras, îmbrăcat cu o robă având pe ea brodat un dragon[14]. La stânga sa, pe niște bănci de lemn, stăteau vreo duzină de actori, iar în partea dreaptă erau șapte-opt tineri muzicanți, îmbrăcați în costume taoiste. „Oare Lai Xiashi o fi printre ei?" s-a întrebat domnul Du, privindu-i pe fiecare în parte. Dar neîntâlnind pe nici unul mai remarcabil, s-a uitat și la actori, cu același rezultat, „Lai Xiashi se respectă prea mult pentru a se amesteca printre acești oameni, și-a zis. Mai bine să merg direct la Pavilionul cuișoarelor. Ajuns, a bătut în ușă, iar un

[13] Formulă magică taoistă, pentru demoni și spirite.

[14] Dragonul este simbolul puterii imperiale, acest amănunt indicând faptul că, eunucul aparținea Palatului.

călugăr i-a deschis, poftindu-l înăuntru.

— Îl caut pe Excelența Sa, domnul Lai Xiashi.

— Se află sus, la etaj. Luați loc, vă rog, eu mă duc să-l înștiințez.

Nu după mult timp, un taoist gras, de vreo cincizeci de ani, a coborât scările. Purta boneta ordinului său călugăresc și o robă închisă la culoare. Avea fața negricioasă și unsuroasă, sprâncene stufoase, nas mare și barbă bogată. Ajuns în fața domnului Du, taoistul s-a înclinat, întrebând:

— Pot să cunosc distinsul dumneavoastră nume?

— Mă numesc Du. Vin de la Tianchang.

— Aparținești familiei Du care ne-a făcut atâtea donații însemnate?

— Da.

— Umila-mi persoană nu a știut că vă aflați aici, altfel soseam numaidecât să vă prezint omagiile, s-a grăbit taoistul să se scuze. De ce v-ați deranjat pentru mine?

Apoi i-a spus călugărului să aducă ceai și ceva gustări.

„Cred că acesta este duhovnicul lui Lai Xiashi", s-a gândit domnul Du.

— Lai Xiashi este discipolul dumneavoastră? a întrebat.

— Eu sunt Lai Xiashi.

— Oh! s-a speriat domnul Du. Chiar dumneavoastră?

Și nemaiputându-se stăpâni, și-a acoperit fața cu mâneca largă a robei, râzând înfundat. Neînțelegând, taoistul a aranjat platourile pe masă și a turnat ceai. Pe urmă a adus un rulou de hârtie, cu poeme proprii, rugându-l pe domnul Du să le citească. Domnul Du a citit, a sorbit puțin ceai și s-a ridicat. Taoistul a ținut morțiș să-l conducă până la ieșire, sprijinindu-l de braț.

— Locuiți la Templul Bunătății Răsplătite? Voi veni mâine să stau câteva zile în preajma dumneavoastră.

A rămas în poartă, privindu-l pe domnul Du urcând în lectică și

îndreptându-se spre casă. Domnul Du a râs în hohote până acasă. „Ce câine nesuferit este acest Ji Weisxiao. Și-a bătut joc!"

— Sunteți așteptat, stăpâne! l-a anunțat feciorul, imediat ce s-a întors la templu.

La intrarea sa, Xiao Jinxuan, Xin Dongzhi, Jin Yuliu și Jin Dongya s-au ridicat să-l salute. Fiecare îi adusese câte un dar: Xin o caligrafie, Yuliu un catren, Jin Dongya o copie după *Comentarii la cele patru cărți.* Au schimbat câteva cuvinte, au băut ceai și s-au despărțit.

— Un notar, s-a adresat el încruntat tânărului său slujitor, își părăsește slujba pentru a scrie despre clasici. Parcă clasicii pe el îi așteptau!

În acest timp, un slujitor al familiei Zong i-a adus o scrisoare, prin care i se cerea să aștearnă o dedicație pe un portret. Exasperat, domnul Du a fost obligat totuși să consimtă. A doua zi s-a dus să vadă fata, a hotărât s-o ia de concubină, oferindu-i cadouri după datină și fixând să fie adusă la el în trei zile. Apoi a fost destul de ocupat cu mutarea sa de la templu într-o casă de pe malul fluviului, unde urma să primească fata. Primul sosit în noua casă pentru a-l felicita a fost Ji Weixiao.

— Scuzați-mă că nu am sosit chiar ieri pentru a vă ura noroc alături de soție.

— Dar nici nu eram pregătit ieri!

— L-ați întâlnit alaltăieri pe acel bărbat minunat?

— Câine ce-mi ești! Ai merita o bătaie, dar gluma ta n-a fost chiar rea!

— Pentru ce? Eu am spus clar, că este o frumusețe masculină și nu feminină! Am avut dreptate?

— Dacă insiști, chiar că te bat!

Râdeau amândoi în hohote, când și-a făcut apariția taoistul, împreună cu Bao Tingxi și cu greu au reușit să se abțină. După ce s-au salutat reciproc, plini de respect, domnul Du i-a reținut pe toți la

masă. După masă, domnul Du a spus că la Templul Plăcerii Divine văzuse un eunuc și o trupă de actori.

— Cum se pot împăca actorii cu un astfel de om? s-a mirat Ji. Este jalnic!

— Frate Weixiao, a spus domnul Du, vreau să te consult într-o chestiune destul de amuzantă.

— Care?

Domnul Du s-a întors către Tingxi

— Câte companii de teatru sunt pe aici?

— Peste o sută treizeci.

— Mă gândesc la un concurs pentru toți actorii din cadrul acestor companii, care interpretează roluri feminine. Eu, împreună cu fratele Wei, îi vom urmări și vom lua note despre fiecare, iar în câteva zile vom afișa o listă, înscriindu-i după frumusețe și talent. Strădaniile lor nu vor fi gratuite. Voi da fiecărui actor o jumătate de *liang* de argint, două genți și un evantai pe care va fi caligrafiat un poem. Va fi interesant?

Ji Weixiao a sărit în sus de bucurie.

— De ce nu mi-ați spus mai demult această idee extraordinară? Nici n-am cuvinte s-o calific!

— Le voi transmite eu, s-a oferit Bao. Vor câștiga ceva, iar după ce veți afișa rezultatele, vor deveni celebri. Nu îmi este ușor să vă spun, dar să știți că cei care vor fi primii pe listă, oricât ar fi de buni patronii lor, tot îi vor plăti mai bine! Când le voi spune ce plănuiți, se vor întrece să fie prezenți la concurs!

— Într-adevăr, va fi minunat! a spun Lai Xiashi, frecându-și palmele. Numai să trăim până atunci! Îmi veți permite și mie să iau parte?

— Desigur. Vom invita pe toți prietenii.

— Întâi să hotărâm unde va avea loc concursul, a sugerat Ji.

— Eu locuiesc la Poarta Shuixi și cunosc bine locurile. Aș putea

închiria pavilionul de pe Lacul Moqiu. Este un loc întins și răcoros.

— Unchiul Bao îi va înștiința pe actori. Dar tot trebuie să dăm un anunț. Ce zi să alegem? a întrebat Ji.

— Astăzi suntem în a douăzecea zi din luna a patra, a spus taoistul Lai. Domnul Bao va avea nevoie de vreo zece zile pentru a-i anunța pe toți. Să fixăm ziua de trei a lunii a cincea.

— Frate Wei, a spus domnul Du, ia un carton roșu, iar eu îți voi dicta anunțul.

Ji Weixiao a luat un carton și o pensulă, iar domnul Du a dictat: „Ji Weixiao din Anqirig și Du Shenqing din Tianchang organizează un concurs în pavilionul de pe Lacul Moqiu în ziua a treia a lunii a cincea. Poate lua parte orice actor din această provincie, urmând să interpreteze într-un rol feminin un fragment dintr-o operă, la alegere. Fiecare participant va primi o jumătate de *liang* de argint, două genți, un prosop și un evantai pe care va fi caligrafiat un poem. Prezentele remarcabile vor fi onorate separat. Concursul nu se va amâna în caz de vreme proastă. Prezentul afiș servește drept înștiințare."

Anunțul a fost dat lui Bao Tingxi, iar slujitorul a fost trimis imediat să facă rost de evantaie, pe care, cei prezenți le-au împărțit între ei pentru a caligrafia pe ele câte un poem. Ji a întocmit pe loc lista invitaților: domnii Zong și Jin, Jin Dongya, Jin Yuliu, Zhuke și Ji Tianyi, Guo Tiepi, călugărul, taoistul, Bao Tingxi.

Împreună cu cei doi organizatori, făceau cu toții treisprezece persoane. Apoi au fost scrise cele unsprezece invitații oficiale. Toată această activitate le-a luat destul timp, fiind ocupați până la sosirea fratelui concubinei, Wang Liuke. Acesta venise să-și vadă sora și a adus, cu ajutorul unei slugi, câteva daruri: două rațe, două găini, o gâscă, o pulpă de porc, opt varietăți de prăjituri și o sticlă cu băutură:

— Ai sosit la timp, l-a întâmpinat domnul Du, în timp ce tânărul

s-a aplecat până la pământ.

Domnul Du l-a tras mai la lumină, l-a examinat cu atenție, observând că era chiar mai frumos decât sora sa. I-a spus că după ce-și vede sora să se întoarcă în încăperea principală, apoi a ordonat să se pregătească păsările recent primite. Când Wang Liuke s-a întors, domnul Du i-a vorbit despre concurs.

— Ce minunat! Voi veni și eu! s-a entuziasmat tânărul.

— Vrei să ne cânți chiar astăzi o arie? a întrebat Ji.

Wang Liuke a râs. Au mâncat și au băut până târziu, apoi Tingxi a luat un fluier, taoistul a hotărât să-i acompanieze la castaniete, iar tânărul le-a cântat aria *Despărțirea din pavilion*[15]. Muzica era de un farmec greu de definit, iar tânărul a cântat timp îndelungat, cam cât s-ar servi trei mese. S-au despărțit numai după ce toată lumea se îmbătase bine.

În ziua stabilită, două lăzi mari de lemn au fost duse la Lacul Moqiu. Ji și Du au sosit primii, apoi au început să apară invitații. Bao Tingxi a reușit să convoace șaizeci-șaptezeci de actori care interpretau roluri feminine. Domnul Du le-a oferit o masă, după care actorii s-au machiat, s-au plimbat un timp prin fața pavilionului, pentru a fi observați bine și au urcat pe scenă. Cărturarii au constatat că pavilionul este deschis pe toate cele patru părți, ferestrele dând spre apă. Un vânticel cald vălurea ușor fața netedă a lacului. După ce se îmbrăcau, actorii trebuiau să treacă peste un mic podeț de lemn. Domnul Du a ordonat să se închidă ușa din mijloc, astfel că actorii pătrundeau în pavilion trecând de pe pod printr-un coridor care ducea direct la intrarea de est și ieșeau din scenă pe ușa vestică, astfel că spectatorii aveau timp mai mult la dispoziție să-i privească.

Recuzita tuturor actorilor era nouă. Când au început să defileze

---

[15] Arie din opera *Însemnări din camera sud-vestică* de Li Rihua.

prin fața spectatorilor, Ji și Du au prins imediat să-și ia note. Invitaților li s-au adus platouri cu delicatese și s-a turnat băutură în pahare. Când defilarea actorilor a luat sfârșit, s-au auzit primele acorduri ale muzicii și întâiul interpret a urcat pe scenă. Fiecare, a jucat altceva: „primirea oaspeților", „cântăreața beată", „împrumutul ceaiului", „uciderea tigrului" [16] și multe altele. La căderea serii, au fost aprinse sute de lampioane, unele agățate sus, altele așezate, pe pământ, astfel că era lumină ca ziua. Văzduhul răsuna de muzică. În oraș, se răspândise vestea că pe lacul Moqiu avea loc un concurs și funcționarii de la Yamen, negustori și alți oameni care aveau bani închiriaseră bărci pescărești, pe care montaseră acoperișuri, agățaseră lampioane, astfel că priveau, din mijlocul lacului, spectacolul. La scenele reușite, aplaudau și strigau. Noaptea a fost petrecută astfel, și toată lumea s-a întors acasă a doua zi în zori, după ce porțile orașului s-au redeschis.

În două zile, rezultatele au fost afișate la Poarta Shuixi. Primul pe listă a fost înscris Zhen Kuikuan, al doilea Ke Laikuan, iar al treilea Wang Liuke. Ceilalți peste șaizeci de actori au fost aranjați după merit. Imediat după afișare, Bao Tingxi l-a condus pe actorul câștigător la domnul Du, care a luat doi *liang* de aur și i-a dat să fie duși la aurar pentru a face o cupă de aur cu inscripția: „Mai strălucitor decât Ying Tao" [17]. Cupa reprezenta trofeul câștigătorului concursului. Ceilalți doi au primit argint și diferite lucruri în dar.

Actorii care obținuseră primele zece locuri au fost serbați de prieteni și cunoscuți, astfel că banchetele s-au ținut lanț vreo trei-patru zile în șir, prin case particulare sau în restaurante. Vestea concursului fără precedent s-a răspândit în tot orașul, iar faima Celui de al șaptesprezecelea domn Du s-a întins în întregul bazin al

[16] Scene renumite din opere clasice, ale căror personaje principale sunt femei.

[17] Favorita prințului Shi Hu (secolul IV), în traducere - Cireșica.

Fluviului Albastru.

CAPITOLUL XXXI

Ușurința cu care domnul Du cheltuise o mulțime de bani pentru concurs îl pusese pe gânduri pe Bao Tingxi. „Oare n-aș putea și eu să profit de generozitatea lui, cerându-i împrumut câteva sute de *liang* de argint? s-a gândit el. Cu acești bani aș putea să-mi înjgheb o nouă trupă de teatru." Hotărât să procedeze astfel, Bao își găsea zilnic de lucru în casa domnului Du, încât acestuia i-a încolțit gândul că este obligat față de el. Într-una din nopțile târzii pe care le petreceau împreună, după plecarea slugilor, au discutat deschis.

— Din ce trăiești, maestre Bao? Ar fi bine să te apuci de o afacere, a spus domnul Du Shenqing.

La aceste cuvinte, Bao a căzut în genunchi în fața lui, însă domnul Du, surprins, l-a ajutat să se ridice.

— Ce înseamnă asta? l-a dojenit.

— Bunătatea dumneavoastră este înaltă cât cerul și groasă ca pământul. Dar eu nu știu nimic altceva decât să conduc o trupă de teatru. Dacă Excelența Voastră este interesată de umila mea persoană, m-ați putea oare împrumuta cu câteva sute de *liang*, să pun pe picioare o nouă trupă? Imediat ce voi câștiga banii, vi-i înapoiez.

— Ce-mi ceri este simplu. Stai jos să discutăm. Pentru o companie bună de operă nu-ți ajung câteva sute, ai nevoie de cel puțin o mie de *liang* de argint. Suntem numai noi doi aici și pot să-ți vorbesc deschis. Eu am bani, dar acum nu pot să cheltuiesc din ei. De ce? Fiindcă într-un an-doi am să trec concursul de la Palat și în acel moment voi avea nevoie de bani. Dar știu pe cineva care te poate

ajuta și va fi ca și cum ai primi banii de la mine. Numai să fii atent, să nu-i spui că eu te-am îndrumat spre el.

— Cine altul ar mai putea s-o facă?

— Nu spune prostii. Ascultă! Familia noastră cuprinde șapte ramuri principale. Eu fac parte din ramura a cincea, a ministrului de ceremonii. Două generații înaintea mea, capul celei de a șaptea ramuri a ieșit primul la examenul de la Palat, iar fiul său a fost prefect în Jiangxi. Prefectul îmi era unchi, iar unicul său fiu este cel de-al douăzeci și cincilea văr al meu. Îl cheamă Shaoqing, este mai mic cu doi ani decât mine și este, ca și mine, licențiat prefectural. Unchiul a fost un funcționar cinstit și nu a adăugat nimic la averea familiei, ba chiar a pierdut ceva pământ și n-a lăsat decât vreo zece mii de *liang* de argint. Dar acest văr al meu este puțin nebun, se comportă de parcă ar avea sute de mii! Nu cunoaște valoarea banilor și se poartă ca un vechi mandarin. Orice om care a suferit în viață poate fi sigur că Shaoqing o să-l răsplătească. De aceea zic să rămâi cu mine până începe vremea să se răcorească, apoi am să-ți dau bani de drum până la Tianchang, unde te vei alege cu mia de *liang* de argint.

— Îmi veți da o scrisoare de recomandare?

— Nici gând! Lui îi place să fie singura persoană care ajută pe cineva aflat la necaz. Dacă te-aș recomanda eu, el ar crede că te-am mai ajutat cu câte ceva și nici n-o să te bage în seamă. Vei fi deci nevoit să cauți mai întâi o altă persoană.

— Pe cine?

— Îl știi pe Shao, bătrânul lor servitor? a întrebat domnul Du.

— A venit la noi într-o zi pe când mai trăia tatăl meu, a răspuns Tingxi după un moment de gândire. Ne-a chemat să organizăm un spectacol de ziua bătrânei stăpâne! Atunci l-am cunoscut și eu pe domnul prefect.

— Foarte bine. Servitorul Shao nu mai trăiește. Noul

administrator este unul, Wang Mustață, un escroc cum rar se întâlnește, dar în care Shaoqing are o încredere fără margini. Vărul meu mai are acest defect: stimează pe oricine declară că l-a cunoscut pe tatăl său, prefectul, chiar dacă acela ar fi un câine! Tu îl vei căuta mai întâi pe acest Wang Mustață. Escrocul iubește băutura și e bine să-l ospătezi din belșug și să-l faci să-i vorbească stăpânului său că ai fost în grațiile prefectului, pe vremuri. Atât e de ajuns ca vărul meu să-ți dea banii. Mai este ceva, a continuat domnul Du. Vărului meu nu-i place să-i spui Excelență, trebuie să i te adresezi cu „tânărul stăpân". Iar când vorbești cu el, să nu aduci vorba de oameni care se îmbogățesc sau care ajung mari. Și să nu-i spui în nici un caz cât de bine s-a purtat prefectul Xiang cu familia ta. Important este să arăți că el este singurul mandarin adevărat din țară. În cazul în care te întreabă dacă mă cunoști, să răspunzi negativ.

Sfaturile domnului Du l-au făcut fericit pe Bao Tingxi. El a rămas pe lângă casa acestuia încă vreo două luni, până la sfârșitul lunii a șaptea, când vremea a început să se înăsprească. Atunci a împrumutat câțiva arginți de la Cel de al șaptesprezecelea domn Du, și-a făcut bagajul și a trecut Fluviul Albastru, în drum spre Tianchang.

Prima noapte, Bao Tingxi a petrecut-o în județul Liuhe. A doua zi s-a sculat devreme și a mers vreo câteva zeci de *li*, până la locul numit Dâmbul Numărul Patru. Acolo a tras la un han, și tocmai se spăla când o lectică a oprit la intrare. Un bătrân purtând bonetă de cărturar, robă de brocart și încălțări din mătase de culoare roșie, având un nas roșu de bețivan și barbă mare, albă ca argintul, a coborât din lectică și a pășit în han.

Hangiul s-a grăbit să-i iasă în întâmpinare, oferindu-se să-i ia bagajele.

— Excelența Sa, domnul Wei Al Patrulea! a strigat el. Poftiți și

luați loc!

În camera principală, Tingxi s-a ridicat și l-a salutat pe noul sosit, care i-a răspuns la salut.

— Vă numiți Wei, Excelență. Aș putea ști din ce județ sunteți? a întrebat Bao, după ce l-a îndrumat să se așeze pe locul de onoare.

— Mă numesc într-adevăr Wei și sunt din orășelul Wuyi din Chuzhou. Dumneata?

— Numele meu este Bao și sunt din Nanjing. Acum sunt în drum spre Tianchang. Merg în vizită la Excelența Sa domnul Du, al cărui bunic a câștigat, pe vremuri, concursul de la Palat.

— Care din ei? Shenqing sau Shaoqing?

— Shaoqing.

— În familia Du sunt vreo șaizeci sau șaptezeci de bărbați, dar numai ei doi țin casă deschisă pentru musafiri. Ceilalți stau cu ușile închise și învață toată ziua pentru examene. Eu îi cunosc și de aceea te-am întrebat la care din cei doi domni Du mergi. Amândoi sunt renumiți de-a lungul întregului bazin al Fluviului Albastru. Shenqing este cultivat și de talent, dar prea efeminat pentru gustul meu. Shaoqing este însă un adevărat mandarin de odinioară. Eu mă duc tot la el, vom putea merge împreună.

— Dumneavoastră sunteți din familie?

— Eu am fost coleg și frate de cruce cu prefectul Du, prieteni intimi.

Bao Tingxi a devenit și mai respectuos.

După ce au mâncat, Wei a urcat în lectică, iar Bao Tingzi a închiriat un măgar și au continuat astfel drumul laolaltă. La intrarea în Tianchang, domnul Wei a coborât.

— Domnule Bao, să mergem împreună la casa familiei Du.

— Rog pe Excelența Voastră să meargă înainte, eu trebuie să-l văd întâi pe administrator și abia apoi îi voi prezenta respectele mele domnului Du.

— Bine, s-a învoit Wei.

Portarul a anunțat sosirea domnului Wei și Du Shaoqing s-a grăbit să-l întâmpine.

— Unchiule, chiar mă gândeam să plec până la Wuyi, să aflu cum o mai duceți cu sănătatea, dumneavoastră și mătușa, a spus Shaoqing, salutându-și musafirul și invitându-l în încăperea centrală.

— Suntem bine. Acum, la începutul toamnei, neavând nici o treabă și amintindu-mi admirabila voastră grădină, cuișorii[18] care trebuie să fi înflorit, m-am hotărât să te vizitez, să ciocnim împreună un pahar cu băutură.

— Serviți ceaiul și poftiți în bibliotecă, l-a îmbiat Shaoqing. Un slujitor a turnat ceaiul. Duceți bagajele Excelenței Sale Wei Al Patrulea în bibliotecă, i-a spus slujitorului. Plătiți pentru lectică și lăsați oamenii să plece.

Printr-un coridor aflat imediat în spatele camerei centrale, Shaoqing l-a condus pe musafir în grădină. Chiar la intrare, se găseau trei camere cu deschidere spre răsărit. În stânga, era biblioteca, într-o clădire-pavilion cu un etaj, prevăzută cu o curte largă, împodobită cu bujori și arbori de cuișoare, a căror aromă se răspândea în aerul din jur. În partea opusă, erau alte trei încăperi care erau locuite vara, fiind răcoroase, și o altă bibliotecă orientată spre sud, având în față un iaz cu lotuși. Peste lac, un pod de lemn ducea spre alte trei camere izolate, unde obișnuia Du Shaoqing să se retragă pentru studiu.

Shaoqing i-a oferit lui Wei Al Patrulea biblioteca orientată spre sud. Ferestrele îi dădeau chiar peste doi arbuști de cuișoare.

---

[18] cuișór n., pl. oare. Cui mic. Pl. (cp. cu *vâzdoagă*). Boboci ai plantei *eugenia caryophyllata*, sin. cu *caryophyllus aromáticus*. (E un arbore mirtaceu perpetuu verde, care crește în insulele Moluce. Bobocii lui uscați, care seamănă a cuișoare, de unde le și vine numele, se vând ca aromatic).

— Bătrânul Lou este încă aici? a întrebat Wei după ce s-a așezat.

— În ultima vreme se simte tot mai rău și l-am mutat în biblioteca interioară. Abia acum a luat medicamentele și a adormit. De aceea nu v-a ieșit în întâmpinare.

— Dacă bătrânul are sănătatea precară, de ce nu-l trimiți acasă?

— I-am adus aici fiii și nepoții ca să-i prepare leacurile și să-l vegheze. Eu însumi merg și dimineața și seara să-l întreb cum se simte.

— Este în serviciul familiei de peste treizeci de ani, poate că a strâns ceva bani. Are avere?

— Când tatăl meu a fost numit prefect în Kangzhou, i-a încredințat unchiului Lou registrele cu situația tuturor proprietăților noastre. El s-a ocupat cu toate tranzacțiile financiare ale familiei, iar tatăl meu nu l-a controlat niciodată. Primea patruzeci de *liang* de argint pe an și nu se atingea de nici o centimă peste această sumă. Toamna, se ducea chiar el la țară să strângă renta de la țărani, iar când i se pregăteau două feluri de mâncare, mânca un singur fel și pe celălalt îl înapoia. Rudele care veneau să-l vadă nu puteau să stea la noi mai mult de două zile, fiindcă le zorea să se întoarcă acasă. Nimeni nu primea un ban în plus pe lângă banii de drum și se ocupa el însuși de pregătirile plecării, ca nu cumva vreun slujitor să le dea totuși mai mult decât se cuvenea. Dar când ridica renta sau dobânzile de la oameni, dacă observa că prieteni sau rude mai îndepărtate n-aveau cu ce plăti, făcea tot ce putea ca să-i ajute. Alteori le ardea pur și simplu notele de plată, iertându-i. Tata aflase și-l aproba tacit. Acum însă a îmbătrânit, are doi copii și patru nepoți și acasă nu au altceva decât sărăcia lucie. Eu sunt cu adevărat mâhnit de această situație.

— Un adevărat bărbat cinstit din timpurile vechi! a exclamat Wei. Shenqing este acasă? Se simte bine?

— Vărul meu e plecat la Nanjing.

Afară, în fața ferestrei, și-a făcut apariția Wang Mustață, ținând în mână o carte de vizită roșie, ezitând totuși să intre.

— Wang, ai ceva să-mi spui? Ce ascunzi în mână?

Administratorul a intrat și i-a înmânat cartea de vizită.

— Un om din Nanjing, pe nume Bao, a anunțat el. Este director de teatru. A fost plecat de mulți ani de acasă, iar acum, a trecut Fluviul numai ca să vă prezinte omagii.

— Dacă e din teatru, spune-i că am oaspeți și nu-l pot primi. Sfătuiește-l să-și vadă de drum.

— Zice că a fost foarte bine tratat de bătrânul stăpân și ține cu tot dinadinsul să vă vadă, domnule.

— A fost ajutat de tatăl meu?

— Da, a răspuns Wang Mustață. Odată bătrânul Shao l-a invitat cu trupa lui de teatru aici și bătrânul stăpân l-a apreciat foarte mult pe acest Bao Tinxi și i-a promis că o să-l ajute oricând la nevoie.

— Dacă-i așa, cheamă-l, a ordonat Shaoqing.

— La venire l-am întâlnit și eu pe domnul Bao din Nanjing, a confirmat Wei.

Wang Mustață a ieșit și l-a adus îndată pe Bao Tingxi, care l-a însoțit plin de sfială. Grădina i s-a dezvăluit imensă, încât i s-a părut fără capăt. Ajuns în pragul bibliotecii, l-a văzut pe Du Shaoqing de vorbă cu un oaspete. Gazda purta bonetă pătrată, robă ușoară din mătase în culoarea jadului, pantofi bătuți cu perle. Cu pielea feței gălbuie, sprâncenele trase drept ca niște săbii, el semăna cu Zeul războiului.

— Acesta este tânărul stăpân, i-a spus Wang Mustață. Poți să intri.

Bao Tingxi a trecut pragul și a îngenuncheat.

— Noi suntem prieteni vechi, a spus Shaoqing, ajutându-l să se ridice. Ce rost au aceste gesturi ceremonioase?

Bao s-a ridicat și s-a înclinat cu respect. Atunci l-a zărit pe Wei Al Patrulea. Shaoqing l-a invitat să ia loc.

— Umila persoană din fața dumneavoastră s-a bucurat de gratitudinea bătrânului stăpân, încât nici dacă m-aș lăsa să fiu făcut fărâme nu aș ajunge să mă plătesc, a început Tiangxi. Numai că, de câțiva ani, am dus-o tot și mai greu, câștigându-mi hrana departe de casă și nu am putut veni să-mi aduc omagiile tânărului stăpân. Azi sunt aici să vă urez multă sănătate și să cer iertăciune pentru purtarea mea lipsită de respect.

— Wang Mustață mi-a vorbit mai înainte că tatăl meu te iubea foarte mult și că te-a ajutat. Deocamdată rămâi cu noi și voi vedea ulterior ce pot să fac pentru tine.

— Masa este gata, a anunțat Wang Mustață. Unde dorește stăpânul să fie servită?

— De ce nu aici? a sugerat Wei.

— Ar fi bine să mai chemăm pe cineva, a spus Shaoqing, după un moment de ezitare. Du-te și cheamă-l și pe doctorul Zhang, a ordonat el tânărului Jia Qie.

Sluga a plecat și s-a întors împreună cu un bărbat cu ochi mari și mustață bătând în galben, având capul acoperit și îmbrăcat cu o haină largă de pânză. Bărbatul înainta încet, parcă imitând înadins mersul cărturarilor, apoi a făcut o plecăciune, s-a așezat și Wei a intrat în vorbă cu el.

— Aș putea să vă cunosc, domnule? a întrebat Wei.

— Învățăcelul dumneavoastră se numește Zhang Chunmin. Eu îngrijesc de mult timp familia Du. Am învățat puțină medicină, iar de curând tânărul stăpân mă cheamă zilnic să-l văd pe bătrânul Lou. Astăzi cum se mai simte?

Shaoqing l-a trimis pe Jia Qie să vadă ce face bolnavul.

— După ce a luat doctoriile, a dormit puțin, iar acum este treaz. Se simte mai bine, a spus băiatul la întoarcere.

— Cine este domnul? a întrebat atunci doctorul.

— Domnul Bao este un prieten din Nanjing, a răspuns gazda.

Masa a fost adusă și s-au așezat în ordinea: Wei Al Patrulea, Zhang Chunmin și Bao Tingxi, Du Shaoqing fiind gazdă. Cupele au fost umplute și ei au băut. Mâncărurile, toate gătite în casă, erau delicioase. În mijlocul mesei era șuncă veche de trei ani și crabi mari cât un pui, scoși din carapace înainte de a fi prăjiți.

— Am impresia că sunteți un bun practician, i-a spus Wei doctorului, în timp ce mâncau.

— Simplul studiu al lucrărilor lui Wang Ji[19] nu egalează ani întregi de experiență personală. Sper să nu vă dezamăgesc, dar eu am practicat mai mult decât am studiat și sunt foarte căutat. De curând, mulțumită sfatului tânărului stăpân, apreciez mai mult lectura cărților. Am un fiu, dar nu-i predau încă medicina. I-am luat un meditator; scrie compoziții literare și eu le arăt tânărului stăpân, care le corectează. Acasă citesc și eu cu atenție corecturile și am ajuns să înțeleg puțină literatură. În doi ani, îmi trimit fiul la examenele județene și uite-așa, trecut prin ciur și prin dârmon, cum se zice, când va începe să practice medicina se va putea numi medic adevărat, cu studii!

Wei a râs în hohote, amuzat de discursul doctorului.

Wang Mustață a intrat, anunțând:

— Mâine, negustorul de sare Wang, de lângă Poarta de Nord, își serbează ziua de naștere. A invitat pe magistrat și pe dumneavoastră, stăpâne. Ține morțiș să vă duceți.

— Spune-i că eu am oaspeți și nu mă pot duce. Acest om este de-a dreptul ridicol! Dacă-i plac banchetele zgomotoase, de ce nu invită pe noii câștigători la concursurile imperiale? Am eu timp de pierdut să-i țin companie!

Wang Mustață a luat aminte și s-a retras.

---

[19] Wang Ji sau Wang Shuhe este un renumit medic din antichitate (dinastia Jin), ale cărui cărți: *Despre circulația sângelui* și *Metoda circulației* au devenit opere de referință de-a lungul mai multor secole în literatura chineză de specialitate.

— Unchiule Wei, știu că ții la băutură, a spus gazda, doar beați cu tatăl meu până târziu, după miezul nopții. Astăzi se cuvine să petrecem o seară plăcută.

— Bine grăit, prietene, numai că eu am o vorbă, pe care mi-e greu s-o spun. Mâncarea este delicioasă, dar băutura este cumpărată de pe piață și nu e îndeajuns de pură. În casă e o amforă cu băutură veche de opt-nouă ani și mă gândesc să o deschidem. Desigur, dacă mai există!

— Eu nu știu nimic, a răspuns Shaoqing.

— Nici nu ai cum. În anul în care tatăl tău a fost numit prefect în provincia Jiangxi, eu l-am condus, la plecare, până la corabie, iar el mi-a spus: „Am îngropat în casă o amforă cu băutură și a vom bea amândoi la întoarcerea mea, după ce termin cu dregătoria". De atunci știu de ea. Mergi și întreabă pe ai casei.

După ce Du Shaoqing a ieșit, Zhang Chunmin a spus râzând:

— Se vede că tânărul stăpân nu știe nimic.

— Este încă tânăr, dar este unul dintre cei mai de treabă mandarini din părțile noastre, a spus Wei.

— Este bun cu toată lumea, a continuat ideea doctorul. Poate e chiar prea mână-spartă. Oricine îi cere sprijinul primește bani cu nemiluita.

— Eu unul n-am auzit să fie cineva mai generos pe lumea asta! a adăugat Bao.

Du Shaoqing s-a dus mai întâi în camerele interioare să-și întrebe soția dacă știe ceva despre amforă, dar nici ea nu știa. S-a interesat atunci printre slugi, însă nimeni nu-și aducea aminte. Ultima chestionată a fost Shao, dădaca lui.

— Eu știu amfora aia. În anul când stăpânul a fost numit prefect, a îngropat-o într-o cămăruță din fundul curții a șaptea, spunând că

o păstrează pentru domnul Wei. Băutura am făcut-o din doi dou[20] de orez dulce și zece *jin*-uri de orez fermentat. Am turnat peste orez alte zeci de *jin*-uri de alcool ars și niciun strop de apă. Se fac astăzi aproape nouă ani și șapte luni de când a fost îngropată. Dar trebuie să fie mult prea tare și poate aduce chiar moartea! Să nu beți din ea, tinere stăpân!

— Știu, a răspuns Shaoqing.

El i-a cerut doicii să ia cheia și să deschidă ușa la acea cămăruță, iar el a adus două slugi, a dezgropat amfora și a dus-o în bibliotecă.

— Ți-am găsit băutura, unchiule!

— Asta este! a strigat Wei.

S-au ridicat cu toții în picioare să o admire. Au deschis capacul și au luat o cupă. Băutura stătea în pahar ca uleiul și avea un buchet puternic.

— Excelent! a exclamat Wei. Această băutură nu se bea oricum. Frate, trimite pe cineva să cumpere zece *jin*-uri de băutură nouă s-o împreunăm cu asta. Însă astăzi n-o să putem bea din ea. O lăsăm o zi și mâine o începem laolaltă cu acești doi domni.

— Vă vom ține companie, a acceptat doctorul.

— Dacă eu, un om de rând, am ajuns să beau din această băutură a bătrânului stăpân, înseamnă că trăiesc cea mai frumoasă zi din viața mea, a spus Bao.

Jia Qie a fost chemat să-l conducă pe doctor acasă, cu un lampion. Tingxi a dormit în bibliotecă cu domnul Wei. Gazda a așteptat până au plecat toți și abia atunci s-a retras.

A doua zi, Bao Tingxi s-a trezit în zori și s-a dus în camera lui Wang Mustață. Mai erau acolo Jia Qie și încă un slujitor.

— Domnul Wei s-a sculat? a întrebat administratorul.

---

[20] Un *dou* este egal cu aproximativ 10 kg.

— S-a sculat. Acum se spală, a răspuns Jia Qie.

— Tânărul stăpân s-a trezit și el? l-a întrebat administratorul pe celălalt slujitor.

— S-a sculat de mult. Acum este în cameră la domnul Lou, supraveghează prepararea doctoriilor.

— Tânărul stăpân era un om extraordinar! a comentat administratorul. Bătrânul Lou a fost de fapt doar un simplu funcționar al prefectului. Acum, că s-a îmbolnăvit, era de ajuns dacă îi dădea câțiva *liang* de argint și îl trimitea acasă. Dar noi îl hrănim și îl îngrijim ca pe un bunic, iar tânărul stăpân se duce și dimineața și seara să-l vadă.

— De ce vorbești așa, unchiule Wang? a spus sluga. Noi îi pregătim bolnavului mâncarea și ceaiul și nu ajunge că ne controlează fiii și nepoții lui, dar vine însuși tânărul stăpân să vadă dacă îl hrănim cum trebuie. Cutia cu *ren shen* stă numai în cameră la stăpâna și ea i-l prepară, ca să nu mai vorbesc de leacuri! Dimineața și seara, dacă nu poate veni tânărul stăpân la bolnav să-i aducă *ren shen*-ul atunci vine stăpâna. Să nu te audă tânărul stăpân ce gânduri ai, că o să te ocărască!

— Unchiule Wang, a strigat portarul intrând în cameră, du-te repede și anunță-l pe domnul Sang Al Treilea. Așteaptă în camera centrală.

— Du-te tu, i-a spus administratorul slugii, că tânărul stăpân e în camera bătrânului. Eu nu mă duc acolo să-l întreb pe Lou de sănătate!

— Acest lucru probează din nou bunătatea tânărului stăpân, a declarat Bao.

După ce slujitorul l-a înștiințat, Shaoqing s-a dus în încăperea centrală și s-a înclinat în fața musafirului.

— Nu te-am văzut de câteva zile, Frate Al Treilea, l-a întâmpinat el. Societatea ta literară tot zgomotoasă este?

— Da. Am auzit că ai oaspeți de departe. La Nanjing, Shenqing se distrează bine, încât a și uitat să se mai întoarcă.

— A venit unchiul Wei din Wuyi. Astăzi pregătesc un festin în cinstea lui și e bine să rămâi. Vino cu mine în bibliotecă.

— Stai puțin, am să-ți vorbesc ceva, a spus Sang. Magistratul Wang de la județ este profesorul meu și mi-a spus de nenumărate ori, cât de mult te admiră. Eu m-am gândit să te iau să-l întâlnești.

— Dacă e mentorul tău, Frate Al Treilea, du-te și salută-l. Uite, nu mai zic cum era pe vremea bunicului și a străbunicului, dar numai cât trăia tatăl meu am întâlnit atâția magistrați care au venit la noi! Dacă el mă admiră sincer, de ce nu vine să mă viziteze, ci cere să mă duc eu să-l salut pe el? Știu, din păcate am trecut examenul județean și se zice că trebuie să-l socotesc pe magistrat drept mentorul meu. Acest magistrat al nostru, Wang, este un cărturar destul de prăfuit și chiar dacă ar veni la mine ca profesor, te întreb, de ce l-aș primi? Negustorul Wang, de la Poarta de Nord, m-a invitat pentru astăzi la un banchet, să-l întâlnesc pe magistrat, și am refuzat.

— Tocmai de aceea sunt eu aici! Magistratul Wang nu ar fi primit invitația negustorului de sare dacă acesta nu i-ar fi spus că tu vei fi acolo. Dacă tu nu te duci, magistratul o să fie dezamăgit. Lasă-l pe musafir să te aștepte astăzi acasă, o să te ocupi de el mâine. Sau, dacă vrei, rămân eu cu el în locul tău, iar tu răspunde invitației negustorului.

— Frate Al Treilea, nu insista. Acest scump profesor al tău nu onorează din cale afară talentele, ci îi place să accepte discipoli ca să primească daruri. Se gândește la mine! Spune-i să se trezească din visurile sale! În orice caz, eu astăzi am oaspeți. Am fript o rață de șapte *jin*-uri și am descoperit o băutură veche de nouă ani! Negustorul de sare nu-mi poate oferi asemenea delicii. Dar să nu mai vorbim! Vino cu mine în bibliotecă!

Shaoqing a tras de el.

— Oprește-te! De ce te grăbești? Eu nu l-am mai întâlnit niciodată pe acest bătrân domn Wei și trebuie să scriu o carte de vizită cu numele meu.

— Acum ai dreptate.

Shaoqing a cerut pensulă, călimară și o carte de vizită. Sang a scris: „Sang Tu, ruda și elevul dumneavoastră" și i-a dat cartea de vizită slujitorului, să i-o dea înainte de intrarea lor în bibliotecă. Domnul Wei a ieșit la ușa principală și l-a salutat.

— Care vă este numele mic? a întrebat Wei.

— Îl cheamă Liaozhai, este un cărturar eminent și bun prieten cu Shenqing.

— Încântat, încântat, l-a salutat din nou domnul Wei.

— De mult doream să vă întâlnesc, domnule, i-a răspuns Sang.

Sang îl cunoștea pe doctor, dar a întrebat cine este Bao Tingxi.

— Dacă vii din Nanjing, îl cunoști pe Shenqing?

— L-am întâlnit pe Cel de al șaptesprezecelea stăpân.

Au servit împreună gustarea de dimineață. Apoi, Wei Al Patrulea a cerut să fie dusă afară amfora, a mai adăugat zece *jin*-uri de băutură nouă și a comandat un foc de cărbune între arborii de cuișoare. A agățat apoi amfora deasupra flăcărilor. Amfora s-a încălzit treptat, iar cam cât timp ar fi servit o masă, băutura s-a înfierbântat bine. Doctorul Zhang Chunmin a ajutat slujitorii să dea jos cele șase rame ale ferestrelor și au pus masa pe terasa formată astfel. S-au așezat și au fost aduse câteva mâncăruri. Shaoqing a cerut să se aducă o cupă de aur și patru de jad, care au fost umplute cu băutură din amforă. Ridicând sus cupa de aur, Wei exclamă de fiecare dată după ce o golea:

— Excelentă băutură!

După o vreme, Wang Mustață, însoțit de patru slugi, care duceau o ladă, s-a apropiat de masă. Shaoqing l-a întrebat ce este în ladă.

— Sunt hainele noi, de toamnă, pentru tânărul stăpân, stăpâna și

fiul vostru. Abia au fost făcute și le-am adus să le încercați. Am plătit croitorul.

— Lasă-le aici. Le voi încerca după masă, a hotărât Shaoqing.

Abia fusese pusă lada jos și s-a apropiat croitorul.

— Croitorul Yang, a anunțat Wang Mustață.

— Ce dorește?

Shaoqing s-a ridicat și l-a văzut pe croitor în mijlocul curții, în genunchi, plecându-se până la pământ și plângând.

— Ce s-a întâmplat, meștere Yang? a întrebat Shaoqing speriat.

— Am lucrat pentru tânărul stăpân în ultima vreme, dar azi dimineață, când am luat banii, n-aveam de unde să știu că mama mi s-a îmbolnăvit și a murit dintr-o dată. De unde să știu eu, sărmanul de mine, ce s-a întâmplat acasă, așa că am dat toți banii pe lemne și orez. Acum n-am niciun ban, nici pentru sicriu și nici pentru haine. Neavând încotro, m-am întors să-l rog pe tânărul stăpân să mă împrumute cu ceva bani și am să lucrez pentru el mai târziu.

— Câți îți trebuie?

— Eu sunt un om sărman, cum aș îndrăzni să cer mulți bani? Cel mult șase *liang*, cel puțin patru, dacă nu vă supărați. Vă voi da totul înapoi cosând pentru dumneavoastră și familie.

— Nu ți-i cer eu înapoi! a răspuns Shaoqing, îndurerat. Acum vei fi fiind tu la necaz, dar părinții reprezintă tot ce avem mai de preț și nu e bine să-i tratezi oricum. Altfel, ajungi să regreți toată viața. Ce să faci cu câțiva *liang* de argint? Îți trebuie șaisprezece *liang* numai pentru un sicriu bun. Apoi hainele de doliu și celelalte, în total vreo douăzeci de *liang* de argint. Numai că eu nu am acum în casă nici un ban. Dar, stai! Lada asta cu haine face vreo douăzeci de *liang* și ceva. Wang Mustață! Dă-o în contul meșterului Yang și să-i dai toți banii pe care-i iei pe lucruri. Meștere Yang, nu este bine să ții acest gest în inimă. Mai bine, uită-l. Tu nu iei acești bani ca să bei sau să-i joci, ci pentru decesul mamei tale, o chestiune cât se poate de importantă!

Cine nu are mamă? Este o datorie a mea, în această situație.

Yang croitorul a luat lada împreună cu Wang Mustață și s-a îndepărtat, plângând.

Du Shaoqing s-a întors la masă și s-a așezat.

— Ai făcut un lucru minunat, prietene! i-a spus Wei.

— Amida Buddha! a exclamat Bao Tingxi. Unde s-ar mai găsi un al doilea om în toată lumea largă!

Ei au continuat festinul. Pe la amiază Sang Al Treilea, care nu ținea la băutură, a vomat și a plecat acasă, condus de un slujitor. Domnul Wei și ceilalți au băut până după miezul nopții și s-au despărțit numai după ce amfora s-a golit.

CAPITOLUL XXXII

Domnul Wei a dormit până dimineața târziu, apoi i-a spus lui Shaoqing că trebuie să plece.

— Sunt pregătit să-i vizitez și pe alți unchi și veri ai tăi, a motivat el. Dar n-am să uit niciodată acel plăcut festin pe care l-ai pregătit ieri! Cred că n-o să mai petrec atât de minunat în altă parte. Eu plec, dar nu i-am întors vizita amicului Sang. Salută-l din partea mea.

Du Shaoqing l-a mai reținut o zi, apoi a închiriat o lectică, a luat o cupă de jad și două haine care aparținuseră perfectului de Kangzhou și s-a dus în camera lui Wei Al Patrulea.

— Unchiule, sunteți singurul frate de cruce al tatălui meu, a spus. Aș dori să veniți mai des în vizită, iar eu o să-mi fac de mai multe ori drum până la dumneavoastră, să vă întreb de sănătate. Vă dăruiesc această cupă de jad, din care să beți de acum înainte, și aceste două haine care au aparținut tatălui meu. Când vă voi vedea îmbrăcat în ele, voi crede că-mi văd tatăl.

Wei Al Patrulea s-a bucurat, Bao Tingxi li s-a alăturat; au ciocnit un pahar și au servit masa. Shaoqing și Tingxi l-au condus apoi pe domnul Wei până la ieșirea din oraș și l-au salutat, până ce lectica s-a îndepărtat.

Ajunși acasă, Shaoqing a mers direct în cameră la bătrânul Lou, care i-a spus că1 se simte mai bine și vrea să rețină lângă el numai un fiu. Shaoqing a acceptat, apoi, amintindu-și că nepotul bătrânului Lou n-are bani de drum, l-a chemat pe Wang Mustață.

— Vinde omului acela pământul de lângă dig, i-a ordonat.

— El vrea să cumpere foarte ieftin, a replicat administratorul. Ați cerut o mie cinci sute de *liang* și el v-a oferit numai o mie trei sute. Eu n-aș vrea să mai tratez cu el.

— Acceptă o mie trei sute.

— Eu am vrut să clarific acest aspect, stăpâne, să nu fiu înjurat, mai târziu.

— Cine te blesteamă? Grăbește-te să-l vinzi, căci am nevoie de bani.

— Tinere stăpân, sluga dumneavoastră mai vrea să spună ceva: când veți avea banii, să-i folosiți cu folos. E păcat să vindeți lotul familiei ca banii pe el să-i dați altora, fără nici un motiv.

— Ai văzut tu că n-am avut motiv? Poate vrei să câștigi ceva bani, de vorbești atâta! Pleacă mai repede!

— Eu mi-am spus părerea, a spus Wang Mustață și a ieșit, ducându-se direct la Bao Tingxi.

— Până acum e bine. Sunt speranțe. Azi mă duc să vând pământul și când mă întorc găsesc eu cum s-o scoatem la capăt. Peste câteva zile, Wang Mustață s-a înapoiat acasă cu un săculeț în care erau cei o mie și câteva sute de *liang* de argint.

— Argintul este numai nouăzeci și cinci la sută curat tinere stăpân, a spus el. Iar cântarul pieții arată că ar fi mai puțin cu mai bine de o zecime de *liang*. Eu am mai cheltuit douăzeci și trei de

liang și ceva pentru, intermediar și încă douăzeci-treizeci pentru martori. Restul argintului se află în săculeț. Aduc cântarul să vă convingeți.

— Cine are răbdare să calculeze acum cu tine! a spus Shaoqing. Dacă ai adus banii, de ce să-i mai cântărim? Lasă-i aici și am terminat!

— Sărmanul de mine! Eu am vrut să clarific...

Shaoqing a luat banii și l-a invitat pe nepotul bătrânului Lou în bibliotecă.

— Pleci mâine? l-a întrebat.

— Da. Bunicul mi-a spus să plec acasă.

— Îți dăruiesc o sută de *liang* de argint, dar să nu-i spui nimic bunicului tău. Tu nu ai tată și cu acești bani poți să te apuci de un mic negoț, din care să trăiești împreună cu mama ta. Când domnul Lou se va înzdrăveni și se va putea întoarce acasă, îi voi da și lui o sută de *liang.*

Bucuros, tânărul a ascuns banii și i-a mulțumit tânărului stăpân. A doua zi, la plecare, bătrânul Lou n-a permis să i se dea mai mult de trei arginți, banii de drum.

După plecarea nepotului lui Lou, întorcându-se în încăperea centrală, Shaoqing a dat peste un om, care i s-a înclinat până la pământ.

— Ești cumva Huang Cel Mare, care îngrijește de templul nostru strămoșesc? l-a întrebat. Pentru ce ai venit?

— Tinere stăpân, sluga ta credincioasă a locuit într-o casă de lângă templu, pe care mi-a vândut-o bătrânul stăpân. După atâția ani, casa trebuia reparată, și eu am tăiat câțiva copaci uscați, din jurul mormântului, ca să schimb stâlpii de susținere. Dar când au auzit domnii din familia dumneavoastră, m-au făcut hoț și m-au bătut de m-au învinețit. Apoi au trimis oameni și au scos stâlpii de la casă, de mi-au dărâmat-o de tot. Sărmanul de mine, acum nu mai

am unde să-mi odihnesc trupul și mă rog luminăției voastre să puneți o vorbă bună pentru mine, ca să-mi dea un ajutor din fondurile publice cu care să-mi repar cât de cât casa. Altfel rămân pe drumuri.

— Familia mea! a izbucnit Shaoqing. Nu se poate vorbi cu nimeni! Dar dacă tatăl meu ți-a vândut casa, atunci trebuie să o repar eu. Dacă acum e la pământ, de câți bani ai nevoie ca s-o ridici din nou?

— O casă nouă face în zilele noastre o sută de *liang*, tinere stăpân. Dar dacă o repar manual o scot la capăt cu cincizeci, șaizeci de *liang*.

— Fie. N-am prea mulți bani acum, dar ia cincizeci de *liang* de argint. Dacă nu-ți ajung, vino și spune-mi.

El i-a înmânat banii, iar Huang Cel Mare a plecat.

Peste puțin, portarul i-a adus două invitații.

— Domnul Sang Al Treilea invită pe tânărul stăpân la un banchet în cursul zilei de mâine. A doua invitație este pentru domnul Bao.

— Spune-i curierului că accept. Să-i transmită salutări lui Sang Al Treilea.

A doua zi, a plecat împreună cu Bao Tingxi spre casa familiei Sang, unde îi aștepta o masă încărcată cu bucate. Sang Liaozhai i-a invitat, plin de respect, să ia loc, le-a turnat chiar el băutura în pahare și au început să flecărească. Spre sfârșitul mesei, Sang a umplut un pahar, pe care l-a ridicat în sus, cu ambele mâini, apoi s-a ridicat și a făcut înconjurul mesei, până în dreptul lui Du Shaoqing, căruia, cu o plecăciune, i-a oferit paharul. Apoi a îngenuncheat și a spus:

— Frate, fă-mi favoarea și lasă-mă să te întreb ceva.

Surprins, Shaoqing a pus în grabă paharul pe masă, s-a aplecat și l-a prins de braț.

— Ți-ai pierdut mințile, frate Al Treilea? Ce înseamnă asta?

— Nu mă ridic până nu bei tot paharul și nu-mi promiți că mă

ajuți.

— De unde să știu eu la ce te referi? Ridică-te și vorbește!

Bao Tingxi s-a apropiat și el, ajutându-l să se ridice.

— Promiți? a întrebat Sang.

— Cum aș putea să nu promit? a spus Shaoqing.

— Atunci golește paharul, a insistat gazda.

— Bine, îl beau.

— Aștept până îl golești.

Abia apoi, Sang s-a ridicat și s-a așezat pe locul său.

— Spune, te ascult, l-a îndemnat domnul Du.

— Examinatorul imperial se află acum iar în Luzhou. De acolo va sosi la noi. Mai demult am încercat să cumpăr cuiva un titlu de licențiat și i-am dat unui agent al examinatorului trei sute de *liang* de argint. Numai că agentul a venit la mine și mi-a spus: „Șefii sunt foarte aspri și nu îndrăznesc să-ți vând acest titlu. Dar dacă ai trecut peste preliminarii, îți pot oferi un loc de licențiat plătit". Eu i-am spus numele meu, nu al omului pentru care făcusem pe intermediarul și uite așa am devenit un licențiat plătit pe anul în curs. Însă acum, omul meu care dorise titlul de licențiat, îmi cere banii înapoi, iar dacă nu-i dau, face publică întreaga afacere! E vorba de viață și de moarte, tocmai de aceea ți-am împărtășit totul, frate! Dă-mi trei sute de *liang* din banii primiți pe pământ și o să ți-i dau treptat. Mi-ai promis că mă ajuți!

— Ei! a exclamat Shaoqing. Credeam că cine știe ce s-a întâmplat și uite despre ce este vorba! Pentru ce te-ai mai frământat și ai îngenuncheat? O să-ți trimit mâine banii!

— Câtă franchețe! Câtă franchețe! a aplaudat Bao Tingxi. Pentru gestul acesta, să bem cu paharele mari!

Au umplut paharele mari și au băut. Du Shaoqing se îmbătase.

— Frate Al Treilea, a întrebat, spune-mi, la ce bun să primești acel loc de licențiat plătit?

— Tu n-ai cum să știi! Licențiații plătiți au mai multă trecere la examinările ulterioare și, deci, șanse mai multe să ajungă dregători. Chiar dacă nu reușesc să treacă de treapta următoare, după vreo zece-cincisprezece ani devin licențiați plini și pot să dea examen la Curte, după care sunt numiți magistrați sau judecători. Uite așa voi putea și eu să încalț pantofi cu talpă în formă de melc, să stau la Yamen, să dau edicte și să pedepsesc poporul. Iar când o excelență așa ca tine va încerca să ridice vreo pretenție, o voi închide și-i voi da, timp de o lună, să mănânce numai brânză de soia, până o să moară!

— Bandit ce ești! a râs Shaoqing. Ești execrabil!

— Bună! Bună! a aprobat Bao. Vă rog, domnilor, să goliți fiecare câte un pahar în semn de pedeapsă!

Târziu, în noapte, s-au despărțit.

A doua zi în zori, Shaoqing l-a chemat pe Wang Mustață, spunându-i să-i ducă lui Sang o cutie cu bani și i-a dat și lui șase *liang* în semn de comision. La întoarcere, administratorul s-a oprit la o pescărie și l-a întâlnit acolo pe Zhang Chunmin.

— Vino și ia masa cu mine! l-a invitat doctorul.

Administratorul s-a așezat și a cerut o porție de pește proaspăt cu tăiței.

— Te rog să mă ajuți într-o chestiune, a început doctorul.

— Ce anume? Doriți un cadou pentru că l-ați înzdrăvenit pe bătrânul Lou?

— Nu, boala bătrânului este incurabilă.

— Cât mai are de trăit?

— Cel mult o sută de zile. Dar să nu-i spui. Te rog să mă ajuți.

— Ascult.

— Examinatorul imperial va sosi în curând în orașul nostru, iar fiul meu vrea să participe la concurs. Mi-e teamă să nu-l respingă, cum nu este din partea locului. Roagă-l pe tânărul stăpân să

vorbească cu examinatorul.

— Așa ceva nu se poate. Stăpânul meu nu vrea să aibă de-a face cu acești oameni. Și nici nu-i place să audă vorbindu-se de examene. Dacă-i spuneți, o să vă sfătuiască să nu-l lăsați pe băiat să participe!

— Atunci? l-a întrebat doctorul.

— Ar mai fi o cale. Am să-i spun că băiatul nu are dreptul să participe. Dar clădirea în care se ține concursul, în Fengyang, a fost ridicată de bătrânul stăpân și nimeni nu-l poate opri pe tânărul stăpân să recomande un candidat. Dacă-l incităm în acest fel, o va face, chiar dacă ar fi să cheltuie bani!

— Domnule Mustață, procedează cum crezi de cuviință. Îți rămân recunoscător.

— Nu-mi trebuie recunoștință! Băiatul îmi e ca și nepot și aș fi fericit dacă vine și se înclină în fața bătrânului său unchi, purtând bonetă pătrată și robă nouă, albastră.

Zhang Chunmin a plătit consumația și au plecat.

— Unde se află tânărul stăpân? a întrebat Wang Mustață imediat ce a ajuns acasă.

— În bibliotecă.

— Am dus argintul, domnului Sang Al Treilea, a anunțat el. Era foarte emoționat și m-a rugat să vă spun că l-ați salvat cu adevărat, dându-i posibilitatea să devină dregător. Nimeni n-ar fi fost în stare să procedeze ca tânărul stăpân.

— Oare ce îmi spui tu este atât de presant? De ce intri la mine să-mi spui lucruri de mult știute?

— Am altceva să vă transmit, tinere stăpân. Dumneavoastră ați plătit pentru domnul Sang Al Treilea și ați construit casa omului care îngrijește Templul strămoșilor. Dar se apropie ziua examenelor și iar or să vă caute pentru repararea clădirii. Bătrânul stăpân a cheltuit mii de arginți pentru această clădire și alții trag foloasele. Dacă dumneavoastră ați recomanda un candidat, ar îndrăzni cineva

să se opună?

— Nu este nevoie. Oricine poate candida.

— Dacă sluga dumneavoastră ar avea un fiu pe care l-ați recomanda, cine s-ar împotrivi?

— Mă mir că mai discuți! Cărturarii aceștia sunt mai rău decât sclavii!

— Doctorul Zhang, a spus atunci administratorul, are un fiu care vrea să învețe carte. De ce nu-l recomandați dumneavoastră?

— El nu este din partea locului și nu are dreptul.

— Vrea să candideze!

— Spune-i să-și trimită fiul la concurs. Dacă vreun licențiat are ceva de spus, anunță-l, că eu îl recomand.

— Așa voi face.

Cu aceasta, administratorul s-a retras.

Peste câteva zile, boala bătrânului Lou a luat o turnură rea, iar Du Shaoqing a chemat alt doctor. Din ziua aceea își petrecea timpul numai în casă, supărat.

Într-o zi, Sang Al Treilea i-a făcut o vizită și i-a spus de cum a venit, stând în picioare:

— Ai auzit? Magistratul județean Wang a pățit-o. Ieri i-au retras sigiliul imperial, iar succesorul îl presează să plece de la Yamen. Însă nimeni nu-i oferă găzduire, știindu-l cât este de corupt. S-a sfârșit cu el!

— Și ce face?

— Dacă până mâine nu pleacă, își pierde orice prestigiu. Dar cine o să-i închirieze lui casă? Mai bine s-ar muta la Azilul bătrânilor.

— Este adevărat ce spui?

Du Shaoqing a trimis o slugă după administrator.

— Mergi degrabă la Yamen și spune slujbașilor de acolo să-l informeze pe magistratul Wang că dacă nu are unde să stea, îl invit să stea la mine, într-una din locuințele din grădină. El are nevoie

urgentă de casă, deci grăbește-te!

Wang Mustață a plecat numaidecât.

— Mai înainte nu doreai să-l întâlnești, s-a mirat Sang, iar azi îl găzduiești aici? Să nu te amestece în necazul lui și să-ți distrugă poporul grădina!

— Tatăl meu a făcut multe pentru acest județ. O știe oricine, a replicat gazda. De-aș ascunde și un bandit și tot nu-mi va distruge nimeni casa. Fii liniștit, frate. Cât despre cărturarul Wang, el mi-a purtat respect și acest lucru îl ajută. Dacă l-aș fi vizitat mai înainte, se putea interpreta că o fac pentru titlul lui. Astăzi însă, în situația în care se află, fără locuință, este o datorie să-l ajut. Va veni imediat ce i se va aduce la cunoștință invitația mea. Mai rămâi puțin și vei discuta cu el.

În acest moment, a intrat portarul.

— A sosit doctorul Zhang.

Zhang Chunmin a intrat și a îngenuncheat, plecând capul.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Shaoqing.

— Am venit pentru fiul meu, tinere stăpân. Solicit bunătatea voastră.

— Am vorbit să-l sprijine.

— Cărturarii n-au mai zis nimic, auzind că este recomandat de dumneavoastră. Numai că îmi cer să plătesc eu reparația clădirii - o sută douăzeci de *liang* de argint. De unde să iau eu acești bani? Am venit să solicit sfatul vostru.

— Ajung o sută douăzeci?

— Ajung.

— Atunci se rezolvă. Voi plăti eu. Tot ce trebuie să faci este să scrii o cerere pentru admiterea fiului, promițând că vei contribui la cheltuielile de reparații. Frate Al Treilea, să duci tu cererea, iar banii să-i iei de la mine.

— Azi n-am timp, i s-a adresat Sang doctorului. Mergem mâine

amândoi.

Doctorul a mulțumit și s-a retras.

Peste puțin, Wang Mustață a intrat ca o vijelie în cameră.

— Excelența Sa, domnul Wang a venit să vă salute. Este la poartă, a coborât din lectică, a anunțat el.

Du Shaoqing și Sang Liaozhai i-au ieșit în întâmpinare. Magistratul avea1 o bonetă de mătase și un costum obișnuit. A intrat și s-a plecat cu respect.

— Am ținut de mult să vă cunosc, dar am fost nenorocos. Astăzi, aflat la necaz, mărinimia dumneavoastră m-a adus sub acest distins acoperământ. Învățăcelul dumneavoastră se simte și mai nevolnic. Permiteți-mi mai întâi să vă exprim gratitudinea mea, apoi să vă cer sfatul. Ce fericire, că prietenul meu Sang se află de față!

— Excelență, o nimica toată, nu merită atâta osteneală, a răspuns Shaoqing. Părăginitul meu adăpost era gol și vă rog să vă mutați când doriți.

— Eu venisem să-l iau pe prietenul meu în vizită la profesor și nici prin gând nu mi-ar fi trecut că vom primi noi vizita domniei lui, l-a întâmpinat Sang.

— Să nu mai vorbim! a spus magistratul, apoi s-a înclinat din nou, a urcat în lectică și a plecat.

Du Shaoqing l-a reținut pe Sang până i-a dat cei o sută douăzeci de *liang* de argint, rugându-l ca a doua zi să rezolve necazul doctorului Zhang. Sang Al Treilea a plecat cu argintul acasă la el. În zori, magistratul s-a mutat. Peste încă o zi, doctorul a dat o masă în casa domnului Du, la care a invitat și Sang și pe Bao Tingxi.

— E timpul să acționezi, i-a șoptit administratorul lui Tingxi. După calculele mele, o să termine cât de curând banii. Dacă mai întâlnește un singur om pe care să-l ajute, nu-ți mai rămâne nimic. Vorbește-i chiar în seara aceasta.

Când oaspeții au sosit, masa a fost pusă în camera centrală din

corpul bibliotecii. S-au așezat la masă toți patru. La primul pahar, doctorul i-a mulțumit lui Shaoqing, iar la cel de-al doilea domnului Sang. În timpul mesei au discutat întâmplări comune.

— De o jumătate de an, de când sunt aici, a început la un moment dat Bao Tingxi să vorbească, am asistat cum tânărul stăpân a cheltuit banii ca apa. Chiar servitorul a plecat cu brațele încărcate. Sărmanul de mine, eu n-am văzut însă un ban, în șapte-opt luni de zile, dacă nu socotesc ce brumă am mâncat și am băut. Cred că nu are rost să mai rămân. Să-mi șterg lacrimile și să merg altundeva să plâng. Mâine vă părăsesc.

— Maestre Bao, de ce nu mi-ai spus mai devreme acest lucru? Cum să știu eu ce te doare? Era mai bine dacă vorbeai!

Tingxi a umplut ochi un pahar și i l-a trecut lui Shaoqing.

— Tatăl meu și cu mine ne-am ocupat cu teatrul, a explicat el. Din nefericire, părintele meu nu mai este, iar eu, în loc să câștig ceva, mi-am pierdut capitalul. Acasă mă așteaptă bătrâna mea mamă, dar nu am cu ce s-o îngrijesc. Mai bine aș muri. Dar poate că tânărul stăpân îmi dă un capital cu care, întorcându-mă la ai mei, să pot să-mi hrănesc mama.

— Ce admirabil că un om din teatru poate să probeze atâta pietate filială! Sigur că am să te ajut.

Bao s-a ridicat.

— Câtă bunătate dovediți, tinere stăpân!

— Stai jos. Cât îți trebuie?

Bao Tingxi a privit spre Wang Mustață, care stătea jos pe dușumea. Administratorul s-a ridicat și a intervenit:

— Îți trebuie bani, nu glumă, maestre Bao! Ca să alcătuiești o trupă și să cumperi recuzită îți sunt trebuincioși măcar cinci sute sau șase sute de *liang*. Tânărul stăpân însă nu mai are atâția; cel mult câțiva zeci de *liang*, cu care să treci fluviul și să întreprinzi ceva.

— Câteva zeci sunt puțini, a spus Shaoqing. Eu îți dau o sută, cu

care să înjghebezi o trupă. Când termini banii, să vii să-ți mai dau.

Bao Tingxi a îngenuncheat, mulțumind.

— Ți-aș fi dat mai mulți, i-a spus Du Shaoqing oprindu-l, dar boala bătrânului Lou s-a înrăutățit și trebuie să fiu pregătit pentru orice.

Toată seara, Sang și Zhang au lăudat generozitatea gazdei, apoi masa s-a sfârșit.

Boala bătrânului Lou se înrăutățea de la o zi la alta. Într-o zi, Du Shaoqing stătea lângă bolnav, când bătrânul i-a spus:

— Marele nostru învățat, până acum m-am agățat de speranța că mă voi însănătoși. Astăzi înțeleg însă că acest lucru nu este posibil și vă rog să mă trimiteți acasă.

— N-am fost vrednic să fac tot ce era posibil. De ce totuși vrei să mergi acasă, unchiule?

— Nu vorbiți astfel! Eu am fii, am nepoți. Mi-am trăit viața departe de familie, dar vreau să-mi dau obștescul sfârșit în casa mea. Credeți că o să vi se reproșeze că nu m-ați reținut?

— Dacă-i așa, nu insist, a spus Shaoqing, cu lacrimi în ochi. Eu pregătisem un sicriu, dar acum e inutil, căci nu e ușor de dus. Vă dăruiesc câțiva zeci de *liang* de argint pentru un sicriu. Veșmintele și celelalte sunt gata. Te rog să le iei, unchiule.

— Iau banii pentru sicriu și hainele, dar nu primesc nici un ban în plus pentru ai mei. Doresc să plec în trei zile, iar dacă nu mă pot ridica, să fiu dus cu patul. Mâine mergeți la templul tatălui dumneavoastră și spuneți-i spiritului său că plec acasă. Am rămas în această casă treizeci de ani, ca unul dintre prietenii de inimă ai bătrânului stăpân. De la dispariția lui, tratamentul vostru a fost ireproșabil. Purtarea voastră aleasă, studiile făcute n-au egal în lume. Și fiul vostru este remarcabil și se cuvine să fie crescut pentru a ajunge un om adevărat. Totuși, nu sunteți un bun șef de familie, nu

știți să vă alegeți prietenii și nu peste mult timp vă veți ruina. Generozitatea voastră, faptele bune mă bucură, dar este mai bine să observi ce fel de oameni sunt cei care știu să spună vorbe frumoase! Purtarea voastră a făcut să fiți înșelat de oameni care nu vă vor fi recunoscători în veci. Sigur, spunem că fapta bună nu așteaptă răsplată, dar trebuie întotdeauna distins între ceea ce merită și ce nu. Această rudă, Sang Al Treilea și doctorul Zhang Chunmin sunt oameni fără scrupule. Recent, li s-a alăturat acest Bao Tingxi. În teatru nu există oameni buni, pentru ce îl sprijini? Cât despre Wang Mustață, el este și mai putred! Banii sunt un lucru minor, iar după moartea mea, amândoi - dumneavoastră și fiul, va trebui să vă imitați tatăl în tot ce întreprindeți. Un om virtuos nu suferă nici când nu are ce să mănânce. Știu că cel mai apropiat vă simțiți legat de vărul Shenqing. El este un cărturar strălucit, dar nu este bine să vă încredeți prea mult în el. Dacă veți ști să învățați de la tatăl vostru, nu veți da peste nici un necaz în viitor. Câtă vreme n-aveți ochi nici pentru dregători, nici pentru propria familie, viața pe acest pământ va fi îngrozitoare. Nanjingul este o mare metropolă, iar dacă vă veți duce acolo, veți avea nevoie de prieteni care să vă aprecieze talentul și să vă ajute să încropiți ceva. Ce v-a mai rămas din averea familiei este prea puțin!

Luminăția voastră, dacă vă veți încrede în aceste cuvinte ale mele, voi muri fericit!

— Sfaturile tale sunt prețioase, unchiule, a răspuns Du Shaoqing cu lacrimi în ochi. Voi ține cont de ele.

Shaoqing a ieșit apoi și a ordonat să fie închiriate două ricșe, care să-l ducă pe bătrânul Lou, prin Nanjing, până la Tao Hong. I-a dat fiului lui Lou o sută de *liang* de argint să aibă pentru funeraliile tatălui său, iar în a treia zi bătrânul Lou a plecat de la el.

CAPITOLUL XXXIII

După plecarea bătrânului Lou, Du Shaoqing împărțea banii cu și mai multă larghețe. La terminarea banilor precedenți, a mai vândut un lot de pământ pentru două mii și ceva de *liang* de argint, pe care i-a dat la fel de repede. Bao Tingxi a primit și el o sută de *liang* și s-a întors acasă. Magistratul Wang a plecat imediat ce s-a liniștit scandalul. Peste încă o jumătate de an, visteria familiei Du era epuizată și atunci Shaoqing s-a gândit să ofere casa părintească clanului său și el să se mute la Nanjing. Soția sa a fost de acord și, deși s-au găsit oameni care l-au sfătuit să rămână, el nu i-a ascultat.

După șase luni zgomotoase, casa a fost dată, toate datoriile plătite, el rămânând cu peste o mie de *liang* de argint.

— Întâi plec eu, i-a spus el soției. În Nanjing, voi sta la nepotul Lu până voi găsi o casă, apoi te chem și pe tine.

Shaoqing i-a luat cu el pe Wang Mustață și pe tânărul slujitor Jia Qie și a trecut Fluviul Albastru, în drum spre Nanjing. Wang Mustață era tot mai nemulțumit de întorsătura lucrurilor, a pus mâna pe douăzeci de *liang* de argint și a dispărut. Du Shaoqing a râs amuzat, și a continuat drumul numai cu Jia Qie. Când a ajuns la casa rudelor mamei sale, nepotul său, Lu Huashi, i-a ieșit în întâmpinare și l-a invitat în încăperea centrală, unde s-au salutat după ritual. Apoi, Shaoqing a urcat scările și s-a plecat în fața altarului bunicilor, după care a vizitat-o pe mama lui Lu, cerându-i slujitorului să-i ducă șunca, ceaiul și alte produse locale pe care i le adusese în dar.

Lu Huashi l-a invitat pe Shaoqing în bibliotecă, ospătându-l, acolo fiind de față și noul său meditator. Shaoqing a primit salutul profesorului, apoi l-a invitat să stea pe locul de onoare.

— Distinsul dumneavoastră nume, domnule? a întrebat Shaoqing.

— Chi Hengshan. Dumneavoastră?

— Unchiul meu Du, din Tianchang, a răspuns Lu.

— Domnul Du Shaoqing? a exclamat meditatorul. Actele dumneavoastră nobile sunt arhicunoscute! Am auzit de faima dumneavoastră, însă nu v-am întâlnit până astăzi. Este o mare onoare pentru mine, domnule.

Chi s-a ridicat și a făcut din nou mai multe temenele.

Shaoqing l-a examinat bine. Era subțire la trup și avea niște ochi fascinanți, subliniați de niște sprâncene lungi, care aproape că se uneau în mijlocul frunții. Se simțea că nu este un om obișnuit și l-a tratat de la început în consecință.

În timpul mesei, a venit vorba de casă.

— Oare n-ar fi bine să vă alegeți o casă cu mai multe camere aproape de râu? a spus Chi, luminat la față.

— Frumoasă idee! a aprobat Shaoqing. Propun să mergem împreună să o căutăm și să ne plimbăm de-a lungul râului Qin Huai.

Meditatorul l-a sfătuit pe Huashi să rămână acasă și el a plecat cu Shaoqing. Într-o librărie au văzut expuse mai multe cărți, iar una de eseuri comentate era semnată: „Ma Chunshang din Chuzhou și Qu Xianfu din Jiaxing."

— Qu Sianfu este nepotul prefectului din Nanchang. Suntem rude, a spus Shaoqing. Dacă este aici de ce nu l-aș saluta?

A intrat urmat de Chi. Qu Xianfu le-a ieșit înainte și au schimbat cuvintele uzuale de salut. Ma Chunshang s-a ivit și el.

— Cu cine am onoarea? a întrebat.

— Domnul Du Shaoqing este din familia ministrului Du din Tianchang, care a fost primul în concursul de la Palat. Dânsul este cărturarul Chi Hengshan din Jiurong, a făcut Qu Xianfu prezentările. Amândoi sunt cărturari de frunte și regret că i-am întâlnit abia astăzi.

Au servit câte o ceașcă de ceai.

— Domnul Shaoqing caută o casă, a spus Chi, așa că nu vom putea rămâne prea mult aici. Trebuie să ne despărțim.

Au ieșit toți în stradă și au văzut un om stând pe o tarabă și citind un poem.

— Aceasta este opera mea, striga omul.

Cei patru au înaintat spre el și au descoperit un evantai de hârtie pe care era caligrafiat un poem. Qu Xianfu a deschis evantaiul și a citit: „Domnul Lanjiang".

— Jing Lanjiang! a strigat Qu Xianfu, râzând.

Omul s-a uitat abia atunci la cei patru străini, s-a înclinat și s-a interesat cum se numesc.

— Să mergem după casă și ne întoarcem mai târziu, i-a spus Shaoqing meditatorului.

Dincolo de podul Huai Qing, Chi Hengshan era familiarizat cu locurile și a mers direct la un agent de case care le-a arătat mai multe clădiri libere, dar n-au găsit una potrivită decât dincolo de poarta Dongshui. Chiriile erau ridicate, fiindcă era anul în care se țineau examenele județene și se găseau mulți solicitanți. Chiria casei alese era opt *liang* pe lună.

— Merge, a spus Du Shaoqing. Întâi o închiriez și o voi cumpăra mai târziu.

În Nanjing era obiceiul de a se plăti chiria cu două luni înainte. Agentul și proprietarul au mers la familia Lu, au scris contractul și au primit șaisprezece *liang*. Seara, neamurile au organizat o masă la care l-au invitat din nou pe meditatorul Chi. Cum cheful s-a prelungit, el a rămas peste noapte acolo.

A doua zi în zori, când abia se spălau, s-au auzit strigăte din poartă: „Este domnul Du Shaoqing acasă?".

Du și ceilalți s-au grăbit spre poartă, dar noul venit, un bărbat străin, a înaintat plin de îndrăzneală.

— Nu vă recomandați, a spus el repede, lăsați-mă să ghicesc.

Un moment i-a privit cu atenție pe toți bărbații, apoi a făcut un pas înainte și a spus:

— Sunteți cu siguranță Du Shaoqing.

— Așa este, a aprobat acesta, râzând. Dânsul este domnul Chi Hengshan, iar el este nepotul meu. Dumneavoastră cum vă numiți?

— Sunteți o figură legendară și personalitatea dumneavoastră, deosebită totuși de maturitatea demnă a domnului Chi, m-a fascinat. Aceasta explică faptul că v-am recunoscut. Umilul meu nume este Ji Weixiao.

— Domnul Ji? Doream de atâta vreme să vă cunosc!

— Vărul dumneavoastră a plecat în nord, i-a spus el lui Shaoqing.

— Când?

— Acum trei-patru zile. L-am condus până la Pasul Fluviului Dragonului. E în drum spre capitală, pentru a se prezenta la concurs. Am auzit că aveți bani cu duiumul și m-am întrebat deseori pentru ce vă ascundeți în provincie, în loc să stați aici în Capitala Sudului[21] să trăim clipe fericite?

— Uite-mă sosit! Am achiziționat o casă lângă râu, unde îmi voi aduce familia.

— Minunat, minunat! Am să caut două camere lângă dumneavoastră, pentru a fi vecini și am s-o trimit pe soție să-i țină companie doamnei dumneavoastră. Casa însă o s-o plătiți dumneavoastră.

— Natural, a răspuns simplu Shaoqing.

Masă a fost servită și Ji Weixiao a fost reținut la ea. În timp ce mâncau, Ji le-a povestit gluma cu vizita lui Shenqing la taoist și au râs toți până la lacrimi. Mai târziu, au fost anunțați Ma Chunshang, Qu Xianfu și Jing Lanjiang. După o scurtă vizită, oaspeții au plecat, însă au sosit Xiao Jinxuan, Zhuke Tianshen, Ji Tianyi. Ji Weixiao a

[21] Nanjing.

mai rămas puțin cu acești noi oaspeți, apoi a plecat odată cu ei. Du Shaoqing a scris acasă și a trimis un om după nevastă.

A doua zi, pe când Shaoqing se pregătea să răspundă vizitelor din ajun, au sosit Guo Tiebi și taoistul Lai. Shaoqing i-a salutat și la vederea veșmintelor taoiste nu și-a putut reține un zâmbet, amintindu-și gluma lui Wei Xiao. După câteva cuvinte agreabile, taoistul i-a înmânat lui Shaoqing un rulou cu poezii, iar Tiebi o cutie cu două sigilii. Shaoqing a acceptat darurile și le-a servit ceai. După plecarea lor, Du a ieșit și el să-i viziteze pe prietenii din ajun.

Du Shaoqing a stat vreo săptămână în casa Lu și, discutând mai tot timpul despre muzică și ritmuri cu meditatorul, s-a apropiat foarte mult de el. Când i-a sosit soția, aducând lucrurile casei în patru bărci, Shaoqing s-a mutat în locuința de lângă râu.

În ziua următoare, prietenii au sosit pentru a-i prezenta felicitări. Era la începutul lunii a treia[22] când casele din acest cartier erau renovate și sunete plăcute de muzică puteau fi auzite de pretutindeni. Du Shaoqing a organizat un dineu. Ji Weixiao, Ma Chunshang, Qu Xianfu, Ji Tianyi, Chi Hengshan, Lu Huashi, Jing Lanjiang, Zhuke Tianshen, Xiao Jinxuan, Guo Tiebi și Lai Xiashi aveau pregătite patru mese joase. Jin Dongya, care locuia prin împrejurimi, a fost de asemenea invitat. Primii au sosit bucătarii și ospătarii. Apoi a venit Bao Tingxi, cu actorii din trupa să, numită „Compania Trei Izvoare". Ei au îngenuncheat în fața tânărului stăpân și a soției sale, și au fost serviți cu fructe. După el, s-a prezentat proprietarul, aducând o florăreasă, pe nume Farmec. Pe la prânz, oaspeții sosiseră și au fost deschise larg ferestrele care dădeau spre fluviu. Musafirii s-au așezat după preferință: în casă ori pe balcon, pentru a privi râul. Discutau aprins, servind ceaiul, cotrobăiau prin cărți sau stăteau jos, lejer, fiecare după bunul plac.

[22] Aproximativ în luna mai.

Mai târziu, o lectică, urmată de Bao Tingxi, s-a oprit în poartă.

Tingxi își adusese nevasta, pe doamna Wang, să o salute pe tânăra stăpână.

— Această doamnă Wang este cunoscută de tot Nanjingul, i-a spus florăreasa Farmec tinerei stăpâne, zâmbind sfidător. Cum de îndrăznește să vină aici?

Dar doamna Wang s-a arătat destul de reținută și a fost oprită la masă. Când tânărul stăpân a intrat în camerele femeilor, florăreasa și doamna Wang s-au înclinat cu respect. Bao Tingxi, în fața numeroasei asistențe, a spus numai glume reușite. Fiind toate pregătirile sfârșite, Du Shaoqing i-a invitat pe musafiri să ia loc la cele patru mese și petrecerea a durat până în zori. Ducând în mână un lampion, Bao Tingxi a plecat și el, escortând litiera nevestei.

Peste câteva zile, tânăra stăpână, care venise pentru prima oară în Nanjing, a vrut să vadă împrejurimile.

— Foarte bine, a acceptat imediat Shaoqing.

El a închiriat mai multe lectici și a invitat-o și pe Farmec să-i însoțească. Două-trei slujnice și bucătarul au cărat mâncare și băutură în grădina Splendorii de pe Muntele Răcoros. Grădina era extrem de mare și se pătrundea în ea printr-o poartă de răchită. Aleile erau pavate cu pietriș alb și mărginite cu balustrade roșii, culori menite să evidențieze verdele crud al arborilor. Au trecut pe lângă o clădire cu trei camere, ajungând în locul unde se servea băutură, însă de data aceasta nu era nimeni. De aici, o potecă urca până în vârful muntelui, unde se ridica un pavilion octogonal. Slujitorii s-au apucat să pregătească masa în pavilion, în timp ce tânăra stăpână și florăreasa Farmec contemplau peisajul. Pe o latură se înălța, Muntele Răcoritor, adumbrit de pâlcuri dese de bambuși înalți și puieți. În partea cealaltă, se întrezărea silueta îndepărtată a unui templu, cu zidurile vopsite în roșu. Nu peste mult timp, Du Shaoqing a sosit în lectică, aducându-și cupa sa de aur, pe care a

așezat-o pe masă și a umplut-o cu băutură. Prinzând cupa plină în mână, Shaoqing a înaintat prin briza primăvăratecă până la balustradă și a prins să bea cu nesaț. Târziu, încălzit bine de băutură, și-a prins nevasta de mână și a pornit-o pe munte în jos, ținând în cealaltă mână cupa de aur gălbui-roșiatic și râzând fericit. A mers așa peste un *li*, urmat de însoțitori, veseli și ei. Oamenii îi priveau amuzați și uimiți. Apoi tinerii stăpâni au urcat în lectici, iar florăreasa și slujitorii au împodobit lecticile cu flori de piersic și i-au urmat spre casă.

Au ajuns la casa de lângă râu când se înserа. Lu Huashi îi aștepta încă.

— Unchiul Zhuang de la Poarta de Nord dorește să vă întâlnească. Vă roagă să rămâneți mâine acasă, pentru a veni, să vă salute.

— Eu l-am considerat întotdeauna pe domnul Zhuang mentorul meu. Acum câteva zile, nu l-am invitat pentru că nu-l puteam amesteca printre acei poeți. Plănuisem să-i fac o vizită, n-am să-l las să se deranjeze până aici. Nepoate, du-te repede acasă și trimite-i vorbă că mâine voi fi eu la el.

Huashi a aprobat și a plecat. Shaoqing l-a condus până la poartă, a închis-o și s-a întors, însă a auzit imediat bătăi puternice. A deschis o slugă, care a anunțat:

— A sosit cărturarul Lou.

Du Shaoqing a ridicat capul și l-a zărit pe nepotul bătrânului Lou, îmbrăcat în doliu. A căzut la pământ de cum a intrat, plângând.

— Ne-a părăsit bunicul, a spus. Am venit numai ca să vă anunț.

— De mult?

— Pe douăzeci și șase din luna trecută.

Pe Shaoqing l-au podidit lacrimile. A dat ordin să se pregătească sacrificii chiar în aceeași noapte și în dimineața următoare a plecat cu lectica spre orășelul Tao Hong.

Odată ajuns, Shaoqing s-a dus direct la sicriu și s-a prosternat de mai multe ori, plângând. Apoi a dat bani să se facă slujbe budiste câteva zile la rând, pentru spiritul defunctului.

A rămas acolo patru-cinci zile, cu sufletul cernit. Vestea sosirii sale în orășel s-a răspândit din om în om.

— Ce om bun!

— Bătrânul Lou a avut un caracter integru și trebuie să se comporte astfel.

Du Shaoqing le-a dat rudelor încă câteva zeci de *liang* de argint cu care să cumpere un loc de veci, faptă pentru care i-a mulțumit întreaga familie, bărbați și femei, înainte de întoarcere, el s-a mai prosternat odată în fața sicriului.

Acasă, tânăra stăpână l-a întâmpinat, spunându-i:

— Imediat ce ai plecat, un curier de la provincie și un portărel de la județul Tianchan te-au căutat. Le-am spus că nu ești acasă și s-au retras. Locuiesc la hotel, dar vin în fiecare zi, întrebând dacă te-ai întors. Eu nu știu de ce te caută.

— Curios! a rostit Shaoqing.

Tocmai se gândea ce ar putea fi, când sluga i-a anunțat pe cei doi slujbași. Du Shaoqing a ieșit afară, le-a dat binețe și s-a așezat. Curierul l-a salutat cu respect, iar portărelul i-a înmânat un mesaj. Plicul era deschis.

Du a citit: „Guvernatorul Li - în legătură cu recomandarea unui om talentat. Din ordinul împăratului, s-a investigat printre cărturarii țării și s-a constatat că Du Shaoqing, din Tianchang, este un bărbat integru și cult. Yamen-ul județean are ordin să-l invite de grabă în capitala provinciei pentru un test, de unde va merge în audiență la Palat pentru a fi numit dregător. Urgent! Urgent!".

„Guvernatorul Li a fost elevul tatălui meu, a reflectat Shaoqing. Îmi poate fi unchi. Este clar pentru ce m-a recomandat pe mine. Cum să accept? Însă guvernatorul s-a arătat plin de amabilitate față

de mine și se cuvine să mă pregătesc să-l vizitez pentru a-i mulțumi". El l-a oprit pe curier la masă și i-a oferit câteva zeci de *liang* de argint pentru drum. I-a dat și portărelului doi *liang* de argint și l-a lăsat să se ducă.

Dar cum nu mai avea bani pentru călătorie, a amanetat cupa de aur pe treizeci de *liang* și a pornit-o cu servitorul său spre Anqing. Guvernatorul era plecat din capitala provinciei cu anumite pricini și s-a întors abia peste câteva zile. Când Du Shaoqing i-a trimis cartea de vizită, a fost imediat primit și invitat în bibliotecă. Shaoqing l-a salutat, l-a întrebat de sănătate, iar guvernatorul l-a rugat să ia loc.

— M-am gândit adesea, după moartea mentorului meu, ce a devenit fiul său și ceilalți din familie, a început guvernatorul. Am auzit multe despre talentul și virtutea ta, iar când guvernul a adoptat vechea practică de a oferi posturi unor cărturari care trăiesc retrași, am hotărât să te numesc. Să nu cumva să refuzi!

— Cultura și talentul meu sunt infime, a replicat Shaoqing. Mă supraestimați, Excelență și mi-e teamă că am să vă dezamăgesc.

— Nu fi prea modest. Voi aranja eu la județ.

— Sunt extrem de mișcat de onoarea pe care mi-o faceți. Dar eu am un caracter docil și m-am obișnuit cu viața de la țară. Apoi, în ultimii ani am fost bolnav. Rog pe Excelența Voastră să găsiți pe altcineva.

— De ce oare refuză să devină dregători, copiii mandarinilor? Investigațiile mele sunt însă exacte și insist în a te recomanda.

Du Shaoqing n-a mai îndrăznit să spună nici un cuvânt. Guvernatorul Li l-a oprit la el peste noapte și i-a cerut părerea despre multe poezii și eseuri scrise de el.

A doua zi, Shaoqing și-a luat rămas bun de la magistrat. Avusese cu el puțini bani de drum, stătuse în Anqing mai mult decât plănuise, iar la Yamen cheltuise destui bani cu micii funcționari. Acum, nu-i mai rămânea decât să se întoarcă la Nanjing cu o barcă,

dar îi lipseau chiar și cei trei arginți necesari. Au avut vânt potrivnic și au făcut patru-cinci zile până la Wuhu. Acolo barca n-a mai putut înainta, iar proprietarul a cerut bani pentru orez. Du Shaoqing i-a spus slugii să caute bani, dar acesta n-a mai găsit decât o jumătate de *liang.* Shaoqing se gândea că va fi obligat să amaneteze o haină. Posomorât, a coborât pe mal și s-a plimbat puțin, apoi s-a îndreptat spre Templul Norocului, să vândă ceva. Mai întâi s-a așezat la o masă într-o ceainărie, a băut o ceașcă cu ceai fierbinte și a mâncat trei prăjituri, fiind lihnit de foame.

Consumația făcea șase bănuți și nu mai putea ieși fără să plătească. Atunci a zărit un călugăr taoist, care i se părea cunoscut. Taoistul, la rândul său, l-a recunoscut imediat ce l-a observat și s-a grăbit spre el.

— Ce căutați aici, domnule Du?

— Lai Xiashi! a exclamat Shaoqing. Stați jos și luați un ceai.

— De ce sunteți singur?

— Când ați venit?

— După frumoasele clipe petrecute în casa dumneavoastră, am primit o invitație de la magistratul județului Wuhu. Scriem versuri și le comentăm împreună. Dorm în Pavilionul Bărcii, de unde am o panoramă splendidă a fluviului. Veniți la mine să mai stăm de vorbă.

— Eu am fost în vizită la un prieten în Anqing. Ne-am oprit aici în drum spre casă, din cauza vântului. Sunt fericit că v-am întâlnit.

Lai Xiashi a plătit ceaiul și celelalte și au ieșit. Călugării de la templu s-au interesat și ei de cinstitul oaspete. Lai le-a spus cine este, iar călugării s-au ploconit plini de respect, rugându-i să ia loc până ce va fi adus ceaiul. Du Shaoqing a citit un poem despre Pavilionul Bărcii, agățat pe perete. Era scris de Wei Xixuan și dedicat taoistului Lai.

— Poemul aparține domnului Wei din Wuyi, a spus Shaoqing.

Când a fost aici?

— Domnul Wei este chiar acum aici. Sus la etaj.

— Să mergem la el! s-a grăbit Shaoqing.

— Domnule Wei! a strigat taoistul. A venit Domnul Du din Tianchang.

— Cine? a întrebat el și a coborât scările.

— Unchiule! a strigat Shaoqing. Nepotul tău este prezent.

Domnul Wei și-a netezit părul cu ambele mâini și a râs zgomotos.

— Întrebam cine e și, când colo, Shaoqing! Ce vânt te aduce prin aceste ținuturi sterpe? Stai jos până fierbem un ceai și povestește-mi cum o mai duci. Dar la urma-urmei, de unde vii?

În câteva cuvinte, Du Shaoqing i-a spus despre oferta guvernatorului Li.

— Nici n-am luat bani de ajuns cu mine, a încheiat el, și mai am numai o jumătate de *liang* de argint. Domnul Lai mi-a plătit mai înainte ceaiul la ceainărie. N-am bani nici pentru călătorie, nici pentru hrană.

— Bravo! Excelent! Acesta-i deci sfârșitul marelui patron! a spus domnul Wei, râzând. Dar un tânăr mândru ca tine nu trebuie să se întristeze. Rămâi să ne ospătăm cum se cuvine. Un învățăcel de-al meu din Wuhu a câștigat concursul acum câteva zile și eu am venit să-l felicit. El mi-a oferit douăzeci și patru de *liang* de argint. Mai întâi să ne ospătăm și mai apoi vom vedea cum e vântul. Dacă s-a schimbat în bine, îți dau zece *liang* ca să poți pleca.

Au prânzit în trei, prelungind cu mult masă după ora prânzului, urmărind prin fereastra pavilionului bărcile de pe fluviu. Încet-încet, fanioanele și-au schimbat direcția.

— Așa! a exclamat Wei Al Patrulea. Vântul s-a schimbat!

S-au dus la fereastră și au privit o vreme fluviul. Soarele cobora spre asfințit, învăluind într-o lumină roșiatică miile de catarge și pânze de pe fluviu.

— Cerul e senin, iar vântul bate pe direcția nord-est, a spus Shaoqing. Unchiule, nepotul tău trebuie să se îmbarce.

Wei al Patrulea a scos zece *liang* de argint și i-a înmânat lui Du Shaoqing, apoi l-a condus împreună cu taoistul Lai Xiashi, care l-a rugat să transmită salutări prietenilor săi din Nanjing. Apoi s-au despărțit. Shaoqing a petrecut o noapte pe barcă, iar spre dimineață, deși bătea un vânticel dinspre sud-vest, barcagiul a pornit-o la drum. Cu vânt bun în spate, într-o jumătate de zi au ajuns la Râul Alb. Shaoqing a plătit barca și-a luat bagajele și a coborât pe mal, închiriind o lectică.

Tânăra stăpână, care îl aștepta nerăbdătoare, s-a distrat de minune aflând că nu a avut bani să vină direct în lectică.

Cu prima ocazie, Du Shaoqing s-a dus să-l viziteze pe Zhuang Shaokuang de la Poarta de Nord.

— Stăpânul nu este acasă, i s-a spus. Guvernatorul Xu din provincia Zhejiang l-a invitat într-o excursie pe Lacul Apusului. Se va întoarce peste câteva zile.

Atunci Shaoqing s-a dus la familia Lu, să-l întâlnească pe Chi Plengshan. A fost invitat la masă, iar Shaoqing și Hengshan a putut sta de vorbă.

— Ce păcat că învățații de astăzi studiază numai patru examene, a spus Chi. Li se părea extraordinar că știu să rimeze două versuri, iar ei sunt niște ignoranți în materie de științe practice, ceremonii, muzică, militărie sau agricultură! Primul împărat al dinastiei noastre a realizat o operă comparabilă cu a înaintașilor săi Tang și Wu[23], pacificând țara și punând bazele dinastiei Ming. Dar din nefericire nu a reînființat sistemul riturilor și muzicii. Frate Shaoqing, acum, că ați fost recomandat la Curte, poate îndepliniți o operă exemplară, care să justifice întreaga noastră generație de

[23] Tang și Wu, întemeietorii dinastiilor antice, respectiv Shang și Zhou.

cărturari.

— Am refuzat orice numire, a replicat Shaoqing. Mi-e teamă că n-am să reușesc să realizez nimic și se va râde de mine. De aceea, mi-am zis că este mai bine să nu accept.

Chi Hengshan a adus un rulou de hârtie din camera sa.

— Vreau să vă cer un sfat, i-a spus.

— Ce anume?

— Nanjingul nostru a produs un singur om cu adevărat mare: Tai Bo, dar nici până astăzi nu are un templu dedicat lui. Iar temple închinate literaturii și războiului întâlnim peste tot. Eu încerc să strâng câțiva prieteni care să contribuie la ridicarea unui templu închinat lui Tai Bo, în care să facem sacrificii și să oficiem ceremonii cu muzică de două ori pe an, primăvara și toamna. În felul acesta, oamenii vor învăța puțină muzică și vom putea să creștem tineri cărturari în stare să servească cu folos patria. Întreaga construcție costă însă câteva mii de arginți. Eu am redactat o listă, pe care îi trec pe toți cei care doresc să contribuie. Cât dați?

— Admirabil, a exclamat Shaoqing, a luat papirusul, l-a desfăcut și a scris: Du Shaoqing din Tianchang oferă trei sute de *liang.*

— Bună donație, a aprobat Chi. Eu voi da două sute, economisiți de ani de zile, din munca de meditator. Huashi, ar fi bine să dai și tu cincizeci de *liang* de argint.

S-au înscris și ei, apoi au închis papirusul și au continuat conversația. Într-un târziu, un slujitor venit de acasă i s-a adresat lui Shaoqing.

— Tinere stăpân, un mesager de la Yamen din Tianchang cere să vă vadă.

Du Shaoqing s-a sculat și-a luat rămas bun și s-a întors acasă.

CAPITOLUL XXXIV

— Ce spunea acel mesager? l-a întrebat Du Shaoqing pe slujitor.

— Spunea că v-au sosit documentele, tinere stăpân. Excelența Sa, guvernatorul Li i-a ordonat magistratului Deng să vă ceară să mergeți în capitală să vă faceți dregător. Magistratul stă la Templul Favorii Imperiale și a trimis să vadă dacă sunteți acasă, urmând să vină chiar dânsul să vă aducă documentele.

— Dacă-i așa, n-am să intru pe poarta din față, a hotărât el. Închiriază repede o barcă și am să urc dinspre terasă.

Băiatul a închiriat o mică barcă cu pânza și Du Shaoqing s-a întors astfel acasă, a îmbrăcat în grabă niște haine vechi, s-a legat la cap cu o batistă, s-a culcat în pat și a chemat sluga la el.

— Du-te și spune-i mesagerului că am căzut bolnav la pat și că-l rog pe magistratul Deng să nu se deranjeze acum. Imediat ce mă însănătoșesc îl voi căuta eu, să-i mulțumesc.

Sluga l-a expediat pe mesager.

— Ești invitat la Palat să devii dregător și tu refuzi. Pentru ce? l-a întrebat soția.

— Nu fi absurdă! Să las eu un loc minunat cum este Nanjingul? Nu este mai bine să rămân acasă și să mergem împreună, primăvara și toamna, să admirăm florile și să ne distrăm? Ce te determină să mă trimiți la Beijing? Crezi că te iau și pe tine? În nord, clima este rece, iar tu ești delicată și te poți îmbolnăvi. Ce e bun în asta? Mai bine refuz!

Între timp, băiatul revenise în cameră.

— Magistratul Deng a sosit, a anunțat el. S-au introdus în camera dinspre râu. Insistă să vă vadă, tinere stăpân.

Ordonând la două slugi să-l sprijine, Shaoqing a luat o înfățișare disperată, înaintând cu greu. S-a aplecat să-l salute pe magistrat, dar

imediat a căzut jos. Magistratul s-a repezit să-l ajute. După ce s-au așezat a spus:

— Curtea imperială a emis un decret important, iar guvernatorul Li vă roagă să-l sprijiniți. Eu nu știam că sunteți atât de bolnav. Când credeți că vă veți întrema puțin și veți putea călători?

— Mă tem că boala mea este incurabilă și-mi cereți imposibilul, a replicat Shaoqing. Cer înălțimii Voastre să mă scuze.

A scos o petiție din mâneca largă a robei și i-a dat-o magistratului, care, în asemenea circumstanțe, n-a mai vrut să-și prelungească șederea.

— Eu trebuie să plec, domnule, a spus el, se pare că v-am obosit. Voi face un raport superiorilor mei și voi aștepta hotărârea guvernatorului Li.

— Vă rămân recunoscător, înălțimea Voastră. Scuzați-mă că nu vă pot conduce până la ieșire.

Magistratul și-a luat rămas bun, a urcat în lectică și a plecat. Guvernatorul Li i-a trimis acest text: „Du Shaoqing este grav bolnav și nu poate călători". Din fericire, guvernatorul fusese transferat în altă provincie, iar lucrurile s-au oprit aici. Aflând de plecarea guvernatorului, Shaoqing jubila: „Excelent! Acesta a fost sfârșitul carierei mele de licențiat. Pe viitor, nu mă voi prezenta la concursul provincial și nici la alte teste. Îmi voi trăi viața și mă voi îndeletnici numai cu ce îmi va face plăcere".

Prefăcându-se bolnav în fața magistratului, Du Shaoqing a trebuit să rămână mai multă vreme în casă. A refuzat chiar o invitație din partea bogătașului Xue, de pe strada Turnul Tobei. Primul sosit la banchetul bogătașului Xue a fost Chi Hengshan. Apoi au venit Ma Chunshang, Qu Xianfu și Ji Weixiao. Erau toți așezați, când au sosit încă doi oaspeți: unul era Xiao Boquan din Yangzhou, celălalt Yu Hesheng din Caishi - ambii tineri cărturari. Erau amândoi pudrați și

cu buzele înroșite.

Au intrat plini de sine, îmbrăcați după ultima modă și mirosind a parfum. Avea fiecare câte o poreclă: „Domnișoara Xiao” și „Efebul Yu”. Tinerii s-au înclinat în fața celorlalți.

— L-am invitat în seara aceasta și pe prietenul meu, domnul Qian de la Podul Huai Qing, însă este ocupat și nu poate veni, a anunțat gazda.

— Unchiule, este cumva actorul Qian Cânepă? a întrebat Weixiao.

— Da.

— Când invitați cărturari la un banchet, permiteți unui actor să ia loc la aceeași masă? a spus cu reproș Chi Hengshan.

— În zilele noastre nu se mai ține cont. L-am invitat și pe domnul Gao, căruia îi place foarte mult să stea de vorbă cu acest actor. Acesta a fost motivul principal.

— Cine este acest domn Gao? s-a interesat Chi.

— El este din Liuhe, iar acum este lector la Academia Han Lin, a spus Weixiao.

În acest moment, servitorul l-a anunțat pe domnul Gao. Bogătașul Xue i-a ieșit în întâmpinare. Îmbrăcat într-o robă brodată cu dragoni, pe cap cu o pălărie de voal, domnul Gao s-a plecat reverențios, apoi a ocupat locul de onoare. Văzându-l pe Weixiao, pe care îl cunoștea, i s-a adresat:

— Frate Ji, îmi pare rău că n-am fost acasă când m-ai căutat, acum câteva zile. Dar încă n-am găsit timp să-ți citesc poemele. Cine sunt acești stimați tineri cărturari?

Domnișoara Xiao și Efebul Yu s-au prezentat. Apoi ceilalți. După ce ceaiul a fost servit de trei ori, oaspeții și-au dat jos robele exterioare, de stradă, și au trecut în bibliotecă. Fiind cel mai în vârstă, s-ar fi cuvenit ca domnul Gao să se poarte mai ceremonios, însă era cel mai vesel, glumind și discutând cu toată lumea.

— Unde este bătrânul meu prieten Qian? a întrebat de îndată ce

au ajuns în bibliotecă.

— Nu a putut veni, a răspuns gazda.

— Păcat! Păcat! a exclamat Gao. Toată seara o să fie nereușită.

Gazda i-a invitat să se așeze în jurul celor două mese. S-a discutat despre cărturarii din Zhejiang, despre frumusețea Lacului Apusului și despre protejații fraților Lou.

— Eu nu prea gust aceste povești, a izbucnit la un moment dat, Efebul Yu. Dacă mă interesează ceva, atunci acest ceva este sora Roșu Aprins din casa domnului Qu. Uite, numai ce amintesc de ea și-mi lasă gura apă.

— Logic! Sunteți frumos și vă plac fetele frumoase, a spus Ji.

— Toată viața mea, a remarcat Xiao, am admirat redactorii de la Academia Han Lin. Ce păcat că n-am apucat să-l întâlnesc pe redactorul Lu! Am auzit că comentariile sale erau neasemuit de bogate, iar el se purta ca un adevărat bărbat. Dacă l-aș fi întâlnit, i-aș fi cerșit învățătura. Din nefericire, nu mai este printre noi.

— Eu nu cunosc oameni mai galanți decât unchii mei Lou, a spus Qu Xianfu.

— Ce vreți să spuneți? a replicat Weixiao. Verii Du din Tianchang îi întrec cu mult în mărinimie pe unchii dumitale.

— Iar Shaoqing este cel mai bun, a întărit Chi.

— Vă referiți la odrasla prefectului de Kangzhou, domnii mei? a întrebat Gao.

— Desigur. Îl cunoașteți?

— Tianchang și Liuhe sunt două județe vecine. Iar dacă-mi dați voie să o spun, apoi acest Shaoqing este primul învins din familia Du. Strămoșii săi au fost cărturari care au practicat de zeci de generații virtutea și au acumulat proprietăți. Prin bunicul lor, au ajuns cunoscuți în toată țara, dar nici acesta nu a reușit să strângă nici un ban ani de zile, cât a fost în slujba împăratului. Tatăl lui Shaoqing a luat examenul de la Palat, dar n-a fost, decât prefect și s-

a mai purtat și ca un bezmetic; cât a fost în funcție, nu manifesta deloc respectul pe care-l datora superiorilor, ci din contră era binevoitor cu mulțimea. Ca să nu mai vorbesc de nonsensul: „să nutrim pietate filială și dragoste frățească, încurajând muncile agricole". Asemenea vorbe sunt bune pentru articole și eseuri, dar el le lua în serios și astfel și-a deranjat superiorii și a fost scos din funcție. Acest băiat este însă și mai irațional decât tatăl și își risipește timpul înhăitându-se cu călugări budiști și taoiști, artizani și haimanale. N-are nici un prieten mai de ispravă! A tocat în mai puțin de zece ani cei șaizeci-șaptezeci de mii de *liang* de argint moșteniți și fiindcă nu mai putea să rămână în Tianchang, a venit la Nanjing, unde își cară zilnic după el nevasta prin taverne, defilând cu o cupă de alamă în mână, ca un cerșetor! Cine și-ar fi închipuit că în familia lor se va naște un asemenea om! În familia mea, nepoții îl cunosc ca un exemplu negativ. Fiecare are însemnată pe masa de lucru următoarea maximă: „Feriți-vă să imitați pe Du din Tianchang".

Chi Hengshan s-a înroșit tot.

— A fost chemat de curând la Palat pentru a fi numit dregător, a spus. Dar el a refuzat.

— Greșești, dragul meu! Dacă ar fi tobă de carte, ar fi trecut toate examenele! Oare se poate acorda vreo importanță acestor numiri în afara concursului?

— Dumneavoastră aveți dreptate! a spus Xiao. Apoi, către ceilalți. Pentru noi, tânăra generație, cuvintele bătrânului domn Gao trebuie să fie lege!

Au mai băut și au discutat o vreme, apoi banchetul a luat sfârșit. Primul a plecat Gao, cu o lectică. Ceilalți au mers pe jos.

— Discursul domnului Gao, a spus Chi către ceilalți, este o defăimare evidentă a domnului Du Shaoqing! Dar, domnilor, din antichitate, puțini oameni au fost atât de strălucițți ca Du Shaoqing.

— A spus totuși și unele lucruri exacte, a insistat Ma.

— Nu-i nimic, a spus Ji Weixiao. Casa de lângă râu este un loc minunat. Să mergem mâine cu toții la el să bem ceva!

Toți au căzut de acord.

A doua zi, Du Shaoqing abia se sculase și stătea în camera principală, când vecinul său, Jin Dongya, a venit cu o carte de ceremonii, cerându-i sfatul. Dar numai după câteva pasaje au sosit ceilalți.

— N-am ieșit din casă vreme îndelungată, li s-a adresat Shaoqing și mi-au lipsit sfaturile dumneavoastră. Îmi face mare plăcere că ați venit. Dumneavoastră cum vă numiți?

Yu și Xiao s-au prezentat.

— Jing Lanjiang de ce nu a venit?

— A deschis un alt magazin de pălării pe strada Trei Munți, a răspuns Qu.

Slugile au servit ceaiul.

— Acum nu este ora ceaiului, a protestat Weixiao. Noi am venit să bem.

— Vine și băutura, dar mai întâi să discutăm puțin, i-a asigurat gazda.

— Alaltăieri mi-ați dat niște *Comentarii la Cartea poemelor*[24], pe care le admir sincer. Ați putea să ne spuneți câteva din principiile generale care au stat la baza lor?

— Ați studiat numai bucățile admise la examene? a întrebat Xiao.

— Eu cred că ați pornit de la edițiile publicate în actuala dinastie, a spus Ma.

— Mai bine să-l ascultăm pe Shaoqing, a sugerat Chi.

---

[24] Shi Jing - *Cartea poemelor,* prima culegere de versuri din China, datând din secolul 5 î.H.

— Zhu Xi[25] a adnotat cărțile clasice, exprimând punctele sale de vedere și a lăsat la latitudinea urmașilor să-l compare cu alți cărturari. În prezent, comentariile clasice au fost uitate și Zhu Xi a rămas singura autoritate. Poate fi el învinuit pentru obtuzitatea urmașilor? Eu am studiat unele comentarii străvechi și am chiar unele opinii asupra cărora doresc să vă chestionez. În *Suflă vântul blând*, de exemplu, interpretarea veche după care mama a șapte băieți ar dori să se mărite din nou, mie mi se pare greșită. În antichitate fetele se măritau la douăzeci ele ani, iar dacă eroina crescuse mari șapte copii, înseamnă că depășise vârsta de cincizeci de ani. Cum se mai putea gândi la asemenea lucruri? Tocmai de aceea, pasajul „nemulțumită de propria-i casă" poate să însemne foarte simplu că nu-i plăceau hrana și veșmintele, iar fiii ei se simțeau vinovați. Această opinie este nouă.

— Mi se pare logică, a aprobat Chi Hengshan, meditativ.

— Sau: ce părere aveți dumneavoastră despre „Cântă cocoșii?"

— Această piesă aparține secțiunii „Poemele țării Zheng", a spus Ma Chuhshang. Ce ar putea să însemne decât că femeia nu este lacomă?

— Sigur, a intervenit Chi. Și totuși este greu să înțelegem sensul profund al poemului.

— Eu zic nu, a vorbit atunci Shaoqing. Doar toți cărturarii care nutresc pe ascuns dorința de a ajunge dregători se poartă mai întâi arogant cu propriile lor soții. La rândul lor, nevestele, avide spre a deveni înalte doamne, se înăcresc și se ceartă cu bărbații din te miri ce. Pe când cuplul din poezie nu are nici cea mai mică intenție spre mărire! Ei cântă și beau, fericiți. Astfel înțelegeau bărbații din timpurile vechi să trăiască, ei și familiile lor. Însă nimeni până azi nu a făcut un astfel de comentariu.

---

[25] Filozof chinez (1130-1200).

— Foarte elegant! a aprobat Qu Xianfu.

— După opinia mea, a continuat gazda, „Pe malul râului" prezintă un soț și o soție în plimbare, nefiind vorba de o dragoste nelegitimă.

— Nu e de mirare că dumneavoastră ați petrecut atât de bine în grădina „Splendorii", împreună cu soția, a remarcat Weixiao. Ați preluat tradiția clasică de a cânta la un instrument, a bea cot la cot cu soția și de a oferi flori!

Au izbucnit cu toții în râs.

— Shaoqing ne îmbată cu opiniile sale, de parcă ar turna în noi un elixir.

— A venit elixirul! a exclamat Efebul Yu.

Într-adevăr, slujitorul adusese băutura. Mesele au fost umplute cu pahare și platouri, iar cei opt bărbați s-au așezat în jurul lor. Ji Weixiao a golit pahar după pahar și s-a amețit.

— Frate Shaoqing a spus, vă consider cel mai mare romantic al tuturor timpurilor. Uite, eu m-aș plictisi de moarte să fac chefuri și să admir florile cu propria soție, care să mai aibă și peste treizeci de ani! Cu talentul și reputația pe care le aveți și posedând această casă minunată, de ce nu luați o fermecătoare concubină care să aibă și înclinații literare? În felul acesta, am putea spune în cuvintele poetului: „o frumoasă fată și un cărturar ales fac o pereche bună".

— Amintește-ți, frate Weixiao, ce scria Yanzi[26]: „Soția mea este astăzi bătrână și lipsită de nuri, dar eu trăiesc în închipuire zilele când era tânără și pătimașă". Ca un om umil ce sunt, eu apreciez instituția concubinajului a fi dăunătoare voinței Cerului. În lume există un număr fix de oameni, iar dacă un bărbat deține mai multe femei, în mod categoric alți bărbați rămân fără soții. Eu aș decreta următoarea lege: un bărbat ajuns la patruzeci de ani fără niciun

[26] Cărturar și dregător din secolul 6 î.H.

moștenitor poate să-și ia o singură concubină. Iar dacă nici aceasta nu-i dăruiește un fiu, s-o lase să plece la alt bărbat. Numai în felul acesta va fi eliminat fenomenul existenței bărbaților celibatari și va fi întărită moralitatea.

— Domnul ne-a exemplificat un capitol de guvernare romantică! a exclamat Xiao.

— Eu zic că dacă toți mandarinii și-ar lua îndatoririle în serios, a răspuns Chi, în lume ar fi armonie.

Au mai băut o vreme, au glumit și s-au despărțit.

Câteva zile mai târziu, Chi Hengshan a venit la Du Shaoqing acasă.

— Proiectul pentru templul lui Tai Bo câștigă tot mai mulți cărturari, a spus el cu entuziasm. Eu am conceput ceremonia și muzica ce vor fi practicate și vreau să vă cer părerea.

Du a luat caietul și a citit.

— E bine să mai apelăm la opinia unui om, a zis el.

— La cine vă referiți?

— La Zhuang Shaokuang.

— S-a întors alaltăieri din sud.

— Eram chiar pe punctul de a-i face o vizită. Să mergem împreună!

Au luat amândoi o barcă până la Podul Porții de Nord, au coborât pe mal și au mers direct spre o casă cu fața spre sud.

— Casa lui, a anunțat Chi.

După ce au intrat pe poarta centrală, au fost anunțați de către portar și stăpânul le-a ieșit în întâmpinare.

Zhuang se trăgea dintr-o familie veche de cărturari din Nanjing, iar pe la unsprezece-doisprezece ani compusese o odă cuprinzând șapte mii de caractere, și ea îl făcuse cunoscut în toată țara.

Ajuns la patruzeci de ani, era în culmea gloriei, dar stătea mai mult în casă studiind, manifestându-se cu parcimonie între prieteni.

Noii veniți au observat că el purta o pălărie pătrată, o robă fină de culoare albastră și avea barbă rară și fața gălbuie. S-au salutat ceremonios între ei.

— Nu v-am văzut de ani de zile, frate Shaoqing și am fost fericit la vestea că locuiți pe malul râului Qin Huai, sporindu-i frumusețea. Trebuie să vă spun că v-ați sustras destul de abil din necazul de acum câteva zile.

— Aș fi venit să vă văd mai demult, dar am pierdut un prieten și n-am avut vreme. Iar când m-am întors eu, plecaseți în sud.

— Fratele Hengshan a fost însă acasă. Ce l-a împiedicat?

— Eu am fost ocupat cu afacerea templului pentru Tai Bo. Acum planul a prins să se materializeze și am adus un proiect cu ceremonia și muzica ce vor putea fi folosite, așteptând să cunosc opinia dumneavoastră critică.

Chi Hengshan a scos caietul ascuns în mâneca robei și i l-a înmânat. Zhuang Shaokuang a citit cu atenție toate însemnările, de la început până la sfârșit.

— Puteți conta pe sprijinul meu în această privință, a spus el, numai că eu voi lipsi mai mult de-acasă. Mă voi întoarce peste trei luni, dacă nu chiar peste două. Atunci vom putea discuta mai în amănunt.

— Unde mergeți?

— Am fost recomandat la Palat de către guvernatorul provinciei Zhejiang, Excelența Sa Xiu, care a fost promovat în cadrul Ministerului pentru ceremonii. Acum n-am altă alegere, trebuie să plec.

— Veți veni destul de târziu, a conchis Chi.

— E mai bine să vă liniștiți a răspuns Zhuang, voi reveni cu siguranță și nu voi pierde ceremonia sacrificiului de la templul lui Tai Bo.

— Fără dumneavoastră nu vom putea hotărî ceremonia, a

replicat Du Shaoqing. Sper să vă întoarceți cât mai curând.

Chi a cerut să vadă chemarea oficială și un slujitor a fost trimis s-o aducă. „Recomandarea unui cărturar strălucit de către ministrul[27] Xu - Prin decret imperial, Zhuang Shaokuang este chemat în capitală pentru audiență". După ce au citit-o, Du și Chi și-au luat rămas bun.

— Vom reveni în ziua plecării dumneavoastră în capitală, au spus.

— Ne vom vedea chiar mai repede, i-a asigurat Zhuang.

În acea seară, Zhuang avea programată o masă intimă cu soția, pentru apropiata despărțire.

— Tu n-ai aspirat niciodată la dregătorii, ce s-a întâmplat de astăzi alergi la primul semn? l-a întrebat ea.

— Doar nu suntem pustnici. Dacă a fost emis un decret pentru mine, regulile impun să mă prezint la Curte. Tu să nu te neliniștești, totuși, fiindcă voi reveni.

A doua zi, când funcționarii locali au venit la Zhuang pentru a-i grăbi plecarea, el era gata. Destul de liniștit, a chemat o lectică, a luat cu el un slujitor și un hamal care să ducă bagajele și a ieșit prin spate, îndreptându-se spre Poarta de Apus. A călătorit pe apă până la Fluviul Galben, a trecut pe malul stâng și de acolo a închiriat o șaretă spre provincia Shandong. Cale de patruzeci de *li* după Yangzhou, a oprit în satul numit Familia Xin, pentru a bea un ceai. Era încă lumină și a cerut însoțitorilor să mai facă câțiva zeci de *li*, însă hangiul l-a sfătuit:

— Excelență, să nu vă supere sfatul meu, însă prin locurile noastre bântuie bandiții. Călătorii care trec pe aici pornesc dimineața târziu și se culcă devreme. Chiar dacă nu sunteți un

[27] În limba chineză *shi lang*, grad funcționăresc la Palatul Imperial, având întinderi diferite de la o epocă la alta. Echivalent cu funcția actuală de ministru-adjunct.

negustor bogat, tot e bine să fiți atent.

— Deshamă caii, a ordonat atunci Zhuang.

Sluga a ales o cameră potrivită la han, a scos o pătură din bagaje și a întins-o pe cuptor, apoi a adus ceaiul. După puțin timp, de-afară s-au auzit sunete de clopot și un convoi cu peste o sută de catâri s-a oprit la han. Șeful convoiului părea a fi militar. Însoțitorul său, un bătrân de vreo șaizeci de ani, înalt de peste cinci *chi*, cu părul încărunțit și o pălărie de fetru pe cap, purta un costum de arcaș, iar încălțările îi erau din piele de bivol. La mijloc avea prins un arc. Cei doi au coborât și au intrat în han, cu bicele în mână.

— Noi transportăm în capitală impozitele din provincia Sichuan, i-au spus hangiului. Fiindcă se înserează, rămânem aici peste noapte și vom porni la drum mâine devreme. Purtați-vă cu grijă.

Hangiul a acceptat în mare grabă. Militarul a supravegheat aducerea lăzilor cu galbeni în han, apoi, după ce catârii au fost duși în grajduri, el a agățat biciul în cui și s-a înapoiat cu însoțitorul cel vârstnic, înclinându-se în fața lui Zhuang.

— Sunteți o escortă oficială dinspre Sichuan? a întrebat Zhuang. Cum vă numiți?

— Cu plecăciuni, Excelență! Eu mă numesc Sun, a răspuns militarul. Prietenul meu Xiao este din Chendu.

Ei s-au interesat de motivul călătoriei lui spre capitală, iar Zhuang Shaokuang le-a povestit întreaga istorie.

— Știu de multă vreme că Zhuang Shaokuang din Nanjing este unul dintre faimoșii cărturari din zilele noastre, a spus Xiao. Nici prin gând nu mi-ar fi trecut că aș putea să vă întâlnesc astăzi.

Xiao a dat glas admirației sale profunde, iar Zhuang a rămas încântat de bătrânelul atât de demn și remarcabil.

— Pacea domnește de multă vreme în țară, a spus el, dar dregătorii locali sunt lipsiți de putere. „Bandiții acționează în voie, iar autoritățile nu încearcă nici o măsură să le pună capăt”. Am

auzit că dincolo de han pândesc bandiții și va trebui să fim atenți.

— Liniștiți-vă, dragă domnule, a răspuns Xiao. Eu sunt destul de dibaci: pot să dobor orice țintă pe o rază de o sută de metri și nu irosesc nici o săgeată. Dacă ne atacă bandiții, e de ajuns să-mi strunesc arcul și ei or să-și piardă viețile, una după alta.

— De nu vă încredeți în dibăcia prietenului meu, a spus Sun, puteți să vă convingeți cu proprii dumneavoastră ochi.

— Atunci, dacă nu vă este cu supărare, aș fi încântat să asist la o demonstrație.

— Vai de mine! Mie îmi place să-mi arăt îndemânarea, s-a mândrit Xiao.

El și-a luat arcul, a ieșit înaintea celorlalți în curtea hanului și și-a pregătit două săgeți. Când Zhuang Shaokuang a ajuns afară însoțit de militar, a văzut cum Xiao a luat săgețile, a slobozit una către văzduhul înalt, apoi, a tras-o pe a doua, care a întâlnit-o pe prima în aer și s-au frânt deasupra capetelor lor. Zhuang nu mai înceta cu laudele, iar hangiul, care asistase și el, tremura de frică. Bătrânul Xiao și-a legat arcul și cu toții s-au întors în han, au mai discutat o vreme, apoi s-au despărțit pentru masă și odihnă.

A doua zi, înainte de a se lumina de ziuă, militarul Sun s-a sculat și i-a grăbit pe ai săi la drum, apoi a cărat argintul la convoiul de afară, a plătit hangiului și a plecat. Zhuang Shaokuang s-a trezit și el, s-a spălat pe față, a ordonat slujitorului să strângă bagajele, a făcut plata și a luat-o pe urmele convoiului imperial. Înaintaseră zece *li* și stelele încă nu se șterseseră de pe cer.

Deodată, prin pădurea întunecată din fața lor au observat oameni.

— Vai de noi! Tâlharii! au strigat argații care mânau catârii și au împins căruțele într-o viroagă de lângă drum.

În aceeași clipă, bătrânul Xiao a prins arcul cu o mână, iar Sun și-a tras spada. La vâjiitul unei săgeți slobozite dinspre pădure, ca la un semnal de atac, bandiții au năvălit galopând în întâmpinare,

mulți ca frunza. Cu un strigăt, Xiao și-a încordat arcul, însă săgeata n-a mai plecat, iar sfoara s-a rupt în două. Vreo zece bandiți se îndreptau spre ei, chiuind sălbatic. Militarul Sun, înspăimântat, a întors calul și a gonit înapoi. Argații, hamalii și ceilalți oameni s-au aruncat la pământ, iar bandiții au mânat convoiul pe o cărăruie spre inima pădurii. Zhuang stătea fără să spună o vorbă în șareta sa, neînțelegând exact ce se întâmplase. Cu arcul rupt, Xiao nu mai avea nici o putere, așa că a luat-o și el în galop pe drumul pe care venise. Ajungând la un mic han, hangiul a priceput imediat că fusese jefuit.

— Unde ați tras ieri noapte, Excelență? a întrebat hangiul.

Iar după ce a aflat, a precizat:

— Tocmai acela este omul căpeteniei bandiților, omul lui Zhao Cel Mare. El trebuie să vă fi stricat arcul peste noapte, Excelență.

De disperare, Xiao a recurs la singură scăpare: a tăiat o șuviță din propriul păr[28] legând cu ea pe loc, arcul, apoi a zburat ca vântul înapoi și l-a întâlnit pe Sun, care i-a spus că bandiții o luaseră pe o potecă spre est. Se luminase de-a binelea. Xiao a îndemnat calul cât a putut de repede și, nu după mult timp, bandiții i-au apărut în față, chinuind catârii pentru a înainta cât mai repede. Xiao s-a apropiat de ei și atunci a prins arcul, săgețile lui abătându-se asupra bandiților ca grindina peste lotuși. Tâlharii își ascundeau capetele ca șobolanii, apoi îngroziți au abandonat prada și s-au împrăștiat. Le-au trebuit destul timp celor doi pentru a aduce carele în drumul mare. Întâlnindu-l pe Zhuang, i-au povestit tot ce s-a întâmplat. Zhuang Shaokuang nu și-a putut ascunde admirația. Au mers împreună o vreme, apoi, cum bagajele lui Zhuang erau ușoare, s-au despărțit, el luând-o înainte.

---

[28] Moda veche permitea bărbaților că și femeilor să poarte părul lung, dar făcut coc și fixat cu niște ace lungi. Acest obicei național chinez a fost interzis în urmă cu trei sute de ani, la începutul dinastiei manciuriene Qing.

În câteva zile, Zhuang a ajuns la Podul Lukou[29], unde un bărbat călărind un măgar a întrebat:

— Cine este cinstita față din șaretă?

— Domnul Zhuang, a răspuns vizitiul.

— Este Excelența Sa Zhuang din Nanjing? a săltat acel bărbat din șa, în secunda următoare îngenunchind.

CAPITOLUL XXXV

— Eu sunt Lu Xinhou, din Hukuang, a spus bărbatul străin, după ce l-a condus pe Zhuang Shaokuang la un han și s-au așezat la o masă. Am hotărât de tânăr să colecționez operele celor mai faimoși cărturari ai dinastiei, iar în douăzeci de ani am făcut treabă destul de bună. Din cei patru literați celebri de la începutul epocii actuale[30], îmi lipseau însă lucrările lui Gao Qingqiu, care a fost executat, și am aflat că le-ar deține cineva din capitală. Atunci am venit la Beijing, le-am cumpărat de la acel om cu un preț ridicat și mă pregăteam să mă întorc acasă, când am auzit că împăratul m-a chemat în audiență. Eu am studiat scrierile generațiilor anterioare, care s-au întors în țărână, și nu puteam scăpa șansa care mi se oferea de a întâlni pe unul din oamenii cei mai culți din generația mea. Așa am rămas în Beijing, așteptându-vă și interesându-mă de dumneavoastră la drumul mare.

---

[29] Podul Lukou, mai cunoscut europenilor ca Podul lui Marco Polo a fost construit din marmură albă în urmă cu opt secole, în decurs de treisprezece ani. Este lung de 235 de metri și are 11 arcuri, păstrându-și și astăzi monumentalitatea care a trecut în acea vreme drept faimoasă.

[30] Gao Qingqiu, Yang Qi, Zhang Yu și Xu Pi.

— Eu am trăit liniștit acasă, fără să nutresc gânduri de mărire, dar trebuia să răspund chemării Palatului. Această întâlnire neprevăzută mă face fericit și am numai regretul că ne vom despărți curând. Dar să rămânem peste noapte în acest han, să putem discuta în voie.

Venind vorba despre unele antologii de scrieri celebre, Zhuang a întrebat:

— Interesul pentru cărțile vechi dovedește respectul pe care îl purtați studiului. Mi se pare însă preferabil să nu aveți nimic de a face cu cărțile interzise. Lucrările lui Gao Qingqiu nu pot să conțină idei de preț de vreme ce sub domnia Hong Wu a fost pedepsit și i s-au interzis cărțile. Vă sfătuiesc să nu-i citiți opera. Punctul meu de vedere despre studiu este acesta: să citești mult, apoi să te specializezi. Important este să gândești singur. Dragă domnule, dacă în drum spre distinsa dumneavoastră reședință mă veți onora cu o vizită, vă voi arăta unele scrieri proprii și vă voi solicita sfatul.

Lu Xinhou a acceptat invitația, iar a doua zi a plecat spre Nanjing, unde urma să-l aștepte pe Zhuang.

O dată pătruns în oraș prin poarta Zhangyi, Zhuang Shaokuang a tras direct la Templul Reazemul Patriei. Ministrul Xu a trimis îndată un slujbaș să-i prezinte omagii noului sosit, apoi a venit el în persoană să-l salute.

— Sunteți obosit de drum! l-a întrebat.

— Noi, provincialii, nu suntem obișnuiți să călătorim. Eu m-am simțit ca „salcia desfrunzită înaintea sosirii toamnei". Drumul lung m-a extenuat și am ezitat să merg de îndată să vă aduc respectele mele, și iată că dumneavoastră m-ați onorat prin această vizită.

— Sper să vă reveniți repede. În trei-cinci zile vor trimite după dumneavoastră.

Era în ziua întâia a lunii a zecea din cel de-al treizeci și cincilea an

de domnie Jia Qing[31]. Peste trei zile, ministrul Xu a trimis un edict imperial, copiat după moda vremii, de către Cancelarie: „Cancelaria Imperială a primit în ziua a doua a lunii a zecea ordinul de mai jos: Preluând misiunea înaltă a înaintașilor noștri, ne gândim la oamenii cei mai de talent ai imperiului, pentru a ne consolida administrația. Din timpuri străvechi, mandarinii au fost dascăli suveranilor luminați. Conform cu acest principiu convocam în audiență, în ziua a șasea, pe Zhuang Shaokuang, recomandat de ministrul Xu".

În zorii celei de-a șasea zile, gărzile imperiale s-au rânduit la intrarea Wumen de la Palat, suita imperială și-a ocupat locul și ceremonia a început în timp ce mandarinii așteptau afară. Mai întâi a apărut o lumină orbitoare, izvorâtă din sute de torțe, vestind sosirea primului ministru[32]. Atunci s-a deschis Poarta Wu, iar mandarinii au pătruns prin intrările laterale. Întreaga procesiune a înaintat până la Palatul Feng, de unde se revărsa o muzică celestă și se puteau auzi îndemnurile heralzilor: „Ocupați-vă locurile!" Biciul de mătase galbenă a pocnit de trei ori și eunucii au apărut din camerele împărătești private, purtând cădelnițe de aur din care fumegau arome, în timp ce doamnele de onoare, legănând evantaie lungi, îl escortau pe împărat. După ce Fiul Cerului s-a așezat pe tron, toată curtea și-a plecat capetele la pământ. Zhuang, îmbrăcat în hainele oficialilor de la Palat, s-a conformat întocmai. După aceea, muzica s-a oprit, iar Curtea s-a retras, urmată de cei douăzeci și patru de elefanți, purtând pe spinare vaze de preț, imense.

Totul fusese ca în descrierea poetului:
Florile-s luate în săbii din ramuri

---

[31] În anul 1556.

[32] În limba chineză: *Zai Xiang,* ministrul sau sfetnicul care ocupa poziția cea mai înaltă în administrație.

La stingerea stelelor pe ceru-nalt
Frunzele sălciei cad printre flamuri
Când lacrimi de rouă nu s-au uscat.

Întors la locuința sa, Zhuang Shaokuang și-a schimbat îmbrăcămintea și se plimba nerăbdător prin cameră, când ministrul Xu a venit la el. Au servit un ceai.

— Sosirea la Palat a Împăratului se poate socoti printre ceremoniile de excepție, a spus Xu. Vă sfătuiesc să așteptați în tihnă acasă, fiindcă bănuiesc că o să fiți chemat urgent.

Peste alte trei zile, a sosit alt edict: „Zhuang Shaokuang va apărea în ziua a unsprezecea la Curte, dispunând de un cal de la Palat".

În acea zi, ministrul Xu l-a condus până la Wuraen și a rămas acolo într-un salon, lăsându-l să intre singur. Doi eunuci țineau un cal și l-au invitat pe Zhuang să încalece, ei gheboșându-se la pământ ca niște trepte. Calul era tot împodobit în galben, chiar și frâul, de care trăgeau cei doi eunuci acum, conducându-l în Palat. La intrarea în Sala Xuan Zheng, cărturarul a descălecat. Alți doi eunuci îl așteptau, îndemnându-l să înainteze. Zhuang a intrat cu răsuflarea tăiată, și l-a zărit pe Fiul Cerului stând pe tronul său bogat ornamentat cu pietre prețioase. Împăratul purta haine obișnuite. Zhuang Shaokuang a îngenuncheat.

— De treizeci și cinci de ani ocup acest loc, i s-a adresat Împăratul. Mulțumită cerului, pământului și strămoșilor noștri, în împărăție a fost pace, iar la hotare liniște. Dar nu tot poporul o duce bine și chiar unii învățați au uitat regulile ceremoniei și muzicii. Cum trebuie să acționăm pentru e educa poporul? V-am chemat pentru a vă întreba acest lucru. Sper să redactați un asemenea plan, în care să vă exprimați fără ocolișuri.

Zhuang era pe punctul de a răspunde, însă a simțit o durere acută în cap și în inimă și s-a înclinat mai adânc.

— Mulțumesc Majestății Voastre pentru această neasemuită favoare, a îngăimat. Îmi va fi însă greu să vă răspund pe loc. Voi redacta un memoriu după ce voi reflecta cu grijă.

— Bine, atunci, a aprobat împăratul, veți redacta un memoriu. Sperăm să fie un memoriu practic, în spiritul celor antici și fără să blameze prezentul.

Cu aceasta, Fiul Cerului s-a ridicat și s-a retras în palatele interioare. Ieșind din Palat, eunucii l-au însoțit, el fiind tot călare, până la Wumen. Ministrul Xu i-a ieșit înainte și l-a dus până dincolo de Orașul Interzis[33], unde s-au și despărțit.

Acasă, Zhuang și-a scos pălăria, descoperind în ea un scorpion!

— Se pare că nu merge! a conchis el cu glas tare.

După ce s-a sculat a doua zi, a ars santal, s-a spălat și a consultat hexagramele[34]. Răspunsul a venit clar: „Pustnic". „De acord", și-a zis. S-a apucat să redacteze cu sârg memoriul, a făcut și o cerere pentru a putea pleca acasă și le-a trimis pe amândouă la Palat. În zilele următoare, miniștrii celor nouă ministere și șase direcții, fără nici o excepție, au venit și l-au salutat pe Zhuang, iar el a trebuit să fie docil și să le întoarcă vizitele.

— Majestatea Sa a dovedit o deosebită favoare pentru domnul Zhuang din Nanjing, a spus primul ministru către ministrul Xu. De ce nu-l introduceți la mine? Îl voi primi ca pe un discipol.

Ministrul Xu i-a sugerat lui Zhuang, cu multă abilitate vizita

---

[33] Orașul Interzis, Palatul împăraților Ming, ridicat între 1406 și 1420 sub Yong Le, ocupă o suprafață construită de 150.000 m², într-un ansamblu uriaș de 720.000 m². Se păstrează până în zilele noastre în forma inițială, în urma mai multor renovări. Pentru detalii, vezi: *Pași în lumea chineză* de Mira și Constantin Lupeanu, Editura Sport-Turism, 1975, pagina 134 și următoarele.

[34] Simboluri mistice ale prorocirii prin intermediul oracolelor. Reprezentările grafice corespund celor opt esențe ale universului, generate de elementele cosmice primordiale, *yang* și *ying*.

propusă de primul ministru.

— Confucius nu mai este, a răspuns Zhuang, al cu discipol aș putea deveni? Primul ministru a fost examinator șef vreme îndelungată și are desigur foarte mulți învățăcei. La ce-i slujește un provincial ca mine în plus? Eu nu pot accepta marea onoare pe care mi-o face.

Ministrul Xu i-a transmis primului ministru aceste cuvinte, înfuriindu-l. Peste puțin, într-o audiență la împărat, acesta i s-a adresat:

— Am citit memoriul lui Zhuang. Este scris cu profunzime. Îl putem numi ministru de stat?

— Zhuang Shaokuang posedă fără îndoială un talent remarcabil, a replicat primul ministru. Curtea și țara întreagă s-au bucurat de semnele de favoare deosebită pe care Majestatea Voastră le-ați arătat. În dinastia noastră nu există precedent în promovarea unui om care nu a trecut concursul național. Această promovare ar face să se creadă că totul depinde de noroc. Dar Majestatea Voastră hotărăște.

Fiul Cerului a oftat și a decretat: „Permitem întoarcerea acasă a lui Zhuang Shaokuang. Trezoreria îi va înmâna cinci sute de *liang* de argint. Lacul Lotusului din Nanjing îi va aparține, ca el să poată scrie, spre gloria Noastră".

La primirea decretului, Zhuang a mers încă o dată la Wumen pentru a-și exprima recunoștința, apoi și-a luat rămas bun de la ministrul Xu și s-a pregătit de drum. Manadarinii de la curte l-au condus, apoi el a urcat în șaretă și a ieșit pe Poarta Zhangyi. Se nimerise a fi o zi răcoroasă și au mers mai mult decât de obicei, fără a da de vreun han, astfel că au apucat pe un drum lateral și au cerut găzduire unui țăran. Casa avea o singură încăpere și era acoperită cu stuf. Când s-au apropiat, au zărit licărirea unui opaiț înăuntru, iar în prag stătea un bătrân de vreo șaizeci-șaptezeci de ani. Zhuang s-a apropiat de bătrân și l-a salutat.

— Moșule, sunt un călător care n-are unde să înnopteze. Lasă-mă și pe mine în casa dumitale pentru o noapte și mâine am să-ți plătesc.

— Care călător își ia casa cu el la drum? a răspuns bătrânul. Dar eu nu pot să vă găzduiesc: n-am decât o cameră, în care stăm eu cu nevasta, oameni trecuți de șaptezeci de ani. Și din nefericire, nevastă-mea a murit astăzi și e în casă, fiindcă n-am bani pentru coșciug. Unde ați putea dormi? Aveți și căruță și nu putem s-o băgăm în casă.

— Nu-mi trebuie, decât un loc, să mă odihnesc peste noapte. Căruța rămâne afară.

— Dacă-i așa, atunci dormiți cu mine în pat.

— E bine, a aprobat Zhuang.

În casă, corpul femeii zăcea lângă cuptorul rece de pământ. Zhuang Shaokuang și-a adus bagajul, cerându-i slujitorului să doarmă afară, în căruță. Apoi l-a sfătuit pe bătrân să doarmă pe cuptor, spre perete. El s-a întins la margine, și s-a perpelit întruna, fără să închidă un ochi. Pe la miezul nopții, a simțit cum corpul femeii moarte se mișcă. Speriat, s-a uitat mai bine și a văzut că mișcă din mâini, dând să se scoale.

— E vie! a exclamat și l-a mișcat puțin pe bătrân, apoi mai tare, dar acesta nu s-a trezit.

„Ce somn bun are la vârsta lui", s-a gândit și s-a ridicat, privindu-l atent pe bătrân. Însă bătrânul nu mai respira, plecase și el peste noapte din lumea celor vii. Zhuang s-a întors din nou spre femeie și a văzut-o de data aceasta în picioare. Albul ochilor îi strălucea. Moartă fiind, mergea! Terorizat, Zhuang s-a repezit de-a valma la ușă, a ieșit și l-a îndemnat pe vizitiu să proptească șareta în ușă, pentru ca femeia să nu poată ieși. Apoi s-a plimbat prin fața casei, gândind: „Întâmplările, bune sau rele, se nasc din activitate. Dacă rămâneam acasă și nu mergeam la Beijing, n-aș fi avut șocul

acesta niciodată! Viața și moartea sunt fenomene obișnuite pentru toate ființele. În fond, ar trebui să fiu fericit că am fost alarmat astfel". Calmându-se, s-a urcat în șaretă și a rămas în ea până s-a luminat. Corpul mergător căzuse și în cameră se găseau acum două cadavre. „Sărmanii bătrâni! s-a îndoiosat Zhuang. Eu am petrecut o noapte în casa lor. Dacă nu-i îngrop eu, cine o va face?" El a ordonat slugii și vizitiului să meargă până în primul sat, să cumpere două sicrie de câțiva zeci de *liang* de argint și să plătească pe cineva care să le aducă la coliba bătrânilor și să-i îngroape. Apoi a ales o bucată de pământ care aparținea vecinului și a cumpărat-o, supraveghind înmormântarea. După aceea a mai cumpărat sacrificii și bani de hârtie, a scris un epitaf pentru bătrâni și a vărsat chiar și lacrimi. Țăranii din jur s-au strâns și au îngenuncheat în fața lui, exprimându-și recunoștința.

De la Taier, Zhuang Shaokuang a luat o barcă cu cal de lemn[35] în care putea să citească. În câteva zile a ajuns la Yangzhou și a petrecut o zi în port, așteptând o corabie care să-l ducă la Nanjing. Abia a urcat și pe mal s-au înghesuit peste douăzeci de lectici cu negustori de sare care lucrau și pentru guvern, în zona râului Huai. Corabia era mică și el a chemat întâi zece din ei. Unii erau înrudiți cu el și se adresau cu „unchiule", sau „vere". S-au salutat și s-au așezat.

— Majestatea Sa a vrut să ofere un rang înalt și ați refuzat. Câtă noblețe! îl lăudau.

— Eu înțeleg, a spus Xiao Boquan. Cu talentul său ieșit din comun, dânsul a vrut să urmeze calea ortodoxă, renunțând la recomandare. Întors acasă, va aștepta viitoarea examinare și cum împăratul îl cunoaște, este cert că va ieși primul.

— Cum poți să spui că am renunțat la recomandare? a întrebat

[35] Un tip de barcă rapidă.

Zhuang râzând. Cât despre viitorul concurs, tu vei fi primul, prietene! Retras, la reședința mea, voi aștepta vești plăcute.

— Îl veți vizita pe Comisarul pentru sare cât stați aici?

— Plec repede, întrucât mă grăbesc.

Peste puțin, primii zece vizitatori - au plecat și au sosit ceilalți. Zhuang Shaokuang începuse să se plictisească, dar imediat după aceștia au sosit Comisarul de sare și alți funcționari, apoi prefectul Yangzhou-ului și magistratul județului Jiangdu. Când și ultimul vizitator a coborât pe mal, el a cerut proprietarului corăbiei să pornească. Cu un vânt bun în spate, au ajuns repede la Stânca Rândunicii. „Pot să mă bucur iarăși de splendoarea Fluviului Albastru"! și-a zis. De aici a închiriat o barcă mică cu pânze, și-a mutat bagajele și a călătorit până la Nanjing. Pe mal a luat un hamal și a mers pe jos până acasă.

A intrat direct în templul strămoșilor, apoi și-a salutat nevasta.

— Am promis să revin în trei luni sau chiar două. Ce zici acum? a întrebat-o el zâmbind. Am spus oare prostii?

Soția a izbucnit în râs. În seara aceea au băut în doi, serbând întoarcerea lui acasă.

— Este aici domnul Gao din Liuhe, l-a anunțat a doua zi un slujitor, în timp ce el își spăla fața.

Zhuang l-a primit. Abia a plecat acesta și au venit comisarul pentru finanțe, primarul, magistrații din două județe și unii bogătași locali. Obosise tot îmbrăcându-se și dezbrăcându-se.

— E prea de tot! i-a spus el soției, nervos. Majestatea Sa mi-a oferit Lacul Lotusului și eu am rămas aici să n-am pace! Să ne mutăm la lac, pentru a ne bucura în tihnă de viață!

În aceeași noapte s-au mutat.

Lacul Lotusului este extrem de mare, comparabil ca întindere cu Lacul Apusului din Hangzhou. De pe malul stâng se poate vedea chiar Templul Cântatul Cocoșului. Lacul produce anual mari

cantități de castane de apă, sâmburi și rădăcini de lotus și multe altele. Șaptezeci și două de bărci pescărești aprovizionau în fiecare dimineață Nanjingul cu pește proaspăt. Pe lac erau cinci mari insule, pe care fuseseră ridicate biblioteci. Pe cea din mijloc, cu grădina de flori imensă și clădirea conținând zeci de camere, s-a instalat Zhuang Shaokuang. Grădina din jurul casei, cu copaci bătrâni de nu puteau fi cuprinși cu brațele de un om, avea merișori, piersici, pruni, palmieri, cuișoare, crizanteme și flori pentru toate sezoanele. Într-o parte era o pădure de bambuși, formată de zeci de mii de trunchiuri drepte. Casa avea ferestre mari pe toate laturile, pentru a fi contemplat peisajul. Părea un paradis pentru nemuritori. La mal stătea priponită o barcă, cu care se putea plimba oriunde pe lac. Iar dacă s-ar fi dus barca de acolo, nimeni, nici dacă ar fi zburat, nu-l mai putea deranja pe locuitorul insulei. În această grădină s-a retras Zhuang.

— Privește! i-a spus el într-o zi soției, în timp ce contemplau apa. Lacul scânteietor și reflectarea asta a munților în el, totul ne aparține. Ne bucurăm de natură în fiecare zi fără să mișcăm un deget. Iar Du Shaoqing își duce nevasta până sus, pe Muntele Răcoros, pentru a admira pomii în floare.

Când era obosit de studiu, poruncea băutură fierbinte și-i cerea soției să se așeze lângă el și să-i citească din Comentariile lui Du Shaoqing la *Cartea poemelor*. La pasajele bune se opreau, beau câte o cupă și râdeau, veseli. Zhuang Shaokuang trăia astfel fără griji, pe Lacul Lotusului.

Într-una din zile, un om a apărut pe malul lacului, chemând barca. Ieșindu-i în întâmpinare, Zhuang l-a recunoscut pe Lu Xinhou.

— M-am gândit la dumneavoastră tot timpul de la despărțire. Cum ați ajuns aici?

— Ieri v-am căutat la distinsa dumneavoastră locuință, iar astăzi

iată-mă aici. Cât vă invidiez! Trăiți ca un nemuritor!

— Suntem rupți de lume, aici, a spus gazda. Nu este chiar Livada cu piersici, dar aduce puțin cu țara visată de poetul Tao Yuanming. Sper să rămâneți mai mult la noi, în așa fel încât altă dată să nu uitați drumul.

A fost adusă băutură și au băut până târziu în noapte. Pe neașteptate a intrat un slujitor.

— Sute de soldați de la reședința prințului Zhuang Shan sunt afară, stăpâne, a anunțat el cu răsuflarea tăiată. Se văd mii de torțe Au luat toate bărcile pescărești și ne înconjoară de pretutindeni.

Zhuang s-a speriat. Apoi a intrat alt slujitor.

— Un general așteaptă în încăperea centrală, stăpâne!

Zhuang a ieșit și l-a salutat pe militar.

— Cu ce v-a greșit familia mea? a întrebat.

— Onorata dumneavoastră familie nu este cu nimic amestecată, domnule! Am fost informați că Lu Xinhou ascunde lucrările lui Gao Qingqiu, care sunt interzise. Știind că acest Lu a studiat arta militară, am adus trupe să-l arestăm. Luându-i urma, am ajuns la dumneavoastră. Sper să nu-i spuneți nimic, pentru a nu ne scăpa.

— Lasă pe mine, generale! Mâine îi voi spune să se predea singur. Răspund eu.

— Excelență, totul e în ordine, s-a înclinat generalul. Permiteți-mi să plec.

Zhuang l-a condus până la ieșire. Generalul a dat un ordin și soldații s-au retras. Lu Xinhou aflase motivul sosirii soldaților și s-a grăbit să spună:

— Sunt bărbat, cum aș putea să fug! Mâine mă voi preda.

— Veți sta numai puțin timp închis, l-a consolat Zhuang. Vă garantez că în mai puțin de o lună veți fi liber.

Lu Xinhou s-a predat a doua zi, iar Zhuang Shaokuang a trimes scrisori mai multor mandarini de la Curte. Nu după mult timp

ordinul ca Lu să fie eliberat și să fie pedepsit informatorul a sosit la Nanjing. Când Lu s-a prezentat să-i mulțumească binefăcătorului său, Zhuang l-a reținut că oaspete. Peste două zile, alți doi oameni au venit pe malul lacului, solicitând barca. Ieșindu-le în întâmpinare, Zhuang i-a recunoscut pe Chi Hengshan și pe Du Shaoqing.

— Câtă plăcere! a strigat Zhuang. Sosiți exact când am nevoie!

I-a poftit într-un pavilion și Chi i-a spus că vrea să hotărască definitiv ceremonia și muzică pentru Templul Tai Bo. Zhung i-a oprit la masă, apoi au discutat toată ziua.

Anul a trecut ca clipa. Pe la mijlocul celei de a două luni, Chi Hengshan i-a invitat pe Ma Chunshang, Qu Xianfu, Ji Weixiao, Xiao Jinxuan și Jin Dongya acasă la Du Shaoqing, să discute ceremonia sacrificiului.

— Pe cine să-l numim maestru de ceremonii? s-au întrebat.

— Ne trebuie un mare înțelept, a sugerat Chi. Maestrul de ceremonii se cuvine să fie el însuși un înțelept, pentru a fi pe placul înțeleptului Tai Bo. Un asemenea om ne trebuie.

— La cine te gândești?

Chi a ridicat două degete și le-a spus numele celui la care se gândea.

CAPITOLUL XXXVI

În județul Changshu din prefectura Sughou se afla satul Unicornului. Satul era locuit de vreo două sute de suflete și toți locuitorii se ocupau cu munca câmpului. Numai un singur om, domnul Yu, nu a lucrat niciodată pământul. El fusese cărturar și trecuse concursul prefectural în urmă cu treizeci de ani, însă a rămas învățător în sat. Satul se afla la cincisprezece *li* depărtare de

județ, dar Yu nu se dusese la oraș decât pentru examene. Toată viața și-o petrecuse în sat, până la peste optzeci de ani, când a decedat. Fiul său a devenit tot învățător, deși nu trecuse examenele. Ajuns la maturitate fără nici un urmaș, el s-a dus cu soția la templu să ceară îndurare pentru această lipsă și acolo a visat că primise o hârtie pe care era caligrafiată o propoziție din *Cartea Schimbărilor*[36]: „Înțelepții cultivă virtutea printr-o comportare ireproșabilă". Imediat, soția a rămas însărcinată și după ce a trecut termenul l-a născut pe cel care a devenit ulterior doctorul în litere Yu. Tatăl s-a întors la templu să mulțumească cerului și și-a numit fiul Yude[37]. La trei ani, copilul și-a pierdut mama, iar tatăl l-a luat să locuiască cu el în școala unde preda. La șase ani, băiatul a început să învețe carte, iar când a avut zece ani, tatăl său a fost angajat meditator la fiul domnului Qi din sat, cu care se înțelegea de minune. Însă după patru ani, meditatorul a căzut la pat și a murit, lăsându-și băiatul de patrusprezece ani în grija domnului Qi.

— Tânărul Yu nu e ca toți copiii, i-a spus Qi învățătorului înainte de a se sfârși. Dacă nu scăpați, am să-l angajez pe el meditator.

Nu peste mult timp, el și-a scris numele pe o carte de vizită și s-a dus în bibliotecă, împreună cu fiul său de nouă ani, să-l întâmpine pe noul meditator.

Changshu era un județ care dăduse mulți oameni de seamă. Pe vremea aceea, un cărturar de acolo, Yun Qingchuan, era neegalat în poezie și în eseuri în stilul clasic. Pe la optsprezece ani, Yu a început să studieze poetica cu acest cărturar.

— Sunteți sărac maestre Yu, l-a povățuit domnul Qi, iar poezia nu servește la nimic. E mai bine să studiați ceva care să vă asigure traiul zilnic. Eu am învățat în tinerețe câte ceva despre știința

---

[36] Yi Jing.

[37] Cultivarea Virtuții.

lucrării pământului, știința prorocirii destinelor și știința plasării mormintelor. Acum pot să vă împărtășesc cu plăcere ce cunosc și poate vă va ajuta cândva.

Yu a luat aminte la tot ce i s-a spus.

— E bine să cumpărați și câteva colecții de eseuri *ba gu*, să le studiați, l-a îndrumat Qi. Mai târziu, cu examenele luate, veți găsi mai ușor de lucru.

Ascultându-i îndemnul, Yu a cumpărat și s-a pus pe studiul eseurilor. La douăzeci și patru de ani a câștigat concursul prefectural, iar în anul următor a fost angajat meditator cu treizeci de *liang* de argint pe an la familia Yang, aflată la o depărtare de douăzeci de *li.* A plecat la familia Yang în luna întâia, iar la sfârșitul anului s-a întors la domnul Qi să petreacă sărbătorile. Astfel au trecut doi ani.

— Tatăl vostru v-a logodit cu o fată din familia Huang. E timpul să vă căsătoriți, i-a spus domnul Qi într-o zi.

Yu economisise câteva zeci de *liang* de argint și, mai împrumutându-se cu ceva bani, a încropit suma necesară însurătorii. Proaspeții căsătoriți au închiriat o cameră la domnul Qi, iar după luna de miere Yu și-a reluat slujba. Peste alți doi ani, economisise douăzeci-treizeci de *liang* și a găsit de vânzare o casă cu patru camere aproape de familia Qi. Apoi a angajat și un băiat. După plecarea lui Yu la meditații, băiatul se ducea în fiecare dimineață la oborul aflat la trei *li* depărtare și cumpăra lemne, orez, ulei, sare și zarzavaturi. Munca și grijile au slăbit sănătatea doamnei Huang, bani nu avea pentru medicamente, dar trei mese pe zi au reușit s-o întremeze.

La treizeci și doi de ani, Yu a rămas fără slujbă.

— Ce faci anul acesta? l-a întrebat soția.

— Stai liniștită, i-a răspuns el. De când am început să dau lecții am primit treizeci de *liang* de argint pe an. Dacă contractul ar fi fost

de numai douăzeci și nouă de *liang*, m-aș fi neliniștit, deși prin luna a cincea mai veneau la școală vreo doi copii sau trebuiau corectate anumite lucrări și tot s-ar fi întregit suma de bani. Pe de altă parte dacă contractul era cu câțiva *liang* peste treizeci, aș fi fost mulțumit: „Bravo, anul acesta câștig mai mult!" Dar acasă apar, cum știi, mereu nevoi și acei câțiva *liang* în plus n-ar fi însemnat nimic. Iată deci că tot ce ni se întâmpla nouă este predestinat și nu trebuie să ne facem supărări.

Într-adevăr, nu peste mult timp, domnul Qi l-a rugat să se ducă în alt sat, la un anume Zheng, să-i aleagă locul potrivit pentru mormânt. Yu și-a luat compasul și a plecat, muncind cu tragere de inimă. Când a terminat treaba, a primit doisprezece *liang* de argint și a luat o barcă spre casă. Era prin luna a treia, iar râul era străjuit de piersici în floare și sălcii verzi. Un vânt ușor împingea barca pe apă. Yu era fericit. Ajungând într-un loc mai ferit, a dat peste un om pescuind cu cormorani[38]. Yu stătea la fereastra cabinei și privea încântat, când un om de pe malul opus a căzut în apă. Speriat, Yu a strigat la barcagiu să-l salveze, și omul a fost tras în barcă ud leoarcă. Din fericire era la amiază. Yu l-a îndemnat pe om să-și dezbrace hainele pline de apă și să îmbrace o haină uscată împrumutată de la barcagiu. Apoi l-a luat în cabină, întrebându-l de ce a încercat să-și ia viața.

— Eu sunt din acest sat, domnule. Am muncit câteva loturi de pământ pentru altcineva dar el mi-a oprit toată recolta. Tata e acasă, mort după boală și n-am bani nici să-l îngrop. M-am tot gândit: ce rost mai are viața mea pe pământ? Mai bine îmi pun capăt zilelor!

— Gestul tău dovedește pietatea filială, însă nu e bine să-ți cauți singur moartea. Eu am la mine doisprezece *liang* de argint, abia i-am

[38] În vechea Japonie și China, pescarii au învățat să crească și să instruiască aceste păsări, pentru a îi ajuta să prindă pește din râuri. Îndeletnicirea este cunoscută sub numele de *pescuit cu cormorani* sau *„ukai"* în Japonia.

căpătat. Nu pot să ți-i dau pe toți, ci numai patru din ei. Ia-i și sfătuiește-te și cu vecinii și cu rudele. Eu sunt sigur că te vor ajuta și o să poți să-ți înmormântezi tatăl.

A scos din bagaj patru *liang* de argint și i-a dat.

— Cine este binefăcătorul meu? a întrebat flăcăul.

— Mă cheamă Yu și sunt din satul Unicornului. Dar nu mai pierde timpul. Mergi degrabă și aranjează lucrurile!

Flăcăul i-a făcut plecăciuni, mulțumindu-i și s-a dus.

Yu a ajuns acasă cu bine, iar în partea doua a anului a găsit alt post de învățător. Spre sfârșitul iernii, soția i-a născut un fiu, pe care l-au numit Gan Qi[39]. Yu a predat încă cinci-șase ani și ajunsese la patruzeci și unu de ani când s-a organizat un nou concurs provincial.

— Cărturare Yu, eu sunt sigur că anul acesta o să treci, i-a spus Qi, conducându-l, la plecare.

— Pentru ce?

— Fiindcă ai făcut în taină multe binefaceri.

— Ce binefaceri, unchiule?

— Uite, spre exemplu, ai pus inimă în fixarea locului pentru mormânt, apoi am auzit că ai salvat un flăcău al cărui tată murise. Toate sunt binefaceri secrete.

Yu a râs.

— Binefacerile e bine să fie ca urechea: ea duce sunetele pentru un singur om, nu pentru toți. Iar astăzi, unchiule, dacă știți despre ele, înseamnă că nu mai sunt ascunse.

— Ba sunt, și anul ăsta reușești.

Întorcându-se de la Nanjing, după examen, Yu a căzut bolnav. După afișarea rezultatelor, vestitorii au venit în sat, iar Qi i-a condus la casa lui Yu.

---

[39] Mulțumită lui Qi.

— Ai trecut, cărturare! l-a anunțat acesta.

Bolnav fiind, Yu s-a sfătuit cu soția ce haine să amaneteze și i-a cerut domnului Qi să-i cinstească pe curieri și să-i lase să plece. Când s-a înzdrăvenit, prietenii și bogătașii i-au oferit cadouri. Mai târziu s-a dus în capitală să dea examenul național, însă a căzut.

Spre norocul lui, guvernatorul provinciei Shandong, era din Changshu. El i-a cerut lui Yu să accepte să facă ceva muncă de cancelarie. În scurt timp, ei au devenit foarte apropiați. Un secretar de la Yamen, You Zisheng, cucerit de știința și caracterul lui Yu, s-a ploconit în fața lui și i s-a declarat învățăcel. A împărțit camera cu Yu și îi cerea sfatul în toate. Era pe vremea când Fiul Cerului căuta oameni de talent, și guvernatorul Kang s-a decis să-i recomande și el pe cineva.

— Primirea la împărat este o ceremonie covârșitoare. Mă gândesc să-i sugerez guvernatorului să vă recomande, a spus într-o zi You.

— Eu nu merit, a replicat Yu timid. Iar dacă Excelența Sa ține să recomande pe cineva, atunci trebuie să-l lăsăm să hotărască singur. Pretinzându-i acest lucru nu dăm dovadă de calități morale înalte.

— Dacă nu acceptați funcții publice, atunci așteptați numai invitația împăratului și chiar dacă vă primește sau nu în audiență, simplul fapt că ați refuzat o dregătorie vă va ridica prestigiul.

— Acum greșiți de-a binelea, a rostit Yu. Întâi cerșesc recomandarea și apoi refuz postul. Acestea dovedesc lipsă de sinceritate. Sau ce altceva? și a râs cu poftă.

După alți doi ani petrecuți în Shandong, s-a prezentat în capitală la examene, dar tot fără succes. Atunci a luat o barcă și s-a întors în sud, continuând să predea lecții.

Peste alți trei ani, la vârsta de cincizeci de ani, a participat iar la concursul național și a ieșit câștigător, ulterior plasându-se al doilea la examenul de la Palat. Autoritățile au vrut să-l aleagă în Academia Han Lin, dar s-a întâmplat că alți candidați mai vârstnici se

prezentaseră mult mai tineri decât erau în realitate, numai el spunându-și anii exacți.

— Yu Yude este bătrân, a spus împăratul, oferiți-i uri titlu onorific.

Astfel a ajuns Yu doctor[40] la Colegiul Imperial din Nanjing. Yu era fericit. „Nanjingul este un oraș frumos. Este străjuit de munți, străbătut de ape, și nu este departe de locurile mele natale. Imediat ce voi ajunge în sud, îmi voi chema soția și copilul și vom trăi laolaltă. Este mai bine decât dacă ajungeam un academician sărac", a reflectat el. În zilele următoare, și-a luat rămas bun de la examinatori și de la dregătorii din județul său. Cu prilejul unei asemenea întâlniri, un bătrân academician l-a rugat:

— La Colegiu veți întâlni un student, Wu Shu, care i-a fost extrem de devotat mamei sale. Sper să-i purtați de grijă.

Dr. Yu l-a asigurat de sprijinul său. Apoi și-a făcut bagajele, s-a dus la Nanjing și a trimis un om să-i aducă familia. Primul lucru după vizita făcută cărturarului Li care conducea Colegiul, a fost să-i adune pe toți tinerii cărturari, pentru ca aceștia să-și prezinte omagiile.

— Cine este Wu Shi? i-a întrebat dr. Yu, întâmpinându-i.

Un student scund a ieșit în față.

— Eu sunt, domnule.

— În capitală am auzit de pietatea filială de care ai dat dovadă și de marele tău talent.

Cei doi au schimbat plecăciuni pline de curtoazie, apoi Dr. Yu i-a invitat pe tineri să ia loc.

— Cultura dumneavoastră este întinsă, a continuat Wu Shu. Noi

---

[40] *Ba shi,* unul din onorurile academice instituite încă în dinastia Han și acordat celor care posedau cunoștințe vaste într-un domeniu. *„Bo"* semnifică mult, întins. *„Shi"* are aici sensul de intelectual. În chineza contemporană se utilizează în accepțiunea europeană de doctor în științe.

suntem privilegiați că putem învăța de la dumneavoastră.

— Eu n-am experiență, dar te voi ajuta. De când ești în Colegiu?

— Adevărul este, domnule, că am rămas orfan de tată, de copil și am stat pe lângă mama la țară. Singur, fără frați, m-am ocupat de toate treburile casei, și cât mama mi-a fost în viață n-am putut să învăț. În momentul nefericit al morții mamei, domnul Du Shaoqing din Tianchang a plătit funeraliile. Mai apoi am studiat puțină poetică cu dânsul.

— Am văzut o culegere de poezii semnată de Du Shaoqing, a spus dr. Yu. Dovedește un real talent. Acum se află în oraș?

— Locuiește într-o casă lângă râu.

— Un anume Zhuang Shaokuang este în Nanjing? Maiestatea Sa i-a oferit Lacul Lotusului. Locuiește chiar per lac?

— Da. Însă nu prea primește oaspeți.

— Mă voi duce mâine la el, a hotărât dr. Yu.

— Eu nu reușesc cu nici un chip să scriu eseuri *ba gu*, a continuat Wu Shu. Sărac, lipsit până și de un post de meditator, în nefericirea mea voi căuta două-trei eseuri și le voi studia până voi reuși eu însumi să redactez cu ușurință. Atunci voi trece examenele, iar respectații mei profesori mă vor pune primul pe listă și voi ajunge licențiat plătit. Lucrările mele actuale sunt proaste, domnule, însă la poezie ies întotdeauna primul. Odată am fost testați studenții din opt județe și eu am ieșit primul. Așa se face că am fost trimis la Colegiul Imperial. Totuși, eu sunt conștient de faptul că nu știu să compun eseuri.

— Nici eu n-am răbdare să scriu asemenea lucrări, a afirmat dr. Yu.

— V-am spus toate acestea, a reluat Wu Shu, pentru a înțelege de ce n-am adus astăzi eseuri. Voi recopia poeziile scrise și vi le voi oferi împreună cu *Note la cărțile vechi* și alte lucrări, cerându-vă sfatul.

— Se pare că ai talent. Voi citi cu atenție poeziile și celelalte lucrări. Mama ta a primit onoruri postume[41]?

— Da, însă n-am avut bani pentru formalitățile care se cer la Yamen. Sunt vinovat.

— Pentru ce să mai amânăm?

Dr. Yu a cerut uneltele de scris.

— Wu Shu, a spus, scrie o petiție.

Apoi dr. Yu l-a chemat pe secretarul său.

— Grăbește-te și prepară un act asupra fidelității și pietății mamei cărturarului Wu. Suport cheltuielile.

Secretarul a plecat, iar Wu Shu a îngenuncheat, mulțumindu-i profesorului. Ceilalți studenți și-au exprimat și ei gratitudinea, apoi s-au retras.

A doua zi, dr. Yu s-a dus la Lacul Lotusului, însă Zhuang Shaokuang n-a vrut să-l primească și el s-a îndreptat atunci spre casa lui Du Shaoqing. Aflând că bunicul dr. Yu a fost elevul străbunicului său, Shaoqing a fost încântat și i s-a adresat cu „unchiule". După ce au terminat cu amintirile trecutului, dr. Yu i-a spus că venea direct de la Lacul Lotusului, unde nu fusese admis.

— El n-a știut cine sunteți, i-a spus Shaoqing, dar vă voi prezenta eu.

A doua zi, Shaoqing l-a vizitat pe Zhuang.

— De ce nu l-ai primit ieri pe dr. Yu? a întrebat Shaoqing.

— Sunt sătul de toți acești oficiali, a replicat Zhuang, zâmbind. Gradul său este unic, dar eu sunt plictisit de toți dregătorii.

— Acest om nu este ca ceilalți. Îi lipsește pedanteria sau aroganța cărturarilor de succes. Noblețea sa amintește de Bo Yi, Liuxia Hui[42]

---

[41] Femeile rămase văduve de tinere (sub treizeci de ani) și care nu se remăritau, primeau, după vârsta de cincizeci de ani, titluri onorifice, pentru virtutea de care dăduseră dovadă.

[42] Personalități antice, renumite prin integritatea caracterelor.

sau, mai ajproâpe de noi, de Tao Yuanming[43]. O să vă convingeți singur.

Auzind aceste lucruri, Zhuang s-a grăbit el să-i facă o vizită dr. Yu și s-au împrietenit din prima clipă. Dr. Yu i-a plăcut felul liniștit de a se purta al vizitatorului său, iar acestuia delicatețea gazdei, și astfel au devenit prieteni nedespărțiți.

Peste o jumătate de an, dr., Yu a socotit că venise vremea să-și însoare fiul. Băiatul fusese promis de mic unei nepoate a lui Qi, în semn de mulțumire pentru ajutorul de nădejde primit de la fostul lor binefăcător. Familia Qi a trimis fata împreună cu o slugă și abia acum soția dr. Yu putea dispune și ea de un sprijin. Dar după nuntă, dr. Yu a hotărât s-o dea pe slujnică de soție intendentului său, Yan, care a vrut s-o răscumpere pentru zece *liang* de argint.

— Îți trebuie bani pentru haine și casă, i-a spus Yu. Banii aceștia socotește-i cadou din partea mea.

Intendentul a îngenuncheat și i-a mulțumit cu lacrimi în ochi.

În cursul noului an, prin luna a doua, merișorul sădit chiar de dr. Yu la venirea în Colegiu, înflorise, înveșmântându-se tot în flori viorii. Dr. Yu era fericit și a pregătit o masă, invitându-l pe Du Shaoqing.

— A venit primăvara, Shaoqing, a spus gazda, invitându-l sub pomul în floare, și eu n-am făcut încă o plimbare pe râu. Ce ați zice de una, cu ceva băutură la noi?

— Mă gândeam la același lucru, a răspuns Shaoqing. Vă voi invita eu la o plimbare, împreună cu Zhuang Shaokuang.

În timp ce vorbeau, alți doi oaspeți și-au făcut apariția. Erau Zhu Xin și Yin Zhao, care locuiau aproape de Colegiu și studiaseră mulți ani acolo. Dr. Yu le-a ieșit în întâmpinare și i-a poftit să stea jos, însă

[43] Poet faimos (317-402).

ei au ezitat să ia loc în fața lui Du Shaoqing. Până la urmă s-au așezat, băutura a fost adusă și au început să bea.

— În pragul primăverii, maestre, să vă serbați ziua de naștere, a spus Zhu, iar cu primirea cadourilor n-o să conteniți până la vară.

— Lăsați-ne pe noi să facem anunțul, maestre, a sugerat Yin.

— Dar m-am născut în luna a opta, a răspuns dr. Yu, și nu văd cum aș putea.

— Nu are importanță, vă serbați ziua de naștere o dată în luna a doua și o dată în luna a opta.

— Bună idee! a strigat dr. Yu. Excelent! Să bem pentru ea!

Du a zâmbit și el.

— Shaoqing, i s-a adresat dr. Yu, avem ceva de vorbit. Am fost rugat de prințul Zhong Shan să scriu un epitaf pentru o virtuoasă femeie care și-a pus capăt zilelor după decesul bărbatului ei. Mi-a trimis optzeci de *liang* în semn de mulțumire. Eu vă rog pe dumneavoastră să compuneți epitaful și vă dau banii drept capital pentru excursia pe râu.

— Dumneavoastră nu-l puteți lucra, unchiule? a întrebat Shaoqing. De ce mi-l oferiți mie?

— Pot eu să mă măsor cu dumneavoastră? Haideți, primiți-l.

Dr. Yu a scos din mâneca robei o notiță cu datele femeii și i-a dat-o lui Shaoqing, în același moment chemând un slujitor să-i ducă banii însoțitorului lui Du...

— Cărturarul Tang! a anunțat cineva.

— Să intre! Un nepot de-al meu, i-a lămurit dr. Yu. La mutarea în Nanjing, l-am lăsat să stea în casa mea, probabil pentru ea a venit.

Cărturarul Tang a intrat în grădină, s-a plecat în fața lor, iar după schimbul obișnuit de cuvinte a spus:

— Unchiule, am vândut casa. De o jumătate de an nu mai avem din ce trăi, de aceea am dat-o.

— Nu-i nimic. Trebuia să-ți ții familia. Dar pentru ce ai bătut

atâta cale?

— Acum n-am unde să stau. Am venit să vorbesc cu dumneavoastră pentru niște bani cu care să închiriez câteva camere undeva.

— Ai dreptate. De vreme ce ai vândut-o, n-ai unde locui! Ai noroc, am exact vreo treizeci-patruzeci de *liang* de argint. Mâine vor fi ai tăi, pentru casă.

Tang n-a mai zis nimic. Când masa a luat sfârșit, Du Shaoqing a plecat, iar Yu s-a întors la ceilalți doi oaspeți.

— Profesore, s-a adresat Yin, sunteți prieten bun cu domnul Du?

— Da. E un om plin de talent.

— Știu eu? a reluat Yin. Tot Nanjingul vorbește că domnul Du a fost bogat, dar și-a risipit averea. Acum trăiește din ce primește de la alții. Ce proastă reputație!

— Pentru ce are reputație proastă?

— Își duce soția după el prin taverne, iar oamenii râd de el.

— Bine, dar acest lucru arată ce romantic este! a întărit dr. Yu. Cum ar putea vulgul să-l înțeleagă!

— Poate că așa este, maestre, a admis Zhu Xin. Însă dumneavoastră nu trebuia să-i dați acel epitaf plătit. El nu și-a luat examenele și nu va putea să compună ceva bun, stricându-vă reputația. În Colegiul nostru sunt atâția care au câștigat concursul și ei pot să compună un epitaf bun, fără să pretindă un ban.

— Nu sunt de acord, a răspuns dr. Yu. Talentul său este renumit, iar poemele sale sunt bine primite. De câte ori îi cer să facă ceva pentru mine, eu sunt în câștig. Uite, astăzi, am primit o sută de *liang* pentru epitaf, dar am păstrat douăzeci pentru nepotul meu.

Yin și Zhu i-au acceptat explicația, apoi s-au retras.

A doua zi, autoritățile locale i-au trimis dr. Yu un student acuzat de a fi practicat jocuri de noroc, pentru a fi pedepsit. Portăreii l-au lăsat pe student în camera de la poartă și l-au întrebat pe dr. Yu:

— Unde să-l închidem, Excelență?

— Chemați-l aici.

Studentul Duan era de la țară și de cum a intrat, cu lacrimi în ochi, a îngenuncheat, să-și exprime nevinovăția.

— Înțeleg, i s-a adresat dr. Yu.

L-a dus pe student în bibliotecă, l-a așezat la aceeași masă cu el și i-a dat un așternut să doarmă acolo. A doua zi, s-a dus chiar el la Yamen, explicând că tânărul este inocent și obținându-i iertarea. Studentul a îngenuncheat iarăși în fața lui și i-a mulțumit.

— Eu sunt sărac, cum voi putea să vă plătesc! a declarat el.

— Pentru ce? Era de datoria mea să repar o injustiție.

— Ați fost atât de bun să clarificați cazul meu! a replicat studentul. Ba ați făcut mai mult. Când am fost adus la dumneavoastră, eram speriat, gândindu-mă ce pedeapsă îmi veți da, cum să fac rost de bani pentru portărel și în ce loc sumbru mă veți închide. Dumneavoastră, în schimb, m-ați tratat ca pe un oaspete și în loc să fiu pedepsit, am trăit cele mai minunate zile din viața mea! Nu știu cum să vă mulțumesc pentru nesfârșita dumneavoastră bunătate!

— Ai irosit câteva zile aici, l-a contrazis dr, Yu. Nu pierde timpul tău prețios. Întoarce-te acasă.

Astfel, studentul a plecat.

CAPITOLUL XXXVII

Peste câteva zile, dr. Yu a primit un imens carton de culoare roșie, pe care scria: „Chi Hengshan, Ma Chunshang, Ji Weixiao, Qu Xianfu, Wu Shu, Yu Hesheng și Du Shaoqing doresc să vă facă o vizită”.

„Oare despre ce să fie vorba?” s-a întrebat dr. Yu plăcut surprins

și s-a grăbit să le iasă în întâmpinare.

După ceremonia salutului, s-au așezat cu toții.

— Am venit în legătură cu alegerea maeștrilor pentru sacrificii la marea ceremonie de la Templul Tai Bo, a explicat Chi Hengshan. Știm cu toții că Tai Bo a fost un mare înțelept, un adevărat sfânt și se cuvine ca maestrul pentru sacrificii să fie un om cu o fire aleasă. Iată de ce, cinstite domn, am venit cu toții să vă rugăm să primiți această însărcinare.

— Cum aș îndrăzni să accept o atât de mare favoare? s-a apărat dr. Yu. Fără nici o îndoială că voi lua parte la această importantă ceremonie. Aș putea să întreb când va avea loc?

— În prima zi a lunii a patra, a precizat Chi Hengshan. Vă rugăm să veniți la templu încă din ajun, pentru a vă purifica o noapte înaintea ținerii ceremoniei.

Până la urmă, dr. Yu a consimțit, au servit ceaiul și oaspeții au plecat spre casa lui Du Shaoqnig, de pe malul fluviului.

— Mă tem că suntem totuși prea puțini, a spus Chi Hengshan după ce au luat loc.

— Spre norocul nostru, abia mi-a sosit un bun prieten din sud, a răspuns Du.

El a trimis după Zong Siaozhai și l-a prezentat oaspeților. Și-au făcut unii altora plecăciuni.

— Sper că ne veți onora prin prezența dumneavoastră la sacrificiu, a îndrăznit Chi.

— Voi fi fericit să pot lua parte la o atât de somptuoasă ceremonie, a replicat Zang.

Apoi oaspeții au plecat.

Pe douăzeci și nouă din luna a treia, Chi Hengshan i-a adunat pe ai săi și a părăsit orașul, ieșind prin Poarta de Sud. Îi avea cu sine pe Du Shaoqing, Ma Chunshang, Ji Weixiao, Jin Dongya, Lu Huashi, Xin Dongzhi, Qu Xianfu, Yu Hesheng, Lu Xinhou, Yu Ganzhi,

Zhuke Tianshen, Jing Lanjiang, Guo Tiebi, Xiao Jinxuan, Zhu Xin, Yin Zhao, Ji Tianyi, Jin Yuliu, Zong Ji, Wu Shu și Zong Liaozhai. Nu mult după ei, a ajuns și Zhuang Shaokuang.

Când s-au apropiat de templu, cele câteva zeci de trepte care duceau la intrarea în templu le-au tăiat răsuflarea. Într-o clădire din partea stângă, erau pregătite bucatele pentru sacrificii[44]. Ei au urcat cu încântare treptele, au trecut de Poarta Principală și au ajuns într-o curte interioară[45], de unde alte zeci ele trepte i-au dus la Cele Trei Porți. Dincolo de ele, o terasă roșie era flancată de două coridoare, unde erau așezate urnele unor sfinți premergători. În mijloc se ridica un Palat cu cinci încăperi; în încăperea cea mai largă, din centru, era așezată urna lui Tian Bo, cu o masă în fața acesteia, pe care erau candele aprinse și se ardea santal.

Spatele palatului răspundea într-o altă terasă, lăcuită în roșu, unde se ridica o nouă clădire cu cinci încăperi. În stânga și în dreapta acesteia, în clădiri mai joase, cu câte trei încăperi, era amenajată biblioteca templului. De cum au trecut ușa principală, au văzut inscripția cu litere de aur: „TEMPLUL TIAN BO". S-au îndreptat apoi spre o a doua ușă, din colțul răsăritean, care i-a dus într-un coridor lung și, când au trecut de palat, o altă pancartă cu litere aurite le-a furat privirile: „Pavilionul pentru studiul ritualului". S-au așezat pentru puțin timp în bibliotecă din partea stângă, iar Chi Hengshan, împreună cu Ma Chunshang, Wu Shu și Qu Xianfu au urcat la etaj să aducă instrumentele muzicale. Le-au așezat fie în palat, fie în clădire, fie în curtea deschisă. În clădirea

---

44 Toate templele au pe una din cele două lături mai multe clădiri joase, în care sunt rânduite carnea și celelalte alimente pentru sacrificii.

45 În chineză *„Tian jin"*, adică „fântâna cerului", de regulă o curte pavată, ornată cu flori și arbuști și înconjurată pe cele patru laturi de clădiri sau zid; nefiind acoperită, aduce cu o fântână deschisă spre cerul liber.

centrală, unde se afla urna, au pus o tablă pentru rugăciune[46] și un steag[47] pentru muzicieni; în curte au fixat torțe, iar dincolo de ușa a doua au amenajat locul pentru spălarea pe mâini, cu ligheane cu apă și prosoape de bumbac.

Jin Cifu și Bao Tingxi aduseseră muzicieni la liră, țiteră, clopot cu jad, flaut, fluier, tobă și alte instrumente muzicale și treizeci și șase de copii - dansatori[48]. Ei au intrat să-și aducă respectele lor cărturarilor, iar Chi Hengshan le-a dăruit copiilor flori purpurii și pene de fazan.

Dr. Yu a sosit în aceeași după amiază și a fost întâmpinat de Zhuang Shaokuang, Chi Hengshan, Ma Chunshang și Du Shaoqing. Au servit ceaiul, și-au pus hainele pentru ceremonie și au plecat împreună să inspecteze carnea pentru sacrificii. În acea noapte, au rămas în bibliotecă pentru a se purifica.

A doua zi, la cel de al cincilea gong, au deschis porțile templului, lăsând mulțimea să intre în el. Candelele și lămpile din toate încăperile, de pe coridoare și din porți fuseseră aprinse. Chi Hengshan i-a invitat pe maestrul principal pentru sacrificii, dr. Yu, pe cel de al doilea maestru, Zhuahg Shaokuang, însă lipsea un al treilea maestru.

— Să fie domnul Chi sau domnul Du, a spus mulțimea.

— Noi doi vom răspunde de întreaga desfășurare a ceremoniei, a

---

[46] O placă albă de lemn, fixată în ramă metalică, eventual de aur, pe care se scriau cuvinte sacre.

[47] Steag de mătase, cu prăjina lungă, cu care șeful muzicienilor dirija.

[48] Numărul muzicienilor era fixat din timpuri străvechi, în funcție de rang. Încă din dinastia Zhou de Apus, pentru împărat, Fiul Cerului, erau aduse 8 detașamente, cu 64 de oameni; pentru prinți, 6 detașamente cu 36 de oameni.

replicat Chi, domnul Ma este din Zhejiang[49]. Îl rugăm pe dânsul să fie cel de al treilea maestru.

Domnul Ma a negat, zicând că nu îndrăznește să aspire la o atât de mare onoare, dar ceilalți l-au împins în față, să stea alături de ceilalți doi maeștri.

Chi Hengshan și Du Shaoqing i-au condus pe cei trei maeștri de ceremonie la încăperile unde se găseau sacrificiile, apoi s-au întors, rugându-i pe domnul Jin Dongya să fie vestitor, pe domnul Wu Shu să dirijeze cu steagul de mătase, pe domnul Zong Liaozhai să rostească rugăciunile și pe domnii Ji Weixiao, Xin Dongzhi și Yu Hesheng să ofere vinul; domnii Qu Xianfu, Lu Xinhou și Yu Ganzhi ofereau jadurile; domnii Zhuke Tianshen, Jing Lanjiang și Guo Tiebi ofereau mătăsurile, domnii Xiao Jinxuan, Zhu Xin și Yin Zhao ofereau cereale și domnii Ji Tianyi, Jin Yuliu și Zong Ji ofereau carnea pentru sacrificii. Lu Huashi îl seconda pe Ji Dongya ca vestitor. Odată fixate posturile, Chi și Du i-au condus pe toți dincolo de poarta a doua a templului.

Apoi tobele au bătut de trei ori, anunțând începerea ceremoniei. Jin Cifu și Bao Tingxi au introdus muzicienii și pe cei treizeci și șase de copii dansatori. Ei au luat loc la cele două intrări ale templului.

Jin Dongya, urmat de Lu Huashi, au intrat în templu. Jin Dongya s-a oprit și a anunțat:

— Rog pe fiecare să fie la locul său!

Muzicienii și-au ridicat instrumentele, gata de acțiune.

— Pregătirea! a strigat Jin.

Wu Shu, cu steagul în mână, i-a condus pe cei care ofereau vinul, jadurile și mătasea în partea estică a curții. Apoi l-a dus pe recitatorul Zong Liaozhai în fața tablei. Cei care ofereau cereale și

[49] După ce i-a cedat tronul fratelui său, Tai Bo a întemeiat principatul Wu, pe locul actualei provincii Zhejiang, și de aceea era necesară o persoană din această provincie.

carnea au fost duși în partea apuseană a curții. Wu Shu a rămas cu ei.

— Muzica! a anunțat Jin și muzicienii au început să cânte.

— Implorăm spiritul!

Cu cădelnițe în ambele mâini, Chi și Du au făcut mătănii spre intrarea în templu, în întâmpinarea spiritului.

— Să înceteze muzica!

Muzicienii s-au oprit în aceeași clipă.

— Maeștrii pentru sacrificii să-și ocupe locurile!

Chi și Du au ieșit afară și s-au întors cu Zong Shaokuang și Ma Chunshang, care s-au așezat de-a stânga și de-a dreapta terasei roșii.

— Maestrul principal să-și ocupe locul!

Chi și Du au ieșit iarăși și l-au condus pe dr. Yu până în mijlocul terasei, iar ei s-au așezat de o parte și de alta a mesei pe care ardea santalul.

— Purificarea! a anunțat Jin Dongya.

Flancat de Chi și Du, dr. Yu s-a dus și și-a spălat mâinile, după care s-a întors.

— Maestrul principal să stea în fața mesei cu santal!

Într-o urnă din lemn mirositor, de pe masă, erau mai multe steguleț roșii. Du a ridicat unul, pe care era brodat cuvântul „Muzica”. Dr. Yu s-a apropiat de masă.

— Îngenunchează! a strigăt din nou Jin. Oferă santal! Ia pământ! Înclină-te! Ridică-te! Înclină-te! Ridică-te! Înclină-te! Ridică-te! Înclină-te! Ridică-te! Întoarce-te la locul tău!

— Intonați aria „Bucuria spiritului”!

Jin Cifu i-a dirijat pe muzicieni, apoi muzica a încetat.

— Primul sacrificiu! a anunțat Jin Dongya.

Lu Huashi a ieșit afară din templu cu o pancartă pe care erau încrustate cuvintele: „Primul sacrificiu”!

Cu Wu Shu în frunte, Chi și Du l-au condus pe dr. Yu pe scări în

jos, în partea răsăriteană, unde se afla vinul, jadurile și mătasea, apoi în partea apuseană, la cereale și carne și înapoi. În drumul lor, publicul îl salută pe maestrul pentru sacrificii.

— Fiecare la locul său!

Cei care duceau vinul, jadurile și mătasea s-au oprit în stânga, în timp ce cei cu cereale și, carnea au rămas în dreapta.

— Îngenunchează!

Dr. Yu a îngenuncheat în fața mesei.

— Oferiți vinul!

Ji Weixiao a îngenuncheat și i-a întins vinul dr. Yu, care l-a așezat pe masă.

— Oferiți jadurile!

Qu Xianfu a îngenuncheat și i-a întins jadurile dr. Yu, care le-a așezat pe masă.

— Oferiți mătasea!

Zhuke Tianshen a îngenuncheat și i-a întins mătasea dr. Yu, care a așezat-o pe masă.

— Oferiți cerealele!

Xioa Jinxuan a îngenuncheat și i-a întins cerealele dr. Yu, care le-a așezat pe masă.

— Oferiți carnea!

Ji Tianyi a îngenuncheat și i-a întins carnea dr. Yu, care a așezat-o pe masă.

Cu aceasta, oferirea sacrificiilor s-a încheiat și executorii s-au retras la locurile lor.

— Înclinați-vă! Ridicați-vă! Înclinați-vă! Ridicați-vă! Înclinați-vă! Ridicați-vă! Înclinați-vă! Ridicați-vă!

— Cântecul și dansul „Suprema virtute!" a anunțat Jin Dongya în continuare.

O muzică diafană s-a făcut auzită, și cei treizeci și șase de copii dansatori, cu flaute purpurii și pene de fazan în mâini, au început să

danseze.

Când muzica și dansul s-au sfârșit, vestitorul a strigat:

— Să îngenuncheze toată adunarea laolaltă cu primul maestru de ceremonie!

— Rostirea rugăciunii!

Zong Liaozhai a îngenuncheat în fața tablei și a rostit cuvintele sacre.

— Întoarceți-vă la locurile voastre!

— Ridicați-vă!

Wu Shu, Chi și Du, împreună cu cei care au oferit sacrificii l-au condus pe maestrul principal spre ieșirea vestică. Dr. Yu și-a reluat locul și fiecare s-a întors de unde plecase.

— Al doilea sacrificiu! a anunțat Jin Dongya.

Lu Huashi a apărut cu o a doua pancartă, pe care erau gravate cuvintele: „Al doilea sacrificiu".

Și ceremonia a fost reluată de la început, numai că maestrul pentru sacrificii era Zhuang Shaokuang, iar cei care ofereau vinul, jadurile, mătasea, cerealele și carnea erau alții. Au fost interpretate din nou cântecul și dânsul „Suprema virtute".

— Ultimul sacrificiu!

Lu Huashi a apărut cu cea de a treia pancartă, pe care erau gravate cuvintele: „Ultimul sacrificiu"!

Și iarăși s-a reluat ceremonia, cu Ma Chunshang ca maestru pentru sacrificii și alți oameni prezentând sacrificările. Au fost interpretate pentru a treia oară cântecul și dansul „Suprema virtute".

— Ceremonia banchetului! a strigat Jin.

Chi și Du l-au condus încă o dată pe dr. Yu în fața mesei și el a îngenuncheat.

— Muzica!

De data aceasta toți muzicienii au cântat. La terminarea muzicii, s-au înclinat de patru ori.

— Întoarceți-vă la locurile voastre! a anunțat Jin.

Chi și Du l-au condus pe dr. Yu prin partea apuseană, apoi s-au întors la locurile lor.

— Luați sacrificiile!

Du a scos un alt steguleț, pe care scria „Sună clopotul” și muzica s-a făcut auzită din nou.

În sunetele muzicii, Chi și Du l-au adus iarăși pe dr. Yu, prin partea răsăriteană, pentru a îngenunchea în fața mesei și a se prosterna de patru ori.

— Întoarceți-vă la locurile voastre!

Condus de Chi și Du, dr. Yu a coborât iarăși prin partea apuseană. Chi și Du au revenit. Du a scos un alt steguleț, pe care scria: „Să înceteze muzica!”

— Primiți vinul și carnea pentru sacrificii!

Chi și Du l-au condus mai întâi pe marele maestru principal, apoi pe Zhuang Shaokuang și în cele din urmă pe Ma Chunshang să îngenuncheze în fața mesei, să bea vinul sfințit și să mănânce carnea sfințită.

— Întoarceți-vă la locurile voastre!

Cei trei maeștri pentru sacrificii s-au retras.

— Ardeți mătasea!

Zhuke Tianshen, Jing Lanjiang și Guo Tiebi au ars mătasea.

— Ceremonia s-a încheiat! a strigat Jin Dongya.

Au dus la locul lor vasele pentru sacrificii, instrumentele, au schimbat costumele pentru ceremonial și s-au retras într-una din clădirile din spate. Jin Cifu și Bao Tingxi au condus și ei muzicienii și copiii dansatori în sălile de bibliotecă.

Oficianții marii ceremonii, de la maeștrii pentru sacrificii la cei treizeci și șase de copii-dansatori, au totalizat șaptezeci și șase de persoane.

Bucătarii templului pregătiseră un vițel și patru oi pentru a fi

servite, amestecate cu carnea sfințită și legume, totul amenajat pe cincisprezece mese: opt așezate lângă treptele templului, pentru cei douăzeci și patru de cărturari și opt în cele două biblioteci, pentru restul persoanelor. Banchetul a durat mult. Primul care a plecat în oraș a fost dr. Yu, condus în lectica sa. Cărturarii ceilalți au plecat unii în lectici, iar alții pe jos. Drumul până în oraș era flancat de mulțimea animată, venită cu mic cu mare să asiste la ceremonie, să-i vadă pe iluștrii cărturari.

— Pentru ce sunteți veseli? a întrebat Ma Chunshang.

— Suntem născuți și crescuți în Nanjing, a venit răspunsul. Unii au trăit șaptezeci-optzeci de ani dar n-au văzut niciodată o asemenea ceremonie măreață și n-au ascultat o asemenea muzică divină. Bătrânii ne-au spus că maestrul principal pentru sacrificii este un nemuritor coborât pe pământ pentru această ocazie și ne-am grăbit cu toții să-l întâlnim.

Cărturarii s-au întors în oraș fericiți.

Peste câteva zile, Ji Weixiao, Xin Dongzhi și Jin Yuliu și-au luat rămas bun de la dr. Yu și s-au întors în Yangzhou. Ma Chunshang și Qu Xianfu s-au revăzut cu Du Shaoqing înainte de a se întoarce în Zhejiang. Ei s-au dus la casa acestuia de pe malul râului și i-au găsit pe Du și pe Zong stând de vorbă cu un străin. Qu Xianfu s-a speriat: „E chiar Zhang Braț de Fier, care și-a bătut joc de unchii mei cu acel cap fals! Ce caută aici?”

Și-au făcut plecăciuni.

Recunoscându-l pe Qu Xianfu, Zhang Braț de Fier era vădit jenat, pe față întipărindu-i-se nedumerirea. A sosit ceaiul și, imediat, Ma și Qu au explicat că trebuie să plece. Du Shaoqing i-a condus la poartă.

— Cum l-ați cunoscut pe acest Zhang? a întrebat Qu.

— Îl cheamă Zhang Junmin și este din Tianchang.

Zâmbind, Qu Xianfu i-a descris pe scurt cine este Zhang Braț de

Fier și cu ce s-a ocupat acesta în Zhejiang.

— Nu e bine să aveți de a face cu el, a conchis el. Aveți grijă, domnule Du.

— Știu, a răspuns Du Shaoqing.

După ce oaspeții s-au îndepărtat, Du Shaoqing s-a întors în casă.

— Dragă Jun, erai cunoscut pe vremuri sub numele de Zhang Braț de Fier? l-a întrebat.

— În tinerețe, a admis acesta, roșindu-se și plecând capul.

Du Shaoqing n-a insistat. Dar înțelegând că a fost dat în vileag, Zhang Braț de Fier a plecat peste câteva zile, luându-l pe Zong Liaozhai cu el. Xiao Jinxuan și prietenii săi au rămas fără bani pentru găzduire și masă și au apelat la Du Shaoqing, care a cheltuit câțiva arginți pentru acei cărturari, ajutându-i să se poată întoarce fiecare acasă. Domnul Zong s-a întors în Hukuang, nu însă înainte de a solicita un autograf de la Du Shaoqing. Acesta l-a condus la plecare, iar la întoarcere l-a întâlnit pe Wu Shu.

— Unde ai fost tot acest amar de vreme? l-a dojenit Du. Nu te-am mai văzut de mult.

— Am avut examene la Colegiu, a răspuns Wu. Învățăcelul dumneavoastră a fost clasat pe primul loc, în cadrul primei clase.

— Este extraordinar!

— Nu tocmai. Am altceva extraordinar, cu adevărat.

— Ce este?

— Examenul a fost aranjat de Curtea Imperială pentru toți tinerii cărturari aflați în colegii și de aceea cele șase clase au fost examinate laolaltă. Ordinul a fost să se aleagă valorile de la cap la coadă, exact ca în examinările de bază. Examenul a constat din două texte din „Cele patru cărți” și un pasaj din „Clasice”. Unul din colegii mei a studiat „Analele Primăvară-Toamnă” și a adus o copie în sala de examinare. Nimic interesant până aici, veți spune pe bună dreptate. Dar el a amestecat copia adusă cu lucrarea sa pe care a dat-o

examinatorilor. Din fericire, lucrarea a căzut în mâna dr. Yu, care era ajutat de un alt oficial. Când dr. Yu a observat copia, a ascuns-o în grabă și, întrebat despre ce este vorba, a răspuns: „Nu-i nimic". Apoi i-a înapoiat colegului meu copia, șoptindu-i: „Ia-o și copiază după ea. Dar nu trebuia s-o lași în lucrare. Ai avut noroc că am băgat eu de seamă și nu altcineva!" Colegul meu s-a speriat peste măsură. La comunicarea rezultatelor, el reușise în clasa a doua și a mers să-i mulțumească dr. Yu. Dar acesta nu l-a lăsat să îngenuncheze. „Eu nu ți-am adresat nici un cuvânt. Mă iei drept altcineva și nu sunt eu acela!" Întâmplarea a făcut să fiu și eu de față și, când acel coleg a plecat, l-am întrebat: „De ce nu recunoașteți că l-ați ajutat? A greșit că a venit să vă mulțumească?" „Cărturarii adevărați trebuie să se respecte ei înșiși", a motivat dr. Yu. „El s-a simțit dator să-mi mulțumească. Dacă l-aș accepta, ce valoare ar mai fi avut el?" Cum nu-l cunoșteam direct pe acel coleg al meu, i-am cerut numele, dar dr. Yu m-a refuzat. Veți fi de acord, domnule, că nu întâlnești la tot pasul asemenea întâmplări?

— Bunii noștri se purtau în mod obișnuit cu asemenea măreție, a replicat Du Shaoqing.

— Mai este ceva, mult mai amuzant! Dr. Yu a angajat acea slugă, care l-a adus cu ea pe unul, Yan, să administreze casa. Dar alaltăieri acesta a plecat, nemulțumit că nu câștiga suficienți bani. Dr. Yu nu i-a cerut bani și i-a dat și fata. A și condus-o pe fată, pe când altul în locul lui ar fi cerut bani și încă preț mare, nu glumă. Auzind hotărârea lor, el le-a spus: „Puteți pleca, eu vă las, dar de unde o să faceți rost de bani pentru masă și casă?" A scos tot el zece *liang* de argint și imediat l-a recomandat pe Yan la un magistrat pentru o slujbă. Spuneți-mi, nu este de râs? Slugi ca acestea n-au pic de inimă în ei! Dar el a plătit de două ori nu pentru a căpăta cine știe ce reputație. Recunosc, asemenea comportare este cu adevărat rară!

Și el l-a reținut pe Wu Shu la masă.

La plecare, nu departe de Podul Norocului, Wu Shu a întâlnit un om purtând bonetă pătrată pe cap, robă de bumbac destul de prăfuită pe umeri, cingătoare de mătase la brâu și sandale de paie în picioare. Ducea în spinare două legături, era cocârjat, slab, cu părul aproape alb.

Ajuns în fața lui Wu Shu, omul a lăsat jos bagajele și s-a înclinat cu adâncă politețe.

— Domnule Guo, a exclamat Wu Shu, au trecut trei ani de când ne-am despărțit în Jiangning! Pe unde ați colindat în tot acest timp?

— Greu de explicat! a răspuns omul.

— Veniți în ceainărie, să stăm puțin!

Au intrat într-o ceainărie.

— Am colindat țara în căutarea tatălui meu. Mai demult, mi-a spus cineva că ar fi la sud de Fluviul Albastru și am răscolit de trei ori această regiune. Chiar astăzi am auzit că nu poate fi aici și că s-ar fi dus în sud-vest, în provincia Sichuan, călugărindu-se. Plec chiar acum într-acolo!

— Greu trebuie să vă fie! Vai, cât vă înțeleg! Nu va fi ușor să străbateți zece mii de *li.* Mă gândesc la ceva. Îl cunosc pe magistratul You de la prefectura Xian. A fost coleg cu dr. Yu de la Colegiul Imperial și îi voi solicita acestuia o scrisoare de recomandare pentru dumneavoastră. În drum, dacă veți rămâne fără bani, el vă va ajuta.

— Sunt un om simplu, de la țară, a obiectat, Guo. Cum aș îndrăzni eu să mă arăt în fața dr. Yu?

— Nu-i nimic, l-a lămurit Wu Shu. Uite, ceva mai încolo este casa lui Du Shaoqing. Te voi duce să mă aștepți acolo până mă întorc eu cu scrisoarea.

— Du Shaoqing? Omul acela plin de omenie, învățatul faimos din Tianchang care a refuzat o înaltă slujbă împărătească?

— Chiar el.

— Un asemenea om între oameni aș vrea să întâlnesc!

Au plătit, au părăsit ceainăria, mergând direct la casa lui Du Shaoqing.

Du le-a ieșit în întâmpinare, primindu-i cu plecăciuni.

— Cine este prea-cinstita persoană care îmi calcă pragul casei? a întrebat.

— Numele lui de familie este Guo, numele mic Tieshan[50], dar ai săi îi spuneau Forță. Acum e singur, a continuat Wu Shu, de douăzeci de ani străbate țara în lung și-n lat, căutându-și tatăl, astfel că a mai căpătat un nume: Guo Fiul Cel Plin de Dragoste Filială.

La această prezentare, Du s-a înclinat din nou, apoi l-a așezat pe Guo pe locul de onoare.

— Cum se face că n-ați aflat nici o veste despre tatăl dumneavoastră timp de zeci de ani?

Lui Guo îi era greu să răspundă,

Wu Shu a intervenit cu voce înceată.

— Tatăl s-a numărat printre mandarinii din Jiangxi care s-au predat Prințului Ning. După ce lucrurile au luat întorsătura știută, a trebuit să dispară.

Mișcat în inima sa, Du Shaoqing l-a respectat și mai mult pe Guo pentru atitudinea sa. I-a cerut să lase jos bagajele.

— Veți dormi aici la noapte, a spus Du. Aveți destulă vreme să plecați din nou la drum mâine dimineață.

— Cine nu cunoaște bunătatea domnului Du Shaoqing? Nu mă socotesc oaspete, însă voi rămâne peste noapte, a bâiguit Guo.

Du Shaoqing a plecat să-i spună nevestei să dea la spălat hainele drumețului, și să se îngrijească de prepararea unei mese bune. Când s-a întors, Wu Shu a explicat că se duce să-i ceară dr. Yu scrisoarea de recomandare.

---

[50] *Tieshan,* Munte de Fier.

— Nimic mai simplu! a exclamat Du Shaoqing. Domnule Guo, vă rog să așteptați aici, noi vom merge să vă aducem scrisoarea.

CAPITOLELE XXXVIII-XXXIX

În timp ce Guo Tieshan s-a ospătat, Du Shaoqing și Wu Shu au căpătat scrisoarea de recomandare de la dr. Yu, împreună cu zece *liang* de argint. Zhuang Shaokuang a adăugat și el o altă scrisoare de recomandare. Înarmat cu două scrisori și cu suficient argint, Guo Tieshan a plecat la drum. Magistratul You l-a primit cu cinste și l-a recomandat cărturarului Xiao Xaoxuan din Sichuan. Trecând prin mai multe peripeții, el și-a descoperit tatăl în persoana unui călugăr din această provincie.

„Ajuns la Chengdu, și-a găsit tatăl într-un templu aflat la patruzeci de *li* de oraș. S-a dus direct la templu și a bătut în poartă. Bătrânul călugăr care i-a deschis l-a recunoscut imediat și s-a tras înapoi, plin de surpriză.

Văzându-și tatăl, Guo Tieshan a îngenuncheat, cu ochii în lacrimi.

— Vă rog să vă ridicați, domnule, a spus călugărul. Eu n-am nici un fiu. Cred că mă luați drept altcineva.

— Am bătut zeci de mii de *li* căutându-te, a strigat Guo. Acum, că te-am găsit, de ce nu mă accepți?

— V-am spus că nenorocitul de mine sunt un biet călugăr pustiit și n-am pe nimeni pe lume. Tatăl dumneavoastră trebuie să se afle în altă parte. Nu mai plângeți în fața mea, domnule.

— Nu te-am văzut de zeci de ani, dar poate un fiu să-și uite tatăl? a implorat Guo fără să se ridice.

— M-am călugărit de copil, sărmanul de mine. Cum aș fi putut să

am un fiu?

— Chiar dacă nu vrei să mă recunoști, tată, eu știu că tu ești, a strigat Guo Tieshan printre lacrimi.

Până la urmă, bătrânul călugăr s-a speriat că va fi obligat să-l recunoască.

— Cine crezi că ești de ai venit să ne faci necazuri? l-a repezit el. Pleacă degrabă! Trebuie să baricadez porțile!

Ghemuit la pământ, cu ochii scăldați în lacrimi, Guo Tieshan nu se îndura să plece.

— Dacă n-o întinzi, bag cuțitul în tine, ticălosule! a izbucnit călugărul.

— Poți să mă omori, tată, dar eu nu mai plec de lângă tine.

Mâniat peste măsură, călugărul l-a îmbrâncit cu putere, lovindu-l peste față, apoi i-a închis poarta în nas!"

Guo Tieshan a rămas câțiva ani în preajma lui, trimițându-i alimente și supraveghindu-l cu dragoste, iar după încetarea lui din viață i-a transportat acasă osemintele.

Într-una din zile, Guo l-a cunoscut pe Xiao Yunxian, fiul unui cărturar de modă veche, retras pe domeniile lui. Dotat cu iscusință și curaj rar întâlnite, Xiao Yunxian s-a remarcat în război și a fost numit ofițer.

CAPITOLUL XL

În cinci-șase luni, Xiao Yunxian a fost numit căpitan în sectorul Jianghuai din Nanjing. El s-a dus la Palat să primească numirea, pe care scria: „A se prezenta imediat la noul post". Părăsind capitala cu documentele care-i certificau numirea, a apucat drumul răsăritean spre Nanjing. Dincolo de Podul Dragonului Purpuriu a intrat în

sectorul Kuangwu și fiind noaptea târziu a tras la un hotel. Era în toiul iernii și pe la trei ceasuri din noapte patronul le-a strigat clienților:

— Sculați-vă, domnilor! Sergentul Mu își face rondul.

Călătorii și-au tras câte ceva pe ei și s-au așezat pe pături, în timp ce patru-cinci soldați s-au apropiat, luminând cu lampioanele calea sergentului, care verifica lista clienților hotelului. Xiao l-a recunoscut pe fostul său aghiotant din timpul războiului, Mu Nai. Sergentul s-a bucurat nespus întâlnindu-l pe Xiao, l-a întrebat de sănătate și a insistat să-l ia cu el să doarmă în sector.

A doua zi, Xiao a vrut să plece.

— Rămâneți măcar o zi, l-a implorat sergentul. Stă să ningă și putem, dumneavoastră fiind invitatul meu, să facem o plimbare până la Templul Yuan Qi.

Xiao a consimțit. Mu Nai a făcut rost de doi cai și a ordonat unui soldat să care mâncare și băutură la templu. Când au ajuns, un călugăr i-a invitat într-un pavilion din spate și le-a turnat ceai. Mu Nai a deschis cele șase ferestre ale pavilionului, care dădeau spre vârful muntelui. Copacii erau dezgoliți de frunze, vântul nordic șuiera printre ramurile negre, legănându-le, și flori de nea prinseseră să valseze spre pământ, din înaltul cerului.

Xiao Yunxian s-a întors spre sergent.

— Noi doi am apucat ninsori abundente la Arțarul Verde, la frontieră, dar ele nu ne întristau. Astăzi însă, acești câțiva fulgi de zăpadă îmi dau fiori!

— Mă gândesc la cei doi comandanți, a răspuns Mu Nai. Acum cred că stau în jurul focului și, nu știu de ce, îi simt veseli!

După ce au băut bine, Xiao s-a ridicat și a prins să se plimbe afară. În dreapta pavilionului era o casă micuță, ai cărei pereți erau acoperiți cu poeme scrijelate de diferiți cărturari și el le-a citit pe rând. O poezie se întitula *Rememorez trecutul pe muntele Kuangwu* și

fusese compusă în stilul clasic[51] Xiao Yunxien a citit-o o dată, apoi încă o dată și iarăși, până când lacrimile i-au năpădit obrajii. Alături, Mu Nai nu înțelegea ce l-a răvășit astfel. Xiao a reținut semnătura: „Învățăcelul Wu Shu, din Nanjing". Apoi au împachetat și s-au întors la sector, unde au petrecut noaptea, iar dimineața cealaltă Xiao s-a despărțit de Mu Nai, care l-a condus până în sectorul următor, Salcia Bătrână.

Xiao Yunxian a traversat Fluviul Albastru și a intrat în Nanjing, iar după ce și-a prezentat documentele și-a luat în primire noul post de la predecesorul său.

— Cunoașteți un bărbat numit Wu Shu, care trăiește aici în Nanjing? i-a întrebat el într-o zi pe subalternii săi.

— N-am auzit de el, a răspuns un soldat. Dar ce aveți cu el, Excelență?

— I-am citit o poezie, pe muntele Kuangwu și țin să-l cunosc.

— Dacă scrie versuri, putem să ne interesăm la Colegiul Imperial.

— Află-l cât mai repede.

A doua zi, soldatul a raportat:

— Am întrebat la Colegiu. De la poartă mi-au spus că au un student numit Wu Shu; locuiește la Pavilionul Florii.

— Cheamă pe cineva să mă însoțească, nu vreau toată escorta. Mă duc să-l vizitez.

A mers direct la adresa indicată, la o casă cu fața spre apus, iar acolo și-a anunțat sosirea prin carte de vizită. Wu Shu i-a ieșit în întâmpinare.

— Eu sunt militar și abia am sosit în Nanjing, s-a prezentat Xiao. Admir sincer cărturarii, și pe oamenii adevărați. Cu puțin timp în

---

[51] *Qi yan gu feng*, stilul clasic în șapte caractere, desemnează un gen prozodic relativ liber față de alte formule de versificație chinezească. Numărul versurilor este nelimitat, la fel și râmă, care poate fi unică sau diferită în cadrul strofelor. Fiecare vers este compus din câte șapte caractere (citește cuvinte).

urmă, am citit poezia *Rememorez trecutul pe muntele Kuangwu.* Și așa se explică această vizită.

— Am scris acele versuri într-un moment emoțional, a răspuns Wu. Umilei mele persoane nu i-a trecut prin minte că o să mă onorați atât de mult, pierzându-vă vremea cu citirea acelei poeme.

Ceaiul a fost turnat în cești.

— Aș putea să vă întreb, stimate domn, de unde veniți?

— E o poveste lungă și nu vreau să vă plictisesc. Eu m-am alăturat expediției pornită să cucerească orașul Arțarul Verde, apoi m-am ocupat de reconstrucția orașului și, fiindcă am irosit prea multe fonduri, am ieșit cu lipsuri. Până la urmă am fost avansat la gradul de locotenent și numit la sectorul Jianghuai. Sunt fericit că v-am întâlnit, dragă domnule, și vă voi cere sfatul în toate. Voi mai reveni să stăm de vorbă.

— Voi profita pentru a învăța și eu de la dumneavoastră, i-a întors-o Wu Shu.

Xiao Yun-xian s-a ridicat și a plecat. Wu Shu l-a condus până la poartă. Tot atunci un servitor de la Colegiu a venit alergând.

— Excelența Sa, dr. Yu vă cheamă, a spus el.

Wu Shu s-a dus la Colegiu.

— Treaba aceea privind acordarea unor onoruri mamei tale s-a aprobat abia acum, după ce au respins de trei ori cererea. Banii pentru arcadă sunt la mine, în sala din Colegiu, sper să treci pe acolo să-i ridici.

Wu Shu i-a mulțumit și s-a retras. A doua zi s-a dus să-l viziteze pe căpitanul Xiao. Gazda l-a invitat în încăperea centrală, unde au schimbat plecăciuni și s-au așezat.

— Ieri, când ați venit la mine, m-am comportat destul de timid, a spus Wu. Sunt încă sub impresia aprecierilor înalte făcute neînsemnatelor mele versuri și am mai adus câteva bucăți, cerșindu-vă învățătura.

Cu aceasta, a scos din mânecă un rulou pe care erau caligrafiate versuri. Xiao l-a luat, a citit o parte din poezii și l-a lăudat peste măsură. Apoi l-a invitat în bibliotecă și acolo a fost servită masa. După ce au mâncat, Xiao Yunxian i-a înmânat oaspetelui un rulou, precizându-i:

— Am aici însemnările vieții mele de până acum și apelez la iscusitul condei al domniei tale cu rugămintea de a le prelucra, în versuri sau proză, pentru a nu se așterne uitarea peste ele.

Wu Shu a primit ruloul, s-a așezat pe măsuța joasă și l-a desfăcut. Titlul cuprindea patru caractere: *Însemnări asupra expediției vestice*, mai jos urmau trei ilustrații: *Distrugerea dușmanilor în munți*, *Cucerirea cetății Arțarul Verde* și *La lucru pe câmp, primăvara.* Sub fiecare ilustrație era trecută o descriere amănunțită. Wu Shu a citit totul, apoi, suspinând, a spus:

— Așa a fost de când lumea. Nenumărate au fost faptele vitejești ale Generalului Zburător[52]! Cu asemenea merite, stimate domn, și ați rămas în această poziție modestă! Eu voi face tot ce îmi va sta în putință privitor la versurile cerute. Dar, din cauza rangului vostru modest, meritele pe care le-ați câștigat în bătălii este posibil să nu fie incluse în istoriile oficiale. Aveți nevoie de câteva personalități înalte care să vă descrie actele vitejești și astfel ele ar rămâne cuprinse în culegerile lor pentru vecie.

— Mă flatați, a replicat Xiao. Condeiul dumneavoastră mă va face nemuritor.

— Nu se poate! Dar voi lua acest rulou cu mine. Cunosc câțiva cărturari de renume, care se extaziază în fața loialității și a pietății filiale. Sunt sigur că după ce vor vedea aceste însemnări vor fi bucuroși să le consemneze. Permiteți să iau manuscrisul?

---

[52] Faimosul general Li Kuang, sec. II î.H., care s-a distins în luptele împotriva hunilor, însă nu a fost înnobilat de către împărat.

— Dragă domnule, nu ar fi mai bine că mai întâi să-i vizitez?

— Asta-i simplu.

Xiao a adus un carton roșu și l-a rugat pe Wu Shu să scrie ambele lor nume pe el pentru vizite. Wu Shu ia dat numele și adresele dr. Yu, lui Chi Hengshan, Zhuang Shaokuang și Du Shaoqing, a luat apoi ruloul și s-au despărțit.

Xiao Yunxian i-a vizitat pe cei patru cărturari, iar ei i-au întors vizitele. Peste puțin timp, el a primit însărcinarea să strângă cerealele de pe valea Huai. S-a îmbarcat așadar până la Yangzhou, iar acolo, în înghesuiala din port, s-a auzit strigăt dintr-o altă barcă.

— Domnule Xiao! Ce căutați aici?

— Ai, ia! a exclamat Xiao. Domnul Shen în persoană!

El a apropiat în grabă barca să de cealaltă, iar Shen a trecut la el.

— Sunt ani de când ne-am despărțit la Arțarul Verde, a spus Xiao. Când v-ați întors?

— Cu sprijinul dumneavoastră am reușit să găsesc o ocupație. Am mai predat lecții încă doi ani, câștigând îndeajuns pentru a mă putea întoarce la locurile natale. Mi-am promis fiica domnului Song din Yangshou și acum o conduc la el.

— Felicitări, mă bucur!

Xiao a cerut însoțitorului său să-i dea cadou fetei un *liang* de argint. A continuat:

— Merg spre nord, cu o însărcinare oficială și nu pot opri. Când mă voi întoarce însă, vă voi chema să stăm de vorbă.

Și-au spus cuvintele de rămas bun și Xiao Yunxian a pornit cu barca mai departe.

Shen și-a însoțit fiica pe mal, a urcat-o într-o lectică, i-a trimis bagajele înainte și s-au dus direct la prăvălia de sare „Marea prosperitate” de lângă Poarta Spartă. Vânzătorul l-a primit pe Shen și l-a anunțat negustorului Song Weifu, însă acesta, arogant, a trimis

un om afară, care le-a spus:

— Stăpânul a poruncit ca mireasa să fie dusă în casă, iar domnul Shen să rămână în prăvălie, ca administratorul să-i dea o masă.

La auzul acestor cuvinte, Shen s-a întors către fiica sa:

— Intenția noastră era să rămânem temporar aici până să aleagă el o zi potrivită. Ce-i cu această comportare plină de îngâmfare? Și totuși n-ar fi nimic dacă te ia ca soție principală. Ce facem, ne mai legăm sau nu? Fata mea, acest lucru te privește direct.

— Liniștește-te, tată, a răspuns Shen Ramură de Jad. N-am semnat niciun contract că m-ai fi vândut și ai fi primit vreo plată în schimb. Atunci cum să ajung o concubină? Își dă și el aere, dar dacă vă luați la ceartă o să ne alegem cu alte necazuri. Mai bine să fiu dusă cu lectica în camerele interioare și vom vedea cum mă va trata.

Domnul Shen a încuviințat vorbele fetei, iar ea s-a gătit ca o mireasă, punându-și pe cap o pălărie și îmbrăcând rochie de un roșu aprins. Apoi și-a salutat tatăl în semn de despărțire și a urcat în lectică. Un slujitor a însoțit lectica până la o intrare majestuoasă, pe malul râului. În fața porții stăteau câteva doici, în brațe cu copiii stăpânului și glumind cu portarii.

— Este nouă soție Shen? au întrebat ele văzând lectica. Rugați-o să coboare și să intre pe una din porțile laterale.

Ramură de Jad n-a zis nimic. S-a dat jos din lectică și s-a dus direct în camera centrală, s-a așezat și a poruncit:

— Fiți buni și chemați-l pe stăpân! Familia Shen din Changzhou este o familie respectabilă și nu de rangul trei-patru! Dacă stăpânul vostru dorește să mă ia de soție, pentru ce n-a aprins lampioanele și n-a ales o zi favorabilă pentru sosirea mea în casă? M-a adus pe furiș, de parcă aș fi concubină! Dacă-i așa, nu-i cer decât să-mi arate scrisorile de căsătorie semnate de tatăl meu și n-am să mai zic nimic altceva!

Slugile s-au înfricoșat și s-au repezit să-i povestească stăpânului,

Song Weifu era în farmacie, urmărind pregătirea unor doctorii din *ren sheng*. După ce a ascultat relatările slugilor s-a înroșit tot la față și a izbucnit:

— Noi, negustorii mari, care sprijinim-și statul, luăm câte șapte-opt concubine pe an. Dacă toate ar fi așa de arțăgoase, am pierde o grămadă de timp! Dacă a venit, n-am teamă c-o să zboare!

Peste puțin timp, a chemat la el o fată din casă.

— Mergi în față, i-a ordonat, și spune-i noii soții: „Stăpânul nu e acasă nouă soție e mai bine să intre în camerele ei. Dacă nouă soție are ceva de zis, să aștepte până se întoarce el!"

Ramură de Jad a ascultat vorbele acelei slugi și s-a gândit: „Nu are rost să mai stau aici. Mai bine mă duc cu ea". A mers în urma slugii, ieșind pe la spatele încăperii centrale, spre partea stângă, prin trei camere ridicate din lemn de *nanmu*, apoi printr-o curte largă, în care erau îngrămădite stânci aduse din lacul Tai[53]. Apucând pe o cărare din nou la stânga, printre colinele artificiale sugerate de stânci îngrămădite, au ajuns într-o grădină plină cu bambuși și pavilioane de vară, cu un lac extrem de larg, mărginit de balustrade vopsite în lac roșu. La capătul aleii au intrat, printr-o deschidere rotundă ca o lună tăiată în zid, apoi printr-o ușă dublă aurită, dincolo de care se afla o curte interioară, în fața unei clădiri cu trei camere. Încăperea principală era aranjată cu gust. O doică a adus imediat ceaiul. Ramură de Jad se gândea, în timp ce sorbea dintr-o ceașcă de porțelan: „Tare m-aș mira dacă acest negustor știe să aprecieze ceea ce deține! Oricum, pot să rămân aici câteva zile".

— Noua soție este foarte fragedă și frumoasă, dar are nerv, e greu de stăpânit, i-a spus sluga lui Song Weifu.

A doua zi, Song i-a ordonat administratorului să-i plătească lui

---

[53] Stânci decorative, apreciate pentru formele bizare modelate de apă, nelipsite din orice grădină veritabilă. Cele mai multe provin din lacul Tai, din orașul Wuxi - China de centru.

Shen, cinci sute de *liang* de argint și să-l trimită acasă. Fata fiind la el în casă, negustorul s-a gândit că Shen cărturarul nu va mai spune nimic.

— Vai de mine! a exclamat domnul Shen. Are de gând să-mi ia fata de concubină și asta eu nu pot să accept!

Și el s-a dus direct la Yamen ca să protesteze.

— Cărturarul Shen este licențiat în județul său, Changzhou, și un om foarte respectat, a spus magistratul județului Jiangdu. Cum o să accepte ca fiica sa să devină concubină? Acești negustori de sare cred că își pot permite orice!

Magistratul a primit plângerea, însă Song și-a trimis și el un funcționar cu o petiție și a mituit pe toată lumea, astfel că hotărârea a fost următoarea: „Dacă licențiatul Shen intenționa ca fiica sa, Ramură de Jad, să devină soția principală a lui Song Weifu, atunci pentru ce a dus-o pe ascuns la casa soțului? Este clar că a fost stabilit să fie concubină, iar acum încurcă situațiile. Plângerea se respinge". Pe petiția lui Song fusese scris: „Vezi decizia asupra cărturarului Shen". Când Shen a făcut o nouă plângere, magistratul s-a supărat, numindu-l scandalagiu și ordonând să fie escortat până în județul său.

Ramură de Jad a rămas în casa Song mai multe zile, fără să primească vreo veste. „Acest om se pregătește mai întâi să-l aranjeze pe tatăl meu și apoi se va ocupa de mine. Poate că ar fi mai bine să fug". Ea s-a apucat să-și strângă într-o legătură vasele de aur și de argint pe care le adusese cu ea, perlele naturale și celelalte bijuterii, apoi a îmbrăcat șapte fuste una peste alta, arătând ca o slujnică și a plătit-o pe slugă să o conducă afară din casă. Spre dimineață, la ora cinci, a ieșit îndreptându-se spre debarcader și s-a urcat pe o barcă. Barcagiul avea toată familia cu el. „Dacă mă întorc la Changzhou, la părinți, și-a zis Ramură de Jad, or să râdă vecinii. Nanjingul mi se pare un loc bun: este plin de cărturari celebri, iar eu știu să fac

versuri scurte. De ce nu m-aș duce acolo, trăind din vânzarea versurilor? Și poate că îmi întâlnesc norocul”. Hotărându-se, a schimbat barca în primul port și s-a dus direct la Nanjing.

CAPITOLUL XLI

Se spune pe drept cuvânt că, începând din a doua parte a lunii a patra, râul Qinhuai din Nanjing devine și mai minunat. Bărci de pe alte râuri, cu cabinele scoase și vele noi, alunecă pe apă și fiecare are înțepenită în mijloc o măsuță pătrată, lăcuită în auriu, pe care așteaptă, rânduite cu grijă, un vas de Yi Xing, cești din cel mai fin porțelan Chenghua ori Suan De[54] și ceai fierbinte preparat cu apă curată de ploaie. Bărcile duc cu ele băutură, mâncare și dulciuri felurite, încât până și trecătorii obișnuiți sorb o ceașcă de ceai de preț pe vreo barcă, în mijlocul râului, și apoi își văd de treburi. Când se lasă întunericul, cele două lampioane luminoase atârnate pe fiecare barcă se reflectă în apă, iar deplasarea bărcilor în susul și în josul râului face ca râul întreg să fie o curgere de lumini. Noapte de noapte se aud cântece la flaut de la Podul Virtuții Literare, la Podul Norocului și Poarta Shuidong. Unii călători comandă artificii „șobolanul prin apă”, trase de pe mal și care aduc cu prunii în momentul înfloririi. Distracția durează până pe la ceasurile patru, în fiecare noapte.

Wu Shu de la Colegiul Imperial și-a serbat ziua de naștere la sfârșitul celei de a patra luni, dar sărăcia nu i-a permis să dea o petrecere și Du Shaoqing a fost acela care a pregătit dulciuri și câteva *jin*-uri de băutură, a chemat o barcă și l-a invitat pe sărbătorit

[54] Porțelan renumit, ars în cuptoarele imperiale.

să-și aniverseze totuși ziua cu el pe râu. Shaoqing i-a propus să se întâlnească mult mai devreme la el, au luat masa acolo și au coborât la râu prin portița din spate.

— Mai întâi să plutim liniștiți mai spre mal, la loc răcoros, l-a povățuit Shaoqing.

Au ordonat barcagiului încotro să se îndrepte și ei s-au ospătat și au băut în tihnă. După amiază, erau amândoi amețiți puțin. La Podul Norocului au coborât pe mal să se dezmorțească și au zărit lângă debarcader o plăcuță cu următorul anunț: „Shen Ramură de Jad din Changzhou brodează fin, caligrafiază pe evantaie și scrie versuri. Locuiește lângă Lacul Regal, unde clienții o pot găsi oricând". Terminând de citit anunțul, Wu Shu a râs în hohote.

— Domnule Du, ce loc straniu este orașul Nanjing! Prostituatele mișună pretutindeni. Această femeie pare și ea una dintre ele dacă și-a pus firmă. Nu-i de râs?

— Ce ne privește pe noi? Să mergem pe barcă să bem un ceai.

Întorși pe barcă n-au mai pus gura pe băutură, ci au sorbit din cel mai bun ceai și au flecărit în voie. Privind în sus, au zărit la un moment dat luna strălucind sus, în înaltul cerului și revărsând o lumină de zăpadă peste barcă. Au continuat să plutească lin, duși de apă.

La Bazinul Lună Nouă se găseau o mulțime de bărci de călătorie și se trăgeau din plin artificii. Între ele era o barcă mare, luminată de patru lampioane, iar în mijlocul ei cu un umbrar, sub care se organizase un banchet. Doi oaspeți ocupau locurile de onoare, iar pe locul gazdei stătea un cărturar cu bonetă pătrată, robă albă și încălțări răcoroase de vară. Era un om slab, cu fața galbenă și cu o barbă rară, albă. Lângă el mai ședea un bărbat tânăr, cu pielea feței fină, albicioasă, cu o mustață neagră. Acesta din urmă arunca priviri galante femeilor din jur. Când au ajuns aproape de barcă cea mare, Shaoqing și Wu Shu au recunoscut în cei doi oaspeți pe Lu Xinhou

și Zhuang Shaokuang, însă ceilalți doi le erau necunoscuți. Văzându-i, Zhuang s-a ridicat în picioare.

— Poftiți la noi, Shaoqing, a strigat el.

Atunci ei au trecut în barca lor și s-au salutat cu gazda, care a întrebat:

— Cine sunt distinșii domni?

— Fratele Du Shaoqing din Tianchang și cărturarul Wu Shu, i-a recomandat Zhuang.

— La Changzhou am avut un prefect Du din Tianchang. Sunteți din aceeași familie? a întrebat gazda.

— A fost tatăl meu, a răspuns Shaoqing, surprins.

— Acum vreo patruzeci de ani am petrecut zile întregi cu tatăl vostru. După relațiile de rudenie, el îmi era văr mai mare.

— Unchiul Zhuang Zhuojiang?

— Chiar el!

— Eu eram mic pe atunci și nu v-am întâlnit niciodată. Astăzi sunt fericit că vă cunosc și pot să vă prezint respectele mele.

Shaoqing s-a ridicat și a făcut o nouă plecăciune în fața lui.

— Sunteți rudă cu acest onorabil domn? l-a întrebat Wu pe Zhuang Shaokuang.

— Îmi este nepot de mamă, a răspuns Zhuang cu un zâmbet. A fost elevul tatălui meu și nu l-am văzut de patruzeci de ani. Abia a venit de la Yangzhou.

— Iar stimatul domn aici de față?

— E fiul meu! a rostit Zhuang Zhuojiang.

S-au înclinat din nou, apoi s-au așezat. Gazda a cerut din nou băutură și a ciocnit cu noii veniți.

— Shaoqing, când v-ați mutat la Nanjing? Unde locuiți? l-a întrebat unchiul său.

— Sunt în Nanjing de opt sau nouă ani, a răspuns Zhuang și are o casă chiar lângă râu.

— Vechea casă părintească, cu grădina și pavilioanele ei era cea mai grozavă dintre reședințele de la nord de Fluviul Albastru, a reluat gazda. De ce ați venit aici?

Zhuang Shaokuang a intervenit din nou și a înfățișat în câteva cuvinte, felul romantic de a se purta al lui Shaoqing, sfârșind cu risipirea averii. Gazda nu și-a putut reține un suspin.

— Țin minte că acum șapte-opt ani am primit o scrisoare de la domnul Wei din Wuyi. Îmi scria că bea din ce în ce mai mult și de vreo douăzeci de ani n-a mai reușit să se îmbete cu adevărat. Numai în Tianchang a băut o dată un vas cu o licoare veche de nouă ani care l-a lăsat lat la pământ, după o noapte de chef. Se simțea atât de fericit, încât mi-a scris, deși mă aflam la peste trei mii de *li* depărtare, numai pentru a-mi anunța această veste. Atunci nu știam la cine anume fusese oaspete, dar acum sunt sigur că este Shaoqing.

— Este o gazdă desăvârșită și inegalabilă, a spus Wu Shu.

— Sunteți prieten cu unchiul Wei?

— Ne-am cunoscut de copii. În vremea tinereții, tatăl vostru era respectat de toată lumea, ca unul din cei mai faimoși cărturari ai generației sale. Am înaintea ochilor fața sa zâmbitoare, de parcă s-ar afla chiar azi aici cu noi.

Când Lu Xinhou și Wu Shu au adus vorba despre ceremonia de la Templul Tai Bo, Zhuang Zhuojiang și-a pocnit palmele de genunchi:

— Ce păcat că n-am mai apucat o asemenea ceremonie magnifică! Altădată voi căuta o ocazie deosebită să vă întâlnesc.

Discuția a continuat astfel până după miezul nopții. Ajunși în fața casei lui Du Shaoqing, lampioanele de pe râu se răriseră, iar cântecele de flaut aproape că încetaseră. Se mai auzea numai, pe undeva pe aproape, sunetul duios al unui fluier de jad.

— E timpul să ne retragem, și-au spus.

Wu Shu a urcat și el pe mal.

Zhuang Zhuojiang era cel mai în vârstă, dar cu toate acestea el îl trata pe Zhuang Shaokuang cu mare respect. După ce Du Shaoqing și-a luat rămas bun, Zhuang Zhuojiang l-a condus pe Shaokuang până la Podul Poarta de Nord. Acolo a coborât pe mal și i-a însoțit pe el și pe Lu până acasă, în timp ce proprii săi slujitori luminau drumul cu lampioanele. Abia apoi s-a întors. Zhuang Shaokuang l-a oprit la el peste noapte pe Lu Xinhou, iar a doua zi au petrecut-o în grădină, ca de obicei. În acea zi, Zhuang Zhuojiang a scris pe o carte de vizită „Zhuang împreună cu fiul său Feixun" și s-a prezentat în vizită la Du Shaoqing. Apoi Shaoqing s-a dus el la Podul Lotusului să le întoarcă vizita, rămânând o zi întreagă cu ei. Când l-a întâlnit pe Shaokuang, la Lacul Lotusului, acesta i-a spus:

— Acest văr al meu este un om extraordinar. În urmă cu patruzeci de ani, a deschis cu cineva o prăvălie de amanetat în Sizhou. Dar acela și-a pierdut averea, iar vărul meu i-a cedat propriul său capital, vreo douăzeci de mii de *liang* de argint, cu întreaga prăvălie. Iar el, cu o boccea pe umeri, călare pe un măgar jigărit, a plecat din oraș. De zece ani și mai bine a călătorit prin toată regiunea cu afacerile sale și a câștigat zeci de *liang* în plus. Acum a venit să se așeze în Nanjing. Este un om cât se poate de prietenos și sociabil. La moartea tatălui său a suportat numai el cheltuielile de înmormântare și n-a vrut să accepte nimic de la ceilalți frați. S-a ocupat de mulți prieteni vârstnici, care nu aveau nici rude și nici bani în ceasul morții. Urmând sfaturile tatălui meu, el i-a stimat întotdeauna pe oamenii culți și a știut să aprecieze monumentele istorice. Acum cheltuiește vreo trei-patru mii de *liang* să clădească un templu pentru prințul Cao Bin. Când o să fie gata, vom stabili cu Chi Hengshan un sacrificiu în templul nou.

Du Shaoqing s-a bucurat. Au mai schimbat câteva cuvinte și s-au despărțit.

Vară a trecut pe nesimțite și o nouă toamnă s-a instalat, cu

vânturi proaspete și răcoroase, schimbând înfățișarea râului Qinhuai. Toți locuitorii orașului căutau bărci de închiriat, pe care chemau călugări să agațe tablouri înfățișându-l pe Buddha, și să le citească din cărțile sfinte. Apoi, porneau de la Poarta Xishui și ofereau ofrande pe tot drumul, până la vărsarea Râului Parfumat. Mireasma pătrunzătoare de santal și altele de tot felul se răspândeau cale de zece *li*, iar cântecele religioase și acompaniamentul la tobe și castaniete puteau fi auzite și de surzi. Seara, lampioane delicate în formă de floare de lotus pluteau pe fața apei. Mari corăbii de carton duceau spiritele spre ceruri, salvându-le de ispășirea păcatelor în iad care ar fi fost la mijlocul lunii a șaptea, cum era trecut în canonul legendei budiste. Astfel, Qinhuai devenea țărmul budist din apus. În a douăzeci și nouă zi a celei de a șaptea luni, pe Muntele Răcoros, la Templul Zeului Pământului se ținea o mare sărbătoare religioasă. Tradiția menționa că zeul ține ochii închiși tot anul, deschizându-i numai în această noapte. Dacă zeul vedea întreg orașul adunat acolo, arzând mirodenii, rămânea cu impresia că tot anul este la fel și, de bucurie, îi lua pe toți sub protecția lui. Așa se făcea că în această seară, fiecare familie din Nanjing așeza două mese pe care cât era noaptea de lungă, ardea santal și câte două lumânări. De la Marele Pod Central până sus pe Muntele Răcoros ducea un drum lung de șapte-opt *li*, care se preschimba într-un uriaș dragon strălucitor de argint, licărind în întuneric și îmbălsămat în atâtea mirosuri, încât nu era vânt care să-l poată limpezi. Bărbații și femeile orașului erau cu toții acolo să ardă santal și să se bucure de șezătoare.

Shen Ramură de Jad locuia la Lacul Regal și a ieșit împreună cu nevasta proprietarului să ardă santal. De când venise în Nanjing, nu dusese deloc lipsă de clienți, amatori de poezii, caligrafii sau broderii. Se găsiseră și tineri pierde-vară care o vizitaseră câte doi sau câte trei să se hlizească la frumusețea ei. În această seară,

întorcându-se de pe munte - fiind aranjată țipător, ducea în urma ei o suită de sute de gură-cască. Zhuang Feixun se alăturase și el mulțimii din alaiul tinerei fete. Urmărind-o până acasă și aflând că stă pe Lacul Regal, tânărul se întreba cine ar putea fi și, curios, l-a iscodit pe Du Shaoqing.

— Această Shen Ramură de Jad de la Lacul Regal se mânie foc când tinerii își iau libertăți cu ea, a spus el. Fata aceasta este un mister. Shaoqing, de ce n-ați merge s-o vedeți?

— Am auzit câte ceva despre ea. În zilele noastre sunt mulți oameni nefericiți și ea trebuie să fi fugit aici ca să scape de necazuri. Voi merge să discut cu ea.

Shaoqing l-a reținut pe Feixun la el să admire luna nouă, invitându-i și pe Chi Hengshan și Wu Shu. După puțin timp, Feixun a adus din nou vorba despre Ramură de Jad.

— Orice ar fi cu ea, a precizat Shaoqing, știe să scrie versuri și acest lucru echivalează cu un merit.

— Acesta este orașul Nanjing, a spus Chi. Sunt atâția cărturari de seamă pretutindeni aici, încât cine oare apelează la o femeie pentru versuri? Eu cred că e vorba de un șiretlic să atragă bărbații. Dar chiar dacă scrie versuri, pe noi nu ne privește!

— E totuși curios, a reluat Wu Shu. O femeie tânără trăiește singură departe de ai săi, fără nici un prieten și se întreține vânzând versuri! Mi-e teamă că n-are pereche în lume și, deci, trebuie să fie la mijloc un motiv serios, însă de vreme ce este poetesă, de ce n-am merge să vedem cum scrie?

Când au terminat masa, luna nouă se ridicase în înaltul cerului și razele ei aurii se reflectau din apele râului luminând podul.

— Astăzi e prea târziu, Wu Shu, a răspuns Shaoqing. Vino mâine la mine să iei gustarea de dimineață și mergem împreună.

Wu Shu a acceptat și a plecat odată cu Chi și Feixun. A doua zi, după ce au mâncat, Shaoqing și Wu Shu s-au dus amândoi la Lacul

Regal. Au dat acolo de o casă joasă, în fața căreia se strânseseră vreo zece-douăzeci de oameni, făcând gălăgie. Apropiindu-se, au văzut o fată de optsprezece sau nouăsprezece ani înfruntând mulțimea.

Avea părul strâns în felul femeilor din clasele de jos și era îmbrăcată într-o rochie de voal de culoarea safirului, cu un guler larg. Cei doi cărturari au ascultat câteva minute și au înțeles că unii oameni veniseră să cumpere broderii, iar alții își băteau joc de ei. La vederea cărturarilor, oamenii s-au împrăștiat. Ramură de Jad s-a grăbit să-i salute cu o largă reverență, ei s-au așezat și au schimbat câteva cuvinte.

— Excelența Sa, domnul Du Shaoqing este cel mai faimos poet, a spus Wu Shu. Am auzit ieri despre versurile dumneavoastră și astăzi am venit să vă solicităm învățătura.

— Sunt de peste o jumătate de an în Nanjing, a răspuns Ramură de Jad, iar cei care m-au căutat până acum m-au luat ori drept prostituată, ori drept membra unei bande de tâlhari. Cât îi disprețuiesc! Dumneavoastră ați venit astăzi să mă doriți sau să mă suspectați. Îmi amintesc că tatăl meu spunea adesea: „Sunt mulți cărturari în Nanjing, dar unul este domnul Du Shaoqing!" Vorbele lui erau drepte! Dar nu știu dacă domnul se află în vizită în oraș, ori soția sa trăiește tot în Nanjing?

— Soția e cu mine, locuim într-o casă pe malul râului.

— Dacă-i așa, îi voi face o vizită și îi voi împărtăși tot năduful inimii mele.

Shaoqing a încuviințat și a plecat înapoi cu Wu Shu.

— Se pare că e un caz deosebit, a spus Wu Shu. Să fie prostituată, îi lipsește aerul acela desfrânat; să fie o concubină fugită de la bărbatul său, ar fi o femeie vulgară. Pe de altă parte, deși femeie, are ceva mândru și demn în ea. Era îmbrăcată cu gust, dar poziția mâinilor parcă o trăda că știe să lupte. Și, fiindcă veni vorba de un asemenea caz, știu că nu mai există femeie-spadasin ca fata din

căruță[55]. Mi-e teamă mai degrabă că este o fată călită datorită tratamentului prost la care a fost supusă. Dar să așteptăm să vină. S-o chestionați, ca să verificăm puterea mea de pătrundere.

Între timp au ajuns acasă și au găsit-o pe florăreasa Farmec cu un braț de flori proaspete, sosită să le vândă.

— Ai venit la timp, i s-a adresat Shaoqing. Așteptăm un oaspete deosebit și e bine să fii de față.

El i-a spus lui Wu Shu să intre și să ia loc și s-a dus cu florăreasa în apartamentele soției. Peste puțin, Ramură de Jad a sosit într-o lectică. Du Shaoqing a condus-o la soție și femeile s-au salutat printr-o reverență, apoi s-au așezat. Ceaiul a fost adus și turnat în cești. Ramură de Jad a ocupat locul de onoare, soția lui Shaoqing acționând ca gazdă și având lângă ea pe Farmec. Shaoqing însuși a luat loc la fereastră.

— Domnișoară Shen, a început soția lui Shaoqing, sunteți atât de tânără și locuiți departe de casă. Nu aveți nici un ajutor? Părinții trăiesc?

— Tatăl meu a trăit departe de familie ani în șir, fiind învățător, iar mama a murit demult. Am învățat de mică să cos și să brodez și, venind în Nanjing, am încercat să mă hrănesc din propria mea muncă. Domnul Du a fost atât de bun să vină să mă vadă și dumneavoastră m-ați primit ca pe o prietenă veche.

— Domnișoara brodează o nebunie! a exclamat florăreasa. Ieri am văzut într-o casă o broderie *Zeul primește fiii*, cum n-am mai pomenit alta.

— Oh, nu! a protestat Ramură de Jad. Cusăturile mele sunt demne de râs.

Florăreasa Farmec a ieșit. Atunci Ramură de Jad a căzut în genunchi în fața gazdei, care a rămas surprinsă și s-a grăbit s-o

[55] Aluzie la o nuvelă clasică, foarte populară în dinastia Tang.

sprijine să se ridice. Ramură de Jad a povestit cum negustorul de sare a încercat s-o înșele, luând-o concubină, și cum ea s-a salvat, fugind numai cu unele lucruri mai de preț.

— Mă gândesc cu teamă că nu m-o fi uitat și mă caută. Puteți să mă salvați, doamnă?

— Acești negustori de sare duc o viață coruptă și nu puțini intelectuali se pleacă în fața lor. Ești o femeie slabă, dar l-ai aranjat bine. Admirabil! Mai mult ca sigur că te caută și nenorocirea trebuie să fie pe aproape. Dar oricum el nu-ți poate face mare lucru.

O slugă s-a apropiat și i-a spus lui Shaoqing că Wu Shu vrea să-i vorbească. Trecând dincolo, el a văzut în ușă doi vlăjgani, care aduceau a portărei.

— Ce e cu voi aici? s-a arătat el speriat. Și de ce ați intrat în casă?

— Eu i-am chemat, a spus Wu Shu. E extraordinar! S-a primit o înștiințare din județul Jiangou să fie arestată această fată. Este o concubină fugită din casa unui negustor, Song! Am ochi format sau nu?

— Acum ea se află în casa mea și nu pot să le-o dau, a replicat Shaoqing, întrucât ar însemna că noi am îndemnat-o și am ascuns-o. Nu e treaba mea dacă fata scapă sau nu, dar nu le-o pot da chiar eu.

— Tocmai de aceea i-am chemat în casă, a insistat Wu Shu. Mai bine le dai câte ceva, ca să se ducă s-o aștepte la Lacul Regal, până ce ea se întoarce acasă.

Shaoqing a primit sfatul, le-a dat portăreilor patru arginți și le-a cerut să plece. Când s-a întors în apartamentele interioare și le-a spus veștile rele, femeile s-au înspăimântat.

— Nu-i nimic! și-a revenit Ramură de Jad. Unde sunt? Sunt gata să merg cu ei!

— I-am îndepărtat de aici și ar fi bine să mâncăm mai întâi. Domnul Wu tocmai scrie un poem pentru dumneavoastră, să-i acordăm timp să-l termine.

Le-a îndemnat să mănânce, iar el s-a dus alături să caute un volum cu versurile sale. Când Wu Shu a terminat, Shaoqing a cântărit patru *liang* de argint și i-a dat, împreună cu versurile, printr-o slugă, soției, pentru a le dărui lui Shen Ramură de Jad.

De la Du Shaoqing, Ramură de Jad a mers întins acasă. Portăreii o așteptau în ușă.

— Doriți să mergeți tot în lectică, sau cu noi? i s-au adresat ei. Nu mai are rost să mai intrați în casă.

— Sunteți trimiși de guvernator, sau de cenzor? Eu n-am încălcat legea, n-am trădat țara, de ce să nu intru în casă? Voi puteți să-i speriați pe oamenii simpli de la țară, nu pe mine!

Cu acestea, ea a coborât din lectică și a intrat alene în casă, iar portăreii au lăsat-o să treacă. A pus argintul și poeziile în cutia de bijuterii și a ieșit din nou afară.

— Duceți-mă la Yamen! a cerut ea hamalilor, însă aceștia pretindeau mai întâi banii.

— Cu noi cum rămâne? s-a grăbit să spună un portărel. Suntem plecați de azi dimineață, am alergat încolo și încoace, am așteptat o grămadă de timp acasă la domnul Du, apoi am venit aici ca să vă lăsăm să veniți onorabil, în lectică. Sunteți femeie, dar oare nu avem și noi dreptul să bem un ceai?

Ramură de Jad a înțeles că portăreii doresc bani, dar nu le-a acordat atenție. Le-a promis oamenilor cu lectica douăzeci și patru de bani în plus, și ei au dus-o la Yamen. Portăreii n-au avut ce să facă, decât să-l anunțe pe magistrat: „- Am adus-o pe fata Shen".

Magistratul a chemat-o la el și a constatat că ea corespundea descrierii primite.

— O femeie se supune convenției, a spus el. Pentru ce ai fugit, luând și argintul domnului Song și ai venit în județul meu?

— Song Weifu a vrut să facă dintr-o fată de familie concubina lui,

a răspuns Shen. Când tatăl meu a făcut o plângere, negustorul a cumpărat pe magistrat și tatăl meu a pierdut. Îl voi urî toată viața mea. Eu sunt o fată obișnuită, însă am puțină cultură. Și nu înțeleg cum nevasta unui Chang Er ar putea rămâne sclavă la Wai Huang[56]. De aceea am fugit. Acesta este adevărul meu.

— Eu nu pot decide în ceea ce te privește, a răspuns magistratul. Vei fi chestionată de colegul meu din județul Jiangdu. Spui că ai primit o educație înaltă. Știi să compui versuri?

— Vă rog să propuneți un subiect. Voi fi fericită să primesc sfatul Excelenței Voastre.

Magistratul a întins mâna spre fereastră, indicând un salcâm din curte.

— Uite subiectul!

Calmă, fără grabă, Ramură de Jad a compus un poem în stilul *qi liu*. Poezia era reușită și scrisă în timp record, fapt care l-a impresionat pe magistrat. Atunci el a trimis pe cei doi portărei la locuința fetei să-i aducă lucrurile, pentru a fi examinate. În cutia cu bijuterii, magistratul a găsit puțin argint, un pachet sigilat pe care scria „Cadou pentru excursie", o carte și un poem și a înțeles că fata cunoștea cărturari faimoși din Nanjing.

— Escortați-o în județul Jiangdu, le-a spus portăreilor. Aveți grijă de ea pe drum și nu-i faceți greutăți. Aștept un raport scris despre felul cum a ajuns.

Magistratul acesta trecuse examenele în același an cu magistratul din Jiangdu și erau buni prieteni. Într-o scrisoare confidențială la raportul oficial, el l-a rugat pe colegul său să o achite pe fată și să o trimită acasă la părinți.

Shen Ramură de Jad a fost urcată într-o lectică și a plecat însoțită

---

[56] Aluzie la o eroină din antichitate, care a fugit de condiția oferită de un proprietar de pământuri pentru a se uni cu alesul inimii, ulterior ajuns regele statului feudal Zhao (secolul 5 î.H.).

de portărei spre Poarta Apuseană, de unde au luat o barcă spre Yizheng. Cei doi portărei și-au pus bagajele proprii pe puntea din față, pentru a călători cât mai comod, în timp ce Ramură de Jad a coborât în cabină. Imediat după ea au intrat încă două femei, una de vreo douăzeci și șase, iar altă de numai șaptesprezece-optsprezece ani. Femeile erau simplu îmbrăcate, însă fardate strident. Bărbatul care le însoțea avea o față roșie de bețivan și sprâncene bogate. Pe cap purta o pălărie prăfuită. El a adus bagajele femeilor în cabină, iar acestea s-au așezat lângă Ramură de Jad.

— Unde călătoriți, domnișoară? au întrebat ele.

— La Yangzhou. Sper că avem același drum.

— Noi coborâm la Yizheng, a precizat cea mai în vârstă.

Peste puțin, barcagiul a cerut banii pentru călătorie. Cei doi portărei au scuipat disprețuitor și au scos ordinul magistratului.

— Privește! au strigat. Știi ce e asta? Noi suntem în serviciul public. Noi nu ți-am cerut nimic, iar tu îndrăznești să ne pretinzi bani.

Barcagiul n-a zis nimic. După ce a strâns banii de la toți călătorii, a pornit barca. Peste noapte au beneficiat de vânt dinspre sud-vest și a doua zi în zori au ajuns la Țărmul Argilos. Aici portăreii i-au pretins Ramurei de Jad, bani.

— Ieri am auzit bine ce-ați spus voi înșivă - sunteți în serviciul public și nu plătiți călătoria.

— Domnișoară Shen, sunteți prea dură! Suntem și noi oameni și avem nevoie de mâncare, de băutură. Dacă toată lumea s-ar purta cu noi în acest fel, am înghiți vânt dinspre nord-vest!

— Nu vă dau nimic, numai să văd ce-o să faceți.

Și imediat fata a ieșit din cabină și a sărit pe mal, înaintând în

viteză pe care i-o puteau oferi picioarele ei mici[57], intenționând parcă să scape de sub escortă. Portăreii și-au apucat grăbiți bagajele și s-au luat după ea.

În clipa în care au ajuns-o, ea i-a întins la pământ cu două lovituri puternice. Iar după ce ei s-au ridicat cu greu de jos, Ramură de Jad i-a ocărât cu atâta furie, încât bărbatul care le însoțea pe celelalte două femei a intervenit și i-a comandat o lectică. Portăreii au urmat-o fără un cuvânt.

Bărbatul le-a condus pe cele două femei direct în portul Familia Feng, unde au fost întâmpinați de Wang Yian.

— Deci domnișoara Xi și doamna Sun au sosit? Le-ai adus chiar tu, bătrâne Li! Cum merg afacerile la Nanjing?

— Sunt înghesuit tare din pricina actorilor de la Podul Huaiqing. De-aia ți-am adus două fete, a răspuns noul sosit.

— Asta-i bine. Chiar aveam nevoie de marfă nouă.

Wang a luat în primire prostituatele. Au intrat într-o casă din paiantă, cu acoperiș de paie, împărțită în trei cămăruțe de niște pereți din rogojină. În spate era o bucătărie și un alt bărbat tocmai se spăla acolo pe mâini. Observând femeile, el s-a grăbit spre ele, radiind de bucurie.

CAPITOLUL XLII

— Al Șaselea Stăpân! a strigat Wang Yian intrând în casa de

[57] Datorită practicii bandajării picioarelor, răspândită în China masiv din secolul al X-lea, femeile întâmpinau o oarecare, dificultate la mers și nu puteau fugi pe picioarele rămase mici și crescute diform.

paiantă. Veniți și admirați aceste fete noi!

Privind spre bucătărie, cele două prostituate au văzut un bărbat cu o față lată, negricioasă, sfredelită de doi ochi jucăuși. Pălăria care-i acoperea capul era ruptă, roba de culoare închisă era pătată de grăsime, iar în picioare avea niște încălțări vechi cu botul ascuțit. Spălându-se pe mâini, își suflecase mânecile până aproape de umăr. Nu aducea nici a cărturar și nici a militar.

Când bărbatul s-a apropiat, fetele au rostit; „Al Șaselea Stăpân!" și au plecat capul adânc, și-au rotit șezuturile spre înapoi și, apucând cu câte o mână colțul de jos al fustelor, i-au făcut o plecăciune.

— Bravo, surorile mele scumpe! le-a ridicat el, pe fiecare cu câte o mână. Ce noroc pe voi să-l întâlniți pe Al Șaselea Stăpân chiar la sosirea voastră aici.

— Așa e, stăpâne! a accentuat și Wang. Fetelor, să știți că nimeni altul n-o să vă ocrotească mai bine decât Al Șaselea Stăpân. Așezați-vă stăpâne. Aduceți ceaiul.!.

Al Șaselea Stăpân s-a așezat pe o banchetă de lemn, trăgând prostituatele lângă el, în fiecare parte câte una. Și-a ridicat pantalonii în sus punându-și picioarele negre unsuroase peste genunchii domnișoarei. Și, apoi i-a prins mâna cu pielea fină și albă ca zăpada, indicându-i să-l mângâie pe pulpe. Au băut împreună ceaiul. El a mai luat o pungă cu sâmburi de cocos pe care i-a deșertat pe toți în gură și a prins să mestece clefăind. Mustul din sâmburi i s-a prelins pe la colțurile gurii, umezindu-i barba, iar la mișcarea sa smuncită din cap într-o parte și alta, stropi mari au mânjit obrajii fetelor. Iar când ele și-au scos batistele să se șteargă, el le-a smuls pentru a-și tampona transpirația de pe brațe. Wang Yian i-a luat ceașca de ceai și, rămas în picioare, l-a întrebat:

— Ați mai primit vești de la Excelența Sa?

— Cum să nu! Acum câteva zile a trimis un om la Nanjing, să-i

comande douăzeci de steaguri mari din brocart roșu, brodate cu dragoni și un alt steag din brocart galben pentru postul de comandă. Se spune că se va duce chiar luna asta în capitală, iar la ceremonia steagurilor[58] Împăratul va oficia ca marele general, iar ruda mea va fi adjunctul său. Vor sta amândoi pe carpeta lungă și după ce se va înclina va fi numit guvernator.

Un băiat l-a chemat afară pe Wang Yian și au discutat, pe șoptite o vreme.

— Stăpâne Tang Al Șaselea, a spus Wang după ce s-a întors, un străin vrea s-o întâlnească pe domnișoara Xi, dar văzându-vă aici nu îndrăznește să intre.

— Cum așa? Adu-l înăuntru. O să bem împreună.

Wang l-a adus pe client în cameră. După înfățișare, era tânăr negustor. Abia s-a așezat și Wang i-a cerut bani să cumpere un platou cu carne de măgar, o porție de pește fript și zece măsuri de băutură. Tang, stăpânul, era de religie mahomedană și Wang a cumpărat douăzeci-treizeci de ouă, pe care le-a fiert în apă. O lampă a fost adusă înăuntru. Al Șaselea Stăpân a ocupat locul de onoare iar clientul a stat în fața lui. Apoi al Șaselea Stăpân i-a spus domnișoarei Xi să se așeze pe bancheta de lângă client, însă ea s-a încăpățânat să rămână lângă el. Când toți patru se aranjaseră astfel la masă, a fost adusă băutura caldă. Al Șaselea Stăpân a propus să joace jocul degetelor: Câștigătorii să cânte, iar învinșii să bea. Câștigând, Al Șaselea Stăpân a cântat cu o voce guturală o melodie la modă. Dintre client și domnișoara Xi, a câștigat această din urmă. Al Șaselea Stăpân a ordonat să se umple paharele înainte de a o asculta pe fată cântând. Însă prostituata a refuzat, întorcând capul și râzând. Atunci Al Șaselea Stăpân a ciocănit cu bețișoarele în masă,

[58] Ceremonie militară organizată în luna a noua a anului, numită și „la căderea brumei", care marca începerea exercițiilor militare de toamnă.

încurajând-o, însă ea s-a mărginit să râdă, neîndrăznind să cânte.

— Fața mea e o jaluzea de bambus, a spus el. Poți să o strângi sau să o lași în jos, după trebuință. Dacă eu vreau să cânți, nu scapi!

Wang Yian a intrat și el în cameră, alăturându-se stăpânului, încât în cele din urmă prostituata a cântat câteva strofe.

— A venit domnul Wang, a anunțat Wang Yian, după ce fata a încetat cântecul.

Sergentul Wang, care își făcea rondul obișnuit, a intrat înăuntru, dar, văzându-l pe domnul Tang, n-a zis nimic. Prostituatele l-au salutat pe sergent, iar el s-a așezat la masă și alte cinci măsuri de băutură au fost aduse. Târziu în noapte, slujitorii din casa unchiului lui Tang au sosit cu lampioane pe care erau scrise caracterele: „Casa generalului".

— Am fost trimiși să vă conducem, Stăpâne, i-au spus domnului Tang.

Al Șaselea Stăpân a ieșit cu Wang Yian. Clientul cel tânăr a trecut în cealaltă încăpere, dar i s-au pretins alți bani, pentru apă și încă multe. Peste o vreme, prostituata s-a spălat pe față și la șezut și a intrat în pat când cocoșii începuseră să trâmbițeze ivirea zorilor.

Primul lucru pe care l-a făcut a doua zi Al Șaselea Stăpân a fost să anunțe că vrea să organizeze un festin pentru cei doi fii ai unchiului său, care urmau să plece la Nanjing. Wang, nu mai putea de bucurie.

— Stăpâne, a izbucnit el, când vin? Chiar în seara asta?

Al Șaselea Stăpân a scos de la brâu ceva argint și i l-a dat lui Wang, poruncindu-i să pregătească șapte feluri de bucate și două de dulciuri.

— Dacă nu ajung, să vii să mai ceri bani.

— Da' de unde! Da' de unde! Vă rog numai să mai chemați cele două fete și pe la alte banchete. Cât despre acest festin, facem noi totul și fără plată. Mai ales că e vorba de fiii Excelenței Sale.

— Bine, bine! Acum vorbești mai pe înțeles! a spus Al Șaselea

Stăpân. Dacă fetele sunt norocoase și se apropie bine de acești doi tineri, nu o să le mai lipsească nimic.

Unchiul meu are casa plină cu lucruri de preț: galbenul la el înseamnă aur, albul - argint, rotundul - perle, și strălucitorul - pietre prețioase! Iar copiii lui, dacă le câștigați inima, or să se înfierbânte și or să azvârle bani cu mâinile amândouă chiar și la servitorii cei mai de jos.

Li Patru, care stătea de o parte, s-a îmbujorat tot de încântare la auzul unor asemenea vești. După ce a ordonat ce să se facă, Al Șaselea Stăpân a plecat. Toată lumea s-a apucat imediat, cu tragere de inimă să pregătească festinul. După-amiază, Al Șaselea Stăpân a venit însoțit de nepoți, care purtau pălării de mătase și încălțări din stofă neagră, cu talpa albă. Unul avea roba roșie, iar celălalt una de un gri deschis, ambele brodate cu aur.

Patru slugi, cu lampioane pe care scria „Casa generalului Tang" și „Licențiat de Nanjing", îi însoțeau, deși soarele lumina puternic. Cei doi tineri au intrat în casă și s-au așezat pe locurile de onoare. Cele două prostituate s-au înclinat în repetate rânduri. Al Șaselea Stăpân a luat loc pe o latură a mesei.

— Frate mai mare, a spus Tang Yu, nepotul mai vârstnic. Ai aici o bancă. De ce nu șezi?

— Sigur, a răspuns Al Șaselea Stăpân. Doream numai să vă întreb: aceste două fete pot să rămână cu noi?

— De ce nu? a răspuns Tang Shi. Spune-le să ia loc.

Cele două prostituate s-au mișcat alene, languros și s-au așezat pe o bancă, apoi și-au scos batistele, ducându-le la gură. Erau toate numai zâmbet.

— Care este vârsta domnișoarelor? le-a întrebat, Tang Yu.

— Șaptesprezece și nouăsprezece ani, a răspuns pentru ele Al Șaselea Stăpân.

Wang Yian a adus ceaiul. Prostituatele au turnat în două cești, au

șters cu batistele stropii de pe pereții exteriori și le-au oferit fraților Tang, care au băut.

— Până când puteți rămâne la noi? s-a interesat Al Șaselea Stăpân.

— Mâine trebuie să vă părăsim. Examinatorul a plecat deja la Nanjing. Cum am mai putea rămâne aici?

În timp ce Al Șaselea Stăpân și Tang Yu discutau, Tang Shi a tras-o pe domnișoara Xi lângă el pe banchetă și a strâns-o în brațe, mângâind-o pe brațe și pe pulpe, înfierbântat. Imediat a fost servită băutura. Închiriaseră un bucătar mahomedan, care le preparase bucate mahomedane: cuiburi de rândunică, rață, pui și pește. Al Șaselea Stăpân a turnat el însuși băutura în pahare și i-a adus iarăși pe cei doi nepoți ai săi pe locurile de onoare, pentru el rezervându-și un loc spre capătul mesei. Prostituatele stăteau față în față. Mâncărurile au început să curgă una după alta. Stingher, Al Șaselea Stăpân a prins să bea.

— Spuneți-mi, când ajungeți în Nanjing, intrați direct în concurs? a întrebat. Pe opt, încă în zori, vor începe apelul cu candidații din Taiping. Până vor ajunge la Yangzhou nu se va face târziu?

— Nici vorbă! a răspuns Tang Yu. Mai întâi vor trage trei salve de tun în curtea Colegiului și vor deschide panerele. După alte trei salve, vor deschide porțile, iar după încă trei salve, va fi dată la o parte Poarta Dragonului. Vor fi nouă salve de tun în total.

— Tunurile lor nu sunt atât de mari ca cele ale tatei, a precizat fratele mai mic.

— Puțin mai mici, diferența nu este prea mare. Deci, mai întâi se trag salvele de tun, a continuat el să prezinte ritualul concursului la nivel provincial, după care se scoate în holul central o masă pe care se ard mirodenii. Primarul orașului Nanjing, în haine proprii ceremoniilor de sacrificiu, prezidează ritualul, stând în picioare și ascunzându-și prețiosul chip sub două umbrele. Unul din secretarii Comisarului pentru finanțe îngenunchează și invocă Spiritul

războiului să fie prezent la ceremonie, iar soldații săi să patruleze prin Colegiu. Umbrelele sunt apoi desfăcute larg și primarul se înclină. Secretarul îngenunchează din nou și invocă Spiritul culturii să ia parte la reuniune, iar soldații acestuia - spiritele cărturarilor câștigători în trecut - să lumineze adunarea.

Al Șaselea Stăpân a lăsat buza în jos, surprins:

— Invitați toate aceste spirite și o mulțime de Buddha! Înseamnă că are loc o adevărată ceremonie!

— Cât sunteți de viteji, a izbucnit doamna Sun, să stați într-un loc unde se adună atâția Buddha! Eu, una, n-aș intra acolo nici moartă!

— Scumpii mei nepoți sunt adevărate stele de pe cer! a replicat grav Al Șaselea Stăpân. Cum să se compare cu niște biete fete!

— După ce este invocat și Spiritul culturii, a continuat Tang Yu, primarul face trei reverențe în fața cerului, iar secretarul, în genunchi, invocă strămoșii noștri reușiți la examene.

— Pe cine anume?

— E vorba numai de spiritele strămoșilor care au câștigat concursurile pe țară și au fost mandarini, a explicat Tang Shi. La ce ar folosi să cheme pe acei bătrâni cărturari care abia dacă reușesc să treacă treapta prefecturală.

— În ușa fiecărei cămăruțe de examen este înfipt un steag roșu, iar lângă podea câte un steag negru, a spus Tang Yu. De ce? Pentru ca sub steagul roșu să se strângă spiritele bune, iar sub cel negru - spiritele malefice. În acest moment al ceremoniei, primarul orașului se așază. „Intrați, spirite binefăcătoare și malefice!" invocă secretarul. La cele două intrări în sală sunt arși bani de hârtie și atunci se simte un suflu vital și spiritele pătrund în zbor și se rânduiesc sub steaguri.

— Amida Buddha! a exclamat doamna Sun. Acum se aleg oamenii buni!

— Un om extraordinar ca unchiul meu, care a câștigat însemnate merite în luptele cu dușmanii la granițe și care a salvat nenumărate

vieți omenești cu mărinimia sa, poate să primească tot atâtea spirite în ajutor. Și atunci cum ar încăpea toate sub un steag roșu?

— Frate Al Șaselea, a pus Tang Yu, ce bine că nu dai examen! Dacă te-ai arăta pe acolo ai fi devorat de spiritele rele!

— Ce vreți să spuneți?

— Uite! La concursul anterior, un licențiat, pe nume Yan, din Yixing, tocmai terminase de redactat al șaptelea eseu și declama cu voce tare ce scrisese, când un curent de aer abia perceptibil a făcut să tremure flacăra lumânării de pe masă, draperia de la intrare s-a tras singură într-o parte și un cap omenesc și-a făcut apariția în fața sa. Yan a privit atent și a recunoscut figura unei prostituate renumite. „Tu ești moartă! a provocat-o licențiatul. Ce cauți aici?" Prostituata îl privea țintă și râdea. Atunci Yan și-a pierdut firea și a lovit cu pumnul în masă. Călimara cu tuș s-a răsturnat peste lucrări, pătându-le îngrozitor. Apoi capul prostituatei a pierit. „A fost semnul sorții", a conchis licențiatul Yan. Bietul de el, și-a strâns lucrările și a plecat din concurs. Afară era furtună și a zăcut trei zile în pat. Eu l-am vizitat imediat după concurs și el mi-a povestit întreaga pățanie. „Vei fi abuzat de ea, i-am spus. Așa se explică prezența ei în sala de examene". Frate Al Șaselea, câte abuzuri ai înfăptuit în viață? Ai curajul să intri în sala de examene?

Cele două fete au aplaudat, râzând în hohote.

— Al Șaselea Stăpân vrea să abuzeze de noi, au zis ele. Dacă intră în sală, noi o să fim spiritele lui rele!

Au mai servit puțin, apoi Al Șaselea Stăpân a îngânat o melodie. Frații Tang au cântat și ei, bătând tactul cu mâinile pe genunchi. Prostituatele au fost în formă. S-au distrat până după miezul nopții, când cei doi nepoți s-au întors acasă însoțiți de lampioanele lor strălucitoare.

Tang Yu și Tang Shi au plecat a doua zi spre Nanjing, iar Al

Șaselea Stăpân i-a condus până la barcă. Cei doi frați erau neliniștiți și încordați din pricina concursului.

— Ce temă crezi că vor propune anul acesta? a întrebat fratele mai mic.

— Bănuiesc că nu poate fi alta decât în legătură cu înfrângerea triburilor Miao de către tata la Guizhou.

— Tema aceasta va fi mai degrabă în orașul Guizhou!

— Atunci va fi una din aceste două teme: recomandarea cărturarilor de talent sau lichidarea taxelor pe cereale. Altceva nu poate fi.

Până la Nanjing, au analizat pe toate fețele situația lor. În port îi aștepta administratorul, care a luat în primire bagajele și le-a dus la locuința lor din Cartierul Pescuitului. Frații Tang au trecut de poarta principală și au urcat la etajul unei clădiri, prin spatele căreia se ajungea la o casă confortabilă alcătuită din trei camere, cu vedere spre râu. S-au așezat și în fața lor, chiar pe malul râului, era o clădire impunătoare, străjuită de balustrade vopsite în lac roșu, cu ferestre mari verzi, prevăzute cu jaluzele de bambus. Casa era locuită de licențiați din diferite ținuturi și se auzea până la ei murmurul recitărilor din clasici.

Frații Tang l-au chemat imediat la ei pe administrator, ordonându-i să le cumpere două noi pălării pătrate și ustensilele necesare la examen: coșuri, recipiente de alamă, corturi, draperii, sobe, foarfeci pentru lumânări și mape pentru rulourile de hârtie - câte două din fiecare[59]. Apoi ei au plecat la Templul Vârful Vulturului, pentru a se înscrie. Drept provizii de mâncare, au comandat: lipii, prăjituri, sâmburi de lotus, fructul ochiului dragonului, *sen shen*, orez, semințe de dovleac, ghimber și rață

[59] Pe toată durata concursului, uneori de câteva zile, candidații nu se puteau întoarce acasă.

conservată.

— Să luăm și medicamentele[60] primite din Guizhou. Sunt bune împotriva nervilor provocați de scrierea greșită a vreunui caracter.

Le-a trebuit o zi întreagă pentru a hotărî tot ce era necesar să ia cu ei și au supravegheat cu atenție pregătirile, conform dictonului: „Când e în joc cariera oficială, nu se pot lăsa lucrurile în voia soartei".

În dimineața zilei a opta, au pus vechile lor pălării pe capul a doi slujitori tineri, care i-au însoțit, fiecare cu câte un coș mare cu lucrurile trebuincioase. În drum spre clădirea unde avea loc concursul, dincolo de podul Huaiqing, erau așezate tarabe, unde cărturari săraci vindeau colecții de eseuri cu coperți roșii și verzi, compilate de Xiao Jinxuan, Zhuke Tianshen, Ji Tianyi, Kuang Zhaoren, Ma Chunshang sau Qu Xianfu. Frații Tang au fost strigați abia spre seară, după cărturarii din Yicheng. Cei doi tineri slujitori au fost opriți la ușă, iar Tang Yu și Tang Shi au fost obligați să-și ducă singuri lucrurile. În interior, sobele fuseseră aprinse pe ambele părți și era lumină ca ziua. Ei s-au așezat jos pe pământ și s-au descălțat, conform regulilor.

— Analizați cu multă atenție! au auzit ei recomandarea examinatorului.

Au intrat în sală cu alți candidați. La cea de a doua ușă au primit temele, apoi au trecut prin Poarta Dragonului și au ocupat fiecare câte o cămăruță. Au ieșit după două zile, extenuați. La masă, a mâncat fiecare câte o rație întreagă și au dormit toată ziua. Sesiunea a treia se sfârșise. În ziua a șaisprezecea, ei au ordonat slugilor să rechiziționeze o trupă de teatru pe baza unor împuterniciri primite de la tatăl lor.

---

[60] Este vorba de *„a wei"*, numele unei plante din care se prepară un medicament recomandat de medicină tradițională chineză drept calmant, stimulator al apetitului etc.

Întâiul sosit a fost ospătarul-șef, care era de religie mahomedană și avea un bucătar priceput. Actorii și-au trimis mai întâi lăzile cu recuzita, urmate de o duzină de lampioane purtând inscripția „Compania Trei Izvoare". Apoi a sosit un bărbat însoțit de un băiat care a prezentat la intrare cartea de vizită. Portarul a dus cartea lui Tang Yu, care a citit: „Bao Tingxi, slujitorul dumneavoastră prea-plecat, cu trupa sa de teatru".

Tang Yu a ordonat să fie introdus în casă.

— Umila mea persoană conduce o trupă modestă, s-a prezentat Bao Tingxi, dar jucăm numai pentru cărturari și oficiali. Ieri am auzit că doriți o trupă de teatru și am venit pentru a vă oferi serviciile mele.

Tang Yu și-a dat seama că are în fața sa un om fin și dotat și l-a reținut la masă. Peste puțin timp, au sosit actorii, care au sacrificat cai de hârtie zeilor culturii și războiului. Frații Tang au îngenuncheat și au prezentat ofrande, apoi s-au așezat la o masă împreună cu Tingxi.

Imediat au sunat gongurile și patru scenete au fost prezentate până a fost servită supa[61]. Se lăsase întunericul și au fost aprinse lampioanele, care răspândeau o lumină plăcută. Pe la miezul nopții, reprezentația a luat sfârșit.

— Actorii mei - niște copii - sunt excelenți acrobați, a spus Bao Tingxi. Dacă doriți, vor face câteva demonstrații, pentru a vă trezi din beție.

Actorii, îmbrăcați cu pelerine largi ori costume strâmte, după nouă modă, au intrat alergând în scenă, făcând tumbe și compunând figuri acrobatice cu trupurile lor. Frații Tang erau încântați.

---

[61] În dinastia Ming, era obiceiul ca spectacolele private propriu-zise să înceapă numai în timpul servirii supei, adică spre sfârșitul mesei.

— Iar acum, a propus Tingxi, voi alege doi băieți care să rămână cu dumneavoastră.

— Dar sunt aproape niște copii, ce știu ei să ne facă gusturile! a obiectat. Tang Yu. Mai bine du-ne într-un local.

— Nimic mai simplu, a răspuns Bao Tingxi. Domnilor, chiar în față, peste râu, se află casa lui Ke Laikuan. Îmi este învățăcel și mai de mult a ieșit primul în concursul organizat pe lac de Al Șaptesprezecelea Domn Du din Tianchang. Dacă dumneavoastră vă veți duce mâine la Ciorapul Apei, mergeți până la firma chirurgului Zhou și chiar lângă ea este casa actorului.

— Are și fete? s-a interesat Tang Shi.

— Pe aproape este faimosul Pavilion Doisprezece, a răspuns Tingxi. Mai bine vă duc acolo.

A doua zi, Tang Yu a pregătit opt cofe de cupru, două carafe cu sânge de capre de munte[62], patru broderii și șase coșulețe cu ceai și a ordonat să fie duse la Ke Laikuan. Tang Yu a ciocănit în ușă. Le-a deschis o slujnică, poftindu-i în casă. Partea din față a casei măsura cât două încăperi, dar fusese transformată și separată în trei camere. În stânga, printr-o ușă, se ajungea la râu. Ke Laikuan, purtând pălărie de voal, robă de culoarea jadului și ținând în mână un evantai, stătea pe terasă, în bătaia vântului. Observându-l pe Tang Yu i s-a adresat simplu:

— Poftiți și luați loc. De unde sunteți?

— Domnul Bao Tingxi mi-a spus ieri că aveți o priveliște frumoasă spre râu, a spus Tang Yu. Acesta este scopul vizitei mele. Am adus și unele daruri neînsemnate, care sper să fie primite.

Slujnica a adus darurile și actorul le-a admirat bucuros.

— Cum aș putea să le accept? a spus. Du-le în casă, i s-a adresat apoi slujnicei, și transmite-i stăpânei să pregătească masa.

---

[62] Medicament tradițional chinezesc.

— Sunt mahomedan, a precizat Tang Yu. Noi nu mâncăm porc.

— Am cumpărat crabi proaspeți de Yangzhou. Nu știu dacă vă plac.

— Mâncarea noastră preferată! Noi suntem din Yangzhou. Unchiul nostru ne-a scris din județul Gaoyao cât de mult îi lipsesc crabii.

— Tatăl Excelenței Voastre este în serviciul împăratului?

— Tatăl meu este guvernator în Guizhou. Eu și fratele meu mai mic am venit în Nanjing, pentru examen.

În timpul acestui schimb de replici, băutura a fost turnată în pahare. O pâclă de ceață densă a învăluit râul și în toate casele s-au aprins lampioanele. Bărcile de pe râu abia înaintau. După câteva pahare, actorul Ke Laikuan a prins roșeață în obraji și, în lumina proiectată de lampioane, el a ridicat o mână fină, tăiată parcă din jad, îndemnându-și musafirul să bea.

— Eu nu mai pot să beau, prefer un ceai, a spus Tang Yu.

Laikuan i-a cerut slujitoarei să ducă platourile cu crabi și fructe, să curețe masa și să pună de ceai. Se simțeau minunat, amândoi, când din stradă s-au auzit glasuri răstite. Ke Laikuan a mers în grabă să vadă ce s-a întâmplat și l-a văzut pe chirurgul Zhou, congestionat la față, blestemând slujnica, fiindcă aruncase cojile crabilor în fața casei lui. Laikuan a ieșit în stradă, să-i vorbească doctorului, însă acesta l-a apostrofat.

— Casă de animale marine! De ce nu țineți resturile la poarta voastră? N-aveți ochi în cap?

Abia s-a potolit această ceartă, că administratorul fraților Tang a cerut să fie primit.

— Stăpâne, v-am căutat peste tot, nenorocitul de mine! s-a văicărit el. N-am știut că sunteți aici.

— Ce-i cu tine? l-a întrebat Tang Yu.

— Al doilea stăpân s-a dus cu acel domn Bao în casa nu-știu-cui

să servească un ceai, pe lângă Templul Vârful Vulturului, dar a fost atacat acolo de niște ticăloși, care i-au sfâșiat veșmintele într-un hal fără hal! Domnul Bao s-a speriat și a rupt-o la fugă, iar Al doilea stăpân e închis în casa aceea și nu-i dau drumul. S-a speriat de moarte! O florăreasă, numită Farmec, se dă drept mătușa fetei și a barat ușa ca Al doilea stăpân să nu poată ieși.

Tang Yu s-a repezit întâi acasă, a luat mai multe lampioane care să-i lumineze calea și a mers întins spre Templul Vârful Vulturului.

— De când n-am mai avut noi zile bune! vorbeau cei care-l prădaseră pe Tang Shi. Fără un câștig gras nu-l dăm din mână!

Tang Yu și-a făcut cu greu loc printre ei, a împins-o pe florăreasă Farmec într-o parte, și dintr-o lovitură a spart ușa. Tang Shi a pășit împleticindu-se spre fratele său. Ticăloșii adunați afară ar fi vrut să-i oprească, însă statura impunătoare a lui Tang Yu și însemnele tatălui lor de pe lampioane le-au tăiat din elan și ei s-au împrăștiat. Cei doi frați s-au întors liniștiți acasă.

Peste vreo douăzeci de zile, când au început să se curețe zidurile la Colegiu, au înțeles că rezultatele vor fi afișate cât de curând. Peste alte două zile, listele au fost puse afară, dar niciunul din frații Tang nu trecuse. O săptămână încheiată au stat închiși în casă, plini de supărare. Apoi s-au dus și și-au luat lucrările, trei de fiecare, și au constatat că nici una nu fusese citită până la capăt. Tang Yu și Tang Shi s-au mâniat, blestemând stupiditatea examinatorilor. La întoarcere i-a întâmpinat o slugă din Guizhou, cu o scrisoare din partea tatălui lor, în care li se cerea să revină acasă, indiferent dacă au obținut sau nu titlul de licențiat provincial.

CAPITOLELE XLIII - XLIV

Tahg Yu și Tang Shi se întorc după puțină vreme în Yicheng, împreună cu tatăl lor, retras din serviciul public. Generalul se dedică pregătirii viitorului lor și hotărăște să angajeze un cărturar de valoare care să-i instruiască în arta de a scrie eseuri.

Yu Youda, din județul Wuhe, licențiat, refuză invitația generalului, care continuă să se intereseze de un cărturar de o aleasă ținută.

Întors acasă, Youda se hotărăște să solicite bani de la un prieten magistrat, pentru a-și putea înmormânta părinții. Magistratul nu-i oferă bani, în schimb îl recomandă să pledeze în favoarea unui criminal. Cu ajutorul magistratului, Youda obține grațierea pârâtului, de la care primește o sută treizeci de *liang* de argint. Frauda judiciară este descoperită, însă este confundat cu fratele său mai mic, Youchong, care exact în acele zile se afla în alt oraș, câștigând al doilea pe listă examenul prefectural.

CAPITOLUL XLV

Într-una din zile, un vânzător de rațe din Wuhe a venit cu o scrisoare, spunând că îi este adresată lui Yu Youda de fratele mai mic al acestuia. Yu Youda a deschis-o și, pe loc, fața i s-a făcut pământie. I-a întins fără o vorbă scrisoarea lui Du Shaoqing, care a citit cele ce urmează:

„În momentul de față, pe aici s-a întâmplat ceva și te rog, frate mai mare, să nu cumva să vii acasă. Am auzit că te afli la vărul Du și cel mai bun lucru este să rămâi acolo liniștit o vreme. După ce eu

voi clarifica lucrurile aici, voi veni eu însumi să te iau acasă".

— Ce s-ar fi putut întâmpla? a întrebat Yu Youda, neliniștit.

— De vreme ce vărul nu spune, de aici nu avem cum să aflăm, l-a calmat Du. Rămâi aici cum îți cere și va veni timpul când vom afla.

Yu Youda a redactat o scrisoare de răspuns: „Până la urmă ce s-a putut petrece? scria el. Frățioare, scrie-mi repede totul în amănunțime, pentru a mă calma. Câtă vreme nu știu despre ce este vorba, nu pot trăi liniștit".

Negustorul a plecat cu scrisoarea de răspuns și i-a dat-o lui Yu Youchong. Acesta tocmai discuta cu un portărel de la Yamen. După ce l-a condus pe consătean, Yu Youchong s-a adresat portărelului:

— Documentul adus cere ridicarea răufăcătorului Yu Youchong. Eu n-am fost nicicând în Wuwei, ce să caut la Yamen?

— Cine să știe dacă ați fost sau nu? Noi, oficialii, căutăm oamenii după semnalmente. Ducem bandiții ori pungașii la Yamen, îi strângem în butuci de lemn și tot nu vorbesc. Care om spune tot adevărul?

Dar Yu Youchong n-a avut ce face și s-a dus la județ. În fața magistratului, a îngenunchеat.

— Excelență, eu nu înțeleg o iotă din această încurcătură. Umilul dumneavoastră discipol n-a fost nicicând în Wuwei.

— Ai fost sau nu, eu n-am de unde să știu, i-a replicat magistratul. Am aici documentul emis din Wuwei. Spui că n-ai fost acolo. Poftim, citește singur.

Magistratul a luat din dosar un document pecetluit cu sigiliu roșu și i-a cerut unui portărel să i-l dea lui Yu Youchong. De cum l-a luat în mână, acesta a citit: „Privind procesul magistratului din Wuwei, care s-a lăsat mituit. Licențiatul Yu Youchong, care a acceptat și el mită, aflându-se în cârdășie cu magistratul, este din județul Wuhe..."

— Excelență, permiteți-mi să vă clarific un lucru. Documentul

vorbește de un licențiat și elevului dumneavoastră i-ar trebui cel puțin zece ani să obțină acest titlu.

Spunând acestea, el înapoie hârtia și se întoarse, gata să plece.

— Nu te grăbi, cărturare Yu! Înțeleg ce spui. Apoi, către slujbași: Există un alt licențiat Yu în acest județ?

— În familia lui este un licențiat, dar are alt nume.

— După cum vedeți Excelență, documentul venit umblă după himere.

Yu dădu iarăși să plece.

— Cărturare, acum ești liber. Confesează-mi-te în scris și mă voi îngriji eu de răspunsul către cei din Wuwei.

Yu Youchong a acceptat să scrie un memoriu în care să se disculpe. Apoi a plecat cu portărelul la o ceainărie; după ce au băut câte o ceașcă de ceai, s-a ridicat iar să plece.

— Unde plecați, domnule Yu? l-a reținut portărelul. Lucrurile s-au clarificat rapid și noi n-am pus bob de orez în gură, deși am făcut un drum lung de la dumneavoastră până la Yamen. Chiar de-ar fi o treabă a împăratului, și tot nu se cade ca eu să mă aleg cu mâinile goale. Unde să mă mai duc?

— Stăpânul tău mi-a spus să redactez o plângere.

— Bine-bine, dar ziceați că sunteți licențiat. Licențiații scriu tot anul pentru alții și când au ei înșiși nevoie se duc să caute pe altcineva? În spatele ceainăriei este o clădire unde licențiații își redactează lucrările. Mergeți și scrieți acolo.

Yu Youchong a fost astfel obligat să meargă cu portărelul în acel loc.

— Domnul Yu vrea să scrie o plângere, s-a adresat portărelul unui om de acolo. Își va redacta singur ciorna, vă rog doar să i-o copiați așa cum trebuie. Dacă nu plătește, necazul va cădea tot asupra mea. Eu trag o fugă până la cârciumă, să-l văd pe omul acela care e închis înăuntru.

Yu a dat mâna cu acel om, apoi a zărit pe cineva care i se părea cunoscut. Omul stătea mai retras, pe o bancă. Pălăria îi era roasă, roba ruptă, în mai multe locuri, iar pantofii abia se mai țineau. L-a recunoscut imediat pe grefierul Tang Santan.

— Bine ai venit, domnule Yu, l-a întâmpinat acesta. Luați loc.

— Ești de mult aici, frate Tang?

— Nu prea. Am mâncat mai devreme cu domnul Fang Al Șaselea, l-am condus până la ieșirea din oraș și abia apoi am venit aici. Am aflat de încurcătura peste care ai dat.

Trăgându-l deoparte, grefierul a continuat, cu voce înceată:

— Domnule Yu, cazul acesta nu poate, fi socotit de felul celor de trădare, dar nu ești departe de o asemenea interpretare. Cine nu știe că fratele tău se află în Nanjing? Din vechime se apreciază că „verdictul local este o evidență de fier" și nu ai altceva de făcut decât să-l atragi pe magistrat de partea ta. Mergi degrabă și discută cu domnul Peng Al Treilea. Toată familia lui e plină de șacali și tigri, numai el are simțul onoarei. Du-te chiar astăzi la el, imploră-l, și să vezi cum îți va răspunde. El e un om bun, deschis, i te poți încredința cu totul. Dacă vrei, pot să vin cu tine. Drept să-ți spun, voi trebuie să vă aveți bine cu șefii din Wuhe și numai fratele tău se poartă prea mândru. Uite, acum ai dat de necaz și n-ai pe nimeni.

— Îți rămân extrem de îndatorat pentru grija ce mi-o porți, i-a răspuns Yu. Ceva mai înainte magistratul mi-a spus să-i duc o plângere. O să văd ce mai am de făcut, dar mai întâi să-i dau plângerea, ca magistratul să o poată trimite în Wuwei.

— Bine, o să te supraveghez în timp ce o scrii.

Yu a redactat plângerea și a depus-o la Yamen. Magistratul a ordonat ca pe baza ei să se facă un răspuns la Wuwei. Iar grefierul i-a cerut lui Yu Youchong destui bani pentru hârtie și pensulă.

După o jumătate de lună, a sosit un document nou, mult mai clar.

„Răufăcătorul Yu Youchong este licențiat din Wuhe. Are vreo

cincizeci de ani și este de talie mijlocie, cu fața albă și barba rară. Pe opt a lunii a patra a fost în Wuwei și s-a întâlnit cu Feng Ying la Templul Chenghuang să mușamalizeze o crimă. Pe data de unsprezece s-a dus la prefectură să aranjeze treburile, iar pe șaisprezece, după ce sentința a fost dată, Feng Ying a organizat un banchet la templu și a împărțit patru sute de *liang* de argint la trei oameni. Lui Yu Youchong i-au revenit o sută treizeci și trei de *liang* și ceva. Pe douăzeci și opt ale lunii, el a plecat de la prefectură spre Wuhe, trecând prin Nanjing. Putem dovedi că a luat mită, deci omul există. Cazul este grav, legea nefiind încă aplicată unui răufăcător. Se cuvine să îl căutați în tot județul și să-l trimiteți aici sub arest, pentru a putea închide cazul. Urgent! Foarte urgent!"

După ce a citit documentul, magistratul a trimis din nou după Yu Youchong.

— Răspunsul nostru este acum și mai simplu, a îndrăznit Yu. Rog pe Excelența Voastră să-mi fie jude; vă voi trimite o nouă plângere.

Apoi s-a dus degrabă acasă și a redactat memoriul.

— Cumnate, i-a spus Zhao Linshu, fratele soției sale, nu e bine ce faci! E limpede că el este amestecat în această treabă murdară și, oricum am suci-o, documentele or să cadă peste noi ca zăpada din cer; de ce să iei vina asupra ta? Spune mai bine adevărul adevărat, cum că fratele tău mai mare se află în Nanjing. Ei vor trimite acolo după el și tu vei fi scos din cauză. „Copilul care nu plânge, nu suge"; de ce „să-ți pui singur în cap coșciugul altuia și să urli degeaba?"

— E necazul fratelui meu și acest fapt mă privește și pe mine, i-a replicat Yu. Nu-ți face griji.

— Bine, nu mă mai amestec, a acceptat Zhao. Trebuie însă să-ți spun că fratele tău nu se poartă prea bine, mereu ofensează pe câte cineva. Uite, să-i luăm numai pe domnii Peng Al Treilea și Fang Al Șaselea, negustori cu dare de mână. Sunt mână în mână cu

magistrul Wang, iar fratele tău își bate joc de ei. Acum vreo două zile, domnul Fang Al Doilea a devenit ginerele domnului Peng, proaspăt câștigător la examenele din capitală. Căsătoria a fost aranjată chiar de magistrat, au fixat nuntă pe trei ale lunii viitoare. Acest Peng nici nu trebuie să-i pună prea multe în cârcă fratelui tău, magistratul se va mulțumi cu o învinuire oricât de mică. Și dacă magistratul Wang se înfurie, va spune că ai ascuns un răufăcător și o să fie rău de tine. Ascultă-mă pe mine, că te învăț de bine!

— Le mai trimit această nouă plângere. Dacă mă vor încolți, le voi spune adevărul.

— O să ceri ajutorul domnului Peng?

— Mai așteaptă puțin, a răspuns Yu zâmbind.

Văzând că nu-l poate convinge, Zhao Linshu a plecat.

Yu Youchong a dus o nouă plângere la Yamen, după care magistratul a transmis în Wuwei următorul răspuns: „Documentul onorabilei prefecturi scrie: «Răufăcătorul Yu Youchong este licențiat din Wuhe. Are vreo cincizeci de ani, este de talie mijlocie, cu fața albă și barba rară. Pe opt a lunii a patra, el a fost în Wuwei și s-a întâlnit cu Feng Ying la Templul Chonghuang să mușamalizeze o crimă. Pe data de unsprezece s-a dus la prefectură să aranjeze treburile iar pe șaisprezece, după ce sentința a fost dată, Feng Ying a organizat un banchet la templu și a împărțit patru sute de *liang* de argint la trei oameni. Lui Yu Youchong i-au revenit o sută treizeci de *liang* și ceva. Pe douăzeci și opt ale lunii el a plecat de la prefectură spre Wuhe, trecând prin Nanjing. Putem dovedi că a luat mită, deci omul există. Cazul este grav, legea nefiind aplicată unui răufăcător...» La primirea acestui document, am trimis imediat după licențiat. Pe baza plângerii lui, relatăm: Cărturarul Yu Youchong are patruzeci și patru de ani, este de mărime mijlocie, are fața marcată de vărsat, barba rară. Încă nu a fost numit licențiat plin și este încă unul plătit. Pe opt ale lunii a patra din acest an Examinatorul

imperial s-a dus la Fengyang; a doua zi s-a rugat în templu și a aprins santal, a treia zi a făcut anunțul pentru examene, iar pe data de unsprezece a examinat opt candidați. Yu Youchong a participat la examen. Pe cincisprezece au fost anunțate rezultatele și Yu Youchong a trecut; a doua zi a fost din nou examinat și a ieșit pe locul al doilea. Pe douăzeci și patru l-a condus pe Examinator și apoi s-a întors acasă, la studiile sale. Cum putea să dea examen în Fengyang și tot el să ia mită în Wuwei? Am confruntat declarațiile lui cu înregistrarea făcută la examen și este fără nici un dubiu că a dat examen în Fengyang și deci nu putea să comită în același timp fărădelegi în Wuwei. Pe această bază, nu-l putem aresta. Ne temem că nu cumva un criminal să-i fi folosit numele. Comunicăm cele de mai sus pentru a căuta vinovatul în altă parte și a putea încheia cazul."

După trimiterea acestui răspuns, n-a mai sosit nici o altă știre de la Wuwei. Yu Youchong s-a simțit de parcă i s-ar fi luat o piatră de pe inimă și s-a grăbit să-i scrie fratelui său mai mare, cerându-i să se întoarcă acasă. Ajuns acasă, acesta l-a întrebat totul în amănunțime.

— Ai pus atâta suflet, frățioare! Cât ai cheltuit pe la Yamen? a întrebat el.

— Ce întrebare este aceasta? a replicat fratele mai mic. O să folosim banii aduși de tine pentru înmormântarea părinților.

Peste câteva zile, frații Yu s-au hotărât să-l viziteze pe maestrul în geomancie[63] Zhang Yunfeng. S-a nimerit ca o rudă să-i invite la o petrecere. Plecând de acasă, ei au trecut mai întâi să-l salute pe Zhang Yunfeng și abia pe urmă s-au dus să se ospăteze. Era o petrecere în familie, fără străini; mai fuseseră invitați numai verii lor, Yu Fu și Yu Yin. Cei adunați s-au grăbit să se încline în fața lor, apoi

[63] Pretinsă artă de a prezice viitorul cu ajutorul unor puncte trasate pe pământ sau prin analiza unor grămăjoare de pământ aruncate.

s-au așezat și au prins să schimbe noutăți.

— Magistratul Wang ia azi masa la familia Peng, a spus Yu Fu.

— N-am auzit să se fi întors, a intervenit gazda, așezată în coada mesei. Abia și-a trimis noua carte de vizită.

— Domnul Peng Al Patrulea va fi examinator șef, a anunțat Yu Yin. Am auzit că, la plecarea de la curte, împăratul l-ar fi pălmuit pentru o vorbă deplasată.

— N-avea cum să spună o vorbă deplasată, de vreme ce el îndrugă tot timpul numai prostii, a remarcat Yu Youda râzând. Iar împăratul stătea atât de departe de el, încât n-ar fi avut cum să-l atingă.

— Ei... a bâiguit Yu Yin, roșindu-se. Peng a ajuns mare mandarin, este în conducerea Academiei Hanlin și răspunde de casa prințului moștenitor. Este zilnic în pavilioanele private ale curții pentru a se ocupa cu aceste lucruri. Dacă dă vreun răspuns greșit, desigur că împăratul îl poate pălmui. Parcă împăratului îi este frică de el?

— Ai auzit cumva că primarul din Nanjing a fost chemat la Beijing? l-a întrebat gazda pe Yu Youda.

Și înainte ca Yu Youda să răspundă, Yu Fu s-a grăbit să precizeze:

— Aici este tot mâna lui Peng Al Patrulea. Într-una din zile, împăratul a întrebat dacă nu e cazul ca primarul Nanjingului să fie schimbat. Peng ar fi vrut să-l recomande pe Tang Zou, un cirac de-al său, și a spus că a venit, într-adevăr, timpul să fie schimbat. Dar fiindu-i frică să nu-l supere pe primar, i-a scris, invitându-l să meargă în audiență la împărat. Iată de ce acesta a plecat la Beijing.

— Academicienii Hanlin nu pot hotărî în numirea marilor mandarini, a zis Yu Youchong. Eu mă îndoiesc de veridicitatea acestei știri.

— Bine, dar însuși magistratul Wang a spus acestea, a replicat Yu Yin. Trebuie să fie adevărate.

În acest moment, masa a fost servită. Se pregătiseră cu totul nouă

bucate: carne cu conopidă, pește fript, pui cu orez, omletă, creveți cu ceapă, *ren shen* conservat, sâmburi de dovleac, soia friptă și rodii. Un vas de lut cu băutură de orez fermentat, închis ermetic, fusese cufundat în apă fierbinte.

Au mâncat, au băut, apoi gazda a dispărut în camerele interioare și s-a întors cu o traistă de pânză roșie, cu cordon roșu, din care a scos câțiva bulgări de pământ.

— Vă întreb, s-a adresat el lui Yu Fu și Yu Yin, dacă acest pământ din deal este bun sau nu.

— Când l-ai adus? l-a întrebat Yu Youchong.

— Alaltăieri.

Yu Fu era gata să deschidă traista să se uite la acel pământ.

— Lasă-mă pe mine, a spus Yu Yin, și i-a smuls traista din mână.

A luat un bulgăre de pământ, l-a așezat în fața lui, a răsucit capul să-l privească pieziș, din partea dreaptă, apoi din stângă, a scobit cu degetele câteva fărâme și le-a pus pe limbă, mestecându-le îndelung.

— Ce zici de acest pământ, frate al patrulea? a întrebat el în cele din urmă, trecându-i lui Yu Fu bulgărele de pământ.

Yu Fu a sucit bulgărele în lumină, pe toate fețele, revenind, și iarăși privindu-l cu atenție; a băgat apoi o fărâmă în gură și, cu ochii închiși, cu gura strânsă, a prins s-o amestece. După un timp, a deschis ochii și i-a ațintit iarăși pe acel bulgăre, l-a dus la nas și l-a mirosit pe îndelete.

— Nu e bun, a diagnosticat el.

— Pentru cimitir e bun? s-a supărat gazda.

— Nici vorbă, a replicat Yu Fu. Dacă bagi pe cineva din ai casei în el, veți sărăci!

— Eu am plecat de acasă acum vreo zece ani și mai bine, a intervenit Yu Youda. Nu știam că ați ajuns atât de pricepuți în cunoașterea solului.

— Ca să fiu sincer, dacă eu și fratele meu ne-am spus părerea,

apoi așa este!

— Din ce parte e adus pământul acesta?

— De la mormântul unchiului nostru al patrulea. Au în vedere să mute mormântul, a spus Yu Youchong, arătând spre gazdă.

— Bine, dar unchiul al patrulea zace acolo de peste douăzeci de ani! Familia lui o duce bine, de ce să-l mutați?

— Ce vorbă este aceasta, frate? a intervenit Yu Yin. Locul trage apă și e plin de furnici. Cât de oribil trebuie să fie un fiu care își îngroapă tatăl într-un asemenea loc.

— Și acum unde vă gândiți să-l duceți?

— N-am hotărât, a precizat Yu Yin. Noi l-am găsit un loc bun la Trei Culmi.

A mutat într-o parte două platouri cu mâncare, a băgat degetul în vasul cu băutură și a trasat pe masă un cerc.

— Privește, frate! Acesta să zicem că ar fi Trei Culmi. Versantul vine de departe, din partea aceea! Începe tocmai de la Muntele Pukou, într-o configurație minunată; un vârf, o culme, o culme, un deal, un deal, o creastă de pământ. E răsucit bine, în toate părțile, parcă ar cădea de-a berbeleacul. Se încolăcește apoi cu Dealul lui Zhou, ca un dragon șerpuind peste câmpie. Mai încolo vin alte vârfuri, alte culmi, vreo câteva zeci cu totul, formând acea configurație numită de locuitori „Lotusul ieșind din apă".

Sluga a adus cinci boluri mari cu tăiței fierbinți. Gazda le-a spus să pună peste ei zarzavaturi și carne tăiată în fâșii înguste și aflată pe masă, la discreție, soia și oțet. Au început să mănânce.

Yu Yin a mâncat o vreme, apoi a încolăcit doi tăiței pe masă în fața lui, în forma unui dragon.

— Locul acesta o să nască un câștigător la examenele de la Palat, a spus el în cele din urmă. Folosiți-l ca cimitir și dacă va ieși cineva din familie pe locul al doilea, să-mi scoateți amândoi ochii!

— Dacă folosesc locul va fi bine? a întrebat gazda.

— Te mai îndoiești? Categoric! Și încă va rodi repede, nici nu trebuie așteptat prea mulți ani! a spus Yu Fu.

— Folosește locul și totul îți va merge bine! a declarat Yu Yin.

— La Nanjing se spunea că la alegerea locului pentru mormânt e bine să te gândești numai să fie odihnitor pentru părinți, a replicat Yu Youda. Toate teoriile acestea despre prosperitatea descendenților erau considerate inutile.

— Nici vorbă, s-a repezit Yu Yin. Știți unde este cimitirul familiei Peng? Gheara unui dragon e prinsă chiar în stânga mormântului tatălui lor și uite că Peng al Patrulea a ajuns mare. Vrei să spui că nu e gheara dragonului? Dacă nu mă crezi, frate mai mare, te voi duce mâine să te convingi.

Au băut câteva pahare și s-au ridicat, mulțumind gazdei. O slugă le-a luminat calea cu un felinar până acasă și fiecare s-a dus direct la culcare.

— Ce părere ai despre cele spuse de verii noștri ieri? l-a întrebat a doua zi Yu Youda pe Yu Youchong.

— Au vorbit frumos, dar ei n-au studiat cu un specialist de renume. În ce ne privește, e bine să-l consultăm pe Zhang Yunfeng.

— Ai dreptate.

A doua zi, frații Yu au pregătit un ospăț, la care l-au invitat pe Zhang Yunfeng.

— Ați fost întotdeauna buni cu mine, a spus maestrul în geomancie[64]. Cum să nu-mi pun tot sufletul, acum, când îmi cereți sfatul în legătură cu înhumarea părinților?

— Suntem niște cărturari săraci, a replicat Yu Youda, sperăm să

[64] *Geomanția* (greacă *γεωμαντεία*, adică divinația pământului) este o pseudoștiință care prezice viitorul cu ajutorul unor puncte trasate pe pământ sau prin analiza unor grămăjoare de pământ. Ea se mai ocupă cu studiul viitorului analizând nisipul, pietrele sau scoicile de pe pământ.

treceți cu vederea unele lipsuri.

— Noi avem în vedere numai înmormântarea cum se cuvine a părinților, a adăugat Yu Youchong. Iată de ce v-am chemat astăzi. Nu ne gândim să ne îmbogățim, nici să ajungem mari mandarini. Vă vom fi recunoscători numai dacă locul va fi uscat și cald, fără vânt și gândaci.

Zhang Yunfeng le-a promis ascultare și peste câteva zile a găsit un loc în spatele cimitirului lor strămoșesc. Frații Yu s-au dus să vadă locul, l-au cumpărat de la proprietar în schimbul a douăzeci de *liang* de argint și apoi l-au rugat pe Zhang să aleagă o zi favorabilă.

Înainte de a se stabili data înmormântării, neavând ce face, Yu Youda a cumpărat două vase cu băutură și șase sau șapte platouri cu mâncare, gândindu-se să se ospăteze împreună cu fratele său.

În seara aceea însă, au primit o invitație scrisă de la domnul Yu Liang din satul lor:

„Am pregătit o masă simplă și am plăcerea să vă rog să-mi țineți companie în această seară. Sper să nu mă refuzați. Yu Liang".

— Bine, i-a spus Yu Youda slugii care a adus invitația. Transmite-i stăpânului tău respectele noastre. Vom veni îndată.

Imediat însă un nou mesager, trimis de fabricantul de băuturi, originar din Suzhou, i-a invitat să facă o baie.

— Ling Feng o să ne rețină și el la masă, a spus Yu Youda. Eu zic să mergem întâi la el și apoi la vărul Yu.

Ajunși la poarta acestuia, cei doi frați au fost surprinși de strigătele și zgomotele dinăuntru. Ling Feng nu-și adusese familia cu el și luase pe lângă casă două femei de la țară. Pe urmă devenise un obicei în Wuhe ca bărbații să se culce cu femeile acelea. Chiar și la banchetele organizate de familii respectabile, când venea vorba despre acest obicei, toată lumea se înveselea și se pornea pe râs, negăsind nimic rușinos. Dar cele două slugi ajunseseră să se gelozească între ele. Fiecare credea despre cealaltă că obținea mai

mulți bani de la stăpân și certurile se țineau lanț. Acum se dăduseră amândouă în vileag, admițând că se culcaseră cu asistentul lui Ling Feng, acesta se amestecase și el și femeile se porniseră să spargă tot ce apucau: farfuriile, bolurile și platourile din bucătărie, până și căzile de baie le spărseseră sau le întorseseră cu susul în jos. Frații Yu n-au făcut baie și nici nu s-au ospătat. După ce au pierdut o grămadă de timp încercând să-l calmeze și-au luat rămas bun de la stăpân. Ling Feng era foarte jenat, și-a cerut scuze insistent, de nenumărate ori, promițând că îi va invita din nou, cât de curând.

De la Ling Feng s-au dus direct la Yu Liang, însă au ajuns prea târziu. Banchetul luase sfârșit și porțile erau încuiate.

— Frate al Doilea, a propus Yu Youda râzând, până la urmă haidem acasă. Ne așteaptă propriile noastre bucate.

Yu Youchong a izbucnit și el în râs și s-au dus acasă. Cum au ajuns, au căutat imediat băutura și mâncarea, dar se ospătaseră mai înainte propriile lor neveste, știindu-i plecați. În bucătărie găsiseră numai vasele goale.

— Trei ospețe ne-au îmbiat în această seară, a conchis Yu Youda, însă am rămas flămânzi. Totul este predestinat pe lumea aceasta!

Au mâncat niște legume, au băut ceai și s-au dus să se odihnească.

Pe la al patrulea ceas din noapte, au fost treziți de strigătele puternice care veneau de dincolo de poartă. Pe fereastră răzbăteau lumini roșietice și au înțeles că gospodăria vecinilor luase foc. Și-au pus în grabă robele pe ei și au rugat lumea să-i ajute să ducă la loc sigur sicriele părinților. Focul a ars din temelii două case din vecini și a putut fi stins abia în zori. Sicriele fuseseră așezate în drum.

Era o superstiție în Wuhe, după care un sicriu care a fost trecut pragul casei nu mai poate fi dus înapoi, altfel familia va sărăci. Acum rudele și cunoscuții i-au sfătuit pe frații Yu să ducă sicriele pe munte, urmând să le îngroape într-o zi favorabilă.

— Să ne înmormântăm părinții cum se cuvine, a propus Yu

Youda. Mai întâi trebuie să anunțăm templul, apoi să aducem sacrificii la templul strămoșilor, pentru a ne lua rămas bun de la spiritele lor, să invităm rudele și prietenii apropiați. Nu putem să privim acest lucru atât de ușor! Vreau să spun că e bine să ducem din nou sicriele în casă și să alegem o zi favorabilă pentru ceremonia înmormântării.

— Fără îndoială, a aprobat Yu Youchong. Dacă va sărăci cineva, vom fi noi doi, fiii lor!

N-au ascultat pe nimeni și au pus oamenii să ducă sicriele înapoi în casă.

Când Zhong Yunfeng a stabilit ziua propice înmormântării, au făcut totul așa cum glăsuiau regulile străbune. Veniseră oameni din tot județul, până și familia Du din Tianchang trimisese pe cineva la înmormântare. Vestea s-a răspândit cu repeziciune: „Frații Yu au înnebunit, se spunea. Să caute ei necazul cu lumânarea!"

CAPITOLUL XLVI

După ce Yu Youda și-a înmormântat părinții, el i-a spus fratelui său mai mic că se duce la Nanjing să-i mulțumească domnului Du Shaoqing și, fiindcă i se terminaseră banii, să caute un post de meditator. Și-a împachetat lucrurile, și-a luat rămas bun de la Yu Youchong, a traversat Fluviul Albastru și a ajuns la casa domnului Du, aflată pe țărmul fluviului. Întrebat despre proces, el a povestit tot ce se întâmplase, iar Shaoqing a fost foarte impresionat de comportarea lui Yu Youchong. Pe când ei discutau, a fost anunțat domnul Tang din Yicheng, care venise în vizită. Yu s-a interesat cine era.

— E omul care a cerut să-i meditezi fiii, a zis Du. Poți fi și

dumneata prezent la întâlnire.

Înăuntru a intrat generalul Tang, i-a salutat și s-a așezat.

— Când am avut prilejul să vă întâlnesc alaltăieri, Shaoqing, în casa dr. Yu, am simțit că toate sentimentele meschine mă părăsesc în prezența dumneavoastră, a spus Tang. Am venit și ieri la dumneavoastră dar v-am aflat plecat, așa că a trebuit să aștept nerăbdător o zi întreagă, până să vă văd din nou. Care este numele acestui onorabil domn?

— El este vărul meu Yu Youda, a spus Du. Anul trecut l-ați invitat să vă fie meditator.

— Nu m-am așteptat să cunosc astăzi un alt cărturar remarcabil. Generalul era încântat. Este o adevărată plăcere!

S-a înclinat iarăși, apoi s-a așezat.

— Domnule, a zis Yu Youda, după ce ați săvârșit atâtea pentru țară, trăiți acum retras și păstrați discreție în privința faptelor dumneavoastră strălucite. Astfel se comportau și marii generali din vechime!

— N-am de ales, a replicat Tang. Rememorând trecutul, îmi dau seama că am fost oarecum prea impulsiv și n-am făcut nimic pentru stat, pur și simplu jignindu-mi colegii. Nu-mi folosesc la nimic regretele de acum.

— Lumea știe ce trebuie să creadă, a răspuns Yu. Nu este cazul să vă subestimați, domnule.

— Pot să vă întreb ce vă aduce aici, unchiule? a întrebat Du. Unde stați?

— Nu aveam nimic de făcut acasă, așa că am hotărât să vin la Nanjing să întâlnesc câțiva oameni talentați. Stau la Templul Favorii Imperiale. Intenționez să-mi prezint omagiile dr. Yu, domnului Zhuang și nepotului său.

După ce a băut ceaiul, generalul și-a luat rămas bun, iar ceilalți doi l-au însoțit până la lectică. Yu a mai rămas o vreme la Du.

Când a ajuns generalul Tang la Colegiul Imperial și și-a prezentat cartea de vizită, i s-a spus că dr. Yu, era plecat. S-a dus atunci mai departe la Podul Porții de Nord să îl vadă pe Zhuang Zhuojiang, care l-a invitat înăuntru îndată ce i s-a înfățișat cartea de vizită. Tang a coborât și a intrat în camera principală. Când a venit și gazda, și-au făcut plecăciuni și s-au așezat, spunându-și unul altuia cât de fericiți erau pentru întâlnire. Apoi Tang a menționat intenția sa de a-i face o vizită lui Zhuang Shaokuang la Lacul Lotusului.

— Se nimerește să fie aici, a zis Zhuang. V-ar face plăcere să-l întâlniți?

— Nimic nu mi-ar face mai mare plăcere, a răspuns Tang.

Zhuang i-a poruncit unui servitor să-l invite pe unchiul său. Îndată Zhuang Shaokuang a intrat, l-a salutat pe Tang și a luat loc. Atunci s-a servit ceaiul.

— Din fericire ați venit tocmai înaintea plecării dr. Yu, i-a spus Zhuang Shaokuang lui Tang. Festivalul este aproape. De ce n-am pune la cale o petrecere și să ne luăm rămas bun de la dr. Yu? Ne putem bucura împreună de o zi plăcută.

— O idee excelentă, a zis Zhuang Zhuojiang. Ne putem întâlni cu toții aici, la data respectivă.

Curând, Tang s-a ridicat să plece.

— Vă voi vedea iarăși nu peste mult timp, la această adunare, a spus el. Atunci vom putea vorbi mai multe.

Cei doi l-au condus până afară. Generalul i-a vizitat și pe Chi Hengshan și pe Wu Shu. Servitorul lui Zhuang Zhuojiang i-a dus lui Tang cinci *liang* în loc de ospăț și trei zile mai târziu intendentul lui Zhuang a sosit cu o invitație, solicitând musafirilor să fie acolo de vreme. Zhuang Zhuojiang îi aștepta, iar Zhuang Shaokuang sosise deja. Foarte curând au venit și Chi Hengshan, Wu Shu și Du Shaoqing. Zhuang Zhoujiang curățase un pavilion spațios, care era înconjurat pe toate părțile de crizanteme. Era ziua a cincea a lunii a

noua; vremea era uscată și limpede. Îmbrăcați cu robe căptușite, ei flecăreau și sorbeau ceai, când s-au ivit generalul Tang, căpitanul Xiao Yunxian și dr. Yu. Ceilalți i-au primit înăuntru, și după ce au făcut plecăciunile s-au așezat cu toții.

— Venim din multe părți diferite ale țării, a spus Tang, și suntem norocoși să luăm parte la adunarea unor asemenea oameni iluștri. Această întâlnire a fost în mod sigur predestinată! Îmi pare numai rău că dr. Yu va pleca cât de curând, și mă întreb când vom avea plăcerea să-l întâlnim din nou.

— Umila mea casă este onorată de prezența unor așa mulți cetățeni remarcabili, a zis Zhuang Zhuojiang. Ar trebui și stelele de pe cer să o spună că celebritățile de la sute de *li* din jur sunt aici.

Odată așezați, un servitor a intrat cu ceaiul. Când bolurile au fost descoperite, ceaiul arăta tot la fel de limpede ca apa; dar el răspândea o aromă rară, și frunzele pluteau la suprafață. După el, s-a servit niște ceai de Tiandu. Și deși frunzele lui fuseseră păstrate mai mult de un an, această băutură era chiar și mai parfumată decât prima.

— Pe timpul când dumneavoastră amândoi, domnilor, ați fost în armată, a spus dr. Yu cu un zâmbet, mă îndoiesc că v-au căzut vreodată ochii pe un asemenea ceai.

— Fără să vorbesc deloc de armată, a răspuns Xiao Yunxian, în cei șase ani ai mei petrecuți în orașul Arțarul Verde, m-am crezut mai mult decât norocos că beam apă proaspătă - era cu mult mai bine decât miasmele bălegarului de cal.

— Așadar este adevărat că apa și iarba din orașul Arțarul Verde sunt suficiente pentru cineva vreo câțiva ani, a zis Tang.

— Căpitanul Xiao nu este nici mai mult nici mai puțin decât chiar perechea legendarului Cui Hao[65], a spus Zhuang Shaokuang.

---

[65] Cărturar celebru și strateg militar din secolul al V-lea.

— Condițiile se pot schimba de la o generație la alta, a remarcat Chi.

— Prim miniștrii și generalii ar trebui să fie cărturari, a zis Du. Dacă nu prin învățătura sa, cum putea altfel căpitanul Xiao să izbutească atâtea?

— Ceea ce găsesc eu foarte amuzant, a spus Wu Shu, este faptul că ei, comandanții de la graniță, nici măcar nu aveau habar că se găsea acolo iarbă ori apă, însă funcționarii din capitală o știau prea bine, mai ales când fixau prețurile. Apoi erau miniștrii din capitală ori, dimpotrivă, funcționarii lor, cei care cunoșteau toate acestea. Dacă miniștrii sunt atât de atotștiutori nu e de mirare că în fața Curții ei se bucură de o mai mare considerație decât militarii; pe de altă parte, dacă funcționarii sunt aceia care fac controalele, acestea arată cât de esențial este sistemul birocratic.

La asemenea cuvinte, a izbucnit un râs general.

Muzica s-a oprit și ei au luat loc la masă. Când instrumentiștii au venit înăuntru să-și prezinte omagiile, Zhuang Feixun s-a ridicat în picioare și a spus:

— Cum dumneavoastră, domnilor, ne sunteți oaspeți astăzi, am, angajat nouăsprezece actori faimoși de pe Lista Grădinii cu Peri și sper ca fiecare din dumneavoastră să numească o scenă pentru a fi jucată.

— Ce este Lista Grădinii cu Peri? a întrebat dr. Yu.

Yu Youda a descris competiția romantică, pe care Du Shenqing o ținuse pe lacul Moqiu și au râs toți cu poftă.

— A intrat deja prea cinstitul dumneavoastră văr în minister? l-a întrebat Tang pe Du.

Du i-a răspuns afirmativ.

— Judecata lui Shenqing era foarte dreaptă și plină de discernământ, a spus Wu Shu. Mi-e teamă numai că după ce a ajuns în conducere și a devenit examinator șef, el își va pierde talentul

autentic când va nota lucrările candidaților.

Ceilalți au râs iarăși. Au ospătat până la amurg, până ce spectacolul a luat sfârșit și atunci au plecat acasă. Zhuang Zhuojiang a găsit un artist priceput care a pictat acest ospăț de adio, și toți musafirii au scris poezii. Pe urmă fiecare i-a trimis în dar tot felul de bunătăți lui dr. Yu, în semn de rămas bun.

Peste o mie de familii din Nanjing și-au luat adio de la dr. Yu, care devenind prea obosit de toate acestea nu mai voia să-i permită nimănui să-l viziteze pe corabie. El a închiriat o bărcuță și a urcat pe ea la Poarta Shuixi, îngăduindu-i numai lui Du Shaoqing singur să vină să-l conducă.

— Când vei fi plecat unchiule, i-a spus Du, nu voi mai avea pe nimeni cui să mă adresez.

Dr. Yu nu și-a putut opri tristețea. L-a invitat pe Du în cabină.

— Îți pot vorbi deschis, Shaoqing, a spus el. Eram un cărturar sărac, dar în ultimii șase sau șapte ani petrecuți în Nanjing am economisit îndeajuns pentru a cumpăra o orezărie cu o recoltă de șaizeci de baniț pe an. Acum pot fi numit în vreun minister, ori pot fi făcut prefect sau magistrat. Voi rămâne la postul meu doi sau trei ani cel mult și voi strânge bani să cumpăr un alt lot de pământ de vreo patruzeci de baniț de orez pe an. Atunci soția și cu mine nu vom mai duce grija zilei de mâine și aceasta mi-e de ajuns. Nu mă preocupă fiul și nici copiii lui, fiindcă pe lângă învățătura operelor clasice i-am predat medicina, astfel ca să-și câștige singur traiul. De ce aș fi dregător? Îți voi scrie constant.

Apoi, vărsând lacrimi, ei s-au despărțit. Du a coborât pe țărm și nu a plecat până ce barca nu s-a pierdut din vedere. Acasă, Du i-a povestit lui Yu Youda, care stătea la el, tot ce-i spusese dr. Yu.

— „Refractar avansării, bucuros să se retragă", el este unul din aristocrații adevărați ai Naturii, a declarat Yu cu admirație. Dacă vom ajunge cândva demnitari, el ar trebui să ne fie model.

S-au minunat amândoi de dr. Yu.

În seara aceea a sosit o scrisoare din partea lui Yu Youchong, care îi cerea fratelui să se întoarcă acasă. „Meditatorul pe care vărul nostru Yu Liang l-a chemat, a plecat", scria el... Yu dorește ca tu să-i prepari fiul și ar vrea să faci acest lucru cât mai curând. Întoarce-te cât de repede poți".

Yu Youda i-a explicat situația lui Du, și i-a spus că trebuie să plece. A doua zi și-a făcut bagajul și a traversat Fluviul Albastru. Du l-a condus, apoi s-a întors singur acasă.

De cum a călcat Yu Youda pragul, fratele său l-a întâmpinat, înmânându-i această notă: „Cu respect, Yu Liang îl roagă pe vărul său Yu Youda să fie meditator fiului lui pentru un salariu de patruzeci de *liang* pe an, cu darurile suplimentare de sărbători".

În ziua următoare, Yu s-a dus să-i întoarcă vizita lui Yu Liang. Acesta l-a salutat și a fost încântat să-l vadă. După ce au făcut plecăciunile și s-au așezat, un servitor a adus ceaiul.

— Fiul meu este un băiat stupid, i-a spus Yu Liang, care n-a făcut nici un fel de carte de mic copil. Doresc de ani întregi să-i predai, vere; dar tu ai fost totdeauna plecat. Spre norocul fiului meu, acum ești în sfârșit acasă. Familia ta și a mea au dat cu grămada absolvenți provinciali și naționali de succes - aceasta înseamnă un lucru minor pentru noi. Dar mai presus de toate, sub instruirea ta, doresc ca fiul meu să preia caracterul tău moral. Acesta este lucrul cel mai important.

— Sunt vârstnic și aiurit, a răspuns Yu. Familiile noastre sunt foarte apropiate, dar tu îmi pari singurul binevoitor. Socotindu-l pe fiul tău ca pe propriu-mi copil, îl voi învăța cu siguranță tot ce îmi stă în puteri. În privința examenelor provinciale și metropolitane, cum eu însumi nu le-am trecut, nu-i pot fi cel mai bun profesor. Iar dacă e vorba de caracter moral, fiul tău are bună tradiție a familiei

voastre care să-l îndrume; aici nu e nimic de adăugat.

La aceasta au chicotit amândoi. Apoi a fost aleasă o zi norocoasă pentru ca noul meditator să-și preia îndatoririle. Yu s-a sculat devreme în dimineața aceea și tânărul Yu Liang a venit să-și aducă omagiile. El era un băiat foarte inteligent. Yu Liang l-a însoțit pe Yu în clasă și acolo învățătorul s-a așezat. Yu Liang l-a părăsit, retrăgându-se în camera sa de lucru.

Aproape imediat, portarul a adus un musafir. Acesta era fratele lui Tang Yu, Tang Shi, care trecuse ultimul examen provincial pentru demnitarii civili, și care intrase în colegiu în același an cu Yu Liang. Venise astăzi să-i țină companie noului meditator. Yu Liang l-a invitat să ia loc și i-a oferit ceai.

— Așadar, de azi, fiul tău și-a început studiile! a spus Tang.

— Da.

— Acest profesor este excelent, însă nu prea are răbdare, și se ocupă de subiecte diverse în detrimentul studiilor recomandate. Deși domnul Yu nu se face vinovat de practicile cele mai rele ale cărturarilor moderni, lui îi place să-i imite pe cărturarii de la începutul dinastiei noastre, și acest lucru este destul de radical.

— Fiul meu este încă prea mic pentru a da examenele. L-am invitat pe vărul meu să-l învețe niște principii morale, astfel ca el să nu devină un caracter meschin și servil.

Ceva mai târziu Tang Shi a spus:

— L-aș întreba ceva pe un om de erudiția ta.

— Ce erudiție am eu? Nu glumi pe seama mea!

— Câtuși de puțin. Îți doresc cu adevărat sfatul. În cursul ultimului examen, pe care eu am fost destul de norocos să-l trec, un nepot al meu a reușit în același timp cu mine; astfel că pe lângă faptul că îmi este coleg, a fost promovat de același examinator. De atunci, el n-a mai fost aici, dar acum a venit să aducă sacrificii strămoșilor săi. M-a vizitat ieri cu o carte de vizită pe care scria:

„Colegul vostru și nepot”. Când am să-i întorc vizita, ar trebui să mă intitulez eu însumi „Colegul vostru și unchi”?

— Ce vrei să spui? a întrebat Yu Liang.

— Ceea ce ai auzit. Nepotul meu a fost trecut în același timp cu mine, de același examinator. El și-a scris pe cartea de vizită „Colegul vostru și nepot”. Să merg cu o carte de vizită similară?

— Desigur, știu și eu că doi oameni care sunt trecuți de același examinator sunt numiți colegi. Dar el trebuie să nu fie întreg la minte să scrie „Colegul vostru și nepot”!

— De ce să nu fie întreg la minte?

Yu Liang s-a răsturnat pe spate și a hohotit.

— N-am mai auzit niciodată ceva mai absurd! a declarat el.

Fața lui Tang Shi s-a posomorât.

— Nu o lua ca insultă prietene, a zis el. Deși familia voastră este o familie distinsă, ea n-a mai dat de la un timp încoace demnitari, iar tu însuți nu ai trecut. Poate nu cunoști eticheta oficială! Nepotul meu s-a întâlnit în Beijing cu nenumărați dregători și trebuie să aibă el un motiv dacă a scris cartea de vizită în felul acesta. Nu a scos asta din propriul lui cap.

— Dacă crezi că a fost concepută corect, frate, de ce mai mă consulți?

— După câte văd nu te pricepi. Așteaptă până va ieși, domnul Yu pentru masă și îl voi întreba pe el.

Tocmai atunci a intrat un servitor.

— Al Cincilea domn Yao este aici, a zis el.

Yu Liang și Tang s-au ridicat în picioare, la apariția domnului Yao. S-au înclinat unul către altul și s-au așezat.

— Al Cincilea văr, a spus Yu Liang, de ce ai dispărut după masa de prânz de ieri? Am avut băutură pregătită pentru seara, dar dumneata nu te-ai mai întors.

— Ați prânzit ieri aici, domnule Yao? a întrebat Tang. V-am

întâlnit ieri după amiază și mi-ați spus că tocmai luaseți masa cu Al Șaselea domn Fang în Prăvălia Sorții Binevoitoare. De ce m-ați mințit astfel?

Servitorul a adus mâncarea, și ei i-au cerut domnului Yu să vină. Meditatorul s-a așezat pe locul cel mai de cinste, cu Tang Shi în fața lui, domnul Yao pe locul musafirului și Yu Liang pe al gazdei. După ce au sfârșit masa, Yu Liang i-a povestit râzând pe înfundate lui Yu Youda, despre cartea de vizită. Fața lui Yu a devenit stacojie și venele de pe gâtul lui s-au umflat de furie.

— Cine ar putea să spună un asemenea lucru? a izbucnit el. Răspunde-mi, ce este mai important în viață între strămoși și reușita la examene?

— Strămoșii, desigur, a zis Yu Liang. Se înțelege de la sine.

— În acest caz, a continuat Yu, cum poate un om care abia a trecut examenul provincial să abandoneze relațiile de familie și să se considere colegul unchiului său? N-aș mai suporta altă dată să mai aud o asemenea batjocorire a moralității confuciene. Nepotul acesta al dumneavoastră a fost prea norocos de a trecut, domnule Tang! Dacă el ar fi nepotul meu, l-aș duce în sala strămoșilor și i-aș trage câteva zeci de lovituri înaintea altarelor străbune.

Văzându-l pe Yu roșu de mânie, Tang și Yao au înțeles că el era într-una din stările lui proaste, și au schimbat discuția.

Curând ceaiul a fost terminat, și Yu s-a întors în clasă.

— Voi face o plimbare și apoi voi reveni, a spus Yao ridicându-se în picioare.

— Presupun că astăzi, când vei întâlni pe cineva, îi veți spune că ați luat masa cu Al Doilea domn Peng! l-a ironizat Tang.

Yao a hohotit.

— Astăzi toată lumea știe că am fost aici cu noul meditator. Nu pot pretinde că am fost altundeva.

Și a plecat rânjind. Curând s-a înapoiat.

— Este în camera principală un oaspete care vrea să te vadă, i-a spus el lui Yu Liang. Zice că este de la Yamenul prefectului, stă și așteaptă acolo. Grăbește-te și primește-l.

— Nu cunosc un asemenea om, a spus Yu Liang. De unde poate fi?

Pe când se întreba astfel, i-a fost adusă cartea de vizită a străinului. „Învățăcelul vostru și rudă, Ji Weixiao, își prezintă omagiile".

Yu a mers să-l întâmpine. După ce au făcut plecăciunile și s-au așezat, Ji Weixiao a scos o scrisoare și i-a înmânat-o lui Yu Liang.

— Am fost în Beijing, a zis Ji. Iar pentru că urma să-l însoțesc pe prefect în onorabilul vostru județ, prea cinstitul vostru văr Du Shenqing mi-a cerut să vă aduc o scrisoare. Sunt fericit de a avea onoarea să vă cunosc.

Yu Liang a deschis scrisoarea și a citit-o în întregime.

— Sunteți prieten cu Prefectul Li, domnule? a întrebat el.

— Prefectul Li a fost discipolul unchiului meu, Guvernatorul Xun. Așa se face că mi-a cerut să lucrez în Yamenul său.

— Ce treburi vă aduc la noi, domnule?

— Cum nu sunt persoane străine de față, vă pot vorbi. Dobânda excesivă a caselor de amanetat, de aici, este mai mare decât oamenii o pot suporta; de aceea prefectul m-a trimis să fac o investigație. Dacă acuzația se dovedește reală, trebuie să punem capăt răului.

Yu Liang și-a apropiat mai mult scaunul de Jj Weixiao.

— Aceasta probează bunăvoința prefectului, a șoptit el. Nicio prăvălie de amanetat, nu îndrăznește să ceară dobânzi mari, în afara celor două prăvălii ale familiei Fang. Ei sunt mici nobili locali negustorind sare și sunt în relațiile cele mai bune cu dregătorii județeni și prefecturali; astfel ei fac doar ce le place și oamenii nu au curajul să protesteze. Dacă dumneata vrei cu adevărat să îndepărtezi acest abuz, trebuie numai să închizi aceste două prăvălii.

Cum prefectul este un înalt demnitar, de ce ar avea de a face cu asemenea oameni? Vă rog păstrați în taină domnule vorbele mele, și nu dezvăluiți nimănui că de la mine ați aflat.

— Vă sunt îndatorat pentru informații, a spus Ji.

— S-ar cuveni să vă poftesc la o masă pentru a-mi exprima recunoștința și a profita de pe urma unei conversații cu dumneavoastră, a zis Yu Liang. Însă mi-e teamă că n-aș putea prepara nimic îndeajuns de bun, iar acest locușor e tot numai ochi și urechi. Am să vă trimit, mâine la locuința voastră, bucate pentru un prânz modest. Vă rog să nu interpretați greșit.

— M-ați onorat prea mult, a protestat Ji.

Apoi și-a luat rămas bun și Yu Liang s-a întors în camera de lucru.

— A venit din partea prefectului? a întrebat Yao Al Cincilea.

— Desigur.

— Eu nu cred!

Yao și-a scuturat capul și a râs.

Tang Shi a căzut pe gânduri, după care a spus:

— Probabil că Yao are dreptate. Cum ar putea fi de la Yamenul prefectului? Prefectul nu ne este prieten. El este amic cu Peng Al Treilea și Fang Al Șaselea. Când am auzit de venirea acestui om am intrat la bănuieli. Dacă ar fi fost trimis aici de la Yamenul prefectului nu s-ar fi dus direct la domnul Peng și domnul Fang, decât la tine, frate? Prea sună imposibil. Eu unul îl suspectez pe individ că se dă drept cineva de la Yamenul prefectului pentru a se învârti prin jur și escroca oamenii de bani. Mai bine ai fi prudent.

— Poate că mai întâi i-a vizitat pe aceia, a zis Yu Liang.

— Cu siguranță că n-a făcut-o! a râs domnul Yao. Dacă ar fi fost acolo, de ce ar mai fi venit la tine?

— Nu l-a pus prefectul să mă viziteze, a replicat Yo. Vărul meu Du Shenqing din Tianchang, care este în capitală, i-a dat o scrisoare pentru mine. El este binecunoscutul Ji Weixiao.

— Aceasta e și mai imposibil! a înlăturat Tang Shi numaidecât explicația. Ji Weixiao este un cărturar renumit, care a arbitrat Concursul Grădinii cu Peri. Fiind o asemenea celebritate, el trebuie să-i cunoască pe toți academicienii și toate oficialitățile din capitală. Pe lângă asta, Du Shaoqing din Tianchang este foarte intim cu domnul Peng Al Patrulea. Dacă Ji aducea o scrisoare din Beijing, pentru tine, de la domnul Du, nu ar fi adus alta pentru domnul Peng? Nu poate fi Ji Weixiao!

— Ei, nu contează dacă este sau nu este, a spus Yu Liang. E timpul să schimbăm subiectul.

A țipat apoi aspru la un servitor:

— De ce nu este masa încă gata?

Un slujitor a intrat și a anunțat:

— Masa este servită, domnule!

Un altul a venit cu o legătură în spate:

— A sosit domnul Cheng Bătrânul de la țară.

Atunci și-a făcut apariția un bărbat încărunțit, cu o pălărie pătrată, robă albastră de bumbac și cu încălțări de pânză cu talpă subțire. Avea înfățișarea unui bețivan. S-a înclinat și s-a așezat.

— Cum nu se poate mai bine! Am picat tocmai în ziua când ați angajat un învățător. Mă alătur ospățului, bucuros de petrecere.

Yu Liang a poruncit unui servitor să-i aducă apă domnului Cheng să se spele și să-și îndepărteze noroiul de pe haine și picioare. Apoi i-a poftit pe toți în camera principală, unde ospățul a fost aranjat. Yu ședea pe locul cel mai de cinste, iar ceilalți mai prejos. Fiind în amurg, au aprins două lampioane de sticlă. Acestea îi fuseseră dăruite cu peste șaizeci de ani în urmă, de împărat, străbunicului lui Yu Liang, pe vremea când acesta era secretar de stat, dar ele arătau mai noi ca niciodată.

— „Casele vechi au copaci înalți”, a citit Yu Youda. Această zicală este perfect adevărată. Nici o altă familie de aici nu are lanterne ca

acestea.

— Domnule Yu, a spus Cheng, treizeci de ani la rând oamenii de la estul fluviului au fost prosperi, apoi următorii treizeci de ani, ceilalți de la vest. Acum treizeci de ani ce puternice erau familiile voastre două! Am văzut asta cu proprii mei ochi. Însă acum Pengii și Fangii o duc tot mai bine, cu fiecare an. Fără a aminti altele, ajunge să vezi ce intimi sunt prefectul și magistratul Wang cu ei. Necontenit trimit secretari de la Yamen, cu mesaje importante la casele lor. Desigur, oamenii simpli nu pot decât să se teamă de ei! Secretarii aceștia nu calcă niciodată prin casa altcuiva!

— A venit recent vreun secretar de la Yamen? a întrebat Tang.

— Unul pe nume Ji a sosit aici cu niște afaceri. Stă cu starețul în Templul Lemnului Prețios. Primul lucru pe care l-a făcut a fost ca în dimineața asta să-l viziteze pe domnul Fang Al Șaselea la Prăvălia Soarta Binevoitoare. Și domnul Fang i-a cerut domnului Peng Al Doilea să vină și el acolo. Toți trei s-au închis în bibliotecă și au ținut o lungă, lungă convorbire. Nu-mi dau seama ce nu-i merge bine prefectului de data asta, de l-a trimis pe acest individ Ji aici.

Tang s-a uitat la Yao și a râs sarcastic.

— Ce am spus eu? a strigat el.

Yu Youda era dezgustat de felul în care se discută.

— Vi s-au acordat hainele și pălăria de licențiat anul trecut, domnule? l-a întrebat el pe domnul Cheng.

— Da, a spus Cheng. Ca un noroc, examinatorul era coleg cu domnul Peng Al Patrulea. Astfel, cu o scrisoare de la domnul Peng am reușit.

— Yu a râs.

— Când examinatorul v-a văzut fața rotofeie și înfățișarea tinerească, unchiule, mă surprinde cum v-a acceptat.

— I-am spus că mi-e fața umflată, a zis domnul Cheng.

Au râs cu toții la asta și au continuat să bea.

— Dumneavoastră și cu mine suntem bătrâni, domnule Yu, a vorbit Cheng. Nu mai suntem buni de nimic acum. Numai cei tineri își pot dovedi valoarea. Sper ca fratele nostru Yu Liang, aici de față, să treacă următorul examen, cu onoruri, și să devină absolvent metropolitan în același timp cu Tang Shi. Chiar dacă ei nu ajung la fel de departe ca domnul Peng Al Patrulea, pot fi numiți magistrați aleși ca domnii Peng Al Doilea și Al Treilea, spre gloria strămoșilor lor și pentru încrederea pe care noi le-am acordat-o.

Astfel de vorbe i-au fost și mai neplăcute lui Yu Youda.

— Hai să nu mai discutăm asemenea chestiuni, a zis el. Să facem un joc cu băutură.

Îndată au început să joace Băutorii Fericiți. Au băut până la miezul nopții, până ce toți s-au îmbătat zdravăn. Atunci domnul Cheng a fost ajutat să ajungă într-o cameră să doarmă, și Yu, Tang și Yao au fost duși la casele lor, cu lampioane aprinse.

Peste noapte, Cheng s-a trezit și a vărsat. Înainte, de a se lumina de ziuă, a chemat un servitor, și în secret i-a poruncit să trimită la el doi dintre administratorii însărcinați cu rentele. După o consultație tainică cu ei, le-a spus să-și cheme stăpânul la el.

CAPITOLUL XLVII

Yu Liang nu era un om obișnuit. Pe la șapte-opt ani fusese un băiat precoce. Mai târziu a citit, a studiat și a mistuit complet canoanele confuciene, istorii, lucrări filozofice și altele de tot felul, astfel că pe la douăzeci era un cărturar desăvârșit. El putea pe dată înțelege orice referință din orice domeniu: militărie, agricultură, ceremonie, muzică, inginerie, vânătoare, hidrotehnică și încă multe. Compozițiile și poeziile sale erau de asemenea excelente. De fapt,

pentru că străbunicul său îndeplinise funcția de ministru, bunicul său pe cea de academician, iar tatăl său pe cea de prefect, familia sa căpătase o distincție adevărată. Dar în ciuda culturii sale, locuitorii din Wuhe nu aveau niciun respect față de el. Dacă un om era lăudat în Wuhe pentru caracter moral, localnicii pur și simplu și-ar fi bătut joc, la menționarea familiilor străvechi s-ar fi comportat disprețuitori, în timp ce dacă vreun cărturar era elogiat pentru scriere în stil clasic, sprâncenele tuturor s-ar fi încrețit de râs. Dacă întrebai ce era de renume în Wuhe, ți-ar fi spus, „domnul Peng". Dacă întrebai pentru ce era remarcabil Wuhe, ți-ar fi spus, „domnul Peng". Dacă întrebai ce oameni de cultură sunt acolo, ți-ar fi răspuns, „domnul Peng". Dacă întrebai de vreun talent ori caracter moral, răspunsul ar fi fost același, „domnul Peng".

Ce i-a impresionat cel mai mult pe localnici a fost căsătoria oficiată de familia Fang din Weizhou, și ce i-a încântat în cea mai mare măsură a fost producerea de lingouri de argint pentru cumpărarea pământului. Yu Liang deținea câțiva *mu*[66] de pământ în acest județ vulgar, fapt care îl împiedicase să se mute în altă parte; așa se face că devenise complet mizantrop. Tatăl său era un om cinstit, care, prefect fiind, trăise cumpătat, iar familia lui Yu Liang se deprinsese să mănânce și să se îmbrace simplu și strânsese astfel ceva argint. Acum prefectul se retrăsese și renunțase la conducerea gospodăriei. În fiecare an, prin strictă economie, rotunjindu-și suma de *liang*, Yu Liang îi chema pe agenții comerciali, punându-i să se intereseze de prețul unui lot de pământ sau al unei case. Dar de fiecare dată când înțelegerea era ca și făcută, pe el îl apuca indignarea, și înjurându-i pe toți refuza categoric să mai cumpere ceva. Întregul județ îl considera nebun. Totuși, pizmuindu-i bogăția, îl acceptau așa cum era.

[66] Un *mu* este egal cu 1/15 ha.

Bătrânul Cheng era căpetenia breslei agenților comerciali. Când a venit Yu Liang poftit de administratori la cererea lui, s-au așezat amândoi în bibliotecă.

— Știu o parcelă de pământ în stânga mea, a început Cheng. Nu trebuie să-ți faci griji în privința inundației și a secetei și vei obține de pe el, anual, o mie două sute de baniță de orez. Omul cere două mii de *liang*. Alaltăieri, domnul Fang Al Șaselea a făcut o ofertă, și proprietarul l-ar fi vândut, dacă țăranii nu s-ar fi împotrivit.

— De ce au protestat țăranii? a întrebat Yu Liang.

— Fiindcă vechilii lui Fang se așteaptă - când se duc la fermele lui, ca țăranii să-i întâmpine, arzând tămâie și dacă renta nu este la zi, țăranii sunt bătuți. Iată de ce ei nu vor să fie pământul vândut lui.

— Și de ce m-ai ales tocmai pe mine să-l cumpăr? a întrebat Yu Liang. Nu vor stârni ei duhoarea când voi merge la țară? Dacă eu nu îi bat pe ei, nu mă vor bate ei pe mine în schimb?

— Nu este deloc așa. Ei știu că sunteți un stăpân omenos, cu inimă bună și că nu îi veți trata rău cum o fac alții. De aceea am și venit să vă ofer acest chilipir. Aveți ceva bani gheață?

— Firește că am. Am să-i spun omului meu să-i aducă aici să ți-i arate.

A poruncit unui servitor să vină cu treizeci de lingouri de argint, pe care le-a răsturnat pe masă, iar ochii lui Cheng parcă se lipiseră de ele pe când se rostogoleau. Pe urmă Yu le-a strâns și le-a trimis înapoi.

— Nu te-am mințit în privința banilor mei, nu-i așa? a spus el. Du-te la țară și încheie afacerea. Când vei reveni, îți voi achita banii pe pământ.

— Nu pot totuși chiar să plec.

— Ce treabă mai ai aici?

— Mâine trebuie să-i fac o vizită Magistratului Wang, ca să strângă argint pentru a ridica un portal întru pomenirea unei mătuși

moarte de-a mea, care a fost castă; și am de gând să-mi plătesc și taxele cu acest prilej. Poimâine, fiica domnului Peng Al Doilea împlinește zece ani, și nu se cade să nu-i urez viață lungă. Răspoimâine, domnul Fang Al Șaselea m-a poftit la prânz. Nu mă pot întoarce fără să-i onorez invitația.

Yu și-a înăbușit un icnet de râs și l-a reținut pe Cheng la dejun. După plecarea bătrânului la Yamen, Yu Liang a trimis un servitor după Tang Yu. Pentru că Fangii îl invitau numai pe Tang Shi la ospețele lor, Tang Yu le spiona toate mișcările. El știa dinainte când aveau Fangii musafiri și care erau ei, și informațiile sale erau totdeauna exacte. Cunoscându-i această meteahnă, Yu Liang l-a rugat să vină la el.

— Te pot deranja, a spus Yu Liang, să afli dacă domnul Fang Al Șaselea de la Prăvălia Soarta Binevoitoare îl invită răspoimâine pe bătrânul Cheng? Dacă îmi aduci informații de încredere, te poftesc la o masă în ziua aceea.

Tang Yu a primit. După un timp a revenit.

— Nu, a zis el. Răspoimâine, domnul Fang Al Șaselea nu invită pe nimeni.

— Excelent! a strigat Yu Liang. Vino aici devreme răspoimâine și ne vom ospăta toată ziua.

După ce Tang a fost de acord și a plecat, Yu Liang i-a spus servitorului său să meargă la băcănie și să ceară funcționarului în confidență să scrie pe o invitație roșie:

„Mă veți onora la prânz pe data de optsprezece!"

Aceasta a fost pusă într-un plic și sigilată, apoi lăsată pe masa din camera unde dormea bătrânul Cheng. Când el s-a întors în seara aceea, după achitarea taxelor sale, a căzut în extaz la această invitație.

— A dat norocul peste mine în cele din urmă! a gândit el. Păcăleala mea s-a întors în adevăr și încă în aceeași zi!

S-a dus la culcare înveselit.

Pe optsprezece, Tang Yu și-a făcut apariția foarte devreme. Yu l-a poftit pe Cheng să le țină companie în camera principală, și bătrânul a văzut servitor după servitor trecând prin fața ușii spre bucătărie. Unul ducea vin, altul pui și rață, un altul broască țestoasă și răcituri din picioare de porc, unul patru pachete cu zaharicale și un altul o farfurie mare cu găluști de carne. Știa că toate acestea nu puteau fi decât pentru un ospăț, dar n-a întrebat nimic.

— Ai vorbit cu dulgherii și zidarii pentru repararea Pavilionului Yuanwu? l-a întrebat Yu pe Tang.

— Am vorbit, a răspuns Tang. Aveți nevoie de o mulțime de materiale. Peretele exterior s-a prăbușit și va trebui să fie reconstruit, va mai fi necesar să fie făcută și o nouă scară. Le vor lua zidarilor trei luni. Drugii și stâlpii din interior trebuie înlocuiți, iar grinzile fixate. Se cere un mare număr de dulgheri. Dar toți meseriașii, dulgheri și zidari, vor lucra numai jumătate de timp. V-ați făcut socotelile pentru trei sute de *liang,* însă mi-e teamă că vă va costa cinci sute ca să faceți această treabă.

— Prea cinstiții voștri strămoși au înălțat Pavilionul Yuanwu, a spus Cheng, și el a fost norocul județului că doar mulți cărturari au trecut examenele. Dar în zilele noastre trec numai Pengi, așa că s-ar cuvenit să plătească ei reparațiile. N-are nimic de a face cu dumneavoastră. De ce să aruncați bani?

— E cât nu se poate mai adevărat.

Yu Liang s-a înclinat ținând mâinile strânse.

— Vrei să fii atât de bun să le menționezi acest fapt și să le ceri să contribuie și ei cu câțiva *liang?* Voi găsi într-un fel să-ți fiu recunoscător.

— Negreșit că o să le menționez asta când am să-i văd, a zis Cherag. Cu toate că sunt o mulțime de dregători în familia lor și toți arată mari și tari, ei pleacă întotdeauna urechea la ce le spun eu.

Cam atunci, slujitorul Yu a oprit în taină, la poarta din spate, un vânzător de fân, punându-l pentru patru bănuți de aramă să intre pe poarta din față și să anunțe:

— Domnule Cheng, am venit din partea domnului Fang Al Șaselea. Vă așteaptă să mergeți la el.

— Transmite-i omagiile mele stăpânului tău, a spus Cheng. Voi fi acolo chiar acum.

Apoi vânzătorul de fân a plecat.

Bătrânul Cheng și-a luat rămas bun de la gazda sa, și s-a dus direct la Prăvălia Soarta Binevoitoare. Portarul l-a condus înăuntru, iar domnul Fang Al Șaselea a ieșit să-l primească. S-au înclinat și s-au așezat.

— Când ați sosit în oraș? a întrebat domnul Fang.

— Alaltăieri.

Cheng era surprins.

— Unde stați?

— La Yu Liang.

Cheng era din ce în ce mai zăpăcit.

Un servitor a adus ceai.

— Este o zi plăcută, s-a aventurat Cheng.

— Da, nu-i așa? a replicat Fang.

— L-ați mai văzut recent pe Magistratul Wang?

— L-am văzut alaltăieri.

Au stat acolo fără să aibă să-și spună nimic și au mai sorbit niște ceai.

— Prefectul n-a mai fost pe aici de câtăva vreme, a spus Cheng. Dacă vine în județul nostru, va fi obligat să vă viziteze întâi și întâi pe dumneavoastră, domnule. Vă bucurați mai mult decât oricine altcineva de considerația lui. De fapt sunteți singurul om, pe care el îl prețuiește în tot acest județ. Cine altul din nobilimea locală se poate compara cu dumneavoastră?

— Noul comisar judecătoresc a sosit. Mă aștept ca prefectul să ne viziteze cât de curând.

— Chiar așa!

Au continuat să stea tot acolo, fiind serviți încă o dată cu ceai, dar nici un alt musafir nu și-a făcut apariția și ospățul nici nu era gând să fie întins.

Plin de presimțiri, Cheng a început să fie chinuit de foame. S-a hotărât să-și ia rămas bun să vadă astfel ce va zice Fang.

— Acum, vă spun la revedere, domnule.

S-a ridicat în picioare, gata de plecare.

— Nu vreți să mai stați încă puțin? l-a întrebat Fang, ridicându-se și el în picioare.

— Nu, trebuie într-adevăr să plec.

Fang l-a condus până la ușă. El era în întregime confuz, când a ieșit pe poartă.

— Să fi venit prea devreme? se miră el. Să-l fi jignit în vreun fel? Ori n-am citit bine invitația?

Nu putea înțelege cu nici un chip ce se întâmplase. „Yu Liang dă un ospăț", s-a gândit el. „Mă voi întoarce să mănânc bine și am să încerc mai apoi să dau de firul lucrurilor."

S-a dus țintă acasă la Yu.

Yu pusese o masă în bibliotecă și era acolo cu Tang Yu, domnul Yao Al Cincilea și două rude, savurând vreo șase feluri de mâncăruri picante. Ei s-au ridicat la intrarea lui Cheng.

— Domnul Cheng ne-a părăsit să se bucure de bucățele mai bogate ale domnului Fang, a spus Yu. Trebuie să fi petrecut nemaipomenit. Dați-i de grabă un scaun mai încolo, și fierbeți un ceai puternic care să-i ușureze digestia.

Un servitor a așezat un scaun mai departe de masă, și l-a poftit pe Cheng să ia loc. Pe urmă boluri cu ceai tare au început să-i fie aduse în față, unul după altul. Din ce bea mai mult, devenea și mai

înfometat - bietul de el trecea prin dureri sfâșietoare. Privindu-i cum se îndopau cu carne, rață și țestoasă, s-a înfuriat așa de tare că era gata să ia foc. Ei s-au ospătat până la amurg și tot până atunci Cheng a suferit de foame. Însă îndată ce Yu Liang și-a condus musafirii, Cheng s-a dus pe furiș în camera intendenților, și a cerut un bol cu orez prăjit, pe care l-a mâncat cu apă fierbinte. Apoi s-a dus la culcare, dar n-a putut să doarmă de supărare. A doua zi i-a spus lui Yu că trebuie să se întoarcă la țară.

— Când te vom vedea iarăși? a întrebat Yu Liang.

— Cât de curând am să aranjez cu pământul. Dacă nu se poate face nimic, am să aștept ziua când mătușa este pusă în altar, cu alte femei caste.

Cu acestea a plecat.

Tang Yu l-a invitat într-una din zilele în care Yu nu avea nimic de făcut.

— Prietene Yu, a spus el, domnul acela Ji care a stat la Templul Lemnului Prețios a venit din partea prefectului. Domnul Fang Al Șaselea și domnul Peng Al Doilea l-au întâlnit amândoi. Așadar până la urmă a fost adevărat!

— Data trecută ai spus că nu poate fi adevărat, astăzi spui că este. Nu contează dacă este sau nu este. N-are nici un rost să discutăm despre asta.

— Nu l-am întâlnit niciodată pe prefect, frate. Tu va trebui să mergi la prefectură să-i întorci vizita domnului Ji. Mă vei lua cu tine să-l văd și eu pe prefect?

— O pot face, a zis Yu Liang.

Peste câteva zile, au închiriat două lectici și s-au dus la Fengyang. Acolo și-au trimis cărțile de vizită în Yamen. Yu și-a alăturat la a sa și cartea de vizită a lui Ji Weixiao. Numaidecât a ieșit un om, anunțând:

— Domnul Ji a plecat la Yangzhou, clar Excelența Sa are să vă

vadă acum.

Au intrat și prefectul i-a primit în camera sa de lucru. După întrevedere, și-au găsit două locuințe în partea estică a orașului. Prefectul îi invitase la o masă.

— Prefectul ne-a poftit poimâine, a zis Tang. Însă nu ar fi corect din partea noastră să rămânem și să așteptăm aici, iar el să trimită un om să facă tot acest drum numai să ne aducă pe noi. Să așteptăm în Templul Dragonului care se înalță, aflat imediat în apropierea Yamenului, ca să putem fi la el imediat ce trimite după noi.

— Foarte bine, a spus Yu râzând.

În ziua următoare, după dejun, s-au înființat în casa unui călugăr la Templul Dragonului care se înalță. De la casa altui călugăr din vecinătate, ajungeau până la ei o muzică minunată și un cântec divin.

— Este un spectacol bun, a remarcat Tang Yu. Mă duc să arunc o privire.

S-a întors pe dată, cu o figură parcă opărită.

— Mi-ai făcut-o cu vârf și îndesat! i-a spus el lui Yu. Cine crezi că petrece acolo? Domnul Fang Al Șaselea de la Prăvălia Soarta Binevoitoare, și fiul Prefectului Li. Masa este splendid întinsă, și fiecare din ei giugiulește câte un actoraș. Sunt amândoi în plinul fericirii. Dacă aș fi știut că sunt în termeni așa intimi, veneam alaltăieri aici, cu domnul Fang. Iar dacă veneam cu el, aș fi petrecut acum cu fiul Prefectului. Însoțindu-te, l-am văzut pe prefect, dar nu suntem pe un asemenea picior de familiaritate. Asta n-are nici măcar pe jumătate farmec.

— Tu ai fost acela care ai propus-o, i-a întors-o Yu Liang. Nu eu te-am obligat să vii. Dacă domnul Fang este acolo, de ce nu te duci să i te alături?

— Colegii trebuie să rămână unul lângă altul. Va trebui să merg cu tine să prânzim cu prefectul.

Chiar atunci a sosit un mesager să-i ia, și ei au fost conduși în Yamen. Prefectul i-a salutat și și-a exprimat bucuria să-i revadă.

— Când trebuie să fie femeile voastre caste puse în altar? a întrebat el. Doresc să vin la sacrificiu.

— La întoarcere vom fixa o dată, i-au răspuns ei. Excelența Voastră va fi în mod firesc invitată.

După masă, cei doi s-au retras. A doua zi și-au trimis cărțile de vizită pentru a-și lua rămas bun și s-au întors în județul lor.

La o zi după revenirea lui Yu Liang acasă, Yu Youda s-a înfățișat la el.

— Pe trei ale lunii viitoare s-a fixat sărbătoarea virtuții femeiești. Sunt câteva străMătuși și mătuși din familiile noastre două, care se cuvin să fie puse în altar. Ar trebui să pregătim un sacrificiu și să-i strângem la un loc pe toți membrii clanului ca să însoțească altarele la Templul strămoșilor. Îți propun să mergem să dăm de știre în jur.

— Cu cea mai mare plăcere, a încuviințat Yu. În familia mea este o mătușă, într-a ta sunt două. Clanurile noastre două trebuie să aibă aproape o sută cincizeci de membri. Va fi nevoie să-i adunăm pe toți în haine oficiale pentru a întâmpina alaiul, așa cum se cade din partea a două familii distinse.

— Mă duc să vorbesc cu rudele mele. Tu spune-le alor tale.

Yu Liang a luat la rând toate rudele sale și ca rezultat s-a înfuriat cumplit. Era atât de supărat că n-a dormit toată noaptea. A doua zi devreme a sosit Yu, cu ochii ieșiți din orbite de mânie.

— Ce ți-a zis clanul, vere? a întrebat Yu.

— Vai! Al tău ce ți-a spus? De ce ești așa mâniat?

— Nu-mi aminti! M-am dus să vorbesc cu rudele mele, și dacă ar fi refuzat să vină, n-ar fi fost nimic. Dar ei mi-au răspuns că urmând să fie pusă bătrâna doamnă Fang în Altar, ei trebuie să se alăture procesiunii ei! Ba, m-au sfătuit să fac și eu același lucru! Și când eu

am obiectat la asta, și-au bătut joc de mine cum că aș fi demodat. Ai, auzit ceva care să te scoată mai mult din minți?

— Cu familia mea a fost la fel, a spus Yu Liang cu un zâmbet. N-am putut închide un ochi, de supărare! Mâine voi pregăti un sacrificiu și voi urma altarul strămătușii mele de unui singur, fără ei.

— Am să fac același lucru.

În felul acesta, au aranjat lucrurile.

Pe trei, Yu Liang a îmbrăcat haine noi, o nouă pălărie, și a poruncit unui slujitor să ducă o masă de ofrande la casa celui de-ai optulea văr al său. Acolo, a găsit locul pustiu, fără nici măcar un suflet. Al optulea văr al său, care era un licențiat sărac, i-a ieșit în întâmpinare cu pălăria și roba zdrențuite. Yu Liang a intrat să se încline în fața altarului strămătușii sale pe care apoi l-a dus la suport. Ei închiriaseră un suport vechi, asemănător unei lectici, și două prăjini de umăr. Patru oameni de la țară l-au purtat strâmb tot drumul, fără nici un alai. Înaintea altarului au mers patru muzicanți cu o famfară stridentă, iar în urma lui, Yu și vărul său. Din ușa Templului strămoșesc au zărit în depărtare alte două suporturi părăginite, însoțite de Yu Youda și Yu Youchong, fără nici un instrumentist. Când frații Yu au ajuns la templu, cei patru cărturari s-au salutat între ei. Pavilionul Cinstirea Clasicilor din fața templului era împodobit cu lampioane și panglici colorate, și acolo fusese întins un ospăț. El era un pavilion înalt în mijlocul drumului, oferind câte o priveliște frumoasă pe fiecare parte; spre el veneau actori ducându-și recuzita.

— Actorii domnului Fang au sosit! au spus cărăușii suporturilor.

Au rămas acolo puțin, până ce au auzit trei bubuituri de tun.

— Doamnă Bătrână Fang a pornit, au zis tot ei.

Pe dată, gonguri și bătăi de tobe au umplut strada. Două umbrele galbene și opt steaguri s-au ivit însoțite de patru grupuri de călăreți purtând placarde cu inscripțiile: „Ministru de Ceremonie”,

„Academician", „Director Provincial de Educație" și „Licențiat de Gradul întâi". Acestea fuseseră împrumutate de la familiile Yu. Când procesiunea s-a apropiat, gongurile și trompetele au răsunat, tămâia a fost aprinsă, iar mulțimea s-a îngrămădit în jurul altarului doamnei Fang, purtat de opt fete cu picioare mari[67]. Domnul Fang al Șaselea, cu o pălărie de voal și un guler rotund, venea plin de respect, în urmă. După el erau două grupuri: mica nobilime și cărturarii. Primii îi includeau pe frații Peng: al doilea, al treilea, al cincilea, și al șaptelea. Apoi veneau absolvenți metropolitani și provinciali, licențiați, seniori, și cărturari universitari din familiile Yu - spre șaptezeci în total. Cu pălării de voal și gulere rotunde, ei mergeau gravi după Pengi. Pe urmele lor înaintau alți șaizeci-șaptezeci de licențiați din familiile Yu, care, purtând pălării și robe de cărturari, se țineau în grabă după ei. Ultimul din mica nobilime locală, Tang Shi ținea un caiet în care înregistra evenimentul într-un document. Ultimul dintre licențiați, Tang Yu, ducea de asemenea un caiet în care consemna un document. Fiindcă familiile Yu aveau o tradiție cărturărească și un oarecare sentiment al decenței, când au ajuns la Templul strămoșilor și au văzut acolo altarele propriilor lor mătuși, șapte sau opt dintre ei s-au dus să facă plecăciuni. Apoi s-au năpustit cu toții în templu, după altarul doamnei Fang. Înapoia lor erau magistratul. Învățătorul local, custodele poliției județene și sergentul, care însoțiseră alaiul pentru întreaga ceremonie, muzică și înființarea altarului. Magistratul, învățătorul, custodele poliției și sergentul au sacrificat fiecare pe rând. Apoi au sacrificat nobilimea locală și cărturarii și la urmă de tot, familia Fang. Când au sfârșit cu toate, s-au revărsat zgomotoși afară și au urcat în Pavilionul Cinstirea Clasicilor, pentru ospăț.

Când mulțimea a plecat, Yu și Yu Liang au dus altarele lor în

[67] Fete din popor, care nu aveau labele picioarelor prinse în bandaj.

templu și le-au așezat pe locurile cuvenite. Yu Liang a pregătit o masă de obiecte pentru sacrificiu, Yu Youda trei ofrande. Sacrificiul îndată încheiat, masa a fost scoasă afară; dar cum nu se găsea nici un loc acolo pentru a se bucura de mâncare, ei au hotărât să meargă la casa unui ajutor de colegiu. Yu Youda s-a uitat în sus la oamenii bogat îmbrăcați din Pavilionul Cinstirea Clasicilor, observându-i cum toastau.

Domnul Fang Al Șaselea părea plictisit de o asemenea ceremonie lungă. El își înlocuise pălăria sa ele voal și gulerul rotund cu o bonetă de pânză și o robă obișnuită, și se vântura de colo până colo prin balcoane. Curând a sosit o florăreasă pe nume Zhuang, care a urcat cu picioarele ei mari, scara pavilionului.

— Am venit și eu s-o văd pe doamnă bătrână pusă în altar! a chicotit ea.

Domnul Fang Al Șaselea s-a luminat tot, dintr-o dată. El stătea lângă ea, înclinat peste balustradă, urmărind steagurile și muzicanții, arătând pe unul și pe altul și dându-i explicații. Florăreasa își ținea o mână pe balustradă și cu cealaltă își deschidea hainele vânând păduchi, pe care cum îi prindea îi strivea în gură. Yu Youda era complet dezgustat.

— Să nu mai ne ospătăm aici, a propus el. Să fie masa dusă acasă, vere, iar eu și fratele meu vom veni la tine. Mai bine n-am fi văzut asemenea priveliști înnebunitoare!

Masă a fost luată de-acolo și toți patru s-au întors acasă.

— Vere, a spus Yu Youda pe drum, județului acesta al nostru nu i-a mai rămas nici un simț al moralității. Nu mai există nici măcar un singur învățător bun în colegiu! Astfel de lucruri nu s-ar fi putut nicicând întâmpla în fața doctorului Yu în Nanjing.

— Dr. Yu nu a formulat restricții, a zis Yu Youchong. Însă oamenii sunt așa de influențați de virtutea lui, că ei în mod firesc se abțin de la o comportare indecentă.

Au oftat. După ce s-au ospătat, s-au despărțit.

Nu peste mult au început lucrările pentru Pavilionul Yuanwu, și Yu Liang se ducea în fiecare zi să supravegheze reparațiile. Într-o seară, întorcându-se acasă, l-a găsit pe bătrânul Cheng stând în bibliotecă. Yu i-a făcut o plecăciune și ceaiul a fost servit.

— De ce n-ai venit zilele trecute, unchiule, a întrebat Yu, la data când soțiile și văduvele caste au fost puse în altar?

— Am avut de gând să vin, dar am fost prea bolnav, a răspuns Cheng. Când fratele meu s-a înapoiat la țară, a spus că a fost o priveliște grozavă. Procesiunea Fangilor a umplut jumătate din stradă, fiind escortată la altar de Magistratul Wang și de familia Peng. Au fost un ospăț și un spectacol de operă la Pavilionul Cinstirea Clasicilor, iar oamenii s-au adunat din toate părțile județului. „Nimeni în afară de Fangi n-ar fi putut pune la cale o asemenea ceremonie!" ziceau ei. Trebuie și dumneavoastră să fi băut fără mine la pavilion.

— Nu știi că mi-am însoțit cea de a opta strămătușă, în ziua aceea?

— Al optulea văr al dumneavoastră e atât de sărac că n-are pantaloni ca lumea pe el, a spus disprețuitor Cheng. Nici una din rudele voastre nu calcă pe la el. Trebuie să glumiți. Cu siguranță că ați mers după doamna Fang!

— Ei, să lăsăm ce e trecut, a replicat Yu Liang.

După ce au luat masa, Cheng a spus:

— Stăpânul pământului și mijlocitorul au venit amândoi în oraș și stau la Templul Lemnului Prețios. Dacă vreți pământul, treaba poate fi aranjată mâine.

— Să presupunem că îl vreau, a spus Yu Liang.

— Mai este ceva. Eu am fost cel care v-am vorbit de acest pământ, așa că mi se cuvine din această tranzacție un onorariu de cincizeci

de *liang.* Aș dori să mi-i achitați. Am să scot banii de la mijlocitor.

— Bineînțeles! Vei avea un lingou întreg, unchiule.

Cheng i-a făcut apoi o relatare despre taxe, prețul pământului, cântarul care trebuie folosit, calitatea argintului, despre prețul păsărilor și al furajelor, onorariile pentru martori și acțiune, și toate celelalte. Primul lucru pe care l-a făcut a doua zi a fost să îi aducă pe proprietar și pe mijlocitor, la Yu acasă. Dar când a intrat în bibliotecă să-i ceară lui Yu să semneze contractul, a dat cu ochii de o mulțime de dulgheri și zidari primindu-și plata. Yu Liang dădea în stânga și în dreapta lingouri a câte cincizeci de *liang* și curând s-a ușurat de câteva sute de *liang.* Când a terminat, Cheng l-a rugat să semneze contractul.

— Pământul e prea scump. Nu-l vreau! s-a uitat Yu Liang cu asprime la el.

Bătrânul Cheng era atât de înspăimântat, mai să-și iasă din minți.

— E ceea ce am vrut să spun, unchiule, a întărit Yu Liang. Nu vreau pământul.

Și le-a poruncit servitorilor: „Mergeți și scoateți-i afară pe acei țărănoi cu picioarele murdare!"

Între supărare și dezamăgire, fața lui Cheng a rămas cu o expresie tâmpă. Dar el nu a avut încotro și s-a dus să le spună țăranilor să plece.

CAPITOLUL XLVIII

Fiind meditator în casa lui Yu Liang, Yu Youda venea în fiecare zi să predea. Într-o dimineață, după ce s-a sculat, s-a spălat și și-a băut ceaiul, a pornit-o ca de obicei spre clasă. Dar abia trecuse de poartă, când trei călăreți s-au îndreptat spre el, au descălecat și și-au

prezentat felicitările lor.

— Ce semnificație are asta? a întrebat Yu Youda.

Curierii i-au arătat un anunț comunicând că el fusese numit profesor la Colegiul prefectural din Weizhou. De bucurie, Yu i-a poftit la masă, după care le-a dat și niște bani și ei au plecat. Yu Liang a venit să-l felicite, și la fel au făcut și rudele și prietenii lui. Câteva zile în șir a fost ocupat cu primirea musafirilor, apoi și-a pus la punct treburile și s-a dus la Anqing, pentru scrisorile de numire.

La întoarcere și-a luat familia la noul post, invitându-și și fratele să-l însoțească.

— Ești un profesor cu salariu mic frate! a obiectat Yu Youchong. Cât veți sta acolo, nu o să puteți avea îndeajuns niciodată pentru voi înșivă. Mai bine rămân aici.

— Fiecare zi în plus împreună este spre binele nostru, a răspuns Yu Youda. Am tot predat prin locuri diferite și deseori nu ne-am văzut decât odată la doi ani. Acum suntem bătrâni, și atâta vreme cât putem fi împreună, ce contează dacă uneori suferim, de foame! Se va găsi oricând o cale de ieșire. Îmi imaginez că a fi profesor de colegiu este mai bine decât să meditez într-o familie particulară. Vino cu mine, frate.

Atunci Yu Youchong a consimțit. Și-au făcut bagajele la un loc și s-au dus la Weizhou. Cum faima lui Yu Youda de cărturar era bine cunoscută, locuitorii din oraș auziseră de el și s-au bucurat aflând că urma să preia un post aici. După sosirea lui, când au descoperit ce sincer și deschis era el, cât de blândă îi era conversația, licențiați care nu intenționaseră să-l vadă, în cele din urmă l-au vizitat. Și-au dat cu toții seama că aveau de a face cu un profesor luminat. Ba mai mult, când l-au cunoscut și pe Yu Youchong, care i-a uimit cu cultura lui, au simțit un și mai mare respect. În felul acesta, nu era zi să nu treacă pe la ei câțiva licențiați.

Într-o zi, pe când Yu Youda ședea în încăperea principală, a intrat

la el un licențiat purtând o pălărie pătrată și o robă veche albastră, având o față oacheșă și o barbă sură. Părea de peste șaizeci de ani. Ținea în mână o carte de vizită pe care i-a dat-o lui Yu Youda. Pe ea era scris: „Învățăcelul vostru, Wang Yun".

Licențiatul a făcut o plecăciune și Yu i-a întors-o.

— Este, întâmplător, celălalt nume al dumneavoastră Yuhuei? a întrebat gazda.

— Da, domnule.

— Am așteptat să vă întâlnesc de douăzeci de ani și astăzi în sfârșit mi s-a împlinit dorința. Dumneavoastră și cu mine trebuie să fim ca frații: nu este nevoie să respectăm convențiile uzuale vulgare.

El l-a poftit pe Wang în camera de lucru și a poruncit unui servitor să-l aducă pe fratele său mai mic. Yu Youchong a intrat și a fost prezentat, iar apoi, după reverențele obișnuite, s-au așezat.

— Sunt licențiat în acest colegiu de peste treizeci de ani, a spus Wang. Nu sunt nimic altceva decât un pedant. În trecut nu mi-am văzut niciodată profesorul decât oficial; însă acum, având aici un astfel de profesor de renume, în persoana dumneavoastră, unchiule, vă voi vizita frecvent, apelând la învățătura dumneavoastră. Trebuie să vă cer să nu mă socotiți drept unul din mulții elevi ai colegiului, ci să mă acceptați ca discipolul dumneavoastră.

— Suntem prieteni vechi, frate, a protestat Yu Youda. De ce să vorbim în felul acesta?

— Am auzit de situația dumneavoastră strâmtorată, a spus Yu Youchong. Predați ceva în momentul de față? Cum v-ați întreținut în toți acești ani?

— Vorbind deschis, unchiule, toată viața mea am avut doar un singur țel: redactarea a trei cărți pentru a veni în ajutorul tinerilor.

— Care sunt cele trei cărți? a întrebat Yu Youda.

— O carte despre ceremonie, una despre etimologie, și una despre etichetă.

— Ce tratează cartea despre ceremonie? a vrut să știe Yu Youchong.

— Ea separă cele trei opere clasice despre ceremonie în astfel de categorii ca: Ceremonia Slujirii Părinților, și Ceremonia Respectării Vârstnicilor. Textul principal din operele clasice va fi în tipar mare, susținut de citate ilustrative din alte clasice și din istorii. Elevii pot începe acest studiu încă din copilărie.

— O asemenea carte ar trebui să fie recomandată de conducere, pentru studiul general, și să circule prin întreaga țară, a spus Yu Youda. Cam ce va fi cartea dumneavoastră asupra etimologiei?

— Este un manual de etimologie care cere șapte ani pentru învățare. Cartea este deja sfârșită. Am să v-o dau pentru a vă cunoaște părerea.

— Știința etimologiei este de multă vreme neglijată, a zis Yu Youchong. O carte ca aceasta s-ar dovedi foarte valoroasă. Pot să vă întreb ce fel de carte va fi aceea privind eticheta?

— Ea pur și simplu oferă câteva ceremonii suplimentare în sprijinul civilizării oamenilor.

— Aceste trei cărți m-au ținut așa de ocupat, încât nu am avut timp de predare.

— Câți fii aveți? la întrebat Yu Youda.

— Unul doar și patru fete. Fata mea cea mai vârstnică este văduvă și stă cu mine. Celelalte s-au măritat abia de un an.

Yu Youda l-a oprit pe Wang să ia masa, și a refuzat să-i accepte cartea de vizită scrisă ca din partea unui elev către profesor.

— Fratele meu și cu mine vă vom solicita deseori, chemându-vă la noi să discutăm, a spus el. Vă rugăm să nu vă simțiți ofensat de umila noastră mâncare de provinciali.

Frații Yu l-au condus, și Wang s-a întors alene acasă. El locuia la cincisprezece *li* depărtare de oraș. Ajuns acasă, Wang le-a povestit soției și fiului său cât de bine se purtase cu el, Yu Youda. A doua zi,

Yu Youda a venit cu o lectică în sat să-l viziteze, și au petrecut câtva timp împreună. În ziua următoare, Yu Youchong a venit pe jos, cu un hamal cărând două bănițe de orez. A intrat, l-a salutat pe Wang și s-au așezat.

— Aceste bănițe sunt din alocația de orez a fratelui meu, a zis Yu Youchong. Iar acesta - el a scos un lingou de argint - este un *liang* din salariul lui. Vi le trimite - frate, ca stipendiu.

— Eu nu am arătat nici un fel de respect față de învățătorul și unchiul meu, a spus Wang, când a luat argintul. Cum pot accepta o asemenea generozitate?

— N-are rost să vorbim despre asta, a răspuns Yu Youchong cu un zâmbet. Iar salariul colegiului este mic, și fratele meu abia a venit la post. Dr. Yu obișnuia să dăruiască zeci de *liang* de argint cărturarilor meritoși din Nanjing, și fratelui meu i-ar plăcea să-i urmeze exemplul.

— „Nu îndrăznesc să refuz darul mai marelui meu", a citat Wang. Îl primesc deci, cu mulțumiri.

El l-a reținut pe Yu Youchong la un prânz, și i-a arătat manuscrisele celor trei cărți. Yu le-a citit cu atenție și și-a exprimat admirația. După amiază a intrat la ei un om.

— Domnule Wang, a spus el, tânărul nostru stăpân este grav bolnav, iar tânăra doamnă mi-a cerut, să vă poftesc acolo. Puteți să veniți imediat?

— Omul acesta e din partea fiicei mele a treia, i-a explicat Wang lui Yu. Ginerele meu este bolnav, și vor să mă duc la ei.

— Dacă așa stau lucrurile, voi pleca și eu chiar acum, a zis Yu Youchong. Am să iau cu mine manuscrisele să i le arăt fratelui meu, urmând să vi le înapoiez după ce el le va citi.

Cu acestea, și-a luat rămas bun. Hamalul care fusese și el ospătat, a pus manuscrisele în coșul gol, ducându-l pe umăr până în oraș.

Domnul Wang a străbătut douăzeci de *li* până la casa ginerelui

său și l-a găsit pe tânăr cât se poate de bolnav. Un doctor se afla deja acolo, însă nici o doctorie nu era de vreun folos. Peste câteva zile ginerele a murit, și Wang l-a jelit amarnic; iar lacrimile fiicei lui trebuie să fi îndurerat și cerurile și pământul. Pe când soțul ei zăcea în sicriu, ea și-a prezentat omagiile părinților lui și tatălui său.

— Tată, a spus ea, de la moartea soțului surorii mele mai mari, dumneata a trebuit să o iei acasă și să o întreții. De data aceasta a murit soțul meu, va trebui să mă ții și pe mine? Un cărturar sărac ca dumneata nu-și poate permite să hrănească atâtea fiice!

— Ce ai de gând să faci? a întrebat-o tatăl.

— Vreau să-mi iau rămas bun de la dumneata și de la părinții soțului meu, și să-mi urmez soțul în pământ.

Când părinții mortului au auzit aceasta, lacrimile i-au năpădit ca ploaia.

— Copilă! au strigat ei. Tu trebuie să-ți fi ieșit din minți! Până și furnicile și insectele cât sunt de mici vor să trăiască. Cum de poți să pomenești o astfel de faptă? Trăind, rămâi în familia noastră, moartă vei ajunge unul din strigoii noștri! Bineînțeles că vom avea grijă de tine, și nu te vom lăsa pe seama tatălui tău! Nu trebuie să vorbești astfel!

— Sunteți bătrâni, a spus fata. În loc să vă fiu de ajutor, am să vă fiu o povară, iar asta mă va face nefericită. Vă rog lăsați-mă cu soarta mea. Mai am puține zile de trăit. Aș vrea ca dumneata, tată, să mergi acasă și să vorbești cu mama, rugând-o să vină aici să-mi iau rămas bun. Aceasta înseamnă acum aproape totul pentru mine.

— Cuscrii mei, s-a adresat Wang Yuhuei părinților ginerelui său, chibzuind mai bine, eu cred, că deoarece fiica mea dorește sincer să moară pentru soțul său, ar trebui s-o lăsăm să facă ce vrea. Nu poți opri pe cineva care și-a pus în minte ceva. În ce te privește, fata mea, în acest caz, numele tău va intra în istorie. De ce aș încerca să te abat? Tu știi singură ce trebuie să faci. Mă voi întoarce acasă și am s-

o trimit pe mama ta aici să vă spuneți ultimul cuvânt.

Socrii ei nu voiau să audă de așa ceva, dar Wang Yuhuei a insistat. S-a dus direct acasă și i-a povestit soției sale întâmplările.

— Trebuie să te fi prostit de-a binelea! a protestat ea. Dacă fiica noastră vrea să moară, tu s-ar cuveni să-i scoți din cap așa gânduri și nu s-o tot îndemni mai tare! N-am mai auzit un astfel de lucru!

— Asemenea chestiuni te depășesc, i-a replicat Wang.

La aceste cuvinte, lacrimile i-au inundat femeii obrajii. Numaidecât a închiriat o lectică și s-a grăbit să meargă să-i schimbe gândul fetei, în vreme ce soțul său a rămas să scrie și să citească, așteptând vești de la copil. Zadarnic a căutat doamna Wang să-și convingă fiica. În fiecare zi, fata își spăla și își pieptăna părul, și ședea alături de mama sa; dar buzele ei nu s-au mai atins de nimic. Cu toate cererile și rugămințile oamenilor mai vârstnici, cu toate viclesugurile pe care ei le-au folosit, ea refuza pur și simplu să mănânce. După un post de șase zile, nu a mai avut putere să se ridice în capul oaselor. Această priveliște i-a zdrobit inima mamei ei, care s-a îmbolnăvit și a trebuit să fie purtată acasă și pusă la pat.

Peste trei zile, pe la al doilea ceas, s-au ivit torțe și câțiva oameni au ciocănit la ușa lor.

— Fiica voastră a postit opt zile în șir, au anunțat ei. Astăzi la amiază ea a murit.

Aflând aceasta, mama ei a țipat și a leșinat. Când au adus-o în simțiri, ea tot nu se putea opri din plâns. Soțul s-a dus lângă patul ei.

— Ești o bătrână proastă! a spus el. A treia fiică a noastră este acum o nemuritoare. Pentru ce plângi? A avut o moarte frumoasă. Nu-mi doresc decât să pot și eu muri pentru o asemenea cauză înaltă.

Și-a aruncat capul pe spate și a izbucnit în râs.

— A murit cum trebuie! a strigat. A murit cum trebuie!

Apoi, continuând să râdă, a ieșit din cameră.

Yu Youda a fost uluit auzind aceasta în ziua următoare, și n-a putut să nu se întristeze. Cumpărând tămâie și trei ofrande pentru sacrificiu, s-a dus să-și prezinte omagiile înaintea sicriului ei. Sfârșind, s-a întors la Yamen, și i-a ordonat funcționarului său să redacteze o petiție cerând autorităților să o onoreze pe această văduvă devotată. Fratele său mai mic a ajutat și el la redactarea petiției care a fost trimisă în aceeași noapte. Apoi a fost rândul lui Youchong să ofere sacrificii în fața coșciugului defunctei. Când studenții colegiului au văzut cât respect arată profesorul lor acestei femei, s-au dus aproape toți să-și exprime omagiul. Peste două luni, autoritățile au hotărât să fie plasat în templu corpul defunctei și o placă comemorativă să fie ridicată în fața casei ei. În ziua ceremoniei funerare, Yu Youda l-a invitat pe magistratul județului să escorteze femeia virtuoasă la templu. Ceilalți funcționari, în haine oficiale, au urmat procesiunea pe jos. În templu, după ce au așezat sicriul la locul cuvenit, magistratul Yu și ceilalți colegi au oferit sacrificii. După ei, a venit rândul celorlalți oficiali, în ultimul rând venind cele două familii. Ceremonia a durat o zi întreagă, încheindu-se cu o masă comună. Cărturarii l-au rugat pe Wang Yuhuei să li se alăture la masă, declarându-i că dacă a crescut o astfel de eroină, înseamnă că s-a preocupat de faima propriei familii. Însă Wang își simțea inima foarte slăbită și nu a primit. După terminarea mesei, ceilalți s-au împrăștiat.

A doua zi, Wang s-a dus la Colegiu să-i mulțumească profesorului Yu. Frații Yu l-au primit împreună și l-au ospătat cum se cuvine.

— Îmi vine greu acum să stau acasă, să văd îndurerarea soției, le-a declarat Wang. Poate că ar fi bine să fac o călătorie și mă gândesc că cel mai bun loc ar fi Nanjingul. Acolo există multe librării și poate găsesc pe cineva care să-mi imprime cele trei cărți.

— Fratele nostru merge la Nanjing, dar ce păcat că dr. Yu nu mai

este acolo! Dacă ar mai fi în Nanjing, aprecierile lui la adresa cărților i-ar fi pus pe roate pe toți editorii din oraș.

— Fratele meu o să scrie o recomandare vărului Du Shaoqing și domnului Zhuang Shaokuang, a precizat Yu Youchong. Cuvintele lor au valoare.

Yu Youda a scris cu bucurie câteva rânduri de prezentare către cei doi, adăugând și pe Chi Hengshan și Wu Shu.

Bătrânul Wang nu rezista drumului pe uscat și a luat o barcă, trecând prin Yanzhou și Lacul Apusului. Peisajul magnific l-a făcut să se îndurereze și mai mult pentru fiica sa, și a călătorit posomorât până la Suzhou, unde a schimbat barca. „Am un prieten care trăiește pe Muntele Dengwei, și-a amintit el". El îmi aprecia scrisul. Oare să-l caut mai întâi pe el?

A dus bagajul într-un han pe mal și s-a interesat cum putea să ajungă până pe malul opus, unde începea Muntele Dengwei. Era spre dimineață și bacul de traversat lacul pleca abia spre seară.

— Ce se poate vizita prin împrejurimi? a întrebat Wang Yuhuei.

— Pe aici înainte, i-a spus hangiul arătând calea dreaptă, după șase sau șapte *li* ajungeți la Colina Tigrului, un loc minunat!

Wang a închis ușa camerei lui și a plecat la drum. La început, drumul era îngust, dar după vreo trei *li* s-a lărgit din ce în ce mai mult. Bătrânul Wang s-a oprit într-o ceainărie de lângă drum, să bea un ceai. De acolo a privit ambarcațiunile de pe lac - unele erau extrem de largi, cu stâlpii pictați și bordurile sculptate, iar pasagerii ardeau santal și beau alcooluri. După aceste corăbii mari de călătorie, au urmat unele bărci mici, fără pânze, pe care se vedeau femei îmbrăcate elegant, chefuind. „Obiceiurile din Suzhou îmi displac, și-a zis Wang în sinea lui. O femeie nu trebuie să iasă din camerele interioare. Ce virtute mai poate dovedi aceste femei care se distrează pe lac în acest fel!"

Mai târziu, pe una din bărci a zărit o fată îmbrăcată în alb, care aducea cu propria-i fiică. Inima i-a tresărit și lacrimi fierbinți i s-au rostogolit pe obraji. Până la urmă și-a înfrânat durerea și a ieșit din ceainărie, continuând drumul spre Colina Tigrului. În drum, a trecut prin fața tarabelor cu brânză de soia, rogojini, jucării și flori din toate sezoanele; toate erau asaltate de cumpărători. Erau și restaurante și localuri care ofereau toate soiurile de dulciuri. Bătrânul Wang nu era prea obișnuit să meargă la drum lung și a încetinit mersul, ajungând cu greu la poalele colinei. Urcând câteva trepte și cotind spre versantul opus, s-a îndreptat spre „Cei o mie de oameni de piatră". Plăcuțe indicatoare invitau excursioniștii să-și tragă răsuflarea în ceainării. Wang Yuhuei a mai băut o ceașcă cu ceai, putând admira peisajul măreț din jur. Cerul era însă înnourat, fiind semne că o să plouă. Fără să mai piardă timpul, el s-a ridicat și a intrat în templu.

La întoarcere, pe la jumătatea drumului, bătrânul Wang s-a simțit înfometat și a intrat într-un local oarecare să ia o plăcintă cu carne. A plătit șase bănuți și a ieșit. Când a ajuns înapoi la han, se înserase și și-a dus bagajele pe bac. Din fericire, ploua mărunt, iar bacul n-a fost împiedicat să meargă. Pe muntele Dengwei, bătrânul Wang s-a dus direct la prietenul său. Casa prietenului era pitică, cu sălcii plângătoare în fața intrării; dincolo de sălcii se zărea o poartă dublă, care era însă închisă și legată cu alb. Wang a tresărit speriat și s-a grăbit să bată în poartă. Băiatul prietenului său, purtând doliu, i-a ieșit în întâmpinare.

— De ce ați sosit abia acum, unchiule? Tatăl meu dorea să vă vadă în ultimele zile! Până în clipă din urmă a spus că-i pare rău că nu vă mai întâlnește o dată și că n-o să mai poată să vă citească operele.

Wang Yuhuei a înțeles că prietenul său plecase dintre cei vii și lacrimi fierbinți i-au invadat ochii.

— Când ne-a părăsit? a întrebat el.

— Încă nu s-a împlinit primul ciclu de șapte zile, a răspuns băiatul.

— Sicriul este în casă?

— În casă.

— Du-mă la el.

— Unchiule, mai întâi spălați-vă fața, serviți un ceai și apoi o să vă duc.

Băiatul l-a invitat în camera centrală și i-a adus apă să se spele. Însă Wang a refuzat ceașca de ceai și băiatul l-a dus în fața sicriului, care se afla în camera alăturată. Lângă sicriu, așezat în mijlocul camerei, erau vase pentru ars mirodenii, suporturi de lumânări, portretul defunctului și steagul spiritului său. Wang a vărsat lacrimi amare, apoi a făcut patru plecăciuni. Fiul prietenului i-a mulțumit. Apoi bătrânul Wang a băut o ceașcă de ceai și a cheltuit o parte din banii destinați călătoriei să cumpere santal, hârtie și alte obiecte pentru sacrificiu. În timpul sacrificiului, și-a pus manuscrisele lângă sicriu. Peste noapte a rămas acolo, dar a doua zi a plecat. Fiul prietenului său nu l-a reținut. Wang s-a mai înclinat o dată în fața sicriului prietenului, a plâns în hohote, apoi a plecat. Băiatul l-a condus până la barcă.

Wang Yuhuei s-a întors în Sugeou, unde a schimbat barca, ducându-se direct la Nanjing. În oraș, mai întâi și-a găsit o cameră la Templul Niu Kong și abia a doua zi a căutat pe cei cărora le era recomandat. Dr. Yu fusese transferat în provincia Zhejiang și domnul Du Shaoqing plecase din oraș să-i facă o vizită. Zhuang Shaokuang se întorsese în satul natal, să repare mormintele strămoșești, iar Chi Hengshan și Wu Shu fuseseră numiți dregători în alte orașe și plecaseră la noile lor posturi. Nu era nimeni de găsit. Wang Yuhuei nu era prea întristat, părându-i-se normale cele petrecute și stătea închis în camera sa din templu, citind.

Peste o lună, când banii erau pe sfârșite, el se plimba alene pe stradă, când s-a întâlnit cu un bărbat care i s-a înclinat cu respect.

— Ce căutați aici, unchiule? a întrebat acel bărbat.

Era tânărul Deng Zhifu din sat de la el. Tatăl lui Deng trecuse examenul în același an cu bătrânul Wang, care-l recomandase pe tânărul Zhifu la colegiu.

— Nu ne-am văzut de ani de zile, nepoate. Ce faci aici?

— Unde stați, unchiule?

— Pe aproape. La Niu Kong.

— Vin cu dumneavoastră.

În cameră, Deng a îngenuncheat.

— Am fost vreo patru-cinci ani în Yangzhou, a spus tânărul. Acum am venit aici să cumpăr sare și stau la Templul Venerarea Cerului. M-am gândit mereu la dumneavoastră. Sunteți sănătos? De ce ați sosit în Nanjing?

Wang i-a cerut tânărului să se așeze.

— Nepoate, a spus el, când mama ta a rămas văduvă, casa unui vecin a fost salvată de la incendiu, fiindcă mama ta s-a rugat Cerului, care a trimis un vânt și a topit pur și simplu flăcările. Atunci lumea și-a dat seama de virtutea ei. Acum, a treia mea fiică a fost decretată erou, ca văduvă virtuoasă.

Bătrânul i-a explicat cum fata lui s-a sinucis după moartea soțului ei.

— Văicărelile nevestei îmi sfâșiau inima, a continuat bătrânul. Iar domnul Yu, profesorul de la Colegiul prefectural, m-a recomandat unor prieteni ai săi din Nanjing. Dar n-am avut norocul să-i găsesc.

— Cine sunt?

Wang le-a spus numele.

— Ce păcat că nu v-am găsit mai înainte, a spus tânărul. Când dr. Yu mai era în Nanjing, orașul era plin de cărturari celebri. Toată țara a aflat de ceremonia de la Templul Tai Bo. Dar după plecarea dr. Yu,

acești faimoși cărturari s-au risipit ca norii în fața vântului. Anul trecut eu am mai avut norocul să-l întâlnesc pe domnul Du Shaoqing, care m-a introdus la Lacul Lotusului. Dar nimeni dintre ei nu se mai află în oraș. Unchiule, dacă ați ști ce locuințe confortabile aveau! Spune, n-ați vrea să vă mutați la mine?

Bătrânul Wang a acceptat. El a plătit, și-a luat rămas bun de la călugăr și a chemat un hamal să-i care bagajul. În acea seară Deng l-a ospătat pe unchiul său și au vorbit tot timpul despre Templul Tai Bo.

— Unde se află templul? s-a interesat bătrânul. Aș vrea să mă duc mâine să-l văd.

— Mergem amândoi, unchiule.

A doua zi, au ieșit împreună pe Poartă de Sud. Deng Zhifu a dat câțiva bani pazniculuiui, care le-a deschis poarta și ei au intrat în holul mare. După ce au îngenuncheat, cei doi au ieșit să viziteze clădirile din spate. Acolo, la parter, au găsit programul ceremoniei, lipit pe perete de Chi Hengshan. Filele programului erau pline de praf. Ei au urcat scările la etaj, unde au găsit opt dulapuri mari în care erau încuiate instrumentele muzicale și vase vechi de sacrificiu.

— Cheia este acasă la domnul Chi, a spus paznicul.

Atunci au coborât, s-au plimbat de-a lungul celor două coridoare și au admirat cele două biblioteci impunătoare și clădirea unde se aduceau preparatele pentru sacrificiu. Apoi au ieșit, îndreptându-se spre Templul Bunătății Răsplătite. Sub Pagoda de sticle, cei doi au luat un ceai și s-au mutat la restaurantul de alături să ia masa.

— M-am plictisit să trăiesc departe de casă, i-a spus Wang Yuhuei tânărului. Aș vrea să mă întorc, dar n-am bani de drum.

— Cum puteți vorbi astfel, unchiule! a protestat tânărul.

Dang a pregătit un banchet de rămas bun, a scos peste zece *liang* de argint, a închiriat o lectică, să-l ducă pe bătrânul Wang înapoi în Weizhou.

— Unchiule, dumneavoastră plecați acum, a spus tânărul Deng Zhifu, dar e bine să-mi lăsați mie recomandările. Când acei cărturari se vor întoarce, eu îi voi anunța, pentru a ști că i-ai căutat.

— Excelent! a aprobat Wang.

Wang Yuhuei i-a dat scrisoarea primită de la Yu Youda și a plecat.

Peste o vreme, Deng Zhifu a aflat că Wu Shu se întorsese și s-a dus la el în vizită, însă acesta era plecat. Deng nu l-a văzut, însă a lăsat recomandarea.

— Mă cheamă Deng și stau la Templul Venerarea Cerului, a spus el servitorului. Dă această scrisoare stăpânului tău. Îi voi explica mai multe când îl voi vedea.

Când Wu Shu s-a întors acasă, a văzut recomandarea și a hotărât să-i întoarcă vizita tânărului Deng. Dar chiar atunci, el a primit o invitație din partea academicianului Gao.

CAPITOLUL XLIX

Wu Shu a întors vizita lui Deng Zhifu, însă nu l-a găsit acasă. După prânz, de la casa academicianului Gao a primit a doua invitație la banchet și s-a dus. Academicianul Gao l-a întâmpinat, iar cenzorul Shi, aflat în bibliotecă, a venit și el în încăperea apuseană. Apoi a sosit secretarul Qin. Când a fost anunțat Chi Hengshan, ceaiul fusese turnat în cești.

— Vă voi prezenta pe unul din cei mai capabili oameni din provincia noastră, i-a spus gazda cenzorului Shi. Caligrafiază admirabil. Eu îl cunosc încă de acum douăzeci de ani. Eram în Yangzhou, amândoi proaspeți licențiați. Dar drumul vieții lui a fost diferit de al altor oameni obișnuiți. Țin minte că cineva de la Oficiul sării l-a tratat fără respect și el a acționat cu mai multă abilitate chiar

decât mine. Apoi, însă eu am plecat în capitală și ne-am pierdut urma. Ne-am regăsit abia alaltăieri. Domnul Wan a sosit în orașul nostru direct din Beijing, unde a fost numit recent secretar al Cancelariei Imperiale. Va fi coleg cu ruda mea Qin.

— Dacă-i așa, a spus secretarul Qin râzând, pentru ce oferiți un banchet unui coleg de-al meu? Mâine veți fi invitații mei.

În acest timp, Wan, care a apărut în poartă, și-a transmis îndată cartea sa de vizită. Academicianul Gao a ieșit în prag și și-a împreunat mâinile în semn de salut. Slujitorii au deschis larg poarta, însă oaspetele a coborât din lectică afară, în stradă, și s-a grăbit spre gazdă. Cei doi s-au înclinat unul în fața altuia și au intrat în încăperea principală, așezându-se.

— Invitația dumneavoastră mă onorează foarte mult, a spus Wan. După douăzeci de ani, sunt fericit să stăm de vorbă la un pahar. Nu știu dacă mai aveți și alți musafiri.

— Pot să spun că n-am musafiri, fiindcă am chemat numai prieteni intimi: cenzorul Shi, ruda mea Qin și cărturarii Wu și Chi. Ei s-au adunat în camera de apus.

— Bucuros să-i întâlnesc!

Administratorul i-a poftit și pe ceilalți oaspeți în încăperea principală.

— Domnul Gao a fost atât de bun și ne-a invitat la acest banchet, oferindu-ne plăcerea de a vă cunoaște, a spus cenzorul Shi.

— Eu l-am cunoscut pe domnul Gao acum douăzeci de ani, în Yangzhou, a declarat Wan. Am știut încă de atunci că va ajunge un reazem de seamă al imperiului, însă după ce a trecut examenele de la curte și a intrat în administrație, eu am călătorit cu treburi prin toată țara, numai în Beijing n-am fost. Anul trecut, când am ajuns în sfârșit în capitală, am aflat cu mare regret că dânsul s-a retras. De aceea, ieri, după ce mi-am încheiat afacerile în Yangzhou, unde m-am întâlnit cu niște vechi cunoștințe, am venit în mod special să-i

fac o vizită. Astăzi am însă norocul să întâlnesc aici și pe Excelența Sa, Cenzorul Shi, căruia îi solicit învățătura.

— Când veți primi numirea la post, stimate domn? a întrebat secretarul Qin. Ce treburi v-au adus din capitală, la noi?

— În Cancelarie sunt promovați licențiați sau studenți ai Colegiilor Imperiale. Umila mea persoană a intrat pe canale administrative și, deci, nu voi putea părăsi această muncă. Uite, cred că natura activității mele nu-mi va permite să intru în Academia Han Lin. Tocmai de aceea numirile se fac mai greu acum.

— E greu să fii dregător, dar acest fel de numire este și mai rău, a accentuat Qin.

Wan n-a mai zis nimic și s-a întors către cei doi cărturari.

— Reputația dumneavoastră îmi era de mult cunoscută, a spus el. Valoarea se clădește în timp. Postul meu este lipsit de valoare, căci cariera de succes se întemeiază pe sistemul examenelor.

— Cum se pot compara niște umili studenți cu talentul dumneavoastră imens? a răspuns Chi.

— Sunteți frate de cruce cu academicianul Gao și îl aveți egala în faimă, a adăugat Wu Shi.

— Masa este pregătită în camera apuseană! a anunțat un slujitor.

— Să mâncăm puțin și vom discuta apoi mai pe îndelete, și-a îndemnat gazda oaspeții.

La sfârșitul banchetului, academicianul Gao a ordonat să se deschidă portița dinspre grădină și i-a invitat pe oaspeți să-și arunce o privire. Intrând printr-o deschidere ovală de forma lunii pline, au urmat un zid lung, la capătul căruia au trecut printr-o ușiță tainică, au străbătut un coridor care i-a purtat spre est, au coborât câteva trepte și au ajuns la niște ronduri cu orhidee. Vremea se menținea caldă și florile își deschiseseră larg petalele. În față se ridicau un delușor și un paravan, alcătuite din stânci artificiale. În vârful dealului era un mic pavilion, care putea adăposti trei-patru oameni.

În fața paravanului erau așezate două taburete de porțelan, iar dincolo de paravan se ridicau, drepte, sute de trunchiuri de bambuși. La marginea pădurricii de bambuși se zărea o balustradă joasă, de un roșu închis, care înconjura răzoare cu răsaduri de plante medicinale[68]. Gao l-a prins de mână pe secretarul Wan și l-a condus în pavilion, unde au discutat intimități. Cenzorul Shi și Qin s-au așezat pe cele două taburete din fața paravanului de piatră, iar Chi și Wu s-au pierdut prin pădurricea de bambus.

— Grădina e splendidă, dar are puțini copaci, a spus Chi.

— Așa recomandau înaintașii noștri, a subliniat Wu:

Cu dregătoru-asemeni, pavilionul, lacul
Identic se formează, în timp și cu noroc;
Doar lângă firea-aleasă pot așeza copacul:
Ea-i greu crescută-n lume și nu în orice loc!

Gao și Wan au coborât delușorul și au înaintat spre ei.

— Anul trecut, a spus Gao, în casa domnului Zhuang Zhuojiang, am citit poezia *Bujorul roșu* a cărturarului Wu. Sezonul bujorilor se apropie.

Ei s-au mai plimbat o vreme prin grădină și s-au înapoiat în camera apuseană, servind un ceai.

— Am un prieten din admirabila dumneavoastră provincie, i-a spus Chi Hengshan lui Wan. El este din Chuzhou. Nu știu dacă îl cunoașteți.

— Cel mai renumit cărturar din Chuzhou este domnul Ma Chunshang. În mediul intelectual mai am o seamă de prieteni, dar nu știu despre cine este vorba.

---

[68] *Shao yao, paeonia albiflora,* o plantă care seamănă cu bujorul ca mărime și floare. Rădăcina este folosită în medicina tradițională.

— Domnul Ma.

— Noi doi ne-am legat frați de cruce, a spus Wan, cum să nu-l cunosc. Acum se află la Beijing și va ajunge cu siguranță om mare.

— Pentru ce s-a dus în capitală, din moment ce nu a trecut concursul la nivel provincial? s-a interesat Wu Shu.

— Examinatorul provincial îl cunoștea bine, a explicat Wan. După ce s-a întors la Palat, dânsul l-a recomandat pe cărturar pentru comportarea lui, așa că domnul Ma Chunshang s-a dus să obțină o numire.

— Aceste cariere pe căi lăturalnice nu duc departe, a spus cenzorul. Un om de caracter reușește la examene.

— Anul trecut, domnul Ma a venit în orașul nostru, a explicat Chi. Eu am fost de-a dreptul șocat de cunoștințele sale și este cel puțin ciudat că a rămas un simplu licențiat. Se pare deci că sistemul concursului nu este chiar infailibil.

— Domnule Chi, a intervenit gazda, alunecați pe o pistă falsă. De două sute de ani, de la întemeierea dinastiei actuale, în acest domeniu nimic nu s-a schimbat. Cine știe iese primul, cine nu, cade la examen. Lucrările lui Ma Chunshang sunt superficiale: în esență, el nu cunoaște mai nimic. Chiar dacă el ar fi fost licențiat de trei sute de ani și ar fi ieșit în frunte la testele preliminare, tot ar fi căzut la concursul provincial!

— Vreți să spuneți că examinatorii celor două nivele au pretenții diferite? a întrebat Wu.

— Și încă cum! a aprobat Gao. Toți cei care sunt plasați în frunte pe listă, cad la examenele adevărate. Iată de ce eu am acordat o mare atenție examenelor înainte de a le trece!

— Eseurile dumneavoastră, care v-au adus locul întâi, a spus Wan, au fost studiate de toți cărturarii provinciei noastre.

— Studiul atent este cheia de aur a succesului, a întărit Gao. În cele trei lucrări de la concursul județean, n-am scris o singură frază

la întâmplare: totul era cules din clasici. Așa se explică succesul. În lipsa studiului minuțios, nici un înțelept nu poate trece examenele. Domnul Ma a compilat eseuri toți acești ani, dar ce expune el este în afara sistemului. Dacă el ar înțelege sensul real al acestor două cuvinte: studiu atent - ar fi acum mare mandarin.

— Cuvintele dumneavoastră sunt demne de a fi urmate de tineri, a spus Wan. Eu totuși îl consider pe fratele Ma Chunchang un cărturar rafinat. În Yangzhou, am văzut o ediție a sa de eseuri la un prieten și mi s-a părut a fi excelentă.

— Iar greșiți, vorbind astfel! a protestat Gao. Un cărturar din oraș, domnul Zhuang, numit de Curte într-o poziție importantă, lucrează la niște comentarii la *Cartea schimbărilor.* Și totuși, el a putut să spună că: „Domnul Ma știe să înainteze, dar nu știe să se retragă, aidoma unui dragon". Oricum, comparația mi se pare nefericită. Cum poți să apropii un licențiat în viață de un lucru sfânt, despre care se vorbește în cartea antică pe care el însuși o comentează?

— Domnul Zhuang a glumit! a intervenit Wu Shu. Spuneți că nu putem ilustra teze filozofice prin exemple vii. Dar oare regele Wen și prințul Zhou nu se referă la Weizi și Qizi? Ulterior, Confucius nu se referă adesea la discipolii săi, care erau în viață?

— Erudiția dumneavoastră impresionează, însă comentariul păcătuiește prin suficiență, a calificat Gao. Specialitatea mea este *Cartea poemelor* și nu *Cartea schimburilor* și mai întimpin unele greutăți.

— Ați spus *Cartea poemelor* și mi-ați amintit altceva, a spus Wu. În zilele noastre, cei care iau examenele studiază numai interpretările târzii ale lui Zhu Xi și cu cât vorbesc mai mult cu atât nu se mai înțelege nimic. Acum patru sau cinci ani, Du Shaoqing a comentat câteva poeme uzând de explicațiile clasicilor, ale cărturarilor din dinastia Han. În acea seară, toată lumea a fost surprinsă. De aceea zic, astăzi nu mai există adevărați cărturari!

— Aveți dreptate numai în parte, a protestat Chi Hengshan. Personal, eu am această idee: cărturarii este bine să rămână la cercetările lor și să nu încerce să ajungă dregători; iar mandarinii să se ocupe cu treburile lor. Cine vrea să le facă pe amândouă, nu va reuși în nici una!

Intendentul s-a apropiat de ei.

— Poftiți la masă, domnilor, a spus el.

Academicianul Gao l-a condus pe secretarul Wan pe locul de onoare. Cenzorul Shi a ocupat locul următor, apoi au urmat Chi Hengshan, Wu Shu, secretarul Qin și gazda. Banchetul a fost pregătit pe trei mese joase, în camera de apus, iar mâncarea era excelentă. În timpul mesei, au reluat conversația.

— De când a plecat dr. Yu, i-a spus Chi lui Wu Shu, reuniunile cărturărești se împuținează îngrijorător de mult.

Peste o vreme, mâncărurile au fost schimbate. Când s-au aprins candelabrele, Wan s-a ridicat în picioare, să plece.

— Fratele de cruce al rudei mele îmi este rudă! i-a vorbit secretarul Qin. Suntem și colegi și este sigur că vom lucra împreună. Insist să fiți mâine, musafirul meu. Mă duc chiar acum acasă să pregătesc invitațiile. Mâine nu vom fi nici mai mulți, a spus el către ceilalți, nici mai puțini. Rămânem tot șase.

— Bine! a spus cenzorul Shi. Mă gândeam să-l invit chiar eu pe domnul Wan, dar atunci voi mai aștepta o zi.

Chi și Wu Shu n-au spus nimic.

— Eu am sosit abia ieri în oraș, a spus Wan și nu m-am așteptat ca domnul Gao să aibă astăzi un banchet. Dumneavoastră, distins secretar Qin, sunteți extraordinar, dar eu nici măcar nu v-am făcut vizita protocolară!

— Nu-i nevoie! a întărit Gao. Suntem rude și pot să vă spun: de vreme ce veți lucra împreună nu-i un sacrilegiu. Pregătiți-vă pentru banchet.

Wan s-a arătat a fi de acord, apoi și-au luat rămas bun și s-au dus care încotro. Ajuns acasă, Qin a scris cinci invitații și a trimis un servitor să le ducă destinatarilor. Apoi a comandat o trupă de teatru și a ordonat alor săi să fixeze bucătari, ospătari și să pregătească o masă bogată pentru a doua zi la prânz.

Când s-a trezit, în dimineața următoare, Wan și-a zis: „M-aș duce mai întâi să-l vizitez pe domnul Qin, dar mi-e teamă să nu mă oprească la el. Atunci nu mai am cum să-i vizitez și pe ceilalți cărturari pe care i-am cunoscut ieri și îi voi ofensa, crezând că m-am dus numai la cel care îmi oferă masa. Mai bine mă duc întâi la ceilalți!"

A scris patru cărți de vizită și a plecat de acasă. Primul la care a mers a fost cenzorul Shi, care l-a primit, însă n-a insistat prea mult să rămână. După aceea, s-a dus la Chi Hengshan.

— Stăpânul a plecat azi noapte la Jiurong să supravegheze reconstrucția colegiului de acolo, i-au spus slujitorii.

Atunci Wan s-a dus la Wu Shu.

— Cărturarul nu s-a întors acasă aseară, i s-a spus. O să vă caute dânsul după ce va reveni.

Având timp la dispoziție, Wan s-a pregătit fără grabă și pe la vremea micului dejun a ajuns acasă la secretarul Qin. La intrare se afla un zid de culoare închisă, lung cât o aruncătură de săgeată, în mijloc cu o nișă, în care se ridica podul porții, cu ornamentații în relief. După ce oamenii care purtau lectica au oprit în fața intrării, Wan a zărit o inscripție pe hârtie roșie: „Secretar al Cancelariei Imperiale". Pe cele două lături ale clădirii porții stăteau două șiruri de slujitori, iar dincolo de ei erau cuierele pentru pălării și locul pentru diferite comunicări.

Wan s-a anunțat prin cartea de vizită și Qin i-a ieșit numaidecât în întâmpinare, ușile din mijloc fiind larg deschise. Wan a coborât

din lectică, a dat mâna gazdei și au intrat în încăperea principală, înclinându-se cu respect.

S-au așezat și ceaiul a fost servit.

— Este o mare onoare pentru mine să vă fiu coleg, a spus Wan. Vă voi solicita sfatul în toate privințele. Astăzi v-am trimis în semn de respect cartea de vizită a umilei mele persoane, exprimând în primul rând caracterul protocolar al prezenței mele aici. Permiteți-mi să vin la dumneavoastră și după banchetul de astăzi, ca să vă mulțumesc pentru ospitalitate.

— Ruda mea mi-a spus că sunteți plin de talent, a răspuns gazda. După ce mi se va confirma titlul, vă voi considera, stimate domn, muntele meu de înțelepciune.

— Academicianul Gao a sosit?

— M-a anunțat că va veni. Este chiar vremea să apară.

Când Gao și Shi au sosit, ceaiul a fost servit din nou.

— Dragă vere, a întrebat academicianul, cărturarii Chi și Wu mai vin?

— Am trimis un om să afle.

— Poate numai domnul Wu. Cărturarul Chi nu vine, a spus Wan.

— De unde știți? a întrebat Gao.

— Am fost în vizită la amândoi, a replicat Wan. Domnul Wu nu s-a întors ieri noapte acasă, iar cărturarul Chi a plecat la Jiurong.

— Ei doi formează o pereche ciudată, a remarcat cenzorul. Din zece invitații de-ale noastre, la nouă nu răspund. Dacă este să vorbim mai deschis, nu înțeleg cum de sunt atât de ocupați, de vreme ce sunt licențiați. Și chiar pentru acest grad, ei își dau prea mare importanță!

— De vreme ce dumneavoastră și ruda mea Gao m-ați onorat cu prezența, eu sunt mulțumit, a spus gazda.

— Eu îi știu de buni cărturari, s-a arătat mirat Wan.

— Cărturari! Nici vorbă! a aruncat Gao în zeflemea. Dacă ar avea

cultură ar fi reușit la examene! Noi le-am arătat bunăvoință numai la recomandarea dr. Yu. Este chiar bine că n-au venit.

— Minunat! Minunat! s-a auzit de afară un glas puternic.

Toată lumea a fost surprinsă și cărturarul Qin și-a trimis intendentul să vadă cine este.

— A venit domnul Fang Al Patrulea, prietenul fratelui dumneavoastră, stăpânul Qin Al Doilea.

— Cheamă-l înăuntru, a hotărât gazda.

Un bărbat solid, de vreo patruzeci de ani, având ochi pătrunzători, sprâncene drepte și părul lung a intrat în cameră; pe cap purta o pălărie de atlet, era îmbrăcat într-o robă de mătase neagră și era încălțat cu pantofi cu vârful ascuțit. Mijlocul îi era strâns cu o centură de mătase. La brâu purta un pumnal. Ajuns în fața cărturarilor, el s-a plecat până la pământ.

— N-am știut că distinșii domni sunt adunați aici, a spus el. Vă rog să mă iertați.

Qin l-a invitat să ia loc. Apoi, arătând spre noul venit, i s-a adresat lui Wan.

— Domnul Fang este cel mai galant om din câți cunosc. Este maestru al sportului, iar *Cartea abilității fizice* o știe pe de rost. Dacă își încordează mușchii și este lovit cu o piatră de câteva tone, el abia simte o ușoară pișcătură. Fratele meu mai mic îl invită adesea, bucuros că poate să învețe din arta sa.

— Domnul Fang pare a fi un om remarcabil, a spus Wan. Și nu arată deloc lipsit de forță fizică!

— De ce ați spus: „Minunat"? s-a interesat gazda.

— Eu nu am zis nimic. Fratele dumneavoastră a exclamat: „Minunat! Minunat!" El credea că, oamenii sunt puternici sau slabi prin naștere. Eu i-am spus să tragă bine aer în piept și să pună pe cineva să-l lovească cu un băț și nu va simți nimic. Încântat de experiență, el a avut acea ieșire.

— Dacă fratele este acasă de ce nu-l invitați? a propus Wan.

Qin i-a spus intendentului să-l aducă, dar fratele său mai mic ieșise deja prin poartă din spate să urmărească niște soldați trăgând cu arcul.

Oaspeții au fost poftiți la masă, iar după aceea slujitorii au deschis o ușă la stânga și i-au invitat în două camere, mai mici decât încăperea principală, însă mobilate cu gust. Oaspeții s-au așezat după bunul plac și acolo douăsprezece feluri de ceai le-au fost servite. Un băiat de doisprezece ani a ars santal. „Ce ambianță plăcută, s-a gândit Wan. După ce mă voi întoarce acasă, voi aranja și eu un salon asemănător. Deși n-o să fie la fel, fiindcă eu nu dispun de atâția servitori și nu voi putea invita musafiri de seamă".

Un actor a intrat cu lista repertoriului. Ajuns în fața lui, a lăsat un genunchi jos și, privindu-l cu îndrăzneală, a spus:

— Alegeți un fragment.

Wan a încercat să-i determine pe domnii Gao ori, Shi să hotărască primii, însă fără succes. El a ales *Invitația* și *Despărțirea după masă.* Shi a ales *Muntele Wutai.* Gao - *Urmărirea lui Han Xin.* Actorul și-a notat toate aceste doleanțe și s-a întors la trupă. Secretarul Qin a poruncit să se aducă noi cești cu ceai verde.

— Domnilor, vă rog să luați loc dincolo! a anunțat intendentul.

Wan și ceilalți s-au dus în camera a doua, unde fusese ridicată o tribună, în fața căreia erau rânduite cinci fotolii, îmbrăcate în roșu și auriu. După ce ei s-au așezat, directorul trupei a prezentat actorii, fiecare îmbrăcat pentru rolul său. Actorii au făcut plecăciuni, apoi s-au retras. Muzicanții au intrat și ei și au început să-și regleze instrumentele. Primul actor a revenit în scenă. Directorul s-a înfățișat din nou, a lăsat un genunchi pe podea și a anunțat: „Luați loc". Muzicanții și-au ocupat locurile.

Actorul care se pregătise să deschidă spectacolul, a început să cânte. Însă aria sa a fost acoperită repede de zgomote puternice de

afară și soldați înveșmântați în roșu și negru au intrat în casă. Toată lumea a fost înspăimântată și nedumerită. „Au schimbat scena", și-au zis ei.

Intendentul s-a oprit în prag și, de frică, nu mai avea glas. Atunci și-a făcut apariția un mandarin, cu o pălărie de satin pe cap, robă oficială de culoarea jadului și încălțări negre cu talpă albă. În urma lui se zăreau vreo douăzeci de funcționari din Yamen. Doi dintre ei au pășit în față, l-au prins bine de ambele brațe pe secretarul Wan și l-au arestat, legându-i mâinile și petrecându-i un lanț, pe după gât. După ce l-au scos afară, dregătorul s-a întors cu spatele și a ieșit fără să spună un cuvânt.

Cărturarii se uitau unul la altul, consternați.

CAPITOLUL L

Primul care a rupt tăcerea după arestarea lui Wan a fost cenzorul Shi.

— Desigur, dumneavoastră aveți idee asupra motivației întâmplării la care am fost cu toții martori, i s-a adresat el academicianului Gao.

—N-am nici cea mai mică idee. Dar cred că magistratul Fang a fost ridicol. Ce l-a determinat să procedeze astfel?

— Faptul că a fost arestat un oaspete aflat la masă la mine, a spus secretarul Qin, îmi scade din prestigiu!

— Greșești, vere, a protestat Gao. Când eu stau în casa mea, de unde să știu încurcăturile altora? Oricum, a fost arestat el, nu eu. Atunci, de ce v-ați teme?

În acest moment, un slujitor a intrat în încăpere.

— Stăpâne, actorii vă roagă să hotărâți: să mai aștepte sau să

plece.

— Noi n-am pățit nimic. Un oaspete a avut necazuri. De ce n-ar juca?

S-au așezat cu toții să urmărească spectacolul, numai domnul Fang Al Patrulea rămăsese deoparte și îi privea cu un zâmbet sarcastic.

— Frate Fang, a întrebat Qin, bănuiți ceva?

— Cum aș putea eu să am vreo bănuială!

— Atunci ce înseamnă acest zâmbet?

— Zâmbetul meu este adresat tuturor cinstitelor fețe prezente aici. Un amic a fost ridicat de lângă dumneavoastră, dar nu vă neliniștiți. Umila mea opinie este că ar fi bine să alegeți un om de nădejde care să se intereseze la Yamen ce s-a întâmplat. Veți afla atât care este situația domnului Wan, cât și în ce măsură poate fi implicată gazda.

— Bună judecată! s-a grăbit să aprobe cenzorul Shi.

— Bine zis! Bine zis! a întărit repede gazda și imediat a chemat un om căruia i-a spus ce să facă. Slujitorul a plecat imediat.

Musafirii s-au calmat din nou, iar actorii au interpretat scene din *Invitația,* apoi din *Despărțirea.*

— Alegerea pieselor nu este tocmai potrivită, s-a adresat cenzorul, academicianului Gao. Dacă inviți pentru a te despărți numaidecât aceasta echivalează cu lipsa invitației și rămâne astfel în amintire numai despărțirea!

A urmat apoi *Muntele Wutai,* și după ea trupa se pregătea să atace altă operă, când slujitorul s-a întors.

— Nici cei din Yamenul județean nu știu nimic, i-a spus el domnului Qin. L-am căutat atunci pe bătrânul arhivar Xiao, care mi-a făcut o copie după ordinul primit.

Slujitorul i-a întins domnului Qin o hârtie și toți s-au strâns în jurul lui să citească. Era o copie de mână, făcută pe un petec de hârtie de bambus: „Prefectul Chi din Taizhou, despre o chestiune

care privește teritoriul de-a lungul mării: Guvernatorul Zou al provinciei Zhejiang a emis un mandat de arestare a numitului Wan Li, zis Wan Qingyun, unul dintre răufăcătorii aflați în cârdășie cu generalul Miao Erkin din Taizhou. Licențiat descalificat, de statură mijlocie, cu fața galbenă și părul tuns scurt; are patruzeci și nouă de ani. Wan a dispărut din Taizhou și este căutat pretutindeni. În cazul arestării sale, să ne fie trimis de îndată pentru a-și suporta pedeapsa. Acest anunț este urgent!" Un rând mai jos preciza: „Să fie înștiințați toți funcționarii din județ!"

Anunțul fusese trimis la Yamen prin curier. Se nimerise că magistratul era din Zhejiang și când a văzut că acel om era căutat din ordinul guvernatorului s-a deplasat personal pentru a-l aresta, deși nu înțelegea nici el de ce era învinuit Wan Li.

— Nu numai arestarea ca atare este confuză, a spus Gao, dar și textul acestui ordin. Wan spunea că e secretar. Atunci de ce-l prezintă ca pe un licențiat căruia i-a fost retras titlul? Iar dacă-i adevărat, cum putea să fie în cârdășie cu generalul Miao?

— Râdeați de noi, i s-a adresat Qin lui Fang. Acum înțelegeți ceva?

— Ce putea să afle acest slujitor? Mă voi duce chiar eu să mă interesez.

Zicând acestea, Fang Al Patrulea s-a ridicat și s-a îndreptat spre ieșire.

— Chiar plecați? s-a mirat Qin.

— La ce folos să ne pierdem în supoziții?

Și Fang a ieșit.

Fang Al Patrulea a mers întins la Yamen, unde a găsit doi polițiști. Aceștia s-au străduit să facă totul pentru a-i fi pe plac, iar când Fang le-a cerut să-l ducă la curierii din Zhejiang, ei l-au condus îndată la

Templul Cele Trei Zeități[69].

— Veniți din Taizhou, nu-i așa? s-a interesat Fang Al Patrulea.

— Suntem de la Yamenul prefecturii, au încuviințat curierii.

— Spuneți-mi, la urma urmelor, cu ce s-a făcut vinovat cărturarul Wan?

— Noi nu avem cunoștință. Superiorii noștri l-au prezentat ca pe un răufăcător și au trimis curieri în toate provinciile. Vă putem fi cu ceva de folos, domnule?

— Unde se află el acum?

— Magistratul Fang l-a interogat, dar nu a aflat mare lucru. Acum a fost dus la închisoarea exterioară, iar dacă mâine primim documentele pentru drum vom pleca. Doriți să-l vedeți?

— Merg chiar acum la închisoare. Mâine, la primirea documentelor, să nu porniți la drum înainte de a da ochii cu mine!

Curierii au promis că așa vor face, iar Fang al Patrulea a plecat însoțit de cei doi polițiști.

— Sărmanul de mine, s-a plâns cărturarul Wan, sunt învinuit pe nedrept! Vă rog să transmiteți domnilor Gao și Qin salutul meu. E posibil să nu-i mai întâlnesc vreodată!

Fang l-a chestionat pe îndelete, dar Wan n-a putut să explice care ar fi cauza arestării sale. „Pentru a clarifica acest caz, s-a gândit Fang, se pare că trebuie să mă deplasez până la Zhejiang". Însă nu i-a spus nimic lui Wan Li.

— Voi reveni mâine, i-a promis el la despărțire, apoi s-a întors acasă la Qin.

Actorii se retrăseseră, cenzorul Shi plecase și el, numai Gao rămăsese să afle veștile.

— Care-i adevărul? l-a întâmpinat el, curios, pe Fang Al Patrulea.

---

[69] Nume obișnuit de templu taoist. Cele trei zeități sunt: Spiritul cerului, al pământului și al apei.

— Nemaipomenită afacere! a răspuns acesta. Cei din Yamen nu știu nimic. Curierii veniți din Zhejiang n-au habar și nici măcar el nu înțelege ce s-a întâmplat. O poveste atât de încurcată mă determină să mă duc eu însumi în Zhejiang să fac puțină lumină.

— Mai bine o lăsăm baltă! a fost de părere gazda. Ce să ne mai facem griji?

— Eu am de gând să plec mâine odată cu el. Dacă chestiunea este serioasă, îi voi da o mână de ajutor, ca unui bun prieten.

Temându-se să nu fie și el învinuit, Gao l-a sfătuit să meargă, iar în aceeași seară i-a trimis și zece *liang* de argint pentru cheltuielile călătoriei. Fang Al Patrulea a acceptat banii. A doua zi, imediat ce s-a sculat s-a dus la templul taoist.

— Ați sosit prea devreme, domnule, i-au spus curierii.

El i-a luat cu el la Yamen, acolo l-a chemat pe arhivarul Xiao și l-a grăbit cu întocmirea actelor. Când documentele au fost gata, patru portărei s-au prezentat cu ele în fața magistratului ca să fie semnate și sigilate.

Magistratul a cerut să-i fie înfățișat Wan, iar curierii din Taizhou să aștepte la intrarea în Yamen. Wan Li mai purta încă o bonetă de cărturar și îmbrăcămintea funcționarilor de al șaptelea rang. Văzându-l, magistratul Fang s-a mâniat: „A fost descalificat, pentru ce mai îmbracă asemenea veștminte?" El a verificat încă o dată numele și înfățișarea omului, însă aici nu exista nicio îndoială.

— Sunteți licențiat sau funcționar? a întrebat.

— Eu sunt licențiat de Taizhou, a răspuns Wan. Anul acesta, în capitală, am fost promovat pentru arta mea caligrafică, secretar al Cancelariei Imperiale și până acum nu mi s-a retras titlul.

— Probabil că numirea aceasta nu a ajuns până în Taizhou, a spus magistratul. Iar din pricina acestui caz, guvernatorul v-a descalificat. Dar eu nu am nici o dovadă. Sunteți originar din Zhejiang, ca și mine, de aceea nu vă voi face greutăți. Vă sfătuiesc să vă întoarceți

acasă și să vă reglați situația.

În sinea sa, magistratul și-a zis: „La întoarcere, va fi tratat ca un om obișnuit, nu ca un licențiat, și va fi pedepsit. Oare nu ar fi bine să-l ajut, atâta cât pot?" Atunci a scris chiar el pe documentele anexe: „Împricinatul Wan Li corespunde ca vârsta și înfățișare anunțului primit. El este îmbrăcat ca un funcționar de rangul șapte și poartă bonetă de cărturar, susținând că a fost numit, în capitală, secretar al Cancelariei Imperiale. Eu îl trimit sub escortă, însă curierii nu-i vor pretinde bani, dar nici nu-l vor scăpa de sub pază." Apoi i-a chemat la el pe portărelul șef Zhao Shen și pe curierii din Taizhou.

— Acest om nu este un răufăcător, le-a spus el. Voi doi, împreună cu acest portărel de la mine îl veți putea însoți fără bătaie de cap. Purtați-vă cu grijă!

Cei trei au primit actele și l-au scos pe Wan afară. Fang Al Patrulea îi aștepta.

— Tu îl conduci? l-a întrebat Fang pe portărel.

Apoi, către curierii din Taizhou:

— A fost dovedit?

— Da. Îl escortăm împreună, au răspuns.

La ieșirea din Yamen, văzând un cărturar în lanțuri, vreo două sute de oameni s-au îngrămădit imediat în jurul lor.

— Unde stai, domnule Zhao? a întrebat repede Fang.

— Imediat după colț.

— Să ne oprim puțin la tine acasă, a hotărât Fang.

Au intrat cu toții în casă. În încăperea principală, destul de strâmtă, s-au așezat. Fang i-a cerut lui Zhao Shen să dezlege lanțul care-i înconjura grumazul cărturarului Wan. El însuși și-a dezbrăcat robă lungă, exterioară și i-a dat-o lui Wan ca să-și schimbe veșmântul de funcționar. Apoi i-a trimis pe cei doi curieri să-l cheme pe slujitorul lui Wan Li.

— Slujitorul a dispărut, au spus curierii la întoarcere. Lucrurile se găseau încă acolo, dar călugărul nu ne-a lăsat să le luăm.

Fang Al Patrulea și-a scos propria-i pălărie și i-a dat-o cărturarului Wan, rămânând într-o jachetă scurtă, iar pe cap cu un basc.

— Această casă e mică, haideți la mine, a spus el atunci.

Fang Al Patrulea a luat-o înainte, iar Wan și cei trei însoțitori l-au urmat îndeaproape, până acasă la el, în strada Hongli. S-au oprit într-o cameră din spate, iar Wan Li s-a grăbit să-i facă o plecăciune.

— N-avem timp pentru ceremonii, l-a oprit Fang. Stați jos, domnule Wan.

Apoi, către cei trei însoțitori:

— Voi sunteți oameni de înțeles, nu are rost să discutăm prea mult. Veți rămâne o vreme în casa mea. Domnul Wan îmi este prieten și va merge cu mine, fiindcă vreau să-l scot din acest caz judiciar. N-o să aveți nici un necaz.

— Voi ce credeți? i-a interogat Zhao pe cei doi curieri.

— Ce întrebare! Facem tot ce ne cere domnul Fang. Numai să decurgă totul repede.

— Natural! i-a asigurat Fang.

El i-a condus pe cei trei însoțitori într-o cameră nelocuită, spunându-le:

— Stați aici două zile. Puteți să vă aduceți lucrurile personale.

Cei trei l-au lăsat pe Wan în mâinile lui Fang Al Patrulea, iar ei au ieșit cu grijă în stradă, plecând să-și aducă bagajele.

Fang l-a invitat pe cărturarul Wan într-o bibliotecă din partea stângă a casei.

— Domnule Wan, i s-a adresat el, pentru acest necaz al dumneavoastră, am trebuință de adevărul curat și chiar de ar fi o vină cât cerul de mare tot voi fi în măsură să vă ajut. În caz că îmi veți vorbi la fel de neclar ca și până acum, am încheiat.

— Cum aș putea să vă dezamăgesc, când v-ați purtat cu atâta mărinimie! a răspuns Wan. În fața unui bărbat adevărat nu voi îndrăzni să spun lucruri false. Cazul meu nu aparține de Taizhou, ci de județul Jiangning.

— Excelența Sa, magistratul din Jiangning v-a tratat cu destulă condescendență. Ce vreți să spuneți?

— Adevărul, domnule Fang, este că sunt numai licențiat. Trăiam destul de strâmtorat acasă și n-am avut încotro, am început să hoinăresc din oraș în oraș. Dacă mă recomandam licențiat, m-aș fi hrănit cu vânt. Spunând însă în dreapta și în stânga că sunt secretar al Colegiului Imperial, negustorii și bogătașii locului mă sprijineau. Cum să-mi treacă prin cap că magistratul o să-mi descrie în documentele anexe îmbrăcămintea? Nu-mi e teamă că voi păți ceva în Taizhou, dar greșeala de a mă fi dat drept funcționar mă copleșește.

— Domnule Wan, a reluat Fang discuția după un moment de reflecție, dacă ați fi fost cu adevărat funcționar, ați fi câștigat procesul?

— L-am întâlnit o singură dată pe generalul Miao și nu mă știu vinovat că aș fi încălcat legea. Cred, deci, că nu pot fi implicat prea serios în cazul lui. Neștiindu-mi impostura de aici, ei mă vor achita.

— Am un plan, a spus Fang Al Patrulea. Rămâneți aici.

Lăsându-l pe Wan Li în bibliotecă și pe cei trei însoțitori ai acestuia în camera din spate, Fang a ordonat slugilor să pregătească o masă, iar el s-a grăbit spre casa secretarului Qin. Când Qin a aflat că s-a întors Fang i-a ieșit imediat în întâmpinare, nemaiavând răbdare să-și îmbrace roba.

— Care-i situația, frate Fang? a întrebat.

— E ușor să întrebi! Ați stat tot timpul în casă, iar nenorocirea cade peste dumneavoastră de sus, din înaltul cerului. Nu știți nimic?

— Ce să știu? Ce? s-a precipitat gazda.

— Ce este, ce nu este, cazul acesta vă va păta jumătate din viață!

Qin a înghețat, s-a făcut pământiu la față și n-a mai scos o vorbă.

— Ce rang spuneați că are? a întrebat Fang.

— Va fi secretar la judecată!

— Mințea?

— E puțin spus - mințea! Un acuzat public a fost arestat în această distinsă casă ca impostor. Acel guvernator de Zhejiang nu va avea nevoie de alte acte pentru a vă acuza. Va expune pur și simplu faptele și, scuzată fie-mi expresia, veți fi „șobolanul din căldarea cu apă fiartă".

La aceste vorbe, ochii secretarului Qin s-au mărit, albi de groază.

— Frate Al Patrulea, a îngăimat, privindu-l fix pe Fang, sunteți un om abil. Spuneți-mi, ce pot să fac?

— E greu. Numai oprirea cazului său vă poate salva.

— Cum l-aș putea opri?

— Falsul funcționar va fi condamnat. Dacă însă el ar avea într-adevăr acel rang, ar învinge.

— Dar e fals, cum ar putea să fie altfel?

— Oare dumneavoastră sunteți tot fals? a întrebat Fang Al Patrulea.

— Eu sunt într-adevăr recomandat.

— Dumneavoastră ați obținut recomandarea. Oare el n-ar putea-o obține?

— Chiar dacă ar obține-o, nu dispune de timpul necesar.

— De ce nu? a insistat Fang. Cu bani poți să ajungi oricând mandarin. Îl antrenați puțin și pe cenzorul Shi, iar succesul este previzibil.

— Bine. Cheamă-l degrabă pe Wan, a consimțit Qin.

— Dacă aranjăm totul, el nu va mai trece drept fals.

— Mă bizui pe dumneavoastră. Cum procedăm?

— În cazul în care nu vă temeți că veți fi implicat, lăsați totul să meargă de la sine. Dar dacă doriți să rămâneți curat, oferiți-i acest grad. Târziu, după ce va câștiga procesul și va deveni cu adevărat funcționar, să-i cereți o cincime sau o zecime din venit, pentru a nu rămâne în pagubă.

Qin a răsuflat ușurat.

— Vă sunt îndatorat, a spus. Așa vom proceda. Altă ieșire nu am, frate Fang. Eu ofer banii, dumneavoastră ocupați-vă de celelalte.

— Îmi spuneți să pescuiesc luna din lac, s-a opus Fang. Aranjamentele trebuie făcute de domnul Gao.

— Gao?

— Cenzorul Shi este un bun prieten al academicianului Gao, care îi poate cere să trimită recomandarea la Palat.

— Frate Al Patrulea, observ că pătrundeți toate detaliile.

Qin a scris câteva cuvinte prin care îl chemă la el pe Gao. Academicianul Han Lin a venit imediat. Qin l-a pus la curent cu întregul plan.

— Mă ocup eu, a promis Gao.

— Lucrurile sunt presante, a intervenit Fang. Domnule Qin, prezentați-i ce ne-a fost vorba.

Qin a ieșit și s-a întors după puțin timp, împreună cu un slujitor care a adus douăsprezece pachete cu argint, fiecare de câte o sută de *liang*.

— Acționați jumătate din prietenie și jumătate cu bani, i-a spus Qin, oferindu-i argintul. Banii sunt pentru cheltuielile de la Palat. Roagă-l pe cenzorul Shi să aranjeze totul.

Încolțit astfel, Gao a acceptat. El a luat banii, l-a vizitat pe cenzor și l-a convins să trimită chiar în acea seară un om la Beijing.

Fang Al Patrulea s-a întors la el acasă și s-a dus direct în bibliotecă. Wan stătea pe un scaun și privea în gol.

— Vești bune! a strigat Feng. Sunteți dregător!

Apoi i-a povestit tot ce s-a întâmplat. Wan Li s-a aruncat la pământ și i-a făcut zeci de plecăciuni, încât cu greu a reușit Fang Al Patrulea să-l oprească.

— Mâine, i-a spus Fang, veți îmbrăca din nou veșmintele funcționărești și vă veți duce la cei doi cărturari să le mulțumiți.

— O voi face, deși mi-e puțin peste mână.

Curierii au venit să-l întrebe pe Fang Al Patrulea când vor porni la drum.

— Mâine nu se poate, a răspuns Fang. Rămâne singur pentru poimâine.

A doua zi, Fang Al Patrulea l-a îndemnat iarăși pe Wan să-i viziteze pe Qin și pe Gao. Cei doi cărturari au primit cartea de vizită, dar au anunțat prin slujitori că nu sunt acasă. Atunci Fang l-a pus pe Wan Li să-și ia bagajele de la Templul Bunătății Imperiale, s-a pregătit el însuși de drum și la timpul stabilit au plecat cu toții spre Taizhou.

CAPITOLUL LI

Era pe la începutul celei de-a patra luni și se încălzise de-a binelea. Fang Al Patrulea, Wan Li și cei trei însoțitori erau îmbrăcați în haine ușoare. Ieșind din Nanjing pe Poarta de Vest, ei au încercat să găsească o barcă cu care să ajungă direct în provincia Zhejiang, însă fără succes. Nici o barcă nu mergea spre Hangzhou așa că au urcat până la urmă pe una de Suzhou. În Suzhou, Fang a achitat călătoria și au luat o barcă spre Hangzhou, care era însă ca mărime pe jumătatea celei dintâi.

— Nici nu ne trebuia una mai mare, a constatat Fang. Avem nevoie doar de două cabine.

El a plătit anticipat un *liang* și opt, pentru a li se reține cabinele din centru și din față. Au mai așteptat însă o zi acolo, până când s-a mai găsit un călător pentru cea de-a treia cabină, anume, un negustor de mătase. Era un tânăr de peste douăzeci de ani, bine făcut și avea un singur colet, însă destul de greu. În aceeași seară, barcagiul a ridicat pânzele, iar după vreo cinci *li* au ajuns în dreptul unui sat, unde au oprit.

— Legați bine funia, coborâți ancora și aveți grijă de pasageri, a ordonat barcagiul. Eu trag o fugă până acasă.

— Cauți vânt bun? au glumit curierii.

Barcagiul a plecat râzând. Cărturarul Wan și Fang Al Patrulea au coborât pe mal să-și dezmorțească picioarele. Vălul nopții se lăsa încet, iar razele lunii se zăreau tot mai palide în apa fluviului. După ce s-au plimbat puțin, ei s-au întors în cabină. Mai târziu, în liniștea care se lăsase, au auzit șipotul apei din josul râului și au zărit o joncă micuță. Ajutoarele barcagiului dormeau. Însoțitorii jucau cărți la lumina opaițului. Numai Wan Li, Fang și tânărul negustor stăteau în cabine, în dreptul ferestrelor, admirând luna. Jonca s-a apropiat, ghidată de un bărbat slab, de vreo patruzeci de ani. În spate, la pupă, stătea o femeie de optsprezece-nouăsprezece ani, care, observând pe cei trei bărbați admirând luna, s-a ascuns în cabină. Apoi Wan și Fang și-au făcut patul și s-au culcat, lăsându-l pe tânărul lor camarad de călătorie singur.

A doua zi, înaintea ivirii soarelui, barcagiul s-a întors, cu o boccea în spinare. După ce a urcat, a dezlegat imediat barca și au pornit. Până la micul dejun parcurseseră treizeci de *li*! După-amiază, Wan și Fang Al Patrulea s-au pus pe vorbă în cabină.

— Încă nu ați trecut greul, a spus la un moment dat Fang, dar am impresia că nu veți avea prea mult de furcă, în acest caz. În opinia mea, oricât de cordial ar fi interogatoriul, o acuzație semnată de guvernator înseamnă totuși ceva! Iată de ce, orice învinuire vi s-ar

aduce, puneți-o pe seama unui individ, numit Fang Mingzhi. Eu știu cum să mă descurc.

Deodată, tânărul din cabina alăturată a izbucnit în plâns și cu ochii roșii s-a năpustit la ei.

— Ce este, călătorule? a întrebat Fang.

Tânărul a tăcut. Fang Al Patrulea a izbucnit apoi cu energie, îndreptând arătătorul spre el:

— Asta e! Tânăr cum ești și în putere ai căzut în cursă!

Lacrimile șiroiau și mai tare pe fața negustorului. Fang l-a chestionat cu de-amănuntul și a aflat adevărul. Cu o seară înainte, în timp ce ei dormeau, el a sărit pe fereastră, afară pe punte, s-o observe mai bine pe tânăra nevastă din mica joncă. Femeia, văzând că ceilalți doi se retrăseseră, a ieșit și ea, zâmbind spre tânăr. Jonca oprise chiar în dreptul lor și se apropiase atât de mult, încât tânărul a întins mâna și a ciupit-o ușor, iar femeia, numai zâmbet, a sărit pe barcă și a intrat cu el în cabină. În noaptea aceea, s-au iubit. Iar când el a adormit, ea a scotocit în bagaje și a sustras patru pachete cu argint - două sute de *liang* în total. Dimineața, când s-au dezlipit de joncă, tânărul era pe jumătate adormit și nici nu pricepuse că fusese furat. Acum plângea cu disperare, ca un mut care visase că-i vorbise, maică-și.

— Ați mai recunoaște jonca? i-a întrebat Fang pe barcagii după un moment de gândire.

— O recunoaștem noi, i-au răspuns băieții, dar vorba noastră n-are greutate la judecată. Nu-i puteți învinui. Ce-i de făcut?

— Dacă recunoașteți jonca, e bine, a spus Fang. După ce ne-au furat, sunt sigur că au luat-o în partea cealaltă. Întoarceți pânzele și porniți degrabă la drum. Când zăriți jonca, urmăriți-o de departe. Dacă recuperăm banii, veți fi răsplătiți.

Imediat, barca a pornit-o înapoi și pe înserat a ajuns în locul unde înnoptaseră cu o zi înainte, însă jonca dispăruse.

— Să căutăm mai departe, a spus Fang.

Peste numai vreo doi *li*, au zărit jonca trasă sub o sălcie, însă nu se zărea nici un om pe punte. S-au mai apropiat puțin și au tras la mal. Fang Al Patrulea le-a spus celorlalți să se odihnească, iar el a coborât pe mal, plimbându-se agale. Când a ajuns în dreptul joncii, a recunoscut-o și el. Femeia și bărbatul se aflau în cabină. Fang s-a mai plimbat un timp și, întors pe barcă, a observat că jonca se apropiase din nou de barca lor. Dintr-o dată, bărbatul acela slab a dispărut din vedere. În această noapte, razele lunii erau mai strălucitoare decât cu o seară înainte. În cabina ei, femeia și-a pieptănat părul, apoi și-a îmbrăcat o fustă neagră de mătase și o bluză albă de stambă. S-a așezat la fereastră, privind luna.

— Drăguțo! a șoptit Fang. Nu-ți este frică să stai singură noaptea, în joncă?

— Ce te privește! Sunt obișnuită să fiu singură. De ce să mă tem?

Femeia și-a dat ochii peste cap. Fang Al Patrulea a sărit din barca să pe joncă și a prins-o în brațe. Femeia s-a prefăcut că se împotrivește, dar n-a scos o vorbă. Fang a ridicat-o în sus și a așezat-o pe genunchiul său drept, iar ea, în loc să-l respingă, i s-a ghemuit la piept.

— Aici nu e nimeni, i-a șoptit Fang, vino să petreci noaptea cu mine. Se pare că noi am fost foarte apropiați în viața anterioară.

— Noi, cei care trăim pe apă, suntem oameni curați, nu ne încurcăm cu oricine, a răspuns femeia. Însă în noaptea aceasta cum sunt singură și fiindcă te-am întâlnit, rămâi aici. Nu merg cu tine.

— Am lucruri de preț în bagaje, a protestat Fang și sunt neliniștit dacă stau departe de ele.

Fără să mai aștepte încuviințarea ei, el a ridicat-o ușor în brațe și a trecut-o pe barcă. Toți dormeau, numai în cabina centrală ardea opaițul, luminând o boccea. Abia a lăsat-o acolo jos și femeia și-a lepădat hainele de pe ea și s-a băgat sub cuvertură. Însă, spre

surprinderea ei, în loc să se dezbrace, bărbatul șușotea alături. Încercând să se ridice, ea a fost repede împinsă la loc cu o lovitură de picior și țintuită ferm, încât nu mai putea nici să miște.

Ascultând atent, ea a înțeles că barca pornise.

— De ce a pornit barca? a întrebat ea, înciudată.

— Ei au grijă de barcă, tu vezi-ți de somn!

— Lasă-mă să plec! a cerut femeia disperată.

— Poamă bună! a apostrofat-o atunci Fang Al Patrulea. Tu ai furat banii, eu te-am furat pe tine. Suntem chit. Ai ceva împotrivă?

Femeia a înțeles, în sfârșit, că fusese păcălită.

— Dă-mi drumul, s-a rugat, și-ți dau înapoi tot ce am luat!

— Nu pot să-ți dau drumul! Dar, dacă aduci lucrurile, te las. Și nu-ți fac nici un rău.

El a lăsat-o să se ridice, însă hainele îi dispăruseră. Cărturarul Wan și tânărul călător au ieșit și ei din cealaltă cabină, neputând să-și țină râsul, văzând-o goală. Fang a întrebat-o unde locuiește și cum îl cheamă pe bărbatul ei, apoi a ordonat barcagiului să oprească într-un loc mai ferit de lume. Când s-a luminat, a doua zi, el i-a cerut tânărului să pună într-o legătură toate lucrurile femeii și să meargă de-a lungul malului cale de zece *li*, căutându-l pe bărbatul acela slab. Acesta, descoperind plecarea bărcii și lipsa soției sale, se întinsese la umbra sălciei, așteptând plin de neliniște. Tânărul călător l-a recunoscut și i s-a adresat, bătându-l ușor pe umăr:

— Ce-ai pățit? „Ți-ai vândut nevasta și-ai pierdut și soldații!" Dar ești un om norocos, a spus tânărul.

Bărbatul tăcea. Tânărul a desfăcut legătura pe care o adusese cu el și a scos lucrurile tinerei femei: bluza, fusta, ciorapii și pantofii. Bărbatul nu s-a mai putut abține și, de disperare, a căzut în genunchi, rămânând cu capul în pământ.

— Eu nu-ți fac nimic, a promis tânărul. Scoate repede cele patru pachete cu argint și-ți dau înapoi nevasta.

Bărbatul s-a repezit spre joncă, a scos un sac dintr-o trapă aflată sub cabina de dormit și s-a întors cu banii.

— Nu m-am atins de ei, a spus. Vă rog, domnule, fiți îngăduitor și eliberați fata.

Tânărul și-a primit argintul, bărbatul a strâns de pe jos hainele femeii și s-au îndreptat spre barcă. Când au ajuns, bărbatul nu îndrăznea să urce și numai chemat de tânăra sa soție și-a luat inima în dinți și a urcat pe barcă. Nevasta era băgată sub cuvertură, în cabina din mijloc. Bărbatul i-a trecut legătura. Toți cei aflați pe barcă au urmărit-o pe femeie îmbrăcându-se, apoi ea s-a dat jos din pat, s-a plecat până la pământ de două ori și a coborât pe mal alături de soțul încornorat. Tânărul a luat un pachet de cincizeci de *liang* de argint și s-a dus și i-a mulțumit lui Fang Al Patrulea. După un moment de ezitare, încurcat, Fang a primit darul, apoi a împărțit banii în trei părți și i-a oferit celor trei însoțitori.

— Munca voastră e foarte grea. Luați voi acești bani.

Însoțitorii au mulțumit.

În aceeași zi, ei au ajuns la Hangzhou și au luat altă barcă până la Taizhou.

— Domnule Fang, au spus însoțitorii, poate treaba noastră a transpirat. Ce ne facem dacă prefectul a aflat ce-am făcut noi?

— Lăsați pe mine, i-a liniștit Fang Al Patrulea.

A închiriat apoi patru lectici mici, la care a lăsat perdelele în jos și i-a urcat în ele pe cei trei însoțitori și pe Wan Li. El a mers pe jos, în urma lor. Au ajuns repede la casa lui Wan. Dincolo de poarta mare de la stradă, se aflau două căsuțe, iar din curte se pătrundea într-o altă clădire, de două camere, care fusese însă partajată în trei. Când au intrat în casă, s-au auzit țipete, apoi totul s-a liniștit. Imediat, femeile au pregătit o masă pentru neașteptații oaspeți. După masă, Fang Al Patrulea s-a adresat curierilor:

— Nu vă grăbiți să plecați. Așteptați să se întunece și abia atunci să vă duceți la Yamen să-l chemați pe portărelul care se ocupă de cazul nostru.

Curierii au fost de acord și după ce s-au aprins lămpile în casă, au plecat la Yamen, întorcându-se nu peste mult timp cu portărelul Zhao Qin.

— El e omul dreptății! a exclamat portărelul când a auzit numele lui Fang. Cum de l-a cunoscut cărturarul Wan? Înseamnă că e un om norocos!

Zhao Qin a venit astfel împreună cu cei doi curieri acasă la Wan Li. De cum s-au văzut, el și Fang Al Patrulea, s-au comportat amândoi ca niște vechi cunoștințe.

— Un singur lucru, maestre Zhao, i s-a adresat Fang: mijlocește să fim tratați cât mai bine cu putință până vom fi interogați.

Zhao a promis sprijin, iar a doua zi Wan s-a dus într-o lectică la Yamen. Purta costumația dregătorilor de gradul șapte, dar peste grumaz avea petrecut un lanț. Escorta de la Nanjing a prezentat documentele, iar Wan a fost chemat în fața prefectului. Prefectul i-a aruncat o privire de cum a intrat, observându-i boneta de cărturar, apoi l-a mai cercetat o dată, aflând din documente că este secretar al Cancelariei Imperiale. Wan Li nu îngenunchease.

— Când ați fost numit?

— Anul acesta, în ianuarie.

— Eu de ce n-am fost înștiințat?

— Din cancelaria Palatului sunt anunțați mai întâi miniștrii, apoi guvernatorii și toate acestea iau timp. Mă gândesc că urmează curând să vă sosească înștiințarea.

— Ei, bine, veți pierde acest grad, a amenințat prefectul.

— Eu am plecat anul trecut din Taizhou. Am stat o vreme în Beijing, iar anul acesta m-am mutat la Nanjing. În tot acest timp, n-am greșit cu nimic. Pot să vă întreb, Excelență, sub care motiv ați

trimis să fiu arestat, aflându-mă în altă provincie?

— Generalul Miao a fost închis de guvernator pentru incompetență. În biroul său s-a găsit o poezie pe care i-ați dedicat-o. Ați fost plătit pentru aceasta și noi știm suma primită de dumneavoastră.

— Aceasta este calomnie! Eu nu l-am văzut niciodată pe general, cât am stat acasă. Cum puteam să scriu pentru el?

— Eu am văzut poezia cu ochii mei. E destul de lungă și este semnată cu numele dumneavoastră literar, purtând și sigiliul. Excelența Sa domnul guvernator este în vizită prin provincie și așteaptă rezultatul acestui proces. De ce negați?

— Sunt cărturar, însă n-am fost niciodată în stare să scriu poezie. Apoi eu n-am sigiliu pentru numele meu literar. Acum găzduiesc un prieten, care mi-a dăruit anul trecut mai multe sigilii, mari și mici, pe care le țin în bibliotecă și nu le-am folosit niciodată. Prietenul meu este poet. Poate a scris el poemul și l-a semnat cu numele meu. Vă rog, Excelență, să mai faceți cercetări.

— Cum se numește acel om? Acum unde se află?

— Fang Mingzhi. Locuiește la mine.

Prefectul a ordonat acelorași curieri să-l aducă imediat pe Fang la Yamen, pentru a fi interogat. Curierii s-au întors repede cu Fang Al Patrulea. Atunci prefectul s-a întors în sală, s-a așezat, iar curierii au anunțat:

— Fang Mingzhi este prezent.

Prefectul a cerut să fie introdus.

— Vă numiți Fang Mingzhi? l-a întrebat. Ați fost prieten cu generalul Miao?

— Excelență, eu nu l-am întâlnit în viața mea pe acest general.

— Acest Wan Li i-a dedicat o poezie generalului. Astăzi, la interogatoriu, Wan a spus că dumneavoastră ați scris poezia și ați aplicat sigiliul său. Pentru ce ați făcut-o?

— Eu nu scriu versuri, dar chiar dacă aș fi făcut-o, aceasta nu-i o crimă.

— Cum îndrăznești să răspunzi astfel? s-a mâniat prefectul.

El a ordonat ca Fang să fie torturat. Curierii din Yamen s-au grăbit să execute ordinul, strigându-se unul pe altul. Ei au luat o pereche de eclise din lemn și le-au aruncat jos în curte, în fața intrării. Doi dintre ei l-au dus afară pe Fang Al Patrulea, l-au lungit la pământ și i-au prins acele pene de lemn la genunchi.

— Strângeți mai tare! a poruncit prefectul.

Oamenii care strângeau funiile au tras cu putere și atunci eclisele s-au rupt în șase!

— Acest câine folosește magia?! s-a mirat prefectul.

El a ordonat să se aducă eclise noi, pe care le-a examinat el mai întâi și apoi a aplicat sigiliul prefecturii pe ele. Curierii i le-au fixat lui Fang la genunchi dar când au strâns mai tare s-au rupt din nou, cu un pârâit identic. Trei perechi de eclise au devenit îndată optsprezece bucăți de lemn. Fang Al Patrulea râdea, fără să scoată o vorbă. Însă prefectul s-a alarmat. El a încetat interogatoriul, i-a trimis pe împricinați la închisoare și a plecat imediat la guvernatorul militar. Acesta auzise că Fang ar fi omul dreptății și s-a gândit că cineva comisese o nedreptate cu acest caz. Peste puțin timp, generalul Miao a murit sub arest, iar numirea lui Wan a sosit la Yamen. Cum vina lui Wan nu era prea mare, guvernatorul i-a poruncit prefectului să hotărască o pedeapsă de formă și să închidă cazul. Curând, Wan Li și Fang Mingzhi au fost eliberați.

Wan s-a întors la el acasă împreună cu Fang Al Patrulea și nu știa cum să-și exprime mai bine gratitudinea sa.

— Dumneavoastră ați devenit pentru mine la fel de neprețuit ca tatăl sau ca mama mea, a declarat el. Cum să vă mulțumesc?

— Noi ne cunoaștem de puțin timp, a răspuns Fang, râzând amuzat. Apoi, eu nu vă eram cu nimic obligat. Eu m-am apucat să

vă ajut printr-o întâmplare și dacă insistați prea mult nu mă voi simți bine. Trebuie să merg la un prieten, în Hangzhou, așa că vă voi părăsi mâine.

Insistențele lui Wan Li n-au ajutat la nimic: Fang era decis să plece. A doua zi, el s-a despărțit de cărturarul Wan fără să primească în semn de mulțumire, nici cel mai neînsemnat dar, cel puțin unul care să valoreze măcar cât un pahar cu apă.

CAPITOLUL LII

Fang Al Patrulea a călătorit singur până la Hangzhou, unde avea un prieten, Chen Zhenggong, căruia îi împrumutase mai demult câțiva zeci de *liang* de argint, „Îl întâlnesc și iau banii ca să-i am pentru întoarcere" și-a zis el. Chen Zhenggong trăia dincolo de Poarta Qientang și Fang a ieșit din oraș, în drum spre prietenul său. La un moment dat, la umbra sălciilor de pe Digul Su[70], a văzut mai mulți spectatori urmărind o întrecere ecvestră. Unul dintre cei doi bărbați călare l-a observat pe Fang de departe și i-a strigat, cu bucurie în glas:

— Frate, Al Patrulea! De unde veniți?

Bărbatul a descălecat și a înaintat spre Fang, strângându-i mâna.

— Chiar domnul Qin Al Doilea! a exclamat Fang. Sunteți venit de mult și ce căutați în acest oraș?

— Cam de când ați plecat dumneavoastră. Ce este cu necazul cărturarului Wan? Dar nu înțeleg de ce v-ați amestecat în treaba altuia, când și așa o duceați destul de rău cu banii. Sunt nespus de

[70] Digul de la Lacul Apusului poartă numele celebrului poet și dregător sub a cărui îngrijire a fost ridicat: Su Shi.

bucuros că v-am întâlnit. Eu și fratele Hu Al Optulea ne-am tot gândit la dumneavoastră.

— Dumnealui?

— Dânsul este domnul Hu, al optulea fiu al ministrului Hu din Hangzhou. Un om foarte interesant și cel mai bun prieten al meu.

După ce Fang a fost prezentat, a schimbat un salut cu Hu.

— Propun să amânăm călăria, a spus Qin și să mergem la mine să bem.

— Eu sunt în drum spre un alt prieten, a obiectat Fang.

— Îl veți vedea mâine pe distinsul dumneavoastră prieten, a intervenit și Hu. Astăzi am avut șansa de a vă întâlni și e bine să o marcăm într-un fel.

N-au mai așteptat răspunsul lui Fang și au ordonat unei slugi să-i dea un cal. În poarta Templului Wu au descălecat și au intrat împreună. Qin locuia la parterul unei case din spate. Fang a intrat, s-a înclinat după obicei și s-a așezat. Qin a ordonat să se aducă de îndată ceva de băut, iar apoi niște gustări.

— Fratele Fang a sosit cum nu se poate mai bine, s-a adresat Qin lui Hu Al Optulea. Mâine, veți putea asista la un joc atletic, iar poimâine vă vom întoarce această vizită. Vă vom deranja mereu zilele acestea.

— Cum nu se poate mai bine, a spus Hu.

Fang Al Patrulea a arătat spre un tablou atârnat pe perete.

— L-am cunoscut pe Hong Ganxian. În tinerețe, el a studiat arta militară. Dar, nu știu de ce, mai târziu s-a apucat de ocultism, îndemnând oamenii să practice alchimia. Oare măi trăiește?

— La urma-urmei, ce am să vă spun eu acum pare o glumă bună. Fratele meu Al Treilea era cât pe ce să fie înșelat de acest domn Hong. În acel an se înhăitase cu un anume Ma Chunshang din Chughou și cei doi l-au vrăjit și momit pe fratele meu, cum că ar putea descoperi piatra filosofală: Fratele meu pregătise deja argintul

în pachete să i-l dea, când, din fericire pentru el, acest Hong a căzut bolnav și s-a prăpădit în câteva zile. Dacă nu s-ar fi întâmplat astfel, fratele meu și-ar fi pierdut toată averea.

— Fratele se numește Hui Zhong?

— Da. Noi doi avem caractere diferite. El este prieten cu oameni de toate condițiile, dacă ei se intitulează poeți și cărturari. El n-a băut nici un pahar de alcool bun și n-a mâncat nici o bucățică de carne mai de soi de pe urma lor, în schimb, e curățat mereu de sute de *liang* de argint. Pe când locuiam împreună, mie îmi plăcea ca și acum să țin un grajd cu cai de rasă, pe care el era cumplit de furios, pretinzând că strică aspectul curții. Într-o zi, când n-am mai putut răbda, i-am lăsat lui casă părintească și m-am mutat în altă parte. De atunci am terminat cu el.

— Noua reședință a fratelui Hu este foarte îngrijită, frate Al Patrulea. Veți vedea singur, când îl veți vizita.

Băutura a fost servită și ei au toastat pentru fiecare în parte.

— Frate Fang, a întrebat Qin Al Doilea, cine este prietenul la care vă duceați?

— Un bărbat din partea locului, Chen Zhenggong. I-am împrumutat niște bani și vroiam să-i recuperez.

— Cel care locuia pe Bambusului și s-a mutat dincolo de Poarta Qientang? a întrebat Hu.

— El.

— Dar nu e acasă. E dus cu Mao Bărbosul la Nanjing, să vândă mătase. Acest Mao este unul din protejații fratelui meu. Frate Fang, nu vă mai osteniți până acolo. Voi trimite eu un slujitor cu câteva rânduri, cerându-i să vă caute la întoarcere.

La terminarea mesei, Hu și-a luat rămas bun și a plecat acasă. Qin l-a oprit pe Fang la el, iar a doua zi l-au vizitat împreună pe Hu. Peste câteva zile, Hu le-a transmis printr-un servitor următorul mesaj:

— Stăpânul invită pe domnul Qin și pe domnul Feng la o masă intimă pentru mâine dimineață. Stăpânul nu vrea să folosească invitații scrise pentru niște prieteni buni ca dumneavoastră.

A doua zi, după ce au servit gustarea, Qin a poruncit slujitorului său să pregătească doi cai și a plecat împreună cu Fang Al Patrulea. Slujitorul îi urmă pe jos. Hu Al Optulea i-a întâmpinat în poartă și i-a poftit în încăperea centrală, unde s-au așezat toți trei.

— De ce nu mergem în bibliotecă? s-a mirat Qin.

— Mai întâi să sorbim un ceai, a răspuns Hu.

După ce au băut ceaiul, gazda i-a condus în spatele casei, trecând prin curtea care era plină de balegă de cal. În bibliotecă se strânseseră deja alți invitați, călăreți și spadasini cu care Hu își petrecea timpul. Veniseră cu toții să-l vadă pe domnul Fang.

— Aceștia sunt prietenii mei buni, i-a recomandat Hu. Auzind că fratele Fang va veni pe la mine, s-au înfățișat să-i prezinte omagiile și să-i ceară să ne facă niște demonstrații.

— Mă flatați! Nici nu îndrăznesc! a răspuns Fang.

După încă o ceașcă cu ceai, au ieșit afară. Clădirea cu etaj și trei camere - locuința lui Hu Al Optulea - nu era prea mare! De-a lungul casei era un fel de coridor, ai cărui pereți erau ticsiți cu șei și tolbe cu săgeți. Coridorul ducea până la o poartă de forma lunii pline, dincolo de care se afla o curte imensă, cu un grajd.

— Dragă frate Qin, a spus Hu. Am cumpărat un cal nou, cu un corp minunat, țin foarte mult să vă aflu părerea.

Hu i-a cerut grăjdarului să scoată calul, iar oaspeții s-au grăbit să-l admire. Calul era cu adevărat superb. Dar cum ei nu erau atenți, la o zvâcnire de copită în spate, calul l-a lovit pe unul din tinerii oaspeți în coapsă. Tânărul a căzut jos, chircindu-se de durere. Mâniat, Hu s-a apropiat de cal și l-a lovit puternic cu piciorul în crupă, rănindu-l. Ceilalți s-au speriat și mai tare.

— Frumos năravl a exclamat Hu.

Tânărul a fost trimis acasă, masa a fost pregătită, iar ei s-au așezat să ospăteze. Erau cu toții șapte-opt bărbați și au mâncat pe săturate, servind, în boluri mari, mâncarea adusă pe niște platouri imense.

— Acum, frate Fang, a spus Qin în clipa în care s-au ridicat de la masă, executați, după cum vă e voia, un exercițiu-două.

— Oferiți-ne o lecție! l-au îndemnat și ceilalți.

— Bine, voi încerca. Ce preferați? a acceptat el.

Apoi, arătând spre suporturile florilor din fața bibliotecii, a spus:

— Aduceți câteva cărămizi pătrate de-acolo.

Qin, a poruncit slujitorului său să aducă pe trepte opt cărămizi, pe care să le așeze una peste alta. Fang și-a suflecat mâneca brațului drept și a apăsat cu palma peste cărămida de sus, iar peste puțin în locul cărămizilor a rămas o grămadă de cioburi. Asistența a aplaudat.

— Fratele Fang este vechi maestru! a spus Qin. În manualul întocmit de el scrie: „Să poți să sfărâmi capul tigrului cu pumnul, și să dobori boul cu dunga palmei". Dar ce am văzut noi nu e nimic. Frate Hu, veniți aici. Lovitura dată calului a fost de prima clasă, ceea ce dovedește că aveți mușchi puternici în picior. Îndrăzniți să-i aplicați o lovitură și domnului Fang? Atunci voi putea zice că reputația dumneavoastră este întemeiată.

— Cum se poate? s-au împotrivit ceilalți.

— Dacă doriți, nu vă sfiiți, domnule Hu, l-a îndemnat Fang. Dacă voi fi rănit, mă voi supăra pe domnul Qin!

— Încearcă, l-au îndemnat atunci oaspeții. Dacă domnul Fang este de acord, probabil că are vreun motiv s-o facă.

La insistențele celorlalți, Hu s-a gândit că acest Feng nu poate fi de granit, ori Jiu Muba[71] în persoană.

— Bine, a acceptat el. Voi comite crima.

---

[71] Erou antic, renumit pentru forța sa fizică.

Fang a ridicat pulpana hainei. Hu a ridicat piciorul drept, și l-a trimis cu toată forța, fulgerător, în șoldul partenerului. Dar piciorul lui Hu parcă s-a lovit de o bucată de oțel, iar cele cinci degete aproape i-au amorțit și o durere profundă l-a străpuns până în inimă. O vreme n-a putut mișca deloc piciorul.

— Iartă-mă! Iartă-mă, a spus. Fang, apropiindu-se de Hu.

Oaspeții nu știau ce să facă: să râdă sau să se teamă. Peste puțin, s-au despărțit. Gazda și-a condus oaspeții mergând șontâc. Șapte-opt zile nu și-a putut scoate pantoful și a zăcut la pat.

Fang locuia la Qin, cu care boxa ori călărea zi de zi, neavând timp să se plictisească. Într-o zi, pe când erau la un antrenament de box, a venit un tânăr de vreo douăzeci de ani, slab și scund, care a întrebat de domnul Fang Al Patrulea din Nanjing. Fang l-a recunoscut pe nepotul lui Chen Zhenggong, Chen Crevete.

— Am fost anunțat că ați sosit, domnule. Unchiul e la Nanjing. Astăzi plec și eu la el. Dacă aveți ceva să-i transmiteți, spuneți-mi mie.

— Vroiam să-l văd, n-am nimic să-i spun. Mai demult, a împrumutat de la mine cincizeci de *liang* de argint și m-am gândit că poate mi-i înapoiază. Eu mai rămân o vreme aici, așa că îl voi aștepta să se întoarcă. Salută-l din partea mea, nu-i mai scriu.

Chen Crevete a consimțit, s-a întors acasă să-și ia bagajele și s-a dus la Nanjing cu o barcă. Unchiul său avea o prăvălie de mătase în fața Yamen-ului județului Jiangning. Când Chen Crevete a ajuns la prăvălie, Chen Zhenggong era la masă, cu Mao Bărbosul. Nepotul a fost poftit să mănânce cu ei, apoi chestionat de ale casei. După ce a povestit tot, inclusiv chestiunea banilor domnului Fang, nepotul a urcat la etaj să se odihnească.

Acest Mao Bărbosul avusese o prăvălie de fire de mătase în Hangzhou, cu un capital de două mii de arginți. Apoi, fusese

îndrăgit de Al Treilea domn Hu, care-i oferise alți două mii de *liang* de argint. Cu aceștia el a plecat în Jiaxing, unde a deschis o mică prăvălie. Mao Bărbosul avea un defect: prețuia banii foarte mult, mai mult decât propria-i viață. De curând, intrase în combinație cu Chen Zhenggong, care avea și el această slăbiciune, astfel că se înțelegeau de minune. În acea vreme, breasla mătăsarilor din Nanjing oferea membrilor ei mâncare și băutură din belșug.

— Cei de la breaslă dau carne la fiecare masă, a spus într-o zi Mao către Chen, dar banii nu sunt ai lor, ci îi reții de la noi. Ce-ar fi să luăm numai legume de acum încolo? Nu crezi că va fi mult mai ieftin?

— Chiar așa! a aprobat Chen.

La ora mesei, i-au cerut lui Chen Crevete să cumpere de paisprezece bănuți ciorbă de varză pentru toți trei. Dar tânărul a rămas flămând, neputând să mănânce zeama aceea chioară.

În altă zi, Mao a apus:

— Am aflat ieri ele la un amic că secretarul Qin se pregătește să se ducă la Beijing să primească un post și că are nevoie de bani. El vrea să împrumute o mie de *liang* de argint, la o dobândă de șapte la sută. Fiindcă trece drept om serios și restituie datoria în numai trei luni, de ce nu i-am oferi cei două sute de *liang* care-ți rămân după ce cumperi marfă? În trei luni, o să primești înapoi aproape trei sute de *liang*, mult mai mult decât scoți din vânzări. Dacă n-ai încredere, îți dau o garanție scrisă. Eu îl cunosc bine pe mijlocitor, nu poate să mi se întâmple nimic rău.

Chen a acceptat și i-a dat banii. Peste trei luni, Mao i-a înapoiat banii cu dobândă. Era un argint frumos la culoare, corect la cântar și Chen a rămas grozav de mulțumit.

— M-am întâlnit cu un prieten care vindea *ren shen*, i-a spus Mao Bărbosul, altădată. El zice că domnul Chen Al Patrulea, care e nepot cu Excelența Sa Xiu, de la Palat, a cumpărat *ren shen* de la el. Acum

vrea să se întoarcă la Suzhou dar n-are bani să-i plătească și ar vrea o sută de arginți. Peste două luni plătește două sute. Treaba e foarte sigură.

Chen i-a dat iar o sută de *liang* și a primit două în loc, peste două luni. Argintul era bun, ba chiar depășea greutatea normală. Chen radia de bucurie.

Chen Crevete era tratat foarte rău de către Mao Bărbosul, care nu-i dădea nici băutură și nici chiar mâncare suficientă. Pentru aceasta, băiatul a prins să-l urască.

— Unchiule, i-a spus el într-o zi lui Chen Zhenggong, dumneata ești negustor. Dacă ai cumpăra mătase extra de la breaslă și ai vinde-o, ai câștiga bine. Apoi ai cumpăra cantități mai mari și ai obține câștiguri serioase și sigure. Pe când mata, asculți de Mao Bărbosul și împrumuți bani. Camăta este o afacere riscantă. Dacă dai de necazuri, ce ne facem noi fără tine?

— Vezi-ți de treabă! l-a repezit bătrânul. Peste puțină vreme o să ne facem plinul și ne întoarcem acasă.

Într-o zi, Mao Bărbosul a primit o scrisoare de acasă. După ce a citit-o a rămas cu gura căscată, privind în gol.

— Ce s-a întâmplat? s-a interesat Chen.

— Nimic, a răspuns Mao. Nu pot să-ți spun ție.

Cheng Zhenggong a insistat, iar Mao i-a mărturisit:

— Mi-a scris fiul meu. Familia Tan, care ținea o prăvălie de amanetat a dat faliment și vor s-o dea cu totul. Valoarea prăvăliei este de vreo mie și șapte sute de *liang* de argint. În situația disperată în care se găsesc, pot să o lase la o mie de *liang.* Acum, mă tot gândesc: dacă aș putea aduce acele lucruri aici, ar fi o afacere bună. Dar nu pot să mișc un deget, că n-am banii trebuincioși.

— De ce nu mai iei pe cineva părtaș?

— M-am gândit și la asta. Dacă aș găsi pe cineva care să-mi dea bani cu o dobândă de unu și ceva la sută, tot aș fi câștigat. Dar dacă-

mi cere doi la sută sau mai mult, înseamnă că „fac mofturi la carnea de oaie dar mă omor după mirosul ei”.

— Prost ce ești! l-a certat Chen. De ce n-ai discutat cu mine? Eu am ceva bani acasă și ți-i împrumut să faci afacerea. Nu mă gândesc eu că mă înșeli tu!

— Nu, nu! a protestat Mao. Afacerea este riscantă. Dacă pierd și nu mă mai pot plăti, cum să mai dau ochii cu tine?

Chen Zhenggong a fost impresionat de această sinceritate și s-a hotărât să-i dea banii.

— Frate al meu, i-a spus Chen. Haide să ne angajăm amândoi. Tu iei banii să cumperi lucrurile, iar eu nu-ți cer cine știe ce dobândă: doar două procente pe lună. Grosul profitului îți revine ție iar mie îmi dai banii, mai târziu. Chiar dacă nu ne-am plăti până la ultimul ban, noi suntem doar vechi prieteni. Cum am putea să ne facem necazuri unul altuia?

— Ești foarte bun, frate Chen. Dar mai avem nevoie de un intermediar, care să consemneze clar tot aranjamentul. În felul ăsta o să fii liniștit. Numai noi doi nu putem să încheiem nimic.

— Frate Mao, eu te știu că nu ești dintre acei oameni falși și nu am de ce să mă neliniștesc. Eu zic că noi doi n-avem nevoie nici de intermediar și nici de acte scrise. Noi avem încredere unul în altul.

Fără să-i sufle o vorbă lui Chen Crevete, el și-a strâns toți banii pe care-i avea, inclusiv unele datorii care abia îi fuseseră returnate, totul însumând o mie de *liang* de argint și i-a dat lui Mao Bărbosul.

— Eu îl aștept aici pe șeful breslei să-mi ofere un preț, pentru mătasea mea, i-a spus. Cu banii ăștia mă gândeam să cumpăr altă mătase din Huzhou. Dar acum ți-i dau ție să te întorci acasă și să rezolvi afacerea. Eu trebuie să mai aștept un număr de zile și mai încolo o să plec și eu.

Mao Bărbosul i-a mulțumit și a pornit-o chiar a doua zi spre Jiaxing. Peste câteva zile, Chen Zhenggong a strâns toți banii pe

mătase de la datornici, și-a luat rămas bun de la șeful breslei și a închiriat o barcă, întorcându-se împreună cu nepotul său la Hangzhou. Trecând prin Jiaxing, ei au făcut o oprire și s-au dus să-l vadă pe Mao Bărbosul. Prăvălia lui era în strada Apusului și s-au dus direct într-acolo. De departe se vedea o clădire care avea deschidere spre stradă, în față cu un paravan împotriva spiritelor[72]. În curte se aflau câțiva vânzători.

— Prăvălia aparține domnului Mao? a întrebat Chen.

— Dumneavoastră cine sunteți, domnule? s-a interesat un vânzător.

— Chen Zhenggong este numele meu. Vin de la Nanjing și vreau să-l văd pe domnul Mao.

— Intrați, vă rog.

În spate era o clădire cu etaj care servea drept depozit. Chen a intrat la parter. Un vânzător tânăr a servit ceaiul.

— Domnul Mao este acasă? a întrebat Chen, sorbindu-și ceaiul.

— Prăvălia a fost la început a domnului Mao, a spus omul, dar i-a vândut-o cu totul domnului Wang.

Chen Zhenggong a tras o sperietură grozavă.

— Nu a venit aici acum câteva zile?

— Dar nu e prăvălia sa. De ce să vină?

— Știți unde îl pot găsi?

— A șters-o de aici, cred că e în Nanjing sau în Beijing.

La aceste vorbe, Chen Zhenggong a transpirat tot și și-a amintit vorba veche: „capul măgarului nu e făcut pe măsura gurii calului". S-a ridicat, s-a întors la barcă și a continuat călătoria fără să-i spună un cuvânt nepotului său.

Ajuns acasă, Cheng Zhenggong a primit vizita domnului Fang Al

---

[72] În credința populară, un paravan de orice natură (lut, piatră, zidărie etc.) ridicat în fața unei intrări, ținea la distanță de locuitori spiritele malefice al căror drum era numai în linie dreaptă.

Patrulea. L-a invitat în casă și s-au salutat, apoi au schimbat amintiri.

— Vă sunt dator de multă vreme, a deschis vorba Chen. Din nefericire, acum câteva zile am fost înșelat de cineva și nu mai am cum să mă plătesc.

Fang a vrut să știe ce s-a întâmplat și Chen Zhenggong i-a povestit cu de-amănuntul.

— Nu-i nimic, a spus Fang. Lasă-l pe seama mea. Mâine mă întorc în Nanjing împreună cu domnul Qin Al Doilea. Așteaptă-mă în Jiaxing și îți promit că o să-ți primești înapoi toți banii. Ce zici?

— Dacă faceți asta, vă voi rămâne veșnic îndatorat!

— Vorbele de mulțumire nu-mi plac, l-a oprit Fang.

Întors la Qin, Fang i-a împărtășit ce aflase.

— Deci ați găsit alt caz, a conchis Qin. Cât de mult vă atrag aceste acțiuni!

Qin a poruncit să se strângă lucrurile din casă, să se plătească chiria pentru camere și s-au îmbarcat spre Nanjing. La Jiaxing au oprit.

— Cobor și eu, să mă amuz puțin! a hotărât Qin.

S-au dus împreună la prăvălia domnului Mao, unde l-au găsit pe Chen certându-se cu vânzătorii. Din două salturi, Fang a fost lângă el.

— Acest Mao este sau nu acasă? a întrebat el. Vreau să știu dacă plătește sau nu banii datorați familiei Chen?

Cum vânzătorii nu răspundeau, Fang a pus mâinile pe ușă, s-a dat puțin înapoi de spate și a împins, dărâmând jumătate din perete. Qin, care s-a grăbit să vadă ce s-a întâmplat, și-a lovit puțin capul de zid. Vânzătorii au rămas muți de uimire. Fang Al Patrulea a intrat în clădire și s-a lipit cu spatele de un stâlp.

— Dacă țineți la viața voastră, ștergeți-o repede! a spus el.

Prinzând stâlpul bine cu ambele mâini, el și le-a răsucit în jurul lui, ca pe doi craci de foarfece, iar stâlpul s-a detașat de pământ,

îndoindu-se de la jumătate. Clădirea s-a scofâlcit, cărămizile au prins să curgă cu zgomot pe podea și un nor de praf a învăluit totul. Din fericire, vânzătorii fugiseră, astfel că n-au pățit nimic. Afară se strânseseră toți trecătorii, atrași de zgomotele neobișnuite.

Înțelegând că nu-i de glumit, Mao Bărbosul a apărut. Cu capul plin de moloz, Fang Al Patrulea arăta ca un zeu. El s-a dus țintă în prăvălia centrală și s-a apropiat iarăși de principalul stâlp de susținere. Mulțimea l-a înconjurat să-l tempereze. Mao Bărbosul și-a recunoscut și el vina și a promis să plătească toți banii, numai să nu-i se dărâme proprietatea. Fang a început să râdă.

— Oricât de mare ți-ar fi cuibul, a spus el, în timpul cam cât ar dura o masă, eu ți-l fac zob!

Qin Al Doilea a venit cu bătrânul Chen și s-au așezat.

— Domnul Mao este vinovat, a spus Qin. El s-a gândit să-l înșele pe domnul Chen, profitând de faptul că n-au avut martori. Dar știți proverbul: „Nu te teme de neputința debitorului, ci de eroismul creditorului!" În persoana fratelui Fang, domnul Mao și-a găsit nașul!

Mao Bărbosul n-a zis nimic, ci a înapoiat datoria cu dobânda la zi. Chen Zhenggong a luat banii și i-a condus pe Fang Al Patrulea și pe Qin Al Doilea până la barcă. După ce Fang s-a spălat, Chen i-a dat două pachete, în total o sută de liang de argint, în semn de apreciere.

— Eu însumi am dorit să te ajut și nu vreau să aud mulțumiri. Cei cincizeci de *liang* pe care mi-i datorezi îi primesc, dar cealaltă jumătate sunt ai tăi.

Chen i-a mulțumit de mai multe ori, a luat înapoi argintul și spunându-i drum bun s-a întors cu altă barcă acasă.

Qin și Fang s-au distrat tot drumul până la Nanjing cu această întâmplare, apoi despărțindu-se s-a dus fiecare la casa lui. Două zile mai târziu, Fang Al Patrulea l-a vizitat pe secretarul Qin.

— Stăpânul lipsește, i-a spus portarul. De câtăva vreme se duce zi

de zi împreună cu Al Patrulea domn Chen de la prefectura Taiping la familia Zhang din Cartierul curtezanelor.

Mai târziu, reușind să-l întâlnească, Fang l-a sfătuit pe secretar să renunțe la asemenea prieteni. Apoi, din fericire, secretarul Qin a fost chemat în capitală, pentru o slujbă, lăsându-l pe Chen Al Patrulea singur să petreacă în Cartierul curtezanelor.

CAPITOLUL LIII

Cartierul curtezanelor din Nanjing avea două intrări principale: una în față, peste Podul Pacificării Militare și alta în spate, peste Podul Lung și capătul sudic al străzii Tezaurului, din Parcul Răsăritului. După ce primul împărat al dinastiei Ming a unificat din nou țara, el a făcut codoși și prostituate din toate familiile nobile ale dinastiei anterioare Yuan, și a însărcinat un militar să-i supravegheze. Acest dregător avea în subordine funcționari, soldați și curieri, ca orice șef de Yamen, putând chiar să pedepsească oameni cu bătaia. Numai cu tinerii de familie nu îndrăznea să se poarte conform poziției sale și rămânea în fața lor în picioare.

În fiecare an, în lunile a doua și a treia, de primăvară, prostituatele cartierului, pudrate și machiate, așteptau în fața intrărilor principale, sub pomii în floare, îndemnând trecătorii să li se alăture. Unele obișnuiau să se strângă laolaltă, patronând un fel de concurs al preparatelor culinare, fiindcă la aceste ocazii se serveau cele mai alese mâncăruri și băuturi, bucătarii întrecându-se pe ei înșiși. Cele mai frumoase dintre curtezane nu acceptau să primească orișicând și orice fel de clienți. Pe lângă curtezane se pripășeau bătrânele fără ocupație, care erau aproape nelipsite din casele lor, arzând santal pentru ele, curățind cuptoarele, îngrijind

florile din glastre, lustruind mesele și scaunele, ori ajutându-le să învețe să cânte, să caligrafieze și să picteze. Prostituatele nu duceau lipsă de iubiți și totuși țineau să primească vizitele unor cărturari, acestea sporindu-le faima.

În Cartierul curtezanelor, trăia o copilă, pe numele mic Pin. Socrul ei fusese actor în cadrul trupei „Primăvara" și ajunsese celebru în tinerețe pentru interpretarea rolurilor feminine. După ce a început să-i crească barba și n-a mai putut să-și facă meseria, s-a însurat, în speranța că nevasta o să-i păstreze clienții. Însă nevasta s-a îngrășat repede și s-a înnegrit la față că nici dracul nu-i mai călca pragul casei. Atunci el n-a mai avut încotro și a adoptat un copil, căruia i-a și găsit o mireasă. La vârsta de șaisprezece ani, această copilă devenise o frumusețe și clienții o căutau frecvent. Dar deși Pin era o prostituată obișnuită, prefera să se culce mai ales cu cărturari și dregători. Unchiul ei după mamă, Jin Xiuyi, care era fiul lui Jin Cifu venea adesea la ei acasă, aducând cu el câte unul sau doi mandarini.

Într-una din zile, Jin Xiuyi i-a zis fetei:

— Un domn dorește să te vadă mâine. El e vărul domnișorului Xiu de la palatul ducelui. Se numește Chen și este al patrulea născut din familie, de aceea i se spune Chen Al Patrulea. Noi am dat ieri o reprezentație la palatul ducelui și acest domn Chen mi-a spus că a auzit de farmecul tău și că vrea să te vadă. Prin el o să ai acces la domnișorul Xiu. Cum să nu fie grozav!

Pin nu și-a mai putut încăpea în piele de bucurie, iar Jin Xiuyi și-a băut ceaiul și a plecat. A doua zi, Jin l-a vizitat pe Chen Al Patrulea, care era de felul lui din prefectura Taiping, dar acum locuia în casa familiei Tong. Când Jin a ajuns în fața intrării, doi slujitori în uniforme noi l-au introdus în casă. Chen l-a întâmpinat îmbrăcat într-o robă de brocart de culoarea jadului, pusă peste o jachetă din piele de vulpe; avea pe cap boneta pătrată de cărturar, iar în

picioare, încălțări din stofă neagră, cu talpa albă. Chen Al Patrulea era în al douăzeci și optulea sau douăzeci și nouălea an al vieții.

— Ai transmis mesajul meu? a început discuția Chen. Când mă pot duce?

— Am fost ieri și i-am vorbit. Vă așteaptă, Excelență.

— Atunci merg chiar acum cu tine.

Chen s-a retras în camerele interioare să-și pună veșminte noi, apoi a ieșit din nou și le-a poruncit celor doi slujitori să cheme o lectică. Chiar atunci un băiat a adus un plic, recunoscut imediat de Chen ca fiind din partea familiei domnișorului Xiu. Deschizându-l, el a citit: „Vere Munan, vremea s-a limpezit după zăpezile iernii și mărișorii roșii din grădină au îmbobocit. Sper să vii pe la mine, să stăm la palavre în fața sobei. Pentru nimic în lume nu poți amâna. Nu spun mai multe. Atât!"

— Eu mă duc la palat, i-a spus Chen lui Jin. Revin-o mâine.

Jin s-a întors acasă, iar Chen Al Patrulea a plecat în lectică la Arcul Marilor Împliniri, urmat de cei doi slujitori ai săi. A trecut mult timp până a fost invitat în palat: „Sunteți poftit". Chen Munan a coborât din lectică și a intrat pe poarta principală, a trecut pe lângă Sala Clopotul de argint și a mers în spate. Domnișorul Xiu îl aștepta la intrarea în grădină.

— Frate Al Patrulea, l-a întâmpinat el, ce e cu tine îmbrăcat astfel?

Chen l-a privit pe vărul său și a băgat de seamă că purta o pălărie neagră obișnuită, o robă de brocart pe care erau brodați nori cu fir de aur, la mijloc era încins cu o curea de mătase, iar în picioare avea pantofi roz.

Tinerii și-au dat mâna. Grădina era supraîncărcată de ridicături artificiale închipuind munții, alcătuite din pietre de toate mărimile aduse din Lacul Tai; pe vârful stâncilor se mai putea vedea încă zăpadă. Xiu l-a condus pe Chen de-a lungul unei balustrade

întortocheate, până în pavilionul așezat în mijlocul grădinii, pe terenul cel mai înalt. Din pavilion se puteau vedea cei câteva sute de merișori, ai căror muguri roșii păreau că se crapă sângerând.

— Anul acesta s-a încălzit din vreme în Nanjing, a observat domnișorul Xiu, iar merișorii vor fi în floare înaintea lunii a zecea.

— Palatul distinsului meu văr nu este un loc obișnuit. Uite, acest pavilion, este deschis pe toate părțile, dar aici nu se simte câtuși de puțin vântul. Bine spune poetul: „Cine își poate închipui că iarnă e afară". Dacă nu aș fi venit în acest loc, n-aș fi înțeles niciodată gândul poetului.

În acest timp, a fost adusă băutura. Ceainicul din argint încrustat era așezat pe un suport de metal, iar focul ardea dedesubt încet, încălzind băutura fără să scoată un pic de fum. Cei doi tineri au fost serviți cu băutură fierbinte.

— Apar tot mai multe modele noi de servicii pentru încălzit băutura, a spus Xiu. Eu unul nu știu cum arătau vasele în antichitate, dar mă îndoiesc că erau atât de dibaci lucrate.

— Ce păcat că am venit în Nanjing prea târziu! a declarat Chen. Pe când dr. Yu mai preda la Colegiul Imperial, Chi Hengshan l-a rugat să conducă ceremonia la Templul Tai Bo, unde muzica și vasele erau antice. Dacă aș fi fost în oraș aș fi participat negreșit și aș fi știut ce formă aveau serviciile vechi.

— Eu am stat în Beijing în ultimii zece ani, a reluat Xiu, și n-am știut că orașul meu natal deține atâția oameni remarcabili. Sunt sincer întristat că nu i-am cunoscut.

Au golit câteva pahare și Chen Munan s-a încălzit bine. Atunci s-a ridicat în picioare, și-a scos roba, iar un slujitor s-a grăbit să i-o ia punând-o pe un umeraș.

— Se spune că, mai demult, un domn Du din Tianchang a făcut o selecție a actorilor la Lacul Moqiu. Pe atunci existau câțiva actori faimoși. De ce oare, în zilele noastre, nu se mai află unul măcar, pe

jumătatea lor? Oare cerul nu mai naște oameni de talent?

— În ceea ce mă privește, eu îl găsesc culpabil pe domnul Du. Din antichitate, femeia n-a fost prin ea însăși nici nobilă și nici inferioară. O prostituată de joasă speță, dacă ajungea concubină și năștea un fiu care ajungea dregător, mai târziu primea ea însăși un titlu onorific. Dar acești actori, oricât ar fi de talentați, rămân totuși niște slugi inferioare. Ori, de la acel concurs al domnului Du, anumiți bogătași și chiar cărturari au invitat și actori, care au stat la masă și au discutat cu ceilalți oaspeți de parcă ar fi fost de același grad. E scandalos! Mie mi se pare că domnul Du trebuie făcut responsabil pentru toată această situație!

— Sunt de vină aceste familii îmbogățite peste noapte, a spus Xiu. În casa mea nu se pomenesc asemenea libertăți!

De la o vreme, Chen Munan a simțit iarăși că transpiră și și-a mai dezbrăcat o haină. Slujitorul a luat-o în primire, iar el a spus:

— Știam că această distinsă casă nu e ca celelalte. Dar cum de este cu mult mai cald ca în altă parte?

— Frate Al Patrulea, a răspuns domnișorul Xiu, pe o rază destul de mare în jurul pavilionului nu rămâne zăpada. Pavilionul a fost ridicat din ordinul tatălui meu și este în întregime din cositor, încât pe dedesubt se poate arde cărbune. De aceea este atât de cald aici. Și de aceea este unic sub soare!

Chen Al Patrulea a înțeles în sfârșit. Ei au continuat să bea până s-a înserat. Apoi în sutele de merișori au fost agățate lampioane confecționate din coarne de berbeci. Unele au fost puse sus în vârf, altele în crengile dinspre bază, asemenea unor perle mari strălucitoare, dintr-o adevărată feerie. Când n-au mai putut să bea, le-a fost adus ceai aromat, apoi, despărțindu-se, Chen s-a înapoiat acasă.

În ziua următoare, el a trimis pe unul din slujitori cu două rânduri către domnișorul Xiu, solicitându-i două sute de *liang* de

argint. Din toți acești bani, el a cumpărat cupoane de mătase și a comandat mai multe rochii, apoi le-a luat cu el ca daruri cu ocazia primei întâlniri cu Pin, curtezană. Când Chen Munan, însoțit de cei doi slujitori care purtau darurile, a ajuns în fața casei, ei, un câine-lup a lătrat de câteva ori, iar o bătrână grasă și negricioasă a ieșit afară să-l întâmpine. Casa era compusă din două dormitoare și o cămăruță mică la etaj, folosită pentru toaletele prostituatei Pin. Totul era însă aranjat cu gust, de la mobilă până la vazele de porțelan ori suporturile pentru ars santal. Pin juca cu cineva șah[73] și văzându-l pe Chen a strâns jocul și s-a ridicat.

— Excelență, a șoptit fata, n-am știut că sosiți. Scuzați-mi, rogu-vă, neorânduiala.

— Dânsul este domnul Chen Al Patrulea din Taiping, l-a prezentat bătrâna. Tu i-ai citit versurile și țineai să-l întâlnești. Dumnealui vine direct de la palat.

— Am adus vreo două costume, mamă, a spus Chen. Sper să le primiți.

— Ce vorbe! a răspuns bătrâna. Mă onorați prea mult.

— Cine este distinsul domn? a întrebat Chen.

— Zou Tailai de la Podul Porții de Nord, l-a prezentat Pin. Este maestru în jocul de șah și îmi predă lecții.

— Încântat de cunoștință.

— Chiar Excelența Sa Chen Al Patrulea? a exclamat Zou admirativ. Știu că sunteți vărul domnișorului Xiu și un om de valoare. Domnișoara Pin este norocoasă dacă primește asemenea vizite.

— Stăpâne, a intervenit Pin, sunt convinsă că jucați excelent șah. Doriți să faceți un joc cu maestrul Zou? Eu învăț de doi ani, dar nu reușesc să-i fur măiestria!

---

[73] *Wei qu*, este varianta chinezească a jocului de șah.

— Jucați cu maestrul Zou, l-a îndemnat și bătrâna. Eu mă duc să prepar câte ceva.

— Eu unul nu îndrăznesc, a protestat Chen.

— Dar nu-i nimic! a spus Pin. Maestrul Zou este fericit când are ocazia să joace șah.

Ea a întins tabla de șah, a aranjat piesele în cele două părți și i-a invitat pe bărbați să ia loc.

— Eu și domnul Chen suntem parteneri egali, a spus Zou.

— Dumneavoastră sunteți maestru, cum aș îndrăzni să mă socotesc partener? Am să vă rog să-mi oferiți câteva piese în plus.

Pin s-a așezat alături și, fără nici o vorbă, a mai adăugat șapte piese negre pentru Chen.

— Așa multe! a spus Zou. O să-mi plesnească capul de efort.

— Știu că nu jucați pe gratis, domnule. Aceasta este miza a spus Chen, scoțând un lingou de argint și înmânându-l lui Pin.

Curtezana l-a îndemnat pe maestru să accepte jocul, iar el a făcut prima mișcare, cu ciudă. La început, Chen Munan nu a prea dezlegat jocul, la jumătatea partidei fiind oprit pe tot frontul, iar când a încercat să-i atace adversarului niște soldați s-a trezit încercuit. Când a încetat ofensiva, adversarul i-a luat toți soldații. În final, deși rămăsese cu două piese mai mult decât maestrul, Chen era epuizat de efort!

— Jucați bine, domnule Chen, i-a spus Zou Tailai. Sunteți partenerul ideal al curtezanei Pin.

— Maestrul nu se lasă bătut niciodată, a precizat Pin. Astăzi însă a pierdut.

— Evident că maestrul Zou a acționat din politețe, a negat Chen și, deci, nu mă pot numi câștigător. Mai dați-mi două piese și să începem altă partidă.

Cum era o miză în joc și Chen era atât de slab, Zou Tailai a acceptat să-i dea nouă piese în plus și a câștigat la o diferență de

peste treizeci de piese. Nervos, Chen a insistat să continue jocul, solicitând treisprezece piese, dar a pierdut din nou.

— Sunteți un adevărat maestru, domnule Zou, a rostit atunci Chen. Se cuvine să-mi dați de la bun început și mai multe piese.

— Dar nu mai putem juca de atâtea piese!

— Eu zic să jucați altfel, a propus Pin. Maestre, la început, nu vei muta, ci vei lăsa prima piesă să rămână unde va cădea, fără nici un fel de gândire. Acest joc se numește: „Fericirea vine din Cer".

— Eu n-am auzit de acest joc! a obiectat Zou. N-are nicio rațiune!

Însă Chen a insistat din nou să mai joace și atunci curtezana Pin a ridicat o piesă albă și a lăsat-o să cadă la întâmplare pe tablă, Zou reluând jocul de acolo. În această partidă, Zou a pierdut patru-cinci piese, Chen bucurându-se în sinea lui. Însă maestrul Zou Tailai i-a urzit o cursă și Chen era gata să piardă încă o dată. Numai, că atunci pisica cu blană neagră și picioare albe care torcea în brațele curtezanei a făcut un salt, căzând chiar în mijlocul tablei de șah, împrăștiind astfel piesele. Cei doi bărbați au izbucnit în râs, ridicându-se în picioare.

Chiar atunci a sosit și bătrâna, anunțând:

— Masa este servită!

Băutura a fost turnată în pahare și prostituata Pin și-a ridicat sus mâneca mâinii drepte, bând primul pahar cu Chen Al Patrulea. Ea a umplut paharul să toasteze și cu maestrul, dar el n-a acceptat. Apoi s-au așezat la masă, iar bătrâna a venit și ea și a luat loc în capul mesei. După ce Chen Munan a mai golit un pahar, bătrâna a făcut întocmai, apoi a deschis vorba:

— Domnule Chen Al Patrulea, cum puteți să stați cu noi la masă, dumneavoastră, care ați mâncat și ați băut lucruri alese la palatul prințului?

— Ce rea de gură ești, mamă! a strigat Pin. Vrei să spui că stăpânul Chen nu are bucate alese acasă și trebuie să se ducă la palat

după ele?

— Ai dreptate, fata mea, a acceptat bătrâna, râzând, amuzată. M-a luat gura pe dinainte și drept pedeapsă o să mai beau un pahar!

Și-a turnat singură un pahar plin și l-a sorbit pe dată.

— Mâncarea și băutura sunt peste tot aceleași! a protestat Chen.

— Domnule Chen Al Patrulea, a continuat bătrâna, eu trăiesc de când mă știu în Nanjing, uite am peste cincizeci de ani și am auzit multe despre palat dar n-am pus niciodată piciorul înăuntru. Trebuie să fie la fel ca în rai! Am auzit că nici opaițe nu le trebuie.

— Această femeie îndrugă prostii! a spus Zou. N-au opaițe fiindcă au lămpi cu ulei!

— Ehei! domnule Zou, l-a apostrofat bătrâna. Să-ți explic eu, nu-mi spune mie că „n-au opaițe fiindcă au lămpi cu ulei!" În palat, în toate camerele femeilor sunt perle mari cât banița care fac noaptea o lumină cerească și nu mai au nevoie de opaițe! Este, domnule Chen?

— Perle au destule, a acceptat Chen, dar nu e nevoie să le folosească la luminat. Nevasta vărului meu este o femeie cu un caracter minunat. Mai târziu, am s-o duc pe domnișoara Pin s-o cunoască și atunci o s-o puteți însoți la palat.

— Amida Buddha! și-a împreunat bătrâna mâinile a rugă. Dacă-mi arunc o privire în palat înseamnă că n-am trăit degeaba! Eu ard mirodenii și mă rog lui Buddha în fiecare zi și uite că a picat o stea de pe cer să mă ducă în rai! Iar în viața viitoare o să fiu tot om și nu măgar sau cal!

— Când primul împărat Ming și-a dus părinții în palat, a povestit Zou Tailai, ei au crezut că au intrat într-un templu. Așa o să vi se pară și vouă!

Au izbucnit cu toții în râs. După încă două pahare, bătrâna era beată.

— Femeile de la palat, a spus ea uitându-se chiorâș, sunt toate frumoase să le pui în cadră! Pin a noastră nici nu se poate compara

cu ele!

— Oamenii se nasc la fel și noblețea nu-i face mai frumoși! a răspuns Pin cu răceală. Vrei să spui că toate femeile dregătorilor și ale negustorilor plini de bani sunt frumoase? Odată, am întâlnit la templu vreo zece femei de la palat și aveau toate niște fețe rotunde, nimic deosebit!

— Iar am spus prostii și m-a corectat fata asta. Să mai beau un pahar drept pedeapsă!

După mai multe pahare, bătrâna nu se mai putea ține dreaptă pe scaun. A strâns totuși masa, a chemat pe cineva să lumineze cu un lampion calea spre casă, maestrului Zou Tailai, iar pe Chen Al Patrulea l-a invitat în dormitor, să se odihnească.

Intrând acolo, Chen Munan a fost izbit de un puternic miros de parfum. În fața ferestrei era oglinda, fixată pe un suport de trandafir. Pe perete atârna o pictură celebră de Chen Meigong, iar sub ea pe masă, se zărea o zeitate sculptată în jad. În jurul mesei erau opt scaune bine lustruite, din lemn nanmu. Un pat mare din lemn ale cărui tăblii erau încrustate cu sidef se lăfăia în mijlocul încăperii; pe pat era întinsă o cuvertură de mătase roșie. Salteaua era groasă de peste trei *qi*, pernele erau și ele bogate, iar în fața patului se aflau câteva zeci de mandarini pitici aranjați în formă de inimă. În partea opusă era o sobă încinsă, pe care fierbea un ceainic. Cu mâinile ei delicate, Pin a luat dintr-un vas de cositor câteva fire de ceai fin, ca niște ace, pe care le-a lăsat să cadă într-o ceașcă de porțelan de Yixing. Când infuzia a fost gata, ea i-a oferit ceașca lui Chen Al Patrulea și s-a așezat lângă el, poruncindu-i slugii să mai aducă apă. Pin a pus batista ei roșie pe genunchiul lui Chen.

— Excelență, a spus ea, sunteți rudă cu familia prințului și totuși nu sunteți dregător.

— Îți voi destăinui, dar să știi că nu am discutat cu nimeni altcineva acest lucru. Vărul meu m-a recomandat la Curte și într-un

an voi fi numit prefect. Dacă te porți bine, voi discuta cu mama ta, îi voi plăti câteva sute de *liang* de argint și te voi lua cu mine.

Prostituata și-a pocnit palmele și i s-a ghemuit la piept, îngânând:

— Aceste vorbe rostite de dumneavoastră, Stăpâne, au fost auzite de Buddha. Să nu mă abandonați pentru altă frumusețe, căci statueta aceasta a mea de jad este atotputernică. Este de ajuns să o întorc cu fața spre perete și ea știe că trebuie să vă urmărească. Dacă veți fi în pat cu altă femeie, capul va începe să vă doară și nu va înceta decât atunci când vă veți scula din pat. Eu provin dintr-o familie respectabilă și nu-mi pasă că veți ajunge dregător, fiindcă vă iubesc cu adevărat. Aveți grijă de inima mea?

Sluga a deschis ușa și a adus ligheanul cu apă caldă. Prostituata Pin s-a ridicat în picioare și a tras un sertar, de unde a luat un pachet cu praf mirositor, din care a presărat în lighean. Apoi i-a cerut domnului Chen să stea jos și i-a spălat picioarele. În timp ce ea îl spăla pe picioare, o altă slugă cu un lampion în mână a intrat în cameră, urmată de patru sau cinci tinere fete, îmbrăcate în haine de blană și râzând vesele. Ele s-au așezat pe scaunele din jurul mesei.

— Pin, ai primit astăzi un client distins. Mâine vei plăti tu banchetul comun!

— De acord, a acceptat ea.

Prostituatele au mai glumit o vreme, apoi s-au retras. Pin s-a dezbrăcat și a urcat în pat lângă Ghen, care văzând-o cât era de frumoasă - numai carne și nerv - a căzut în extaz. Târziu, prostituata Pin a adormit și apoi s-a trezit brusc, din cauza sfârâiturilor opaițului. L-a privit pe bărbatul de lângă ea, al cărui somn era profund, l-a acoperit bine și a adormit din nou după ce, afară, în oraș, bătuse ora trei. Peste încă o vreme i s-a părut că aude o hărmălaie afară și sunete de tobă. „E mult peste miezul nopții, s-a gândit ea, cine face oare atâta gălăgie?" Dar bătăile de tobă se apropiau, apoi o voce i-a strigat:

— Vă rugăm, doamnă, să mergeți la postul dumneavoastră!

Luându-și o jachetă peste cămașa de noapte, cu papucii anapoda în picioare, s-a năpustit spre ușă. Afară, patru slujitoare s-au aplecat până la pământ:

— Excelența Sa, prefectul Chen Al Patrulea, s-a prezentat deja la post în Hangzhou și ne-a trimis să o conducem pe Stăpână. Vă urăm sănătate și măreție.

Prostituata Pin s-a întors grăbită în dormitor și și-a aranjat părul, s-a îmbrăcat, și-a pus pe deasupra o rochie cu însemne dregătorești și a ieșit. Dincolo de poartă, în stradă, a zărit o întreagă procesiune, cu gonguri, steaguri, umbrele, muzicanți și însoțitori.

— Duceți-o întâi la palat! a ordonat careva.

Procesiunea a pornit, cu ea în frunte, dar deodată o bătrână negricioasă aflată pe margine, s-a apropiat de lectica în care stătea prostituata Pin și a început să țipe:

— Ea e eleva mea. Unde mi-o duceți?

— Eu sunt nevasta prefectului de Hangzhou, s-a apărat Pin. Cum îndrăznești tu să întinzi mâna ta murdară spre mine?

Hotărâse să poruncească însoțitorilor să o biciuiască pe bătrână, dar când a întors capul spre ei, aceștia dispăruseră. Înfricoșată, a scos un strigăt și s-a trezit în brațele lui Chen Munan, înțelegând că totul fusese doar un coșmar.

CAPITOLUL LIV

Afară se luminase de mult, când Pin s-a dat jos din pat și s-a gătit. Chen Munan s-a sculat și el. Bătrâna a intrat în dormitor și i-a întrebat dacă au dormit bine, apoi le-a adus o gustare. După puțin a

venit Jin Xiuyi, care a insistat în glumă pe lângă Chen Al Patrulea să ofere banchetul logodnei.

— Astăzi mă duc până la palatul prințului, a spus el, dar voi da mâine banchetul.

În fața oglinzii, prostituata Pin încă nu-și aranjase părul ei lung, negru, care zăcea mai mult de jumătate pe podea.

— Felicitări pentru oaspetele distins, i-a spus. Mi se pare mie, deși acum încă nu se distinge clar, că ai început să te înfumurezi! Apoi, către Chen Al Patrulea: Pe la ce oră veți veni mâine? Eu voi cânta din fluier, iar Pin va interpreta pentru dumneavoastră cele trei piese *Liniște* de Li Bai. Cu ele nu are egal printre curtezanele din toate cele șaisprezece pavilioane ale cartierului.

Pin s-a apropiat de Chen și i-a netezit părul cu batista ei roșie, șoptindu-i:

— Să veniți oricum diseară. Să nu mă faceți să vă aștept zadarnic!

Apoi Chen Munan a plecat, însoțit de cei doi slujitori ai săi. Ajuns acasă, fără un ban, i-a scris vărului său câteva rânduri, cerându-i împrumut alte două sute de *liang.* Însă slujitorul său s-a întors fără bani.

— Stăpâne, domnișorul Xiu vă trimite salutările sale. Să știți că Al Treilea Stăpân de la palat s-a întors din Beijing, cu numirea de prefect de Zhangzhou, în Fujian. Peste două zile pleacă la post, iar domnișorul îl însoțește și el acolo. Domnișorul mi-a spus că o să vină mâine să-și ia rămas bun și va aduce dânsul argintul.

„Dacă a sosit Al Treilea văr, mă duc să-l salut", a hotărât Chen. A luat așadar o lectică și a plecat spre palatul prințului. În poartă, a fost oprit:

— Stăpânii sunt invitați la un banchet la palatul Prințului Mu. Dacă aveți vreun mesaj, îl vom transmite.

— N-am nimic de spus, venisem să-l salut pe Vărul Al Treilea.

Și Chen Al Patrulea s-a întors acasă.

A doua zi, cei doi veri au venit împreună să-și ia rămas bun. Lecticile au rămas în poartă, în timp ce ei au fost invitați în casă de Chen Munan.

— Nu ne-am văzut de mult timp, a deschis discuția Al Treilea domnișor Xiu și constat că vărul nostru arată ca un adevărat bărbat. La moartea mamei tale eu am fost plecat și n-am putut să mă înclin cu respect în fața ei. Sunt convins că ai devenit un cărturar distins.

— Mama a murit acum trei ani și ceva, iar de atunci, pentru că admir mult cultura vărului meu, am venit la Nanjing, să profit de învățătura sa zi și noapte. Acum, dacă merge cu dumneavoastră în Fujian, îmi veți lipsi amândoi.

— De ce nu vii cu noi, vere? a sugerat Al Noulea domnișor. Vei fi o companie plăcută în timpul lungii călătorii până la Zhangzhou.

— Și eu vreau, însă mai am vreo două treburi de aranjat. Peste o lună sau două voi fi acolo.

Al Noulea domnișor Xiu a cerut unui slujitor să aducă cutia cu cei două sute de *liang* de argint, întinzându-i-o lui Chen.

— Te așteptăm, a spus domnișorul cel mare. Am nevoie de ajutorul tău.

— Voi veni negreșit.

Cei doi oaspeți au servit ceaiul, s-au ridicat și și-au luat rămas bun. Chen Munan i-a condus până la poartă, apoi a urcat și el într-o lectică și a mers la palat, rămânând acolo până la plecarea verilor săi.

Întors acasă, l-a găsit pe Jin Xiuyi așteptându-l, gata să-l ia la Cartierul curtezanelor. Au pornit-o împreună și când au intrat în dormitorul prostituatei Pin, au observat imediat paloarea feței.

— Nu v-a văzut câteva zile, domnule Chen, a explicat Jin Xiuyi și asta i-a declanșat o durere de inimă.

— A căpătat boala când era mică, a confirmat bătrâna. Îi apare ori de câte ori are o supărare grea. Acum, dacă domnul Al Patrulea nu s-a arătat de patru zile, ea a crezut că a fost uitată și a căzut la pat.

Cu lacrimi în ochi, Pin l-a privit pe Chen fără să spună un cuvânt.

— Unde te doare? a întrebat-o el. Ce-ți face mai bine? Altădată cum ai tratat boala?

— Când a mai căzut la pat, s-a grăbit să răspundă bătrâna, nu punea nimic în gură, nici chiar un strop de ceai. Doctorii i-au dat leacuri, dar nu le lua, zicând că sunt fiere și numai sirop de *ren shen* poate să bea. Uite așa am crescut-o!

— Am adus bani, a spus Chen. Uite cincizeci de *liang* de argint pentru *ren shen*. Voi cumpăra și eu cel mai scump *ren shen* și ți-l voi aduce chiar eu.

Auzind aceste cuvinte, Pin s-a cuibărit mai bine în pat, cu capul pe perna brodată. De sub pătură, i se zărea corsajul de culoare roșie.

— Când a început boala, a spus ea oftând, nu știu de ce, mi-am simțit inima foarte grea. Doctorii spun că dacă te hrănești numai cu *ren shen*, poți să elimini focul care te cuprinde. De multe ori luam *ren shen* amestecat cu gențiană și numai așa puteam să închid ochii noaptea. Când nu aveam doctorii, stăteam toată noaptea cu ochii pe pereți fără să am liniște.

— Foarte bine. Îți voi aduce mâine și gențiană.

— Eu nu cred să se găsească *ren shen* și gențiană la palatul prințului, a spus Jin. Ce o să se facă Pin!

— Nu pricep de ce, a reluat ea, dar inima mi se zbate continuu, iar dacă închid ochii am tot felul de vise, încât mi-e frică și ziua!

— Ești prea delicată, a spus Jin. Este bine să te ferești de orice suferință și dezamăgire.

— Oare nu te-o fi deocheat vreun spirit? a spus bătrâna. Pot să chem eu niște călugărițe să-ți descânte.

De afară s-au auzit bătăi în ușă. Bătrâna a ieșit și a dat de Benhui, călugărița de la Templul Prelungirea Vieții, venită să adune darurile pe luna aceea.

— Ai-ia! a exclamat bătrâna. Chiar călugărița Benhui! Nu te-am

văzut de două luni, ați avut multă treabă la templu?

— Adevărul, doamnă, este că anul acesta a fost un an rău. Una din călugărițele tinere, de numai douăzeci de ani, s-a prăpădit luna trecută și n-am mai avut timp nici de slujbe pentru sfinți. Ce-ți mai face nora?

— Ei îi merg lucrurile trei bune, două rele. Sunt bucuroasă să-ți spun că domnul Chen Al Patrulea din Taiping se îngrijește de ea. El este văr bun cu domnișorul Xiu Al Noulea, de la Palat, și vine mereu pe la noi. Numai că Pin e lipsită de noroc. Boala ei de inimă, iar a apărut. Hai puțin s-o vezi.

După ce au intrat, bătrâna a explicat:

— Dumnealui este domnul Qin.

Călugărița s-a apropiat și s-a înclinat.

— Călugărița Benhui, a spus Jin, este foarte pricepută în chestiuni religioase, domnule Chen.

Călugărița s-a îndreptat spre pat.

— Chiar acum ziceam că trebuie eliberată de spiritele rele. Vreți să faceți o slujbă?

— Eu nu știu să țin asemenea slujbe. Vreau numai să-i văd culoarea feței.

Călugărița s-a oprit lângă pat și s-a așezat pe marginea lui. Pin o cunoștea bine, însă acum s-a îngălbenit de cum a dat ochii cu ea, capul i-a căzut pe spate, de parcă n-ar fi recunoscut-o pe femeie. Această întâlnire îi pricinuise și mai mult rău. Ea a strigat „Lăsați-mă!" și și-a tras pătura peste cap.

— Domnișoara nu se simte bine, a spus călugărița. Eu mă retrag.

Înclinându-se adânc, a ieșit cu bătrâna, care i-a dat orez pentru templu. Călugărița a plecat, ducând în mâna stângă un clopot și în dreapta sacul cu orez.

Ceva mai târziu Chen s-a întors acasă la el și le-a dat bani slujitorilor să cumpere *ren shen* și gențiană. Dar în acel moment a

apărut bătrâna Tong, menajera casei, sprijinindu-se în baston.

— Cărturare Chen, a spus ea, văd că sunteți sănătos și bine, la ce vă trebuie aceste leacuri? Vorbește lumea că vă distrați, de la o vreme. Eu am în grijă numai casa dumneavoastră și sunt o bătrână proastă și de aceea îmi vine greu să vorbesc. Dar, cărturare, este un proverb care spune: „Unei curtezane nu-i ajunge o barcă plină vârf cu aur și argint". Ce suflet pot să aibă aceste fărpturi! Ele după ce ți-au tocat banii, îți întors spatele! Uite, eu am șaptezeci și ceva de ani, și citesc cărțile sfinte. Și atunci cum aș putea eu să închid ochii când sunteți în această situație?

— Ai dreptate, mătușă, a răspuns Chen. Știu tot ce-mi spui. Cei de la palat m-au rugat să le cumpăr *ren shen* și gențiană. Și ca să scape de vorbele bătrânei, a continuat: Poate că slugile nu știu să aleagă. Mă duc chiar eu!

Chen Munan s-a dus direct la farmacie, după slujitori și a cumpărat jumătate de *jin* de *ren shen* și tot atâta gențiană, mergând apoi țintă la Cartierul curtezanelor, cu leacuri în mâini, ca o comoară. Încă de la intrare a auzit sunete de mandolină. Bătrâna chemase un muzician orb să-i ghicească fetei. Chen Munan i-a dat bătrânei doctoriile și s-a așezat.

— Domnișoara are șaptesprezece ani și o așteaptă un mare noroc, a început orbul. O stea prețioasă a intrat în viața ei. Steaua este influențată din patru părți, de multe ori în rău. Iar un spirit a intrat în inima domnișoarei, obosind-o, însă situația nu este disperată. Voi spune deschis: domnișoara a ofensat un alt spirit și trebuie să se dedice unui suflet budist pentru a scăpa de rău. Pe urmă se va mărita cu un dregător, va purta pălărie, rochii frumoase, devenind o doamnă.

Orbul a lovit cu putere corzile instrumentului, a cântat puțin, apoi s-a ridicat să plece. Bătrâna l-a reținut să bea un ceai și l-a forțat să se așeze, punându-i în față o farfurie cu alune și alta cu curmale.

O slugă i-a turnat ceai.

— În Nanjing câștigi bine cu meseria ta? l-a întrebat Chen.

— Nici vorbă! Nu mai e ca pe vremuri, a răspuns orbul. Înainte, numai noi, muzicienii orbi ne ocupam cu ghicitul, dar acum ghicesc și alții cu ochi buni și ne-au stricat vadul! Acum vreo douăzeci de ani trăia în Nanjing un bărbat, pe nume Chen Hefu. El era din alte locuri și s-a învârtit destul de bine pe lângă mandarinii din oraș. Dar el a murit, iar pramatia de fiu-său s-a însurat cu o fată din vecini și-i aud zi de zi certându-se, că nu mai am liniște. Acum știu că dacă mă întorc acasă dau iar de certuri!

Orbul s-a ridicat și a ieșit. Ajuns acasă, pe o ulicioară de lângă Parcul Răsăritului, el a fost din nou martorul unei certe între socru și ginere.

— Te ocupi cu ghicitul și găsești zilnic mușterii, striga cât îl ținea gura socrul. Ar trebui să ai măcar câteva zeci de *liang* puși deoparte. Dar tu arunci banii pe te miri ce: carne de porc, cap de porc, pateuri cu carne, din care te înfrupți doar tu și în casă nu dai un ban. E bine oare să-ți hrănesc eu nevasta? O să spui că e fiica mea. Bine! Dar mâncarea ta n-o pui la socoteală? Și pe lângă toate astea, vii tot la mine să ceri bani. Ce soartă nenorocită!

— Tată, dacă chiar tu ai mâncat un cap întreg de porc, de ce pretinzi altora bani?

— Ce spui!? Dacă aș fi mâncat eu, aș fi plătit. Dar l-ai înfulecat tu!

— Uite, să zicem că ți-am dat bani și i-ai cheltuit. Iar acum trebuie să mi-i dai înapoi!

— Baliverne! a blestemat socrul. Tu îmi ești dator, cum poți să spui că ți-am cheltuit banii?

— Ori, dacă porcului nu-i creștea capul, tot mie îmi cereai bani?

Înfuriat de asemenea conversație, bătrânul a înșfăcat bastonul să-l bată. Însă orbul a intervenit în acest moment.

— Domnule! Ginerele meu nu e om întreg! Eu îi vorbesc curat

chinezește și el îmi întoarce niște vorbe betege, că-mi vine să-mi iau câmpii!

— Eu nu spun vorbe betege, unchiule, s-a supărat Chen Siyuan. Eu nu beau, nu arunc banii la jocuri de noroc și nici nu umblu după femei. Tot ce fac, este că port o carte cu poezii la mine și când nu am clienți, citesc versuri. Ce vedeți rău în asta?

— Bine, nu mai vorbim nimic. Dar ai o nevastă pe care trebuie s-o hrănești!

— Socrule, dacă nu-ți convine că mi-ai dat mie fata, ia-o înapoi!

— Animal afurisit! a înjurat bătrânul. S-o iau înapoi? Și ce să fac cu ea?

— Îi cauți alt soț.

— Slugă ce ești! Poate mori sau te faci călugăr. Altfel cum să aibă voie să se mărite din nou?

— Nimeni nu moare când vrea. Însă mâine mă duc și mă fac călugăr, a hotărât Siyuan.

— Te duci să te faci călugăr! l-a îngânat socrul furios.

Orbul i-a ascultat mai departe și și-a dat seama că vorbele pe care și le aruncau socrul și ginerele erau ca „buruienile care cresc în casă" - nu erau vorbe ci ocări, așa că s-a întors agale în cămăruța lui.

În ziua următoare, Chen Siyuan și-a ras părul de pe cap, și-a vândut pălăria și a cumpărat o tichie de călugăr. Gătit astfel s-a dus la socrul său.

— Tată, sărmanul călugăr a venit să-și ia rămas bun.

Socrul său l-a privit uimit și cu lacrimi mari scurse din ochi, i-a reproșat încă o dată totul. Apoi, înțelegând că lucrurile fuseseră hotărâte definitiv, i-a cerut un certificat de divorț și și-a luat fata înapoi.

De atunci, călugărului Chen i s-a ușurat viața: Nu mai ducea grija soției, și mânca pe săturate. Banii pe care-i câștiga îi erau suficienți

să cumpere zilnic carne cât îi trebuia. Își petrecea timpul stând în fața măsuței sale de ghicitor, de lângă Podul Virtuții Literare, citind versuri. După vreo jumătate de an, un coleg de breaslă pe nume Ding Yanzhi, a venit să-l vadă.

— Când ați cumpărat această carte? l-a întrebat.

— Acum trei-patru zile.

— Poemele au fost scrise la Lacul Gât de Grangure. Țin minte că atunci domnul Hu Al Treilea a invitat pe cei mai faimoși cărturari din oraș la un banchet pe lac. Erau acolo: Zhao Xuezhai, Jing Lanjiang, Yang Zhizhong, Kuang Zhaoren și Ma Chunshang. Au fost stabilite rimele fixe și s-au apucat să scrie. Știu și acum că rima dată lui Xuezhai era *qi*. Ascultă primul vers compus de el: „Lacul - gât de grangur, soarele-n amurg...” Subiectul este maestru stăpânit încă de la început și poezia continuă la fel până la capăt. Concursul de poezie de atunci a rămas incomparabil superior tuturor altor reuniuni.

— Nici nu aveți habar! Mai bine m-ați întreba,pe mine! l-a contrazis Chen. Banchetul a fost dat de frații Lou și nu de domnul Hu! Tatăl meu a fost prietenul intim al domnișorilor Lou și a luat parte la banchet împreună cu Yang Zhizhong, Quan Wuyong, Niu Buyi, Qu Xianfu, Zhang Braț de Fier, cei doi frați Lou și copilul lui Yang, în total nouă persoane. Tata mi-a povestit. Nu știți nimic!

— Vreți să spuneți că versurile cărturarilor Zhao Xuezhai și Jiang Lanjiang aparțin altora? Gândiți-vă un moment: cine ar fi putut scrie asemenea poezii?

— Aceste cuvinte sunt și mai lipsite de sens! Versul pe care l-ați recitat a fost compus de Xuezhai la Lacul Apusului!

— Dar scrie limpede: „Lacul - gât de grangur...” Cum puteți spune că se referă la alt banchet?

— Această antologie a mea cuprinde alți poeți. Să-l luăm pe Ma Chunshang: de obicei el nu scria poezii. Cum atunci să-i fie incluse

versuri într-o carte de poezie?

— Vorbe în vânt! Ma Chunshang și Qu Xianfu au scris versuri nenumărate. Dar, desigur, nu le-ați văzut niciodată!

— Eu nu le-am citit, dar le cunoști dumneata! a izbucnit călugărul Chen. S-a și găsit cine să știe cum a fost la banchetul de pe lac! Dumneata n-ai măcar o idee aproximativă despre aceste lucruri și vii să te cerți cu mine.

— E de necrezut! a exclamat Ding. Orice întâlnire între cărturari faimoși se încheie printr-o întrecere în versuri. Însă îmi dau seama că tatăl dumitale n-a fost la banchet! Dacă a fost invitat, înseamnă că se numără printre cărturarii renumiți și atunci eu cel puțin mă îndoiesc că dumneata ești fiul lui!

Călugărul Chen s-a mâniat.

— Vorbești aiurea! Cine își reneagă adevăratul tată?

— Chen Siyuan! s-a răstit Ding. Scrie câte poeme vrei! Dar cum îndrăznești să te dai drept fiul lui Chen Hefu?

— Poete Ding! Tu ăsta, „nici piersică, nici om”! i-a replicat Chen. Fă-mi ce vrei, dar știința ta stă în a declama două versuri de Zhao Xuezhai! Și-ți mai dai aere de cărturar!

Ding Yanzhi a sărit în sus de furie.

— Dacă eu nu mă pot numi cărturar, nici tu nu ești!

Cei doi cărturari s-au apropiat și s-au prins de gulerele robelor trăgându-se anapoda. Ding l-a pocnit de câteva ori pe Chen peste capul ras, Chen a ripostat și, tot hărțuindu-se, s-au trezit în mijlocul podului. Călugărul și-a îngustat ochii, și cu un efort suprem, a încercat să-l târască pe Ding în apa râului, dar Ding i-a dat un brânci, trimițându-l de-a berbeleacul sub pod. Jos, călugărul a prins să țipe și să țopăie ca apucat.

În acest moment, Chen Munan a trecut pe acolo și văzând în ce situație se afla călugărul Chen s-a oprit să-l ajute.

— Ce s-a întâmplat? l-a întrebat.

Călugărul, care îl cunoștea pe Chen Munan, a arătat spre Ding Yanzhi care rămăsese pe pod, spunând:

— Uitați-vă la acel ignorant! Să-mi spună mie că domnul Hu a fost acela care a oferit banchetul de pe Lacul Gât de Grangure! Eu i-am indicat fapte concrete și el refuză să mă creadă. Zice că Chen Hefu nu-mi este tată. Cum se poate pronunța astfel?

— Vă certați pentru un nimic! Și, totuși, domnul Ding nu trebuia să vorbească astfel despre tatăl dumneavoastră. Ce sunt aceste insulte?

— Domnule Chen Al Patrulea, a intervenit Ding, dumneavoastră nu înțelegeți. Credeți că eu nu știu că Chen este fiul bun al cărturarului Chen Hefu? Dar el își dă aere de mare cărturar. Și nu e frumos!

— Doar sunteți colegi și prieteni! a izbucnit Chen Munan în râs. De ce vă purtați astfel? Dacă acest călugăr Chen își dă aere că ar fi celebru, ce să mai zicem despre dr. Yu sau Zhuang Shaokuang? Haideți să bem împreună un ceai, să vă împăcați și să nu vă mai certați niciodată.

I-a luat pe amândoi la o ceainărie aflată chiar la capătul podului, unde au servit câte o ceașcă de ceai.

— Se vorbește că vărul dumneavoastră v-a invitat să mergeți în Fujian, a spus călugărul. V-ați hotărât să plecați?

— Vă căutam azi tocmai în acest scop, a răspuns Chen Munan. Vă rog să-mi ghiciți și mie și să-mi spuneți care zi este mai favorabilă călătoriei.

— Domnule, a intervenit Ding, toate aceste vorbe pe care noi le turnăm oamenilor sunt false. Dumneavoastră fixați-vă singur o zi și așterneți-vă la drum, nu aveți nevoie de sfaturi.

— Domnule Chen, v-am căutat acum vreo jumătate de an, dar nu v-am găsit. A doua zi după ce mi-am părăsit familia am scris un poem pe tema călugăriei și am mers la dumneavoastră acasă să vă

cer sfatul. Însă bătrâna Tong mi-a spus că sunteți plecat la curtezane. Mergeți mereu acolo? Astăzi de ce nu sunteți însoțit de cei doi slujitori?

— Prostituata Pin îmi apreciază mult poeziile și mă duc des la ea.

— Curios! Dacă vă înțelege talentul înseamnă că este cultă! a spus Ding.

Apoi s-a întors către călugăr:

— Vedeți? Ea e numai femeie și tot admiră poezia. Atunci cum se putea termina banchetul de la Lacul Gât de Grangure fără să se compună versuri?

— Chen are dreptate, a întărit Chen Munan. Domnișorii Lou erau prieteni cu tatăl meu și știu că întrețineau relații cu Yang Zhizhong și Quan Wuyong. Însă nici unul dintre ei nu era un mare talent poetic.

— Quan Wuyong fusese condamnat, nu știți cum a terminat-o? a întrebat călugărul.

— Ponegrit de câțiva confrați, până la urmă cazul său a fost limpezit și el a scăpat.

Peste încă puțin timp, Chen Munan s-a despărțit de ei, a achitat ceaiul și s-a înapoiat în Cartierul curtezanelor.

Imediat ce a intrat pe poartă, a întâlnit-o pe bătrână stând de vorbă cu florăreasa, în fața casei.

— Luați loc, domnule Chen.

— Urc sus să o văd pe domnișoara, a răspuns acesta.

— Astăzi nu este acasă, e la un banchet la Pavilionul Pâclei.

— Venisem să-mi iau rămas bun, pentru că plec în Fujian.

— Plecați? s-a minunat bătrâna. Și vă mai întoarceți?

Între timp, o slugă a adus o ceașcă cu ceai, dar după ce și-a înmuiat buzele, Chen Munan a pus ceașca jos, ceaiul fiind prea rece.

— Nici un ceai nu știe să fiarbă! a mormăit bătrâna și s-a dus după slugă.

Rămas singur, Chen și-a dat seama că nu mai era în grațiile lor și a plecat de-acolo. Nu a mers prea mult și aproape că s-a ciocnit de un alt trecător.

— Domnule Chen Al Patrulea! a strigat acel tânăr. De ce ne puneți pe drumuri?

— Ții o farmacie atât de mare cu *ren shen* și alergi după câțiva zeci de *liang* de argint. Am să-ți plătesc negreșit.

— N-am reușit să dau nici de cei doi slujitori ai dumneavoastră. Am norocul să o găsesc numai pe bătrâna Tong și credeți că mă pot pune cu ea?

— Liniștește-te! „Pustnicul nu-și ia templul cu el". Îți voi plăti. Vino mâine la mine acasă.

— Dar mâine să plătiți! Nu mă puneți pe drumuri pentru nimic.

Chen Munan l-a lăsat și și-a urmat calea. Ajuns acasă, și-a zis: „Toate treburile ți s-au împotmolit. Slujitorii te-au părăsit, bătrâna nu m-a mai primit în casă, bani nu am și sunt în schimb dator vândut. Ar fi bine să-mi fac bagajele și să plec în Fujian". Fără să o anunțe pe bătrâna menajeră Tong, el a dispărut în aceeași zi de acasă ca fumul, fără a lăsa o urmă.

A doua zi, negustorul de *ren shen* a venit din zori și a așteptat vreme îndelungată, fără să vadă pe nimeni. Într-un târziu, s-a auzit scârțiitul porții și a intrat un bărbat, în mână cu un evantai pe care era caligrafiat un poem. Omul părea un cărturar:

— Care este distinsul dumneavoastră nume? a întrebat negustorul.

— Ding Yanzhi. Am venit să aflu părerea domnului Chen asupra unei poezii scrise de mine, recent.

— Și eu îl caut.

Peste încă o vreme, negustorul a îndrăznit și a ciocănit, într-o ușă care ducea spre camerele interioare. Bătrâna Tong a ieșit, sprijinindu-se în baston.

— Ce vreți?

— Am venit după bani, a spus negustorul de *ren shen*.

— Ehei! cred că dumnealui a trecut deja pe porțile orașului!

— Bine-bine! s-a repezit el speriat. Dar poate că v-a lăsat banii mei.

— Ce vorbești! Nu mi-a dat nici chiria pe camerele acestea pe care le-a folosit. De când și-a pierdut capul pentru o prostituată din Cartierul curtezanelor, a cheltuit tot ce avea și s-a vârât până la gât în datorii. Și tu vrei acolo câțiva *liang* de argint!

La aceste vorbe, negustorul de *ren shen* n-a mai știut cum să-și exprime amărăciunea, întocmai ca „mutul care a visat o iapă". Era furios la culme.

— Nu fi neliniștit! l-a sfătuit Ding. Nu servește la nimic. Mai bine ai răbdare până va reveni. Domnul Chen Al Patrulea este un cărturar și nu te poate înșela. Eu sunt convins că va plăti negreșit la întoarcere.

Negustorul s-a răsucit nervos o vreme apoi, negăsind altă soluție, a întors spatele și a plecat fără un cuvânt.

Mișcându-și alene evantaiul, Ding Yanzhi a ieșit și el, gânditor. „Există și femei care iubesc poezia!... Eu n-am fost niciodată în Cartierul curtezanelor. Ce-ar fi să iau puținii bani strânși până acum, și să mă duc acolo să mă distrez?" Hotărârea odată luată, s-a întors acasă, a luat un rulou plin cu poezii, și-a schimbat hainele cu cele mai bune pe care le avea, inclusiv boneta pătrată de cărturar și a pornit spre curtezane, îndreptându-se spre casa domnișoarei Pin. Când bătrâna l-a văzut cât de nevoiaș arăta, l-a oprit, iscodindu-l ce dorește.

— Am venit să citesc poezie cu domnișoara.

— Dacă-i așa, întâi plătește! a spus bătrâna și a pus mâna pe balanța galbenă.

Ding a scos o pungă de la brâu și a scos conținutul - vreo doi *liang*

și ceva de argint.

— Lipsește mai mult de jumătate de *liang!* a spus bătrâna cu voce aspră.

— Îi voi aduce altădată, a răspuns Ding și a intră în casă.

A urcat direct la etaj, unde a întâlnit-o pe domnișoara Pin, studiind o schemă pentru șah. Ding Yanzhi s-a înclinat adânc. Pin era gata să izbucnească în râs, apoi l-a invitat să se așeze.

— Îmi este cunoscută patima domnișoarei pentru poezie. Am aici compoziții proprii, le-am adus să vă ascult opinia.

— Regula casei este să nu citim poeme înainte de a primi bani în dar.

Ding a scotocit la brâu vreme îndelungată și până la urmă a găsit douăzeci de bănuți de aramă pe care i-a azvârlit pe masă. Pin a izbucnit în râs.

— Fă bine și du acești bani unei prostituate din Yicheng, a spus ea. Nu-mi murdări mie casa! Sau cumpără-ți pâine și mănâncă!

Ding Yanzhi s-a roșit și s-a albit la față, în același timp, apoi a lăsat capul în jos, a strâns sulul cu versurile, l-a băgat în sân și a coborât scările domol, abia simțit. Auzind că domnișoara i-a cerut bani acestui straniu client, bătrâna a suit la etaj:

— Cât ți-a dat nebunul ăsta? Dă-i încoace să cumpăr mătase.

— Ce bani! Avea niște amărâți de bani de aramă. Cum puteam să-i iau? Mi-am râs de el și i-am cerut să plece.

— Tare zăpăcită mai ești! Dai peste un nebun și în loc să-i ceri o sumă mare, tu îl trimiți la plimbare! Dar nu te cred. Ai primit atâtea cadouri de preț de la clienții tăi bogați și eu n-am văzut o centimă.

— Eu n-am adus o grămadă de bani în casă? a răspuns Pin. Ce mai vreți? La ce bun toată această scenă pentru o nimica toată? Mai târziu am să ajung o doamnă, de ce-mi trimiți asemenea bărbați? Și mai și vii aici să te cerți cu mine!

Bătrâna s-a supărat, s-a apropiat, de ea și i-a dat o palmă,

trântind-o la pământ. Pin s-a zvârcolit pe jos, despletindu-și părul și țipând:

— Ce-mi e dat mie să pătimesc atâtea! V-am umplut de argint! Caută-ți altă fată și lasă-mă să plec.

Plângând, și ocărând-o pe bătrâna, Pin s-a apucat să caute un cuțit să se omoare sau o frânghie să se spânzure și neavând așa ceva la îndemână a început să-și smulgă părul din cap. Codoșul s-a înfricoșat și a strigat după nevastă, care s-a rugat de Pin să se calmeze, însă fata n-a mai vrut să asculte de nimeni, făcând un tărăboi că ieșită din minți. În cele din urmă singura soluție a fost să o ducă la Templul Prelungirea Vieții. Pin și-a ras părul și s-a călugărit.

CAPITOLUL LV

În cel de-al douăzeci și treilea an al perioadei Wan Li [74] dispăruseră din Nanjing aproape toți cărturarii de seamă de altădată. Generația dr. Yu era și ea spre apus; unii îmbătrâniseră, alții muriseră, unii se răspândiseră în cele patru orizonturi, iar alții se claustraseră în casele lor, rupând contactul cu lumea. Restaurantele, tavernele și localurile de plăceri nu mai erau frecventate de oamenii de cultură. Ceremoniile, eseurile nu-i mai preocupau pe oamenii de talent. Cât despre examene - câștigătorii erau apreciați fără excepție, iar cei care cădeau erau socotiți proști. Acum numai cei bogați își permiteau, în mod ostentativ, unele

[74] Împăratul Zhu Yijun, cu numele de domnie Wan Li, este al patrusprezecelea împărat al dinastiei Ming și a stat în scaunul împărăției 48 de ani. Cel de al XXIII-lea an de domnie este anul 1595.

gesturi romantice, căci cei săraci o duceau cum nu se poate mai mizerabil. Nimeni nu se interesa și nu se gândea să ceară sfatul cuiva care ar fi posedat geniul literar al poeților Li Bai și Du Fu, ori caracterul înțelepților Yan Hui și Zeng Shen. În familiile avute, la ceremoniile majoratului, căsătorii, funeralii și sacrificii sau la banchetele oficialilor nu se discuta decât despre promovări, transferuri, reorganizări sau degradări din funcțiile mandarinale. Cărturarii săraci erau obligați să se zbată în căutarea unor oameni influenți la examene. Și totuși, se mai întâlneau câțiva bărbați care se bucurau de stimă în oraș.

Un asemenea bărbat era caligraful Ji Xianian. El rămăsese orfan de mic și trăise aciuat pe lângă temple. Când călugării se strângeau să ia masa, lua și el un bol de pământ și se amesteca printre ei. Nu-l gonea nimeni. Ji caligrafia excelent, deși nu studiase vechii maeștri. Își crease singur un stil al său de a desena caracterele, urmând unduirea firească a pensulei. Orice inscripție care trebuia caligrafiată, lui îi lua trei zile încheiate: în prima zi postea; în a doua prepara tușul - și nu permitea nimănui să facă acest lucru în locul lui; chiar pentru un cuplet de patrusprezece caractere el umplea pe jumătate tușiera; în a treia zi începea munca propriu-zisă. Folosea numai pensulele aruncate de alții, pe motiv că erau stricate, iar când se apuca să caligrafieze avea nevoie de trei-patru oameni care să-i țină hârtia netedă. Dacă se întâmpla ca aceștia să n-o țină corect, îi lua la înjurături și chiar la bătaie. Caligrafia bucuros orice atunci când se simțea inspirat. Când nu avea inspirație, respingea solicitarea oricui, fie el prinț, nobil, general sau mandarin și nu arunca nici măcar o privire spre bani, trimițându-i înapoi.

Ji nu acordă atenție ținutei sale. Îmbrăca o robă zdrențuită și în picioare avea mereu aceleași sandale de paie rupte. Din banii primiți pe caligrafii, el își cumpăra mâncare pentru ziua respectivă, iar restul îl împărțea săracilor pe care-i întâlnea în cale.

În ziua aceea, Ji Xianian mergea în vizită la un prieten. Ninsese și sandalele sale de paie se desfăcuseră și mai mult prin noroiul de pe jos. Cunoscându-i caracterul, gazda nu știa cum să deschidă discuția despre încălțări. Până la urmă l-a întrebat.

— Încălțările domnului Ji s-au distrus cu totul. N-ar fi bine să cumpărați altele?

— N-am bani, a răspuns Ji Xianian.

— Ați putea să-mi caligrafiați un catren și eu vă cumpăr niște încălțări.

— Oare n-am sandale? Ce-mi mai trebuie altele?

Nemulțumit de cursul conversației, gazda s-a dus în altă cameră și a adus o pereche de pantofi de pânză.

— Domnule, vă rog să schimbați sandalele cu acești pantofi. Mi-e teamă că v-au degerat picioarele.

Însă Ji s-a înfuriat și fără să-și ia rămas bun a plecat. În poartă, a suduit printre dinți:

— Cine anume te crezi! Sandalele mele nu se cade cumva să-ți calce pragul! Trebuie tu să fii onorat de prezența mea! Ce să fac eu cu pantofii tăi?

Apoi s-a întors direct la Templul Lumii Celeste și a luat masa din nou cu călugării templului. Încă nu-și revenise. După prânz, a văzut în camera unui călugăr o tușieră superbă.

— Doriți să caligrafiați ceva? a întrebat el.

— Nu. Mi-a fost oferită ieri de unul din nepoții cenzorului Shi și o păstrez până o voi dărui vreunuia din patronii noștri.

— Lăsați-mă și pe mine să o folosesc o dată.

Ji n-a mai așteptat răspunsul și s-a înapoiat în camera sa, a ales un tuș peste care a turnat apă, s-a așezat pe patul călugărului și a început să prepare amestecul. Călugărul îl cunoștea și îl provocase în mod deliberat pentru a-l determina să scrie. În acest timp un slujitor a anunțat:

— Excelența Sa Shi de la Podul Plutitor a sosit!

Călugărul a ieșit înaintea nepotului cenzorului, dar oaspetele ajunsese deja în holul central. El l-a văzut pe Ji Xianian, dar nu s-au salutat. Călugărul l-a tras deoparte pe noul venit și au stat împreună de vorbă. Ji a terminat de amestecat tușul, a luat o bucată de hârtie și a întins-o pe masă, apoi a cerut unor slujitori și țină hârtia. Pe urmă a prins în mână o pensulă boantă, a înmuiat-o în tuș, a privit cu atenție hârtia și a tras o linie dintr-o suflare. Un slujitor, cel din dreapta, a mișcat puțin și Ji l-a împuns bine cu pensula, încât omul a fugit țipând. Călugărul s-a apropiat să vadă ce s-a întâmplat și l-a găsit pe Ji Xianian în culmea furiei. L-a sfătuit să se calmeze și i-a ținut chiar el hârtia, până Ji a terminat caligrafia. Nepotul cenzorului s-a apropiat s-o admire și el, după care și-a luat rămas bun de la călugăr și a plecat.

A doua zi, un om de la casa cenzorului a venit la templu și, întâlnindu-l pe, Ji Xianian, a întrebat:

— Locuiește aici caligraful Ji?

— Ce ai cu el?

— Stăpânul dorește să vină mâine acasă la noi să caligrafieze ceva.

— Bine, a aprobat Ji după un moment de gândire. Caligraful lipsește astăzi. O să-i spun eu să meargă mâine acolo.

A doua zi, Ji s-a dus la casa de lângă Podul Plutitor și a dat să intre, însă portarul l-a oprit.

— Ei, cine ești? Cauți să intri neobservat!

— Am fost chemat să caligrafiez.

Atunci s-a apropiat omul care-l anunțase cu o zi în urmă.

— A, dumneavoastră sunteți! a exclamat el. Știți să caligrafiați?

Omul l-a condus în încăperea principală și s-a dus să-l anunțe pe nepotul cenzorului. Când acesta a apărut de după paravan, Ji Xianian și-a dat drumul:

— Cine te crezi tu de îndrăznești să-mi ceri să caligrafiez pentru

tine? Eu bani nu vreau, poziția ta nu mă impresionează și nici nu aștept cine știe ce favoruri de la tine. Atunci cum îndrăznești să-mi comanzi mie?

Ji Xianian a continuat să-l blesteme pe nepotul cenzorului, care n-a scos un cuvânt și, stupefiat, a plecat capul și s-a retras. Caligraful a mai tras câteva înjurături și s-a întors la Templul Lumii Celeste.

Un alt bărbat adevărat era vânzătorul de suluri de hârtie pentru aprins focul, Wang Tai. El provenea dintr-o familie de grădinari, însă tatăl său pierduse capitalul, vânduse grădinile și ajunseseră săraci lipiți. Lui Wang Tai îi plăcea de mic să joace șah. După moartea tatălui său, neavând din ce trăi, se ducea zilnic până la Trecătoarea Tigrului și își vindea marfa. Într-o zi de târg la Templul Mirifica Idee, aflat lângă Balta Dragonului Negru, Wang Tai s-a dus și el, plimbându-se de colo-colo. Era o vreme minunată de început de vară și lotuși abia deschiși se zăreau pe lac, printre răsfrângerile fragile ale pavilioanelor. Venise lume multă, pestriță, distrându-se toți în voie. Wang Tai a ajuns până la urmă sub o sălcie, unde era o masă de piatră, cu câte patru scaune pe fiecare parte. În jurul ei se distingeau trei-patru mandarini, care urmăreau o partidă de șah.

— Domnul Ma al nostru, spunea un bărbat îmbrăcat într-o robă de culoarea safirului, a jucat la Yangzhou cu negustorii de sare, pe o miză de o sută zece *liang* de argint, și a plecat cu un câștig de peste două mii de *liang*.

— Domnul Ma n-are egal în toată țara, a aprobat un bărbat mai tânăr, într-o elegantă robă de culoarea jadului. Numai domnul Bian poate să joace cu el și încă lui trebuie să i se dea două piese în plus. Nouă ne vine greu chiar să ajungem la nivelul domnului Bian.

Wang Tai s-a ridicat pe vârfurile picioarelor să vadă și el, însă slujitorii mandarinilor l-au împins la o parte, văzându-l prost îmbrăcat.

— Un om ordinar ca tine înțelege ceva dacă se uită la jocul de șah? i-a spus unul din jucători, care stătea pe locul gazdei.

— Am învățat și eu puțin, a răspuns Wang.

Atunci a fost lăsat să privească, însă peste puțin timp, Wang a râs.

— Acest om râde! a izbucnit jucătorul cu numele Ma. Ai impresia că joci mai bine decât mine?

— Sunt convins.

— Cine ești tu, a protestat gazda, de îndrăznești să te pui cu domnul Ma?

— Să-i dăm o lecție, căci este prea îndrăzneț! a propus Bian. Altădată n-o să mai râdă când o să vadă oamenii de condiție jucând șah.

Wang nu s-a retras, ci s-a apropiat și și-a pregătit piesele, invitându-l pe domnul Ma să mute primul. Cei de pe margine au izbucnit în râs. Însă după primele mutări, acel Ma și-a dat seama că are de înfruntat un jucător neobișnuit. La jumătatea partidei, Ma s-a ridicat.

— Pierd la o jumătate de punct, a declarat el.

Ceilalți au rămas impresionați.

— Da, putem spune că domnul Ma n-a făcut jocul prea bine, a admis Bian.

Atunci, ei l-au invitat pe Wang Tai la un banchet.

— Nimic nu e mai plăcut pe lumea aceasta decât să învingi un jucător de mâna a doua, a răspuns Wang. Eu am învins un asemenea jucător și sunt atât de fericit, încât nu-mi face nici o plăcere să beau!

Wang Tai a izbucnit în râs și s-a îndepărtat fără să se uite înapoi.

Alt om renumit era Gai Kuan, patronul unei ceainării. Înainte el avusese o prăvălie. Când el avea vreo douăzeci de ani, familia sa era bogată și deținea pământuri și stufării. Neamurile sale erau și ele

avute, însă lui îi displăcea vulgaritatea în care se complăceau acestea și se închidea ziua întreagă în bibliotecă, citind, scriind versuri și pictând. Cu timpul picta tot mai bine și începuse să fie vizitat de mulți poeți și pictori. Poemele lor nu se puteau compara cu ale sale și nici tablourile, însă el prețuia firile artiste și îi reținea la masă, bucurându-se să discute și să stea cu ei. La ceremonii de majorat, căsătorii, funeralii și sacrificii, dacă se întâmpla ca acești oameni să nu aibă bani, ei veneau și i se plângeau lui, iar el le dădea zeci și chiar sute de *liang* de argint. Aflând de purtarea puțin obișnuită a stăpânului lor, vânzătorii de la prăvălie l-au considerat nebun și au început să-i tragă de bani din stânga și din dreapta, epuizându-i capitalul. În câțiva ani, pământurile pe care le deținea au fost inundate de ape și nu mai dădeau recolte bune. S-au găsit și oameni care l-au sfătuit să le vândă, iar cumpărătorii au pretextat că pământul este sărac și i-au oferit cinci-șase sute de *liang* pentru loturi care valorau o mie.

Neavând altă ieșire, el a vândut tot, iar argintul primit nu l-a depus să-i aducă ceva venituri, ci l-a ținut în casă. Cât timp putea să-i ajungă? Când a rămas fără un ban, trăia din veniturile aduse de stufării. Însă slujitorii săi, incapabili și leneși, au dat foc stufului și lemnului de foc din bălți și, incendiu după incendiu, s-a dus totul, iar el a rămas fără nimic. Din zecile de mii de grămezi de stuf și lemne, au rămas din loc în loc niște forme bizare ca pietrele din lacul Tai. Slujitorii i le-au adus să se convingă, iar lui i s-au părut amuzante și le-a reținut în casă. „Acestea sunt semne rele, nu se rețin”, spuneau oamenii. Dar Gai Kuan nu a ascultat de vorba lumii. Slujitorii s-au risipit și ei și într-o jumătate de an a fost obligat să vândă casa mare, părintească, pentru a avea din ce trăi. El s-a mutat atunci într-o casă mică, însă într-o altă jumătate de an i-a murit soția și ca să aibă cu ce s-o îngroape a vândut și această casă.

Rămas cu doi copii, un băiat și o fată, Gai Kuan s-a mutat într-o

cocioabă dintr-o stradă liniștită, alcătuită din două încăperi, în care a deschis o ceainărie. În camera din spate stăteau copiii, iar în cea din față a pus câteva mese. Lângă peretele din fund a așezat cazanul pentru fiert apă, iar în dreapta o tejghea pe care ținea două vase mari de lut, în care strângea apă de ploaie.

Deși nu mai era tânăr, era obligat să se scoale devreme, să aprindă focul și să toarne apă în cazan. Apoi se așeza la tejghea și citea poezii ori picta. Pe tejghea se găsea o vază în care punea câteva fire de flori proaspete, după sezon, iar în spatele cănii era un raft cu cărți vechi. Vânduse toate celelalte lucruri din casă, însă la cărțile iubite ținea ca la ochii din cap. Când soseau clienți el își lăsa cartea și aducea un ceainic cu cești la masa acestora. Însă veniturile ceainăriei erau mici. Un ceainic cu ceai nu costa mai mult de un *qian,* iar el vindea numai cincizeci-șaizeci de ceainice pe zi. Abia dacă-i ajungeau banii pentru lemne și hrana zilnică.

Într-o zi, un vecin a intrat în ceainărie să mai schimbe câteva vorbe cu el și a observat, că, deși erau în luna a zecea[75], Gai avea pe el tot roba de pânză, de vară.

— Dragă vecine, a spus el, văd că o duci destul de greu. Toți aceia care s-au înfruptat pe vremuri din bunătatea dumitale nu te mai caută. Rudele celelalte sunt bogate. De ce nu mergi să discuți cu ele. Ai putea împrumuta niște bani și să te apuci de alt negoț, mai prosper.

— Unchiule, a răspuns Gai, există o vorbă: „Sentimentele oamenilor sunt când reci, când calde; oamenii scăpată, dar nu se dușmănesc pentru asta." Când eu eram bogat, mă îmbrăcam bine și aveam slugi în jurul meu, nu mă deosebeam de neamurile mele. Astăzi am ajuns însă sărac și dacă mă duc peste ei chiar dacă ei nu s-ar simți ofensați, nu m-aș simți eu bine. Cât despre cei pe care i-am

[75] Sfârșitul lunii noiembrie.

ajutat pe vremuri, ei sunt tot săraci și n-au cum să mă ajute. Ei vizitează acum pe alți oameni bogați. La ce bun să vină la mine? Ducându-mă eu peste ei, i-aș întrista. Și ce rost ar avea?

Simțindu-i amărăciunea din glas, vecinul i-a zis:

— Ceainăria e goală astăzi, vecine, și mă îndoiesc să mai vină cineva. Afară e timp frumos, haideți să ne plimbăm în afara orașului.

— Ar fi plăcut, într-adevăr, dar n-am niciun ban.

— Am eu câțiva bănuți, destui să luăm o masă copioasă.

— Ești foarte bun, a acceptat el.

Gai Kuan și-a chemat fiul să stea în ceainărie și a plecat pe jos cu vecinul său, până dincolo de Poarta de Sud. În schimbul a câțiva bănuți, ei au servit o masă de vegetale, apoi s-au plimbat până la Templul Bunătății Răsplătite. Ei s-au oprit în holul central, au ocolit prin coridorul sudic, trecând prin fața altarului și marelui cazan și s-au întors. În poarta mare a templului au cumpărat o pungă cu dulciuri și s-au dus într-o ceainărie din dosul Pagodei Prețioase să bea un ceai.

— Lumea este altfel astăzi, a spus vecinul. La templu erau numai câțiva vizitatori și nici dulciurile nu se mai caută ca acum douăzeci de ani.

— Unchiule, mata ești trecut de șaptezeci de ani și ai făcut multe în această viață. Astăzi nu mai este ca pe vremuri. Cu talentul meu la pictură, eu dacă aș fi trăit pe vremea acelor faimoși cărturari din timpul dr. Yu, n-ar mai fi trebuit să mă îngrijesc de fiecare bol de orez! Cine s-ar fi gândit că o să apucăm asemenea zile!

— Uite, mi-ai amintit ceva, a reluat vecinul. Templul Tai Bo de pe versantul stâng al Muntelui Ploii de Flori a fost construit de domnul Chi din Jiurong. Ce timpuri admirabile, atunci când el i-a cerut dr. Yu să oficieze în templu! Eu eram tânăr, să fi avut vreo douăzeci de ani și m-am strecurat prin mulțime să văd mai bine, pierzându-mi chiar pălăria. Astăzi nu mai îngrijește nimeni de templu, a început

să se degradeze. După ce bem ceaiul, să ne ducem să aruncăm o privire pe acolo.

Au comandat o porție de brânză de soia uscată, au plătit și au plecat. Au urcat muntele pe versantul stâng și peste puțin timp le-a apărut în față silueta Templului Tai Bo. Avea acoperișul căzut pe jumătate. În fața intrării, cinci-șase copii jucau mingea. Una din cele două părți ale ușii duble de la intrare ieșise din balamale și zăcea pe pământ. În curtea interioară, trei sau patru țărănci culegeau iarbă. În încăperea principală, toată lucrătura în lemn care împodobea pereții dispăruse. Din cele cinci încăperi din spate rămăseseră numai pereții; până și pardoseala fusese scoasă. După ce s-au uitat peste tot în tăcere, Gai Kuan a deschis vorba:

— Un asemenea loc celebru să cadă în ruină și să nu se găsească un singur om măcar, care să-l repare! Cei care au bani dau mii de *liang* de argint pentru locuințele călugărilor budiști și nici nu se gândesc la templul unui înțelept!

— Pe atunci, a rememorat vecinul, domnul Chi Hengshan a cumpărat o mulțime de ustensile, toate antice, pe care le-a rânduit în două dulapuri mari de lemn. Acum nici dulapurile nu mai sunt!

— Amintirea vremurilor de odinioară îți face rău, unchiule, a spus Gai Kuan. Mai bine să ne întoarcem!

S-au depărtat încet.

— Să urcăm atunci până în vârful muntelui, a sugerat vecinul.

Ei au privit atent de pe înălțime verdele crud al munților care gâtuiau fluviul și bărcile care se legănau pe ape. Roata roșie a soarelui se rostogolea încet-încet la apus. Cei doi bărbați au coborât alene la vale și s-au întors în oraș.

Gai Kuan a mai vândut ceai vreme de o jumătate de an. În anul următor, prin luna a treia, el a acceptat un post de meditator într-o familie înstărită, în schimbul a opt *liang* de argint pe lună.

Alt bărbat de treabă era croitor. Avea peste cincizeci de ani și se numea Jing Yuan. Ținea o croitorie în strada Trei Munți. În fiecare zi, terminându-și lucrul, el cânta la *qin*[76] și picta. Cel mai mult îi plăcea însă să scrie poezii.

— Dacă vrei să te porți ca un om subțire, îi spuneau prietenii și cunoscuții, de ce mai practici această meserie onorabilă? Ai putea să te apropii de cărturarii de prin colegii.

— Eu nu vreau să par un om subțire, replica el. Mă simt apropiat de aceste locuri și, tocmai de aceea, studiez mereu. Cât despre umila mea meserie, ea a fost transmisă din moși-strămoși până la mine și oare este vreo dezonoare pentru studiu faptul că croiesc și cos haine? Cărturarii din colegii, despre care vorbiți, au alt fel de prieteni și n-ar îndrăzni să se apropie de un meseriaș. Eu câștig cinci sau șase arginți pe zi. Iar după ce mănânc, cânt la *qin* dacă îmi place, sau pictez în voie. Nimeni nu mă poate opri. Nu mi-ar plăcea să fiu bogat sau nobil și nici să slugăresc la alții. Cerul nu mă apasă, pământul nu mă frământă, sunt liber. Oare nu trăiesc fericit?

Auzindu-l vorbind în acest fel, prietenii au început să se poarte cu el cu mai puțină căldură.

Într-o zi, după masă, Jing Yuan nu avea nici o treabă și a urcat pe Muntele Răcorii, care este cel mai liniștit loc din vestul Nanjingului. El avea un prieten, numit Yu, care trăia pe munte, retras de lume. Acel Yu era bătrân și nu știa carte și nici nu învățase vreo meserie. Crescuse cinci băieți: cel mai mare avea vreo patruzeci de ani, cel mai mic peste douăzeci. Bătrânul Yu îi îndruma la îngrijirea grădinii. Aveau un teren de douăzeci-treizeci *mu* și în mijloc plantaseră pomi și flori și ridicaseră stânci artificiale. Bătrânul ridicase o casă din

---

[76] **qin** (**gu qin**) [guqín (pinyin); ku ch'in (Wades-Giles)], vechi instr. cordofon chinezesc cu 7 corzi din familia lautei, asociat de numele lui Confucius (se numea și „instrumentul înțelepților"). Denumirea completă este gu (= „vechi, antic") qin sau qixiangin („instr. cu 7 strune"). V. ch'in; laută.

paiantă alături, cu mai multe camere. Platanii puși cu mâna lui crescuseră considerabil. Când flăcăii lucrau grădina, bătrânul aprindea focul în casă, își prepara un ceai și-l sorbea în liniște, urmărind verdele crud al grădinii.

În ziua când Jing Yuan l-a vizitat, Yu i-a ieșit înainte.

— De atâta vreme nu te-am văzut, frate! Ai avut treburi multe?

— Chiar așa, a răspuns Jing. Astăzi am fost ceva mai liber și am venit să-mi văd bătrânul prieten.

— Abia am făcut un ceai. Ia o ceașcă.

Yu a turnat ceai în ceașcă și i-a dat-o lui Jing, care a luat-o în mână și s-a așezat. Au băut amândoi.

— Ceaiul e minunat și la culoare și la aromă și la gust, bătrâne. De unde faci rost de asemenea apă bună?

— Noi cei care stăm în vestul orașului suntem mai norocoși decât cei din sud. Avem atâtea izvoare cu apă curată!

— Anticii ziceau că la Izvorul Piersicilor ai scăpat de lume. Eu m-am tot gândit și cred că nu aveam nevoie de nici un Izvor al Piersicilor. Să trăiești așa cum știe să o facă bătrânul meu prieten, calm și netulburat, într-o mare de verdeață în mijlocul orașului, înseamnă să fii un nemuritor al zilelor noastre.

— Numai că netrebnicul de mine nu știu să fac nimic. Dacă aș cânta și eu la vreun instrument, ca tine, frate, aș simți că timpul trece mai ușor. Acum cred că știi să cânți mai bine decât nimeni altul. Ce-ar fi să vii pe la mine mai des să mă înveți?

— Cum nu se poate mai ușor, a aprobat Jing. În caz că nu rănesc urechile bătrânului meu prieten, o să vin mâine cu instrumentul meu.

Peste încă puțin, s-au despărțit.

A doua zi, Jing Yuan s-a întors cu instrumentul la grădina bătrânului *Yu*, care preparase ceaiul și-l aștepta. După ce s-au salutat, au schimbat câteva vorbe, iar bătrânul Yu a pus *qin*-ul pe o

bancă de piatră, Jing s-a așezat direct pe pământ, iar bătrânul Yu alături de el. Mai întâi, Jing și-a trecut mâinile ușor peste corzi, apoi a început să cânte. Sunetele limpezi au umplut toată pădurea și păsările și-au reținut ciripitul, ascultând din cuiburile lor. Apoi melodia s-a învolburat, exprimând durerea și speranța și bătrânul Yu a ascultat tulburat, până când nu și-a mai putut reține lacrimile. De atunci, cei doi prieteni s-au întâlnit tot mai des.

Gândiți-vă, cititori! Oare de acum încolo nu se mai întâlnește nici un bărbat de valoare care să poată fi inclus în *Ciudatele întâmplări din lumea cărturarilor?* În poem se spune:

Țin minte că pe-atunci
Tânjeam după Qinhuai
Și satul mi-am lăsat atras de bărci și lunci
Până spre fierăria din Rădăcini de prun
Am tot umblat aiurea oprindu-mă din drum.
În satul cu migdali înciorchinați de floare
M-am învârtit în loc în mreje de uitare.
În vârf de paltin, Pheonix, credeam că n-am egal
Dar n-am fost decât greier cu țârâit banal,
Și om, mi-am pierdut timpul oricât a fost de lung.
Azi, vai! Îmi lepăd roba de larvă și-o arunc
De dregători departe stau fără griji pe râu.
Când inima mi-e goală torn vinul vechi pârâu,
Licori de curcubee împart cu-amicii noi.
Se rotunjește-un secol și-alunecă-napoi;
De ce la urma urmei să îmi mai pară rău?
Nu poți la nemurire s-ajungi cu trupul tău!
Ne-am irosit în van în vorbe și idee,
Fum peste fluviu doar, topit în curcubee.

De anii-mbătrâniți la sudul lui Qinhuai
Scriind povești în șir, bolnav sunt acum, vai!
Mi-e totuna oricum; de astăzi înainte
Voi sta lângă cuptor cu leacuri și cu clasici
Cuminte ca un Buddha, sătul de ani zadarnici.

Lector: CARMEN DUMITRESCU
Tehnoredactor: AURELIA ANTON

Bun de tipar: 05.08.1?82.
Coli ed.: 17,64. Coli tipar: 11,25.
Tiparul executat sub comanda nr. 5 048/1982
la **Întreprinderea poligrafică Bacău**
str. Eliberării nr. 63
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Lucrarea este tipărită pe hârtie fabricată la C.C.H. „Letea".

Wu Jingzi

Faptele de viață înmănuncheate în romanul *Întâmplări din lumea cărturarilor* au o mare forță obiectivă critică, fiind prinse într-o narațiune vie, cu nenumărate scene memorabile. În același timp, povestirea este întrețesută de multe fire poetice care revin constant cu o coloratură sentimentală, subiectivă. Întrepătrunderea materiei obiective cu substanța lirică poetică și poematică este pentru romanul Chinei un specific de stil, de structură internă compozițională. Fenomenul ține de tradiție, de începuturile romanului în China, de modul folcloric inițial de a alcătui *ad-hoc* romanul ca o poveste cu zeci de întâmplări și eroi, de care autorul-povestitor nu se poate dintr-o dată obiectiviza.

Culme a realizărilor românești într-o epocă de împlinire a acestui gen, *Întâmplări din lumea cărturarilor* cuprinde elementul poetic în materia epică, și el devine propriu citit autorului cât și personajelor sale, dar nu mai are funcțiile primare limitate la comentariul liric, teza didactică sau moralizatoare, liantul poveștii. Poezia, descrierile poetice există într-o strânsă îmbinare cu personajele prezentate, ele sunt un plus de culoare pentru ceea ce se numește…

MIRA și CONSTANTIN LUPEANU

C U P R I N S

CAPITOLUL XXVIII **4**

CAPITOLUL XXIX **17**

CAPITOLUL XXX **30**

CAPITOLUL XXXI **43**

CAPITOLUL XXXII **58**

CAPITOLUL XXXIII **71**

CAPITOLUL XXXIV **84**

CAPITOLUL XXXV **98**

CAPITOLUL XXXVI **109**

CAPITOLUL XXXVII **121**

CAPITOLELE XXXVIII-XXXIX **135**

CAPITOLUL XL **136**

CAPITOLUL XLI **145**

CAPITOLUL XLII **158**

CAPITOLELE XLIII - XLIV **172**

CAPITOLUL XLV **172**

CAPITOLUL XLVI **185**

CAPITOLUL XLVII **199**

CAPITOLUL XLVIII **213**

CAPITOLUL XLIX **226**

CAPITOLUL L **237**

CAPITOLUL LI **247**

CAPITOLUL LII **256**

CAPITOLUL LIII **268**

CAPITOLUL LIV **279**

CAPITOLUL LV **294**